Dugopoljski žrtvoslov

B. Matković - J. Dukić

Dugopoljski žrtvoslov

Blanka Matković
Josip Dukić

9 789539 864956

STRADALI PO PREZIMENIMA		STRADALI PO GODINAMA		DOB		OKOLNOSTI STRADANJA	
Blažević, Ćulap, Debeljak, Jeričić, Karaman, Lasić, Perković, Silić	1	Datum dvojben	8	Djeca	27	Talijanske i ustaške postrojbe	1
Dodoja, Jerković	2	Datum nepoznat	10	Odrasli	418	Bolesti	9
Čevra, Kardum, Kolić, Radina, Ževrnja	3	1947.	1	**SPOL**		Mine	10
Božinović, Jurenić, Macanović, Šimić, Šimunović	4	1941.	2	Žene	69	Razne nedaće	11
Tomaša	5	1946.	2	Muškarci	376	Talijanske postrojbe	12
Đuderija, Milić, Mustapić, Radan	6	1948.	2	**CIVIL/VOJNIK**		Glad	17
Radovan	7	1942.	69	Nepoznato	18	Bombardiranja	19
Čelan, Malbaša	8	1945.	104	Vojnik (?)	3	Ustaške i domobranske postrojbe	23
Križan, Prančić	9	1944.	115	Vojnik	207	Četnici i talijanske postrojbe	34
Smodlaka	10	1943.	132	Civil	217	Ustaške, domobranske i njemačke postrojbe	37
Čipčić, Čulin	11					Njemačke postrojbe	57
Doždor	13					Nerazjašnjene okolnosti	69
Ban	14					Partizanske postrojbe	131
Radošević	16						
Vukasović	17						
Marasović, Plazibat	19						
Bosančić	20						
Vučković	21						
Caktaš	34						
Perišić, Rogošić	38						
Balić	47						

DUGOPOLJSKI ŽRTVOSLOV (1941.-1948.)

Blanka Matković - Josip Dukić

OPĆINA DUGOPOLJE - SV. 5.

– – –

SAMOSTALNI ISTRAŽIVAČKI PROJEKT
HRVATSKA POVIJEST 1941.-1948.
knjiga 1.
Blanka Matković - Josip Dukić, *Dugopoljski žrtvoslov (1941.-1948.)*

Uredništvo
STANKO BALIĆ, prof.
don MIRKO BITUNJAC
dr. sc. GORAN PETROVIĆ
SLAVICA PLAZIBAT, prof.
ZLATKO ŽEVRNJA, dipl. oec.

Nakladnik
OPĆINA DUGOPOLJE

Za nakladnika
ZLATKO ŽEVRNJA, dipl. oec.

Fotografije
ZORAN ALAJBEG

Snimak Dugopolja
GRAĐEVINSKO-ARHITEKTONSKI FAKULTET SPLIT

Lektorica
NIVESKA JURAGA-KOVAČEV

Priprema
ZVONE BARE

Tisak i uvez
SLOBODNA DALMACIJA PRINT, SPLIT

Naklada
1 500 primjeraka

CIP - Katalogizacija u publikaciji
S V E U Č I L I Š N A K N J I Ž N I C A
U S P L I T U

UDK 94(497.5-37 Dugopolje)"1941/1948"
355.1-053.99"364"(497.5-37 Dugopolje)"1941/1948"

MATKOVIĆ, Blanka
Dugopoljski žrtvoslov : (1941.-1948.) /
Blanka Matković, Josip Dukić. - Dugopolje
: Općina, 2011. - (Općina Dugopolje ; sv.
5) (Samostalni istraživački projekt
Hrvatska povijest ; knj. 1)

Bibliografija.

ISBN 978-953-98649-5-6
1. Dukić, Josip
I. Drugi svjetski rat – Ratne žrtve –
Dugopolje

DUGOPOLJSKI ŽRTVOSLOV (1941.-1948.)

Blanka Matković - Josip Dukić

Dugopolje, 2011.

SADRŽAJ

Pokrate 7

Uvod 9

1. MJESTO I OPĆINA DUGOPOLJE 11
1.1. Položaj 11
1.2. Crtice iz prošlosti 11

2. DUGOPOLJE U II. SVJETSKOM RATU I PORAĆU (1941.-1948.) 13
2.1. Olovna vremena 13
2.2. Kronologija događanja (1941.-1948.) 14

3. DUGOPOLJSKI ŽRTVOSLOV (1941.-1948.) 43
3.1. Uvodne napomene 43
3.2. Popis žrtava (1941.-1948.) 44
3.2.1. Popis po abecednom redoslijedu 44
3.2.2. Popis po godini stradanja 120
3.3. Analiza žrtvoslova 135
3.3.1. Stradali pod nerazjašnjenim okolnostima 135
3.3.2. Stradali od bolesti, gladi, mina i drugih nedaća 135
3.3.3. Stradali od bombardiranja 136
3.3.4. Stradali od talijanskih postrojbi 137
3.3.5. Stradali od četnika i talijanskih postrojbi 137
3.3.6. Stradali od ustaških, domobranskih i njemačkih postrojbi 138
3.3.7. Stradali od njemačkih postrojbi 139
3.3.8. Stradali od partizanskih postrojbi do 7. svibnja 1945. 139
3.3.9. Stradali od partizanskih postrojbi nakon 7. svibnja 1945. 140

4. DUGOPOLJSKA SPOMEN-OBILJEŽJA 141
4.1. Spomen-obilježje iz 1971. 141
4.1.1. Popis stradalih 143
4.1.2. Osobe koje nedostaju na spomen-obilježju 150
4.1.3. Netočnosti na spomen-obilježju 150
4.2. Spomen-obilježje iz 2010. 152
4.2.1. Okolnosti podizanja 152
4.2.2. Spomen-obilježje 155
4.2.3. Osobe za naknadni upis 164

5. IZABRANI PRILOZI 165

Zaključak 187

IZVORI I BIBLIOGRAFIJA 188
I. Arhivsko gradivo 188
II. Zbornici i knjige 189
III. Članci 191
IV. Internet poveznice 192

Pokrate

AOD	Arhiv Općine Dugopolje
AFŽ	Antifašistički front žena
AVNOJ	Antifašističko vijeće narodnog oslobođenja
Dugopolje - Zbornik radova	*Dugopolje - Zbornik radova općine Dugopolje*, sv. 1., (ur. Ante GULIN), Zagreb - Dugopolje, 2001.
DVJ	Dobrovoljačka vojska Jugoslavije
FNRJ	Federativna Narodna Republika Jugoslavija
Glas mosoraša	*Glas mosoraša*, Glasilo Mosorskog partizanskog odreda. Prigodno izdanje posvećeno jubileju ustanka i 40-godišnjici formiranja MPO-a, prosinac 1981.
HDA	Hrvatski državni arhiv, Zagreb
HDZ	Hrvatska demokratska zajednica
HOS	Hrvatske oružane snage
DAST	Državni arhiv u Splitu
HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23	HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), k. 23, Historijat - kotar Solin.
HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 32	HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), k. 32, Popisi žrtava.
HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160	HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), k. 34, Kotar Solin, Općinska komisija Klis, Selo Dugopolje, sig. 160.
DAZG	Državni arhiv u Zagrebu
HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.	HR-HDA-306, Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Hrvatske, Z-2974, 14.4., Popis žrtava lišenih života – Dugopolje, kotar Solin, okrug Srednja Dalmacija
HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228	HR- HDA-1944, Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugoga svjetskog rata (1991.-2002.), k. 228, Kartoni ratne-poratne žrtve Drugoga svjetskog rata, Splitsko-dalmatinska županija, Dugopolje
HSS	Hrvatska seljačka stranka
HSLS	Hrvatska socijalnoliberalna stranka

JA	Jugoslavenska armija
JNOF	Jedinstvena narodnooslobodilačka fronta
KK KPH	Kotarski komitet Komunističke partije Hrvatske
KNOJ	Korpus narodne obrane Jugoslavije
KPH/J	Komunistička partija Hrvatske/Jugoslavije
k.	kutija
LMV	Leteći mosorski vod
MLČ	Mosorska leteća četa
M.P.	mjesto pečata
MPO	Mosorski partizanski odred
MUS, *Matica umrlih*	Matični ured Solin, *Matica umrlih župe sv. Mihovila - Dugopolje*, br. 46 (2. 10. 1942. - 31. 12. 1948.)
NDH	Nezavisna Država Hrvatska
NOB	Narodnooslobodilačka borba
NOO	Narodnooslobodilački odbor
NOP	Narodnooslobodilački pokret
NOPOJ	Narodnooslobodilački partizanski odredi Jugoslavije
NOU	Narodnooslobodilačka udarna
NOVJ	Narodnooslobodilačka vojska Jugoslavije
OK KPH	Okružni komitet Komunističke partije Hrvatske
OZN-a	Odjeljenje za zaštitu naroda
POC	Pokrajinski obavještajni centar
POJ	Partizanski odredi Jugoslavije
r.	rođen/rođena
rkt.	rimokatolik
SAB RH	Savez antifašističkih boraca Republike Hrvatske
SDP	Socijaldemokratska partija
S.F. S.N.	Smrt fašizmu sloboda narodu
SSSR	Savez socijalističkih sovjetskih republika
SUP	Sekretarijat za unutrašnje poslove
UDB-a	Uprava državne bezbjednosti
ZAVNOH	Zemaljsko Antifašističko Vijeće Narodnog Oslobođenja Hrvatske
ŽAD, *Stanje duša*	Župski arhiv Dugopolje, *Stanje duša župe sv. Mihovila - Dugopolje*
ž.	žena

Uvod

U Hrvatskoj je pitanje žrtava Drugoga svjetskog rata i poraća gorući historiografski, demografski i politički problem, što predstavlja golemi uteg cijeloj naciji. U dnevnopolitičke svrhe zlorabi se čisto povijesno demografsko pitanje stradalih u ratu i poraću pa se s njima na razne načine i u raznim prigodama manipulira. Do demokratskih promjena, zadatak utvrđivanja broja žrtava bio je pod strogim nadzorom partijsko-političkih ćelija koje su priječile slobodno i neovisno istraživanje. Zbog toga se o nekim žrtvama, pripadnicima partizanskih jedinica i jednom dijelu civila, govorilo poprilično glasno, dok se o drugima, pripadnicima ustaških i domobranskih postrojbi, te o povećem broju civila, samo u strahu šaputalo. Vrijeme demokracije u kojemu živimo otvorilo je mogućnosti slobodnog istraživanja, o čemu se u vrijeme komunizma moglo samo sanjati.

Uteg prošlosti se snažno osjećao i još uvijek osjeća i u Dugopolju, danas općini koja u svom sastavu ima istoimeno naselje, zatim sela Koprivno, Kotlenicu i Lisku. Najbolja potvrda tome su još uvijek uznemireni duhovi povodom podizanja novog spomenika svim stanovnicima Dugopolja nastradalima u Drugome svjetskom ratu i poraću i u Domovinskom ratu. Uzavreloj situaciji doprinijeli su bivši i sadašnji predsjednik Republike Hrvatske, Stipe Mesić i Ivo Josipović.

Zbog navedenih razloga rado smo prihvatili poziv dugopoljskog načelnika Zlatka Ževrnje da napišemo rad o svim žrtvama iz Dugopolja, ne razdvajajući ih na "pobjednike" i "poražene", "partizane" i "ustaše", "crvene" i "crne". Istražujući i pišući o toj temi, naša je jedina namjera bila da Dugopoljke i Dugopoljci čuju istinu o žrtvama rata i poraća iz svoga mjesta, ali i svi dobronamjerni ljudi kojima je do istine stalo. Iskreno se nadamo da ćemo ovom publikacijom postići upravo taj cilj.

Na samom početku istraživanja iznenadila nas je činjenica da o dugopoljskim žrtvama rata i poraća ne postoji niti jedan pisani rad. Jedino što postoji jesu novinski izvještaji o dugopoljskim "herojima" i "civilima koje fašisti poubijaše", u kojima često nisu navođeni izvori, kao i nekoliko zbornika radova u kojima se navode izvori, ali se u pravilu navode samo oni koji veličaju herojska djela pripadnika partizanskih postrojbi, a ne navode oni u kojima su registrirani njihovi zločini.

Spomen na samo dio stradalih mještana Dugopolja sačuvao se na "partizanskom" spomeniku u središtu sela, na čijim su pločama 1971. godine urezana imena 209 žrtava rata, od kojih je 77 pripadalo partizanskim jedinicama, a 132 su bili dugopoljski civili. Svi ostali koji su pripadali "izdajničkoj strani" tu nisu bili navedeni. Štoviše, o njima se u javnosti nije smjelo govoriti i pisati, a njihovi potomci su na različite načine ponižavani, čime su uz gubitak najbližih bili i dodatno traumatizirani.

Shvativši po kojem su ključu odabrana imena na pločama spomen-obilježja iz 1971. godine, nije se moglo ni očekivati da bi se na tim istim pločama mogla naći imena osoba koje su nastradale kao domobrani i ustaše. Međutim, i danas nam je dokraja nejasno zbog čega na tim pločama nedostaje

17 pripadnika partizanskih postrojbi i 51 civilna osoba. Tome valja pridodati da je za čak 96 osoba navedena netočna godina rođenja i godina stradanja.

Knjigu smo podijelili na pet cjelina. Nakon uvodnih podataka o mjestu i općini Dugopolje slijedi sumarni prikaz ratnog stanja u mjestu, popraćen ratnom kronologijom Dugopolja. Središnji dio knjige obuhvaća popis svih ratnih žrtava Dugopolja i njegova analiza. Pri sastavljanju popisa koristili smo podatke nekoliko prethodnih komisija čiji se materijali čuvaju u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu i Državnom arhivu u Splitu. Pri sastavljanju popisa od koristi nam je bio i spomenuti spomenik podignut 1971. godine. No, velike poteškoće pri sastavljanju stvarali su nam nedostatak i nepodudarnost izvora, ali i selektivnost i površnost prethodnih sastavljača popisa.

Koristeći sve prethodne popise sastavili smo novi, koji je potpuniji, ali i potkrijepljen arhivskim materijalima i literaturom. U prvom redu mislimo na podatke iz *Matice umrlih župe sv. Mihovila,* koja se nalazi u Matičnom uredu u Solinu, i *Stanja duša župe sv. Mihovila*, koja se čuva u dugopoljskom župskom arhivu. Za razliku od prethodnih sastavljača odlučili smo na popis uz stradale civile i pripadnike raznih postrojbi staviti i one koji su stradali od bolesti, gladi, pronađenih mina i bombardiranja. Tako smo došli do 445 stradalih.

Za svaku osobu na popisu naveli smo prezime, ime, nadimak, datum rođenja, ime roditelja, narodnost, vjeru, bračno stanje, zanimanje, da li je civil ili vojnik, okolnosti stradanja, datum i mjesto stradanja i na kraju mjesto ukopa. Radi istraživanja i lakšeg pretraživanja napravili smo jedan popis po abecednom redosljedu, a drugi po godini stradanja.

Nakon popisa stradalih slijedi njegova analiza. Tako su najprije navedene osobe stradale pod nerazjašnjenim okolnostima, zatim stradale od bolesti, gladi, mina i drugih nedaća, stradale od bombardiranja, stradale od talijanskih postrojbi, od četnika i talijanskih postrojbi, od ustaških, domobranskih i njemačkih postrojbi, stradale od njemačkih postrojbi, te na kraju stradale od partizanskih postrojbi do 7. svibnja 1945., kada su partizanske postrojbe zauzele Zagreb, i stradale od partizanskih postrojbi nakon 7. svibnja 1945. godine.

Na kraju napominjemo da se popis kojeg donosimo, ukoliko se pronađe koji novi i vjerodostojniji izvor, uvijek može i treba nadopunjavati.

Zahvaljujemo svima koji su nam na bilo koji način pomogli u istraživanju. Riječ je o zaposlenicima iz Matičnog ureda Solin, Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu, Državnog arhiva u Zagrebu, Državnog arhiva u Splitu, dugopoljskom župniku don Mirku Bitunjcu, članovima Povjerenstva za izradu spomenobilježja u Dugopolju, i rodbini stradalih. Jednom rječju svima koji su nam na bilo koji način pomogli. Posebnu zahvalu upućujemo načelniku općine Dugopolje gosp. Zlatku Ževrnji i njegovim suradnicima.

Ova knjiga je prva u nizu Samostalnog istraživačkog projekta *Hrvatska povijest 1941.-1948.* Želja nam je da ova i sve buduće knjige potaknu i druge istraživače, kako bi se mogla čuti istina i o drugim mjestima, istina ničim uvjetovana, oslobođena od političkih i partijskih manipulacija, površnih novinarskih zamagljivanja, beskorisnih uličnih prepucavanja, ali i od "historiografskih" tekstova od po službenoj dužnosti određenih i dobro plaćenih "povjesničara".

Samo gola istina!

1. MJESTO I OPĆINA DUGOPOLJE

Selo Dugopolje je 1997. godine dobilo status općine te obuhvaća središnje naselje Dugopolje, Koprivno, Kotlenice i Lisku. Da bi se lakše shvatila zbivanja u ratu i poraću na području općine, ali i u samom mjestu, donosimo tek nekoliko osnovnih podataka o njihovom položaju, kao i sumarni presjek ratnih i poratnih zbivanja, s naglaskom na nekoliko važnijih dokumenata i spomenika.

1.1. Položaj

Općina Dugopolje se nalazi 13 km zračne linije sjeveroistočno od Splita, uz granicu povijesnih Poljica i drevnog Klisa. Prostor općine dug je oko 13 km u smjeru zapad-istok i širok oko 7 km u smjeru sjever-jug. Južnu granicu općine čine sjeverni obronci planine Mosor. Na zapadnoj strani se nalazi općina Klis. Sjevernu granicu čine brdoviti vrhovi: Osoje, Orlovača, Grubuša, Koprčica, Katina glavica, koji je dijele od općine Dicmo. Na istoku prostor općine graniči s prostorom grada Omiša. Dugopolje se prostire sjevernom stranom dugog plodnog tla koje se nalazi ispod sjevernih padina planine Mosor. Koprivno se nalazi sjeverozapadno od Dugopolja i zaštićeno je brdima sa sjeverne strane. Kotlenice su smještene istočno od Dugopolja na padinama Mosora i nalaze se na najvišoj nadmorskoj visini. Najmanje naselje u općini Dugopolje je Liska koja se nalazi uz plodno tlo sa sjeverne strane brda zvanog Mali Mosor na najsjevernijem dijelu općine. Liska je kao naselje najprije bila zaselak u Kotlenicama, ali je s vremenom prerasla u selo. Spomenuta mjesta općine Dugopolje su kroz prošlost pripadala općinama Klis, Solin i Split[1].

1.2. Crtice iz prošlosti

Cijeli prostor koji pripada općini Dugopolje tipičan je primjer krškoga krajolika sa svim karakterističnim fenomenima kao što su škrape, vrtače, ponori, kraške uvale, kraška polja i špilje. Plodno polje koje je smješteno južno od naselja Dugopolje i bogati hidrološki resursi bitno su utjecali na početak ranog naseljavanja ovog prostora. Nalazi iz paleolitika nisu do sada zabilježeni, što svakako ne isključuje njihovo postojanje. U smislu budućeg istraživanja, važni su špilja Vranjača i Balića pećina. Iz neolitičkog, bakrenog, brončanog i željeznog razdoblja sačuvani su brojni nalazi. Među njima se ističu kamene sjekire različitih vrsta, klinovi, kugle, žrvnji, kremeni predmeti raznih vrsta, nožići, strugala, šila, nakit, i predmeti od keramike, bakra i bronce, kao što su fibule, koplja i narukvice. Na prostoru općine nalazi se nekoliko kamenih gomila i gradina, od kojih se ističu ona iznad Kotlenica, te Orgus, Grubuša

1 Podatke o općini Dugopolje kroz prošlost crpili smo iz zbornika sabranih radova o Dugopolju. Vidi: *Dugopolje - Zbornik radova općine Dugopolje*, sv. 1., (ur. Ante GULIN), Zagreb - Dugopolje, 2001. Vidi službenu web stranicu općine http://www.dugopolje.hr/

i Šišmen. Sve do dolaska Hrvata, na ovom prostoru živjeli su Delmati koje su Rimljani pokorili u prvom desetljeću prvog stoljeća poslije Krista. Prema dosadašnjim saznanjima, na prostoru Dugopolja u vrijeme rimske prevlasti nije bilo većeg naselja. U blizini mjesta, u zaselku Kapela, na lokalitetu Crkvine, pronađena su dva miljokaza i grobnica za više ukopa izrađena od sedam stela[2].

Vrlo je oskudno poznavanje prošlosti prostora kojeg danas pokriva općina Dugopolje u razdoblju od sredine VII. stoljeća do kraja XIII. stoljeća. Stoga je od iznimne važnosti dokument iz 1283. godine koji se čuva u Nadbiskupskom arhivu u Splitu. U dokumentu, zapravo kupoprodajnom ugovoru, sačuvan je prvi poznati spomen Dugopolja. Vrlo je važan i podatak o prvom poznatom spomenu Koprivna, 29. siječnja 1371. godine. Sačuvan je razmjerno velik broj dokumenta u kojima se spominju Dugopolje i Koprivno u kasnom srednjem vijeku pa sve do prodora osmanlijske vojske, što je i razumljivo, zbog njihovog smještaja u neposrednoj blizini kliške tvrđave. Početkom XVI. stoljeća, taj prostor naseljavaju osmanlijska vojska i njihovi podanici, pa su Dugopolje i okolna mjesta 1528. godine spadali u Bosanski sandžak, u nahiju Zminje polje. Samo Dugopolje bilo je posjed Alije i Mehmeda iz Sinja. Poraz osmanlijske vojske pod Bečom 1683. godine, znatno je utjecao na njihovo protjerivanje iz kliške i sinjske tvrđave, a potom i prema Bosni. Odlaskom turske vojske započeo je proces naseljavanja kršćanskog stanovništva iz Bosne i Hercegovine. U procesu naseljavanja, u Dugopolje su se neko vrijeme sklonili i franjevci iz Rame. Novopridošlom stanovništvu podijeljena je zemlja nakon čega su započeli život koji neprekinuto traje sve do danas. Dugopolje je, tako, nadživjelo propast Mletačke Republike 1797. godine, dvije austrijske i francusku upravu, dvije Jugoslavije, kao i sve strahote za vrijeme Drugoga svjetskog rata i poraća[3].

Dugopolje od trećeg desetljeća XVIII. stoljeća do 1931. godine bilježi rast broja stanovnika od 696 do 2427 stanovnika. Za vrijeme splitskog nadbiskupa Ivana Krstitelja Laghija (1720.-1730.) u 108 obitelji boravilo je 696 duša, a za vrijeme Pacifika Bizze (1746.-1756.) u 140 obitelji 1001 stanovnik. Prema popisu pučanstva, sastavljenom 1802. godine, u mjestu je živjelo 1097 osoba. Broj se povećao 1882. godine, kada ih je bilo 1445. Prema *Stanju duša*, 1909. godine, u 280 obitelji se nalazilo 2120, a 1931. godine 2427 stanovnika. Taj broj je osjetno smanjen u vrijeme Drugoga svjetskoga rata i poraća. Broj stanovnika Dugopolja od 1948. do 2001. se kreće od 2322 do 2674 stanovnika, čime je općinsko središte za razliku od ostalih mjesta jedino u prirastu[4].

Osnivanjem općine u Dugopolju je započeo svekoliki napredak. Po koncentraciji poslovnih objekata, proračunu i razvojnim mogućnostima, jedna je od najrazvijenijih općina u Republici Hrvatskoj[5].

2 K. KRIZMANIĆ - N. PRLJ-ŠIMIĆ, *Dugopolje - Kratko putovanje u dugu geološlu prošlost*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 13-28; J. ROGOŠIĆ, *Prirodna obilježja područja Dugopolja*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 29-46; D. KLIŠKIĆ, *Prapovijest na području Dugopolja*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 55-76; N. CAMBI, *Dugopolje u antici*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 79-108.

3 K. KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja i njegovih sela*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 149-248.

4 K. KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja i njegovih sela*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 171-191, 226.

5 Vidi Z. ŽEVRNJA, *Općina Dugopolje u samostalnoj Hrvatskoj*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 407-446, i http://www.dugopolje.hr/

2. DUGOPOLJE U II. SVJETSKOM RATU I PORAĆU (1941.-1948.)

Ostajući u okvirima zadane teme, napominjemo da će u nastavku biti govora isključivo o naselju Dugopolje za vrijeme Drugoga svjetskoga rata i u poraću. O toj temi nema niti jednog cjelovitog rada pa smo iz tog razloga odlučili nakon sumarnog prikaza ratnog stanja u mjestu donijeti i kronologiju događanja u Dugopolju i šire, koja bi trebala biti od koristi budućim istraživačima.

2.1. Olovna vremena

Nakon proglasa o uspostavi Nezavisne Države Hrvatske, 10. travnja 1941. godine, Dugopolje se našlo u sastavu općine Klis i kotara Omiš, koji je bio u sastavu Velike župe Cetina, sa sjedištem u Omišu. U vojnom pogledu, mjesto je bilo pod sinjskim popunidbenim zapovjedništvom Jadranskog divizijskog područja. Domobranska postrojba zvala se Sinjska pješačka pukovnija, kojoj je u svrhu uspostave jezgre postrojbe, poslana 9. pohodna bojna[6].

Prvi Dugopoljci koji su pristupili Ustaškoj vojnici bili su Josip Radošević pok. Mate i Bartul Ževrnja pok. Tome, a partizanima Nikola Vučković - Javor pok. Ante, Filip Vučković - Sikiričin i Marko Vučković pok. Mate[7].

Krajem kolovoza 1941. godine, u blizini Dugopolja smjestilo se nekoliko talijanskih postrojbi. Bile su to 2. satnija 6. strojničke bojne u Klisu, 2. bojna 26. pješačkog puka divizije "Bergamo" u Sinju i 97. bojna crnokošuljaša u Vojniću. Početkom listopada iste godine stacionirano je još nekoliko talijanskih postrojbi, 3. bojna 25. pješačkog puka, 1. bojna 26. pješačkog puka divizije "Bergamo" u Sinju, 97. strojnička satnija crnokošuljaša u Sinju, i 1. bojna 51. pješačkog puka divizije "Cacciatori delle Alpi" u Klisu[8].

Odlukom Pokrajinskog komiteta KPH za Dalmaciju, 22. studenoga 1941. godine, osnovan je Kotarski komitet Solin, koji je obuhvaćao solinski prostor, Kaštela, trogirsko područje, mućko-lećevički kraj i dugopoljsko područje s Dicmom. Na istom prostoru u tom su trenutku djelovali Mjesni komitet KPH Solin, Mjesni komitet KPH Kaštela i Mjesni komitet KPH Trogir, te partijska organizacija u samom Dugopolju. Članovima KK KPH Solin postali su Drago Gizdić (Klis, sekretar komiteta), Dušan Tadin (Kaštela), Ante Hrabar-Rico (Trogir) i Nikola Vučković - Javor (Dugopolje)[9]. U siječnju 1942. godine, Vrhovni štab NOV i POJ donio je odluku o osnivanju IV. operativne zone, u čijem se sastavu našlo i Dugopolje[10].

---

6 K. KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja i njegovih sela*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 197.
7 K. KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja i njegovih sela*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 197.
8 K. KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja i njegovih sela*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 198.
9 D. GIZDIĆ, *Dalmacija 1941.*, str. 414-415.
10 K. KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja i njegovih sela*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 198.

Štab Solinskog i Kaštelanskog odreda, 24. siječnja 1942. godine pod vodstvom zapovjednika Mate Bobana - Čapajeva, njegovog zamjenika Drage Britvića, komesara Drage Gizdića i njegovog zamjenika Steve Markovića, donio je odluku o jednoj od prvih akcija Solinskog odreda kod Dugopolja[11].

Kod Mihanovića staja, 27. veljače 1942. godine, osnovan je Mosorski partizanski odred na čelu s Ferdom Gazinom. Zamjenik zapovjednika bio je Srećko Reić-Petica, politički komesar Jozo Radobolja (također politički tajnik Kotarskog komiteta KPH Omiš), a zamjenik komesara Roko Peračić. Odred je brojio 80-tak partizana, a broj pripadnika u ožujku se povećao na stotinjak. Bio je sastavljen pretežno od članova Komunističke partije, uglavnom iz Omiša, Splita, Žrnovnice te Donjih i Gornjih Poljica.

Ukratko, tijekom rata život stanovnika Dugopolja bio je obilježen sukobima suprotstavljenih strana. Stradali su u ratnim sukobima i izvan njih, od bolesti, gladi, mina, raznih drugih nedaća kao i pod drugim, do kraja nerazjašnjenim okolnostima. Dio stanovništva je izgubio život od posljedica granatiranja i zračnih bombardiranja u raznim gradovima i Dugopolju. Brojni su stradali od četnika, te od talijanskih, ustaških, domobranskih i njemačkih postrojbi. Najveći broj stavnonika Dugopolja stradao je od partizanskih postrojbi, sveukupno njih 131.

Izdvajamo samo neka masovnija stradanja. Talijanski vojnici su 26. siječnja 1942. popalili u selu nekoliko kuća i strijeljali 7 civila. Četnici i pripadnici talijanskih postrojbi su 2. i 4. listopada 1942. godine, likvidirali 35 civila, poglavito djece i staraca. Najveći masovni pokolj izvršili su pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen" koji su u dva dana, 28. i 29. rujna 1943. godine, strijeljali, zaklali i zapalili 40 stanovnika, uglavnom djece i staraca.

Najviše pojedinačnih likvidacija počinili su pripadnici partizanskih postrojbi, od kojih izdvajamo dvije, likvidaciju dugopoljskog župnika don Šimuna Karamana, kojega su u Mosoru 3./4. travnja 1942. godine ubili pripadnici Mosorskog partizanskog odreda, kao i ubojstvo Dugopoljca don Josipa Čulina, ispred crkve u obližnjem Vojniću, 20. rujna 1942. godine.

2.2. Kronologija događanja (1941.-1949.)

Kronologija je nastala na temelju literature[12], ali je i znatno nadopunjena iz do sada nekorištene arhivske građe. Opisuje ratne sukobe u mjestu, diverzije, pljačke, palež, odvođenja i likvidacije. Kako je teško pratiti izolirano samo dugopoljsku prošlost, u kronologiji se nalaze i brojni podatci o ratu u susjednim mjestima, osobito na glavnom putu koji vodi iz Splita za Sinj. Treba imati na umu da su u kronologiji neki podatci protuslovni, tj. izvori se ne podudaraju, no mi smo ih kao takve donijeli i naveli odakle su preuzeti.

11 D. GIZDIĆ, *Dalmacija 1941.*, Zagreb, 1957., str. 436.

12 Izuzetno korisnu kronologiju napisao je K. Kužić. Vidi *Povijest Dugopolja i njegovih sela*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, Zagreb-Dugopolje, 2001., str. 196-225. (Dalje KUŽIĆ, *Povijest*).

6.4.1941.	Bombardiranjem Beograda započinje njemački napad na Kraljevinu Jugoslaviju.
7.4.1941.	U Međimurju je proglašena uspostava Nezavisne Države Hrvatske.
8.4.1941.	U Bjelovaru je proglašena uspostava Nezavisne Države Hrvatske.
10.4.1941.	Preko zagrebačkog radija Slavko Kvaternik je pročitao proglas o uspostavi Nezavisne Države Hrvatske, koja će biti podijeljena na 22 velike župe. U novoosnovanoj državi, Dugopolje i Kotlenice su se nalazili u sastavu općine Klis, kotar Omiš, a Koprivno u sastavu kotara Sinj. Oba kotara bila su u sastavu Velike župe Cetina sa sjedištem u Omišu. U vojnom pogledu, Dugopolje se nalazilo pod sinjskim popunidbenim zapovjedništvom Jadranskog divizijskog područja. Domobranska postrojba zvala se Sinjska pješačka pukovnija, kojoj je u svrhu uspostave jezgre postrojbe poslana 9. pohodna bojna[13].
17.4.1941.	Kapitulirala je Kraljevina Jugoslavija.
18.5.1941.	Potpisan je Ugovor o određivanju granica između Kraljevine Hrvatske i Kraljevine Italije (tzv. Rimski ugovori)[14]. Klis, Dugopolje i njegova sela ostali su u sastavu Nezavisne Države Hrvatske, a Solin i Split su pripali anektiranom dijelu, odnosno Italiji[15].
Početak srpnja 1941.	U Zagrebu su komunisti održali savjetovanje o mogućnostima pokretanja oružane borbe u Dalmaciji na kojemu je prisustvovao i sekretar Pokrajinskog komiteta KPH za Dalmaciju Vicko Krstulović. Ocijenjeno je da su mogućnosti povoljne. U Sinjsku krajinu odmah je upućen član Pokrajinskog komiteta Andrija Božanić - Stevo i povjerenik Pokrajinskog komiteta Stipe Marković. Već početkom lipnja, na partijski je rad u Kninsku krajinu poslan instruktor Pokrajinskog komiteta Bergam Gašpar. Ante Roje je bio zadužen za organiziranje oružane borbe u Kaštelima[16].
1941.	Prvi Dugopoljci koji su pristupili Ustaškoj vojnici bili su Josip Radošević pok. Mate i Bartul Ževrnja pok. Tome, a partizanima Nikola Vučković - Javor pok. Ante, Filip Vučković - Sikiričin i Marko Vučković pok. Mate[17].
25.7.1941.	Partijska organizacija Klis-Brdo pod rukovodstvom sekretara Špira Radića - Špirete drugi put je srušila tt-liniju Split-Sinj prema Dugopolju (kod Križica)[18].
9.8.1941.	Porušena je željeznička pruga kod Koprivnog[19].
11.8.1941.	Pripadnici Splitske komunističke čete okupili su se u Splitskom polju na lokaciji Plokite, gdje im je organizator Bruno Borovčić zvani Kurir izdao oružje te su odatle krenuli preko Mosora, Dugopolja i Dicma do Košuta[20].
16.8.1941.	Tijekom borbi 1. i 2. voda Solinskog partizanskog odreda kod Dicma, 3. vod tog odreda utaborio se kod Koprivna. Pripadnici voda nisu uspostavili vezu s prva dva voda koji su istovremeno sudjelovali u borbama kod Dicma, te Splitskim odredom koji se kretao prema Krušvaru pa su se odlučili preko Dugopolja i Klis-Kose

13 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 197.
14 S. KVESIĆ, *Dalmacija u Narodnooslobodilačkoj borbi*, Split, 1979., str. 62-64. (Dalje KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 62-64).
15 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 197.
16 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 197; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 94.
17 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 197.
18 D. GIZDIĆ, *Dalmacija 1941. Prilozi historiji Narodnooslobodilačke borbe*, Zagreb, 1957., str. 215. (Dalje GIZDIĆ, *Dalmacija* 1941., str. 215; KUŽIĆ, *Povijest*, str. 198.
19 HR-HDA-1501, Velika župa Cetina, kut. 1, Pov. 247, 18.VIII.1941.
20 GIZDIĆ, *Dalmacija 1941*., str. 262; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 114, 117.

	vratiti u Solin. Splitski odred zakasnio je stići u Krušvar gdje se trebao sastati sa Solinskim odredom pa se stoga uputio prema Košutama gdje se sukobio s pripadnicima oružanih snaga NDH i talijanske vojske. U borbi je zarobljen veći broj pripadnika Splitskog odreda koji su odvedeni u sinjski zatvor. Odlukom prijekog suda 11 osoba je oslobođeno, a 24 osuđeno na smrt i strijeljano. Osuđenici nisu zatražili pomilovanje, a tijekom prijevoza od zatvora do stratišta uzvikivali su „Živio Staljin", „Živila Crvena armija" i drugo[21].
20.8.1941.	Zapovjednik 2. oružničke pukovnije puk. Boić javlja da su 9.8.1941. kod stajališta Koprivno izvađene tračnice i presječene žice[22].
Kraj kolovoza 1941.	U blizini Dugopolja stacionirano je nekoliko talijanskih postrojbi: 2. satnija 6. strojničke bojne u Klisu, 2. bojna 26. pješačkog puka divizije „Bergamo" u Sinju i 97. bojna crnokošuljaša u Vojniću[23].
3.9.1941.	Solinska karabinjerska postaja poslala je u Split izvješće sljedećeg sadržaja: „Saznaje se da se u blizini naselja Gizdić kreće neki Drago Gizdić, vođa komunista na području Solin-Klis-Dugopolje. Kako po svemu izgleda, radi se o vrlo opasnom elementu, kojemu se pripisuju nedavne sabotaže na telefonskim linijama, kolskim mostovima itd. Izviđanja, vršena sa svrhom da se isti uhapsi, nisu dovela do uspjeha[24]."
Početak listopada 1941.	Oko Dugopolja je stacionirano nekoliko talijanskih postrojbi: 3. bojna 25. pješačkog puka i 1. bojna 26. pješačkog puka divizije „Bergamo" u Sinju, 97. strojnička satnija crnokošuljaša u Sinju, 1. bojna 51. pješačkog puka divizije „Cacciatori delle Alpi" u Klisu[25].
22.11.1941.	Odlukom Pokrajinskog komiteta KPH za Dalmaciju osnovan je Kotarski komitet Solin, koji je obuhvaćao Solinski bazen, Kaštela, trogirsko područje, mućko-lećevički kraj i dugopoljsko područje s Dicmom. Na istom prostoru u tom su trenutku djelovali Mjesni komitet KPH Solin, Mjesni komitet KPH Kaštela i Mjesni komitet KPH Trogir, te partijska organizacija u samom Dugopolju. Osnovni zadatak novoosnovanog kotarskog komiteta bio je proširiti partijsku organizaciju na sva trogirska sela te organizirati partijsku organizacije ili uporišta u selima Muća, Lećevice i dugopoljskog područja. Članovima KK KPH Solin postali su Drago Gizdić (Klis, sekretar komiteta), Dušan Tadin (Kaštela), Ante Hrabar - Rico (Trogir) i Nikola Vučković - Javor (Dugopolje)[26]. U osnovanom AFŽ-u iz dugopoljskog su se kraja isticale Vinka Đuderija, Anđa Vukasović i Milica Vukasović iz Dugopolja, te Anđa Perić iz Kotlenica[27].
31.12.1941.	Grupa partizana iz Splita pod zapovjedništvom dotadašnjeg sekretara Mjesnog komiteta KPH Split Ede Santinija - Đorđa preko Klisa-Kose je otišla u Dugopolje, odakle je preko Dicma krenula na Dinaru gdje se priključila tamošnjim partizanima. Edu Santinija na dužnosti sekretara MK KPH Split zamijenio je Roko Peračić, kojeg je iste godine na toj dužnosti zamijenio Ante Jurjević - Baja. Sa Santinijem

21 GIZDIĆ, *Dalmacija 1941.*, str. 255-259; KUŽIĆ, *Povijest*, str. 198; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 118-125; HR-HDA-1501, Velika župa Cetina, kut. 1, Pov. 318, 31.VIII.1941.
22 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 198.
23 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 198.
24 GIZDIĆ, *Dalmacija 1941.*, str. 296.
25 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 198.
26 GIZDIĆ, *Dalmacija 1941.*, str. 414-415.
27 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 198.

	je na Dinaru otišao Ferdo Gazin, koji se u veljači 1942. vratio na prostor Mosora te preuzeo zapovijedanje Mosorskim partizanskim odredom[28].
siječanj 1942.	Vrhovni štab NOV i POJ je donio odluku o osnivanju IV. operativne zone, u čijem se sastavu nalazio i dugopoljski kraj[29].
6.1.1942.	Talijanska vojska upala je u Dugopolje i uhitila Stipu Ževrnju pok. Vicka, koji je odveden u internaciju u Italiju[30].
24.1.1942.	Štab Solinskog i Kaštelanskog odreda pod vodstvom zapovjednika Mate Bobana - Čapajeva, njegovog zamjenika Drage Britvića, komesara Drage Gizdića i njegovog zamjenika Steve Markovića donio je odluku o akciji Solinskog odreda kod Dugopolja[31]. Cilj akcije je bio srušiti tt-linije i prekinuti željezničku prugu Split-Sinj te likvidirati talijanske vojnike ukoliko naiđu. Tijekom akcije iz smjera Sinja naišla su dva talijanska kamiona. Vozač prvog kamiona je ubijen, a vozač drugog ranjen. U kamionima se nalazilo svega pet talijanskih vojnika koji su pušteni na slobodu[32].
26.1.1942.	U jutarnjim satima talijanska vojska je blokirala Dugopolje smatrajući da su Dugopoljci izvršili spomenutu akciju. U zaseocima Ban i Caktaši zapaljeno je 14 kuća. Uhapšeno je i strijeljano sedam osoba[33], petero je internirano u talijanske logore[34], a većina muškaraca, vidjevši talijanske vojnike, skrila se u Mosor. Selo je opljačkano. Prema navodima Drage Gizdića, sedmorica strijeljanih Dugopoljaca navodno su bili simpatizeri NOP-a, a njihova je imena Talijanima odao don Šimun Karaman kojega su navodno upravo zbog toga i „drugih zločina“ uhitili i strijeljali pripadnici Mosorskog partizanskog odreda 3. travnja 1942. godine[35]. Jakov Karaman, brat don Šimuna Karamana, svjedoči da se u jutarnjim satima 26. siječnja 1942. nalazio u društvu don Šimuna Karamana i don Joze Čulina koji u prvi mah nisu znali što se događa dok ih o događaju nisu obavijestili mještani koji su se sklonili u župsku kuću i školu. Nakon odlaska talijanskih vojnika, don Jozo je ustanovio da je bombama ubijeno sedam osoba. Sprovod je određen za 16 sati. Povorku do crkve vodio je don Jozo, a molitve je čitao don Šimun[36].
29.1.1942.	Iz Solina se u Rupotinu prebacio sekretar Pokrajinskog komiteta KPH za Dalmaciju Vicko Krstulović - Jović s namjerom da ode na Dinaru i preuzme zapovijedanje Dalmatinsko-dinarskim partizanskim odredom. Bilo je predviđeno da se tijekom putovanja zaustavi u Dugopolju i održi sastanak s tamošnjim simpatizerima, nakon čega ga je Nikola Vučković - Javor trebao sprovesti do sljedeće veze u Dicmu[37].

28 GIZDIĆ, *Dalmacija 1941.*, str. 469.

29 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 198

30 HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), kut. 34, Kotar Solin, Općinska komisija Klis, Selo Dugopolje, sig. 160. (Dalje HR-DAST-36, Okružna komisija (1944.-1947.), kut. 34, Dugopolje, sig. 160).

31 GIZDIĆ, *Dalmacija 1941.*, str. 436.

32 D. GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, Zagreb, 1959., str. 48-49. (Dalje GIZDIĆ, *Dalmacija 1941.*, str. 48-49); KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 207.

33 HR-HDA-223, Ministarstvo unutrašnjih poslova NDH, kut. 40, br. 928 (Inv. br. 3340); HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 77, Brzojav br. 2, Kr. Prefektura Split, Pov.br.20/Kab., Split, 26. siječnja 1942.-XX, Predmet: Operacije protiv komunističkih bandi u Dugopolju (Sinj); HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), kut. 23, Kotar Solin, Historijat događaja za vrijeme okupacije.

34 HR-DAST-36, Okružna komisija (1944.-1947.), kut. 34, Dugopolje, sig. 160.

35 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 49-50.

36 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 200.

37 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 55.

2.2.1942.	Dogovoreni sastanak s Nikolom Vučkovićem - Javorom u Dugopolju nije održan zbog vijavice pa se Vicko Krstulović vratio u Split[38].
7.2.1942.	U pojati, blizu Vučkovićevih kuća, održan je prvi sastanak Jovića, S. Markovića, Š. Smodlake i Drage Gizdića sa seoskim aktivom. Na sastanku je sudjelovalo 14 osoba, a po njegovom završetku Jović je s Javorom otišao prema Sinju na Dinaru[39].
12.2.1942.	Vicko Krstulović je preuzeo dužnost zapovjednika Štaba partizanskih odreda za Dalmaciju, čije se središte u to vrijeme nalazilo na predjelu Vrdova[40].
27.2.1942.	Kod Mihanovića staja osnovan je Mosorski partizanski odred na čelu s Ferdom Gazinom[41]. Zamjenik zapovjednika bio je Srećko Reić - Petica[42], politički komesar Jozo Radobolja (također politički tajnik Kotarskog komiteta KPH Omiš), a zamjenik komesara Roko Peračić. Odred je brojio 80-tak partizana, a broj pripadnika u ožujku se povećao na stotinjak. Bio je sastavljen pretežno od članova Komunističke partije, uglavnom iz Omiša, Splita, Žrnovnice te Donjih i Gornjih Poljica[43].
15.3.1942.	Talijanska vojska je poduzela prvi napad na Mosorski partizanski odred koji nije uspio[44].
21.3.1942.	„Naredbom Vrhovnog štaba narodno-oslobodilačkih partizanskih odreda Jugoslavije preuzima Glavni štab Hrvatske komandu nad svim partizanskim jedinicama u Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji. Istom naredbom određeno je, da se na području Dalmacije do rijeke Neretve organizuje operativno jedinstveno područje, koje će biti vezano direktno na Glavni štab Hrvatske. Da bi ovaj Štab s vašim jedinicama što prije došao u kontakt, upućujemo vam oficira pri ovom Štabu druga Radu Končara.“ Hrvatski teritorij podijeljen je na pet operativnih zona, a IV. zona formirana je na području Dalmacije. Glavni štab POH imenovao je Štab IV. operativne zone, u koji su ušli Vicko Krstulović - Jović, zapovjednik, Vice Buljan, komesar i Maks Baće - Milić, operativni oficir[45].
26.3.1942.	Partizani su posjekli deset telefonskih stupova kod Dugopolja[46].
3.4.1942.	U noći s Velikog petka na Veliku subotu partizani su odveli don Šimuna Karamana, Jakova Karamana i nekoliko mještana u Mosor. Opljačkana je župska kuća i odnesen novac iz crkvene blagajne[47]. „Hapšenje proustaških elemenata“ izvršili su pripadnici Mosorskog partizanskog odreda[48].

38 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 67.

39 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 72.

40 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 206.

41 Ferdo Gazin bio je rezervni časnik vojske Kraljevine Jugoslavije. Vinko Barbarić ističe da je Ferdo Gazin do kraja bio odan Komunističkoj partiji te dobar poznavatelj marksizma. Usp. V. BARBARIĆ, *O počecima i formiranju Mosorskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*, Glasilo Mosorskog partizanskog odreda. Prigodno izdanje posvećeno jubileju ustanka i 40-godišnjici formiranja MPO-a, prosinac 1981., str. 18. (Dalje *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 18.).

42 Srećko Reić - Petica rođen je 1914. u Splitu. Član je KPJ od 1933. godine, a u NOB je stupio 1941. Za narodnog heroja je proglašen 24. 7. 1953. Nakon rata bio je pukovnik JNA. Usp. *Heroji Mosora - Uvijek tamo gdje je najteže, Reić Srećko - Petica*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 10.

43 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 198-199; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 216-219.

44 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 199; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 217.

45 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 227-228.

46 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 199.

47 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 201-202; HR-HDA-1550, Zbirka dokumenata talijanskih okupacijskih vlasti, kut. 3, 201.1/20, Komanda kraljevskih karabinjera za Dalmaciju, br.prot. 2/46, 5. travnja 1942./XX; HR-HDA-1204, zapovjedništvo 6. pješačke divizije, kut. 5, Inv.br. 32681.

48 Usp. *Kronika Mosorskog partizanskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 6; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 217; HR-HDA-1372, Memoarsko gradivo sudionika radničkog i revolucionarnog pokreta - XX, kut. 16, 16 (I-1).

4.4.1942.

Posljednje trenutke don Šimunova života opisao je njegov brat Jakov Karaman: „Odjednom, stojeći pred kućom čuo sam bat koraka koji su dolazili od škole. Bili su to komunisti pa sam odmah uletio u kuću, zatvorio vrata, dotrčao u kuhinju i drhtavim glasom rekao: 'Evo netko. Propali smo.' Na ove riječi svi problijedješe i upitaše: 'Gdje su?' Međutim, oni su se već nalazili pred vratima. Lupanje na vratima se pojačavalo i ja pođem do vrata i upitam: 'Tko lupa?' Dobih odgovor: 'Oružnici su. Otvori!' Odvratio sam da na ovu uru ne otvaram nikome i uputio se u potkrovlje. Došavši na tavan pogledao sam kroz prozorčić i pred kućom primijetio veliku grupu od 60-tak ljudi. Pod udarcima sjekira i mašklina čuli smo kako vrata popuštaju i pucaju...[49]

Sačuvano je i nekoliko partizanskih ozvora.

„Pretprošlu noć spustila se grupa partizana iz Mosora u Dugopolje i uhapsila nekoliko ustaša na čelu sa zloglasnim popom Šimunom Karamanom i Lukom Macanovićem. Svi uhapšeni odvedeni su u Mosor. Nakon saslušavanja u Mosoru, u komandi čete - svi su uhapšeni oslobođeni i pušteni kućama, osim popa Karamana, koji je zbog neprijateljskog rada osuđen na smrt i strijeljan. Karaman je među ostalim osuđen i zato što je Talijanima u januaru 1942., nakon partizanske akcije kod Dugopolja, prokazao neke naše simpatizere koje su Talijani strijeljali. Kad je pop Karaman odveden u Mosor, iz Klisa je, kako to stoji u jednom izvještaju kliške žandarmerijske stanice, poslao pop A. Petak neke žene da ga traže. Pošto su ga pronašle, o tome su obavijestile Petaka, a on žandare i preko njih Talijane u Klisu[50]." Dušan Plenča, autor knjige *Partizanski odredi naroda Dalmacije 1941.-1942.*, ovako opisuje ubojstvo don Šimuna Karamana: „...odlučeno je da se izvrši pretres kuća neprijateljskih elemenata u s. Dugo Polje i da se uhvati katolički svještenik, poznati ustaški špijun, koji je učestvovao u borbi protiv Splitskog odreda i bio jedan od vinovnika stradanja mnogih nevinih žrtava, a naročito Srba iz s. Dicma. Prvi vod pod komandom Srećka Reića je 6. aprila opkolio s. Dugo Polje, blokirao popovu kuću i izvršio pretres neprijateljskih kuća. U popovoj kući zatečeno je pet ustaša koji su se tek bili vratili iz pljačke u selu Gata. Grupa boraca je iznenadila ustaše i brzo ih razoružala. Zarobljenici su dovedeni u Štab odreda i predani vojnom sudu...[51]"

U monografiji *Mosorski partizanski odred*, autori Miroslav Velić, Ante V. Petrić i Mate Vuletić o istom događaju pišu sljedeće: „Noću od 3. na 4. travnja 1942. godine upućeno je 75 boraca iz MPO, uz pomoć ostalih boraca Odreda i terenskih radnika, da izvrše akciju u Dugopolju sa zadatkom da se uhapse neke proustaške osobe koje su otvoreno surađivale s okupatorom. U svojim postupcima išli su tako daleko da su jednog simpatizera NOP-a poslije mučenja polili benzinom i zapalili. U toj raboti je, pored ostalih, učestvovao i don Šime Karaman župnik u Dugopolju koji je s još nekoliko osoba uhapšen i sproveden u Dugopoljske staje. Nakon saslušavanja, svi su uhapšenici, osim župnika Karamana, pušteni svojim kućama uz opomenu da ne surađuju s okupatorom i domaćim izdajnicima. U Dugopoljskim stajama je don Šimi Karamanu, kao organizatoru ustaštva, suradniku okupatora, učesniku hapšenja i maltretiranja simpatizera NOP-a, kao izdajniku svoga naroda

49 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 201-202.
50 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 143.
51 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 214-215.

	izrečena i izvršena smrtna presuda. U kući don Šime Karamana su borci, pored izobilja hrane, pronašli i naoružanje s municijom. Narednog dana (5.IV) konfiscirana hrana je prebačena iz Dugopoljskih u Kotleničke staje gdje je spremljena u ranije pripremljene bunkere. Poslije te akcije MPO se vraća natrag u Putišića staje s uspješno izvršenim zadatkom. U vezi akcije Odreda u Dugopolju, ustaške vlasti u Omišu su uputile brzojav sljedeće sadržine: „ZAPORUK – Mostar, Noćas između 22 do 3 sata, trideset do pedeset naoružanih partizana grupe Mosor izvršile su napad na selo Dugopolje, opljačkali i sobom odveli župnika Karamana, brata mu Jakova, zatim Marasovića Jozu, Marasović Nedjeljka, Plazibat Miju i Čulin Vinka stop Župnika Čulina neko vrijeme vodili sa sobom pa zatim pustili. Zapokril Omiš broj 2376[52].“ Prema svjedočenju Jakova Karamana, don Šimun Karaman nije bio saslušan ni osuđen već jednostavno likvidiran prije samog „suđenja“, na kojemu je Jakovu Karamanu rečeno da će don Šimunu suditi „štab“[53]. Don Šimunovo tijelo nađeno je na lokaciji na kojoj ga je brat Jakov posljednji put vidio živa[54].
8.4.1942.	Razrušena je pruga kod Dugopolja[55].
13.-14.4.1942.	Talijanska vojska i oružane snage NDH su izvršile pretres terena na području Dugopolja i Kotlenica. Privedeni su Nikola Einspiler, upravitelj pučke škole u Dugopolju, Jozo Kardum Borin, općinski činovnik, Šime Kardum Ivanov, Ivan Doždor Matin, Matija Jerković ž. Ante, Jozo Balić Ivanov, Jozo Balić Blažev, Mijo Balić pok. Ante, Mijo Balić Jozin, Bartul Ževrnja Tomin, svi iz Dugopolja te Roko Perić Ivanov, Mate Perić Ivanov i Marin Perić Nikolin iz Kotlenica. Talijani su opljačkali kuću don Šimuna Karamana. Naknadno je izviješćeno da su odvedeni i Duje Perić Nikolin i Jozo Perić Markov iz Kotlenica te Ante Plazibat pok. Tome i Ante Jerković iz Dugopolja koji je otišao zamijeniti ženu Matiju. Ante Plazibat pok. Tome umro je u bolnici u Splitu 20. travnja 1942. Šime Kardum Ivanov, Ivan Doždor Matin, Jozo Balić Ivanov, Bartul Ževrnja Tomin, Jozo Balić Blažev i Mijo Balić pok. Ante pušteni su na slobodu 20. travnja 1942. godine[56].
15.4.1942.	Talijanska vojska i oružane snage NDH napale su položaje Mosorske partizanske čete iz smjera Kučina, Žrnovnice, Sitnoga, Gata, Dugopolja i Dolca[57]. U akciji su sudjelovale dvije bojne divizije „Bergamo“, jedna bojna 128. pješačkog puka divizije „Perugia“, karabinjeri, divizijsko topništvo, te 150 ustaša i 50 domobrana. Partizani su branili položaje, no ostali su bez hrane, koju im narod nije htio slati. Nekoliko pripadnika odreda dezertiralo je, pa je zapovjedništvo raspustilo postrojbu. Saznavši za takav rasplet događaja, Pokrajinski komitet KPH naredio je da se u roku od šest dana odred ponovno formira, što je i učinjeno. Zapovjednik odreda Ferdo Gazin je strijeljan, a za novog zapovjednika postavljen je Srećko Reić - Petica. Dužnost zamjenika zapovjednika preuzeo je Jakiša Baučić, a političkog

52 M. VELIĆ - A. V. PETRIĆ - M. VULETIĆ, *Mosorski partizanski odred*, Split, 1985., str. 51-52. (Dalje VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 51-52.). Autori navode da je riječ o predbilješkama iz razgovora sa P. Rogošićem - Zepelinom, J. Radoboljom, F. Kačunićem - Pobjedom i A. Duplančićem - Bećom. Jozo Radobolja bio je komesar MPO-a.

53 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 204-206.

54 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 212.

55 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 199.

56 HR-HDA-1204, Zapovjedništvo 6. pješačke divizije, kut. 6, Inv.br. 32851.

57 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 172; KUŽIĆ, *Povijest*, str. 199; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 217-218.

	komesara Ljubo Uvodić - Razin[58]. Talijanska vojska je opljačkala župsku kuću u Dugopolju[59]. Sa Ferdom Gazinom strijeljan je i Roko Peračić[60]. U Popisu boraca Mosorskog partizanskog odreda, partijsko-političkih i terenskih radnika na području Mosora, kojeg je pripremio Ante V. Petrić, piše da je Ferdo Gazin rođen u srpnju 1909. u Puli, po struci dipl. ekonomist, organizator ustanka u Donjim Poljicima, bio član KK KPH Omiš i Vojne komisije 1941. u Omišu, te da je jedan od rukovoditelja pripreme i formiranja I. mosorskog PO, čije je zapovijedanje preuzeo 19. siječnja 1942. Autor dalje navodi da je nakon raspuštanja Odreda upućen u Štab 4. operativne zone te je poginuo 11. lipnja 1942. na Vještić Gori (Dinara)[61]. Za Roka Peračića, organizacijskog tajnika Mjesnog komiteta KPH Split, rođ. 1909. u Splitu, također se navodi da je poginuo istog dana na Vještić Gori[62].
16.4.1942.	Nastavljene su borbe u Mosoru[63].
20.4.1942.	U Mosoru je pronađeno tijelo don Šimuna Karamana i prebačeno u Dugopolje, gdje je pokopan 22. travnja 1942. godine[64].
18.5.1942.	Mosorski partizani su srušili željezničku prugu i tt-linije kod Prosika, između Dugopolja i Dicma[65].
19.5.1942.	Mosorski partizani zaustavili su u Klisu sinjski vlak. Nakon iskrcavanja putnika, vlak su bez strojara pustili niz Klis-Grlo. Na jednoj strmini iznad same kliške postaje vlak se srušio. Porušene su i tt-linije za Sinj i Muć. U akciji je sudjelovao Nikola Vučković - Javor[66].

58 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 199; Usp. *Kronika Mosorskog partizanskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 6; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 219.

59 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 211; Mjesne vlasti odlučile su kasnije obnoviti župsku kuću i urediti je za svoje potrebe. Kada je župnik prosvjedovao, rečeno mu je da je to narodno i da on s tim nema ništa. Splitski biskup Kvirin Klement Bonefačić prosvjedovao je u predstavci Komisiji za vjerske poslove NR Hrvatske, od 28. kolovoza 1945., ističući da takvih slučajeva ima diljem biskupije te upozorio na ponašanje pojedinih mjesnih odbornika koji po crkvama traže navodno skriveno zlato, ili nastoje preuzeti upravu nad crkvenom imovinom. Usp. M. AKMADŽA, *Prilog poznavanju djelovanja biskupa Kvirina Klementa Bonefačića u vrijeme komunističke vlasti*, u: *Časopis za suvremenu povijest*, 3 (2008), str. 773-799).

60 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1570/taj, 13. kolovoza 1942.; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 219; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 64-65.
Vidi i http://www.modrojezero.org/docs/history/WWII/WWII-izvadci/7%20dan%20u%20mjesecu%20do%20svibnja%201942%20extra.html
Usp. i *Borba partizana s okupatorima i ustašama na Mosoru* u: *Naš izvještaj*: »Dana 14. travnja Talijani i ustaše u jačini oko 5.000 ljudi izvršili su napad na mosorske partizane. Napad je trajao pet dana. Samo u toku prvog dana okupator je izgubio u mrtvima i ranjenima puna dva kamiona. Ustaše su kriomice pokapali svoje mrtve u selu Docu. Na našoj strani bila su 3 mrtva i 4 ranjena.« Ovom kratkom izvješću naknadno je dodano pojašnjenje: »U borbi, koja je trajala do 18. travnja, štab Mosorskog odreda (nazivan i Mosorskom četom), bez ratnog iskustva, nije se snašao. Situaciju je smatrao bezizlaznom pa je donio odluku da se Odred raspusti a borci raziđu, čime su oni stvarno bili prepušteni sami sebi, i mnogi od njih pali su u ruke neprijatelju. Pokrajinski komitet KPH i štab 4. operativne zone, u čijem je rasuđivanju još uvijek bio veoma prisutan dojam prouzrokovan razbijanjem prvih dalmatinskih partizanskih odreda u kolovozu 1941., ocijenili su da je raspuštanje Odreda bilo pogrešno i štetno zbog gubitka ljudi i mogućeg demoralizirajućeg utjecaja na druge partizanske jedinice. Zbog toga je rukovodstvo Odreda predato vojnom sudu, koji je izrekao najstrože kazne. Komandir Ferdo Gazin i zamjenik političkog komesara Roko Peračić osuđeni su na smrt i strijeljani.«

61 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 410.

62 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 490.

63 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 175.

64 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 212-213.

65 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 230.

66 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 236.

20.5.1942.	Održan je partijski sastanak u Caktaševim stajama na kojemu je sudjelovalo 50-tak osoba iz Dugopolja na čelu s Božom Caktašem. Sastanku su prisustvovali Drago Gizdić i Nikola Vučković - Javor, a Mosorskoj partizanskoj četi iste se noći pridružilo troje Dugopoljaca[67].
2.6.1942.	Izabrani su članovi Kotarskog narodnooslobodilačkog odbora Solin, među njima i Nikola Vučković - Javor iz Dugopolja[68]. U lipnju je formiran i Mjesni narodnooslobodilački odbor Kotlenice u sljedećem sastavu: Marko Punda pok. Martina (kasnije informbiroovac), predsjednik odbora, Jakov Vladović, tajnik te članovi Stipe Vladović, Ante Perić pok. Jure, Stanko Punda pok. Jure, Ivan Punda pok. Mije i Marko Tukić pok. Ante[69]. Partizani su opljačkali Miju Perišića pok. Marka i Miju Prančića pok. Ivana iz Dugopolja[70].
14./15. 6.1942.	U Dugopolje se spustila skupina mosorskih partizana i od pet „suradnika neprijatelja“ zaplijenila određenu količinu prehrambenih proizvoda. Okupljenim mještanima partizani su govorili o ciljevima NOB-e i pozvali ih na suradnju[71].
16.6.1942.	Mosorska partizanska četa je otišla preko Dugopolja u Moseć gdje se spojila s Trogirsko-rogozničkom četom, nakon čega su zajedno otišli u Dinaru gdje se od tih odreda formirao Drugi bataljun Srednjodalmatinskog partizanskog odreda na čelu sa zapovjednikom Srećkom Reićem - Peticom[72]. Mosorska četa je porušila putem željezničku prugu i tt-linije kod Koprivna[73]. Na Mosoru je ostala skupina pripadnika NOV-a koja je potom prerasla u „Leteću mosorsku četu“ na čelu sa zapovjednikom Ljubom Dumičićem - Ljubićem i komesarom Šimom Karamanom[74].
22.6.1942.	Tijekom noći u Dugopolju su po zidovima kuća ispisane parole: „Neka se paze narodne izdajice, jer je čas blizu, narodni sud će biti odmazda za sve patnje naroda“, „Živela Rusija“, „Smrt fašizmu“, „Živela Crvena armija“, „Živeo Staljin“, „Živeli Partizani“, „Dolje Hitler“, „Dolje Pavelić i njegovi banditi“. Na više mjesta nacrtani su simboli NOB-a, srp i čekić sa zvijezdom petokrakom[75].
26.6.1942.	Vlado Bubić - Vovo je izvijestio da će potrebne dijelove za mlinicu u Dugopolju, koja stoji pod kontrolom tamošnjeg NOO-a i radi za potrebe mosorskih partizana, dostaviti iz tvornice Majdan[76].
29.6.1942.	Zapovjedništvo Talijanske posade u Sinju priopćilo je da je po Ratnom sudu u Šibeniku Mijo Caktaš Jakovljev iz Dugopolja osuđen na 8 godina zatvora[77].

67 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 238; KUŽIĆ, *Povijest*, str. 199.

68 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 272-273.

69 HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, kut. 4, Sig. MG-I/4-1/22, Podaci o razvitku NOB-e u selu Kotlenice od 1941.-1943.

70 HR-HDA- 491, Opće upravno povjereništvo NDH kod II. armate talijanske vojske Višeg zapovjedništva talijanskih oružanih snaga „Slovenija-Dalmacija“ – Rijeka/Sušak (1941.-1943.), kut. 20, br. 6722.

71 HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“

72 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 307.

73 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 310; HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“

74 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 307.

75 HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“

76 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 340.

77 HR-HDA- 491, Opće upravno povjereništvo NDH kod II. armate talijanske vojske Višeg zapovjedništva talijanskih oružanih snaga „Slovenija-Dalmacija“ – Rijeka/Sušak (1941.-1943.), kut. 21, br. 7061.

30.6.1942.	Zbog sve češćih napada partizana iz Mosora na cestu i željezničku prugu na relaciji Klis-Dicmo, pripadnici oružanih snaga NDH su pored talijanske posade na dugopoljskoj željezničkoj postaji uspostavili svoju posadu u Dugopolju[78].
9.7.1942.	Drago Gizdić i Ante Vučica - Ašim održali su u Konjskom sastanak političkih aktiva Konjskog, Koprivna, Prugova, Broćanca, Dugobaba i Vučevice[79].
12.7.1942.	Pripadnici Solinske leteće čete otišli su u Koprivno gdje je održan prvi partizanski zbor u tom selu. Na zboru su govorili Palma Grubišić - Vanja, Nikola Vučković - Javor i Drago Gizdić - Marko. Preko Dugopolja i Koprivnog vodio je od druge polovice 1942. glavni partizanski kanal od Mosora do Moseća.[80] Mosećka desetina je prerasla u Mosećki vod[81].
18./19.7.1942.	Prepiljeno je 30 stupova na pruzi u blizini stajališta u Koprivnom[82].
26.7.1942.	Ilegalci iz Dugopolja su na cesti Split-Sinj uhvatili ustaškog dužnosnika iz Drvara, likvidirali ga i oduzeli mu 506 000 kuna. Na cesti Klis-Dugopolje manje grupe partizana ili ilegalaca, najčešće iz Dugopolja, dočekivale su pojedine automobile i pretresale ih usprkos talijanskoj posadi u neposrednoj blizini. Te akcije uvelike je olakšavala obavještajna služba, koja je najčešće davala točne podatke o vremenu i mjestu prolaska pojedinih osoba[83].
28.7.1942.	Pet naoružanih partizana zaustavilo je na cesti Sinj-Split kod Dugopolja automobil tehničkog ureda iz Klisa, opljačkali 512 000 kn državnog novca i ubili radnika Božu Podruga[84].
29.7.1942.	Štab srednjedalmatinskog partizanskog odreda je izdao naređenje Mosećkom vodu da u predjelu Rupotina-Klis-Dugopolje uspostavi vezu s Trogirsko-rogozničkim, Solinskim i Mosorskim vodom te da zajedno postave zasjede na cesti Split-Sinj. U noći 30./31.7. porušili su cestu na nekoliko mjesta i povukli se na Kozjak[85].
6.8.1942.	Skupina terenskih radnika NOP-a na čelu s Nikolom Vučkovićem - Javorom napala je oružničku postaju u Dugopolju[86].
7.8.1942.	Mosorski partizani porušili su tt-linije oko Kočinjeg brda, na cesti i željezničkoj pruzi Split-Sinj. Seljaci iz Koprivnog i Dugopolja uradili su isto na predjelu Poda[87].
16.8.1942.	U 22 sata 12 naoružanih partizana upalo je u Dugopolje i opljačkalo dom Ante Perišića, oduzevši mu sve životne namirnice i ostale vrjednije kućne predmete. Iste je noći u Dugopolju napadnuta oružnička ophodnja postaje Klis koja je odbila partizanski napad[88].

78 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 348.
79 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 377.
80 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 383; KUŽIĆ, *Povijest*, str. 215.
81 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 346.
82 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 215.
83 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 411-412; HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960."
84 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH; kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, br. 1570/taj, 13. kolovoza 1942.
85 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 350-351.
86 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 442.
87 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1713/taj, 27. kolovoza 1942.; GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 448.
88 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1907/taj, 13. rujna 1942.

20.8.1942.	U Dugopolje su se spustili Mosorski partizani i održali sastanak s predstavnicima Narodnooslobodilačkog pokreta (NOP) na kojem su raspravljali o daljnjem razvoju ustanka i pružanja pomoći partizanskim postrojbama[89].
30.8.1942.	U 23 sata i 30 minuta skupina od oko 80 do 100 naoružanih partizana upala je u Dugopolje i opljačkala kuću oružnika Ivana Rogošića te njegovoj ženi naredila da im Rogošić preda oružje, inače će biti likvidiran. Istom prilikom odvedeno je iz sela šest osoba[90].
2.9.1942.	Partizani su kod Dugopolja izvršili ekonomsku akciju i od mesara Jure i Pavla Martinovića iz Klisa zaplijenili 4 grla krupne i 26 grla sitne stoke[91].
4.9.1942.	Reorganizirao se Kotarski komitet KPH Solin u čijem sastavu su ostali Solin, Dugopolje, Kaštela i Radošić. Rajonski komitet Dugopolje se sastojao od 4 ćelije s ukupno 14 članova, te od četiri kandidatske grupe s ukupno 21 kandidatom i 16 simpatizerskih grupa sa 146 simpatizera[92].
6.9.1942.	U selu Dobro kod Livna osnovana je 1. dalmatinska brigada na čelu sa zapovjednikom Nikolom Tomićem, političkim komesarom Antom Kronjom - Čenčom i zamjenikom zapovjednika Marijanom Bilićem. U sastav brigade je ušao i dotadašnji II. bataljun Odreda za srednju Dalmaciju kao IV. bataljun „Tadija Anušić“ čije je zapovjedništvo preuzeo Srećko Reić - Petica[93].
8.9.1942.	Noć ranije (točnije 6.9.1942.) partizani iz Mosora s terencima iz Dugopolja su zaustavili vlak u Kočinjem brdu koji je iz Splita išao u Sinj. Putnici su iskrcani i legitimirani pa zatim pušteni. Službena pošta i materijal su oduzeti, a vlak je pušten prema Klisu gdje se srušio. U akciji je sudjelovao Nikola Vučković - Javor[94]. Akciju je izveo jedan leteći vod Mosećkog odreda, a istom je prigodom ubijeno nekoliko talijanskih vojnika[95]. Talijanski vojnici su u Dugopolju uhitili 24 osobe, koje su sprovedene u Split 9. rujna 1942. Na putu prema Splitu ubijeni su Božo Vukasović Antin i Božo Caktaš Matin, čija su tijela pronađena 11. rujna 1942. godine[96].
9.9.1942.	Nikola Vučković - Javor je izvijestio da su Talijani za odmazdu zbog partizanske akcije na Kočinjem brdu 8. i 9. rujna blokirali Dugopolje, zapalili devet kuća i uhitili oko 400 ljudi. U zatvor su odvedene 24 osobe, a ostali su pušteni. Na putu za Klis, kod Kočinjeg brda, izmrcvarili su, ubili i bacili u jarak Božu Caktaša i Božu Vukasovića[97].

89 HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“

90 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1907/taj, 13. rujna 1942.

91 HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“; HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2072/taj, 26. rujna 1942.

92 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 516.

93 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 359-363.

94 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 525; HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2072/taj, 26. rujna 1942.

95 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 215; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 364; HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“

96 HR-HDA- 491, Opće upravno povjereništvo NDH kod II. armate talijanske vojske Višeg zapovjedništva talijanskih oružanih snaga „Slovenija-Dalmacija“ – Rijeka/Sušak (1941.-1943.), kut. 28, br. 12 608; HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2072/taj, 26. rujna 1942.

97 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 526-527.

13.9.1942.	Dugopoljska udarna grupa[98] je na cesti Sinj-Split zaplijenila 168 grla stoke namijenjene talijanskoj vojsci u Splitu. Stoka je upućena u Mosor. Istovremeno je zaplijenjen i jedan rentgen-aparat s dinamo motorom koji je prebačen u Kotlenice[99].
15.9.1942.	Formirao se Mosećki bataljun[100].
19.9.1942.	Dogovoreno je da u opskrbi partizana mosorskog područja sudjeluju žene Dugopolja, čiji je zadatak bio prebacivati hranu i robu od Mosora do Koprivnog, a po potrebi će u prijenosu materijala do Muća sudjelovati i žene Koprivna[101].
20.9.1942.	Partizani su ubili Ivana Radovana pok. Nikole i opljačkali mu kuću. Istog dana u Vojnić-Gardunu ubijen je i Dugopoljac don Jozo Čulin[102]. "Dana 20.9.1942. godine u s. Vojnić služio je misu za roditelje i školsku djecu na kojoj su osim ostalih bili prisutni i glavar sela gospodin ŠUKUNDIT IVAN, učitelj (ne sjećam se imena i učiteljica Branka – ne sjećam se prezimena). Oko 08,00 sati u crkvu su ušla dva partizana, otišli do oltara, vratili se prema izlazu i kod krštene kamenice ispalili više hitaca iz revolvera u mog brata. Ja sam se u to vrijeme nalazila u župskoj kući, čula sam pucnjeve. U župsku kuću dotrčao je g. ANĐELKO ŠUKUNDIT iz s. Vojnić, javio mi je da mi je brat ranjen, ja sam potrčala, ali više nije bilo pomoći[103]."
22.9.1942.	Partizani su u Dugopolju opljačkali kuću Ivana Čipčića pok. Mije, a samog Ivana odveli 200 m dalje i ubili ga s pet metaka iz puške[104].
25.9.1942.	Pet partizana je kod raskrižja Klis-Sinj-Koprivno-Dugopolje dočekalo autobus Petra Vuletića, opljačkalo putnike, a četvoricu odvelo sa sobom od kojih su im dvojica pobjegla[105]. Prema podatcima 6. oružničke pukovnije, samovoz Petra Vuletića s putnicima opljačkan je i 9. studenog 1942., a jedan putnik je odveden[106]. Zbog pojačane aktivnosti terenskih radnika NOP-a u Dugopolju, naročito zasjeda na cesti Split-Sinj, Talijani i oružnici su počeli paliti zaselak Vučkovići, iz kojega je bilo najviše dugopoljskih partizana[107].
28.9.1942.	Na mjesnom groblju u Dugopolju, talijanski fašisti su pronašli jednu crvenu zastavu i jedan plakat s tekstom u kojemu se vrijeđaju Adolf Hitler, Benito Musolini i Ante Pavelić, a koje su suradnici NOP-a postavili na grobove strijeljanih osoba[108].
30.9.1942.	Grupa mosorskih partizana se spustila u Dugopolje i održala zbor u selu, na kojemu je sudjelovalo preko 600 mještana. Na zboru su govorili Stipe Marković, Tadija Mihanović i Nikola Vučković[109].

98 U akcijama oduzimanja stoke 1942. godine sudjelovali su Dušan Dodoja, Marko Križan, Ante Radina (Sikira) i Mirko Vučković, svi iz Dugopolja. Usp. *Partizani Dugopolja u akciji. Udarci od kojih se neprijatelj teško oporavljao*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 40.

99 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 539; HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2072/taj, 26. rujna 1942.

100 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 364-365.

101 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 552.

102 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 215.

103 A. BAKOVIĆ, *Hrvatski martirologij XX. stoljeća*, Zagreb, 2007., str. 152-153.

104 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 215.

105 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 215; HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960."

106 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2877/taj, 26. studenog 1942.

107 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 564; KUŽIĆ, *Povijest*, str. 215.

108 HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960."

109 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 571.

1.10.1942.	Talijanski general Spigo je izdao nalog da iz Knina u Omiš krene jedna skupina četnika u pothvat protiv susjednih sela. Četnici su krenuli iz Knina pod vodstvom Mane Rokvića i kaluđera Kalika, željeznicom u Split, a odatle talijanskim vojničkim brodovima u Omiš[110]. Talijani iz Splita su blokirali i pretresli Dugopolje, te ga opljačkali[111].
1.10.1942.	Skupina partizana je u Dugopolju opljačkala Stipana Bosančića, đaka mornarske škole u Sisku, povela ga sa sobom i nakon kraćeg vremena pustila[112].
2.-4.10.1942.	Četnici Mane Rokvića i talijanski vojnici iz 89. bataljuna su izvršili zločin u Dugopolju, Kotlenicama, Gatima i Docu[113]. Među četnicima je prepoznat bivši učitelj u Kotlenicama Velimir Tešanović[114]. Napadom na Dugopolje je zapovijedao bivši jugoslavenski poručnik Veljko Ilić koji je oslobođen iz zarobljeništva u Italiji[115]. U zgradi pošte u Dugopolju kasnije je nađen ćirilični rukopis u kojemu je pisalo: „Srpski četnik Djure Mapojković osvećuje se Hrvatskom narodu“[116]. U Dugopolju je zapaljeno 840 stambenih i gospodarskih kuća te ubijeno 57 ljudi. U Kotlenicama je zapaljeno 90 % kuća i ubijeno 27 ljudi. U Docu je ubijeno pet osoba, a u Srinjinama 17 ljudi, među njima i župnik don Frane Babić[117]. Istovremeno su Mosorski partizanski vod, te Solinska i Dugopoljska leteća desetina napali četnike u Gatima, koji su potom pobjegli u Omiš zajedno s talijanskim vojnicima. Iz Dugopolja su se četnici i talijanski vojnici povukli preko Klisa u Split[118]. Četnike je predvodio starojugoslavenski poručnik Veljko Ilić, a akcijom je zapovijedao talijanski pukovnik Boschi[119]. Boschi je 23. rujna 1943. pobjegao u Bari, a partizani ga nisu spriječili u bijegu iako su držali Split u svojim rukama od 11. do 27. rujna 1943. godine[120].
3.10.1942.	U Uništima (Republika BiH) je osnovana 2. dalmatinska brigada čije zapovjedništvo je preuzeo dotadašnji zapovjednik bataljuna IV. crnogorske brigade Ljubo Vučković, bivši poručnik jugoslavenske vojske. Zapovjedništvo 2. bataljuna je preuzeo Jakiša Baučić[121].

110 V. VRANČIĆ, *Urota protiv Hrvatske*, Zagreb, 1943., str. 88. (Dalje VRANČIĆ, *Urota*, str. 88).

111 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 571.

112 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2558/taj, 30. listopada 1942.

113 HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 80, Izvješće Okružnog komiteta KPH za srednju Dalmaciju Pokrajinskom komitetu KPH za Dalmaciju, Solin, 4.X.1942., kut. 81, Brzojav br. 4114, Prefektura Split, 4.X.1942. Predmet: Akcija pročešljavanja u rejonu Dugopolje; HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), kut. 23, Kotar Solin, Historijat događaja za vrijeme okupacije.

114 HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), kut. 35, Kotar Solin, Općinska komisija Dicmo, selo Kotlenice, br. 163.

115 VRANČIĆ, *Urota*, str. 90. V. Vrančić ističe da je Ilića tijekom akcije u Dugopolju ubila majka djeteta kojega je Ilić ubio. Pokopan je 5. listopada 1942. u Kninu na kojemu je nazočan bio i novi zapovjednik talijanske divizije „Sassari“ general Paolo Berardi. Vrančićeva napomena vjerojatno se odnosi na Anđu Ban. Usp. M. ŠIMUNDIĆ, *Hrvatski smrtni put*, Split, 2001., str. 155.

116 HR-DAST-36, Okružna komisija (1944.-1947.), kut. 34, Dugopolje, sig. 160.

117 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 575-577; HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 381-383. Kvesić ističe da su četnici uhvatili i ubili nekoliko seljaka u Kotlenicama i Dugopolju, te da do većeg pokolja nije došlo zahvaljujući pravovremenom povlačenju stanovništva u Mosor.

118 HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“

119 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 215.

120 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 222; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 673-694.

121 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 378-380.

5.10.1942.	Kod Dugopolja su partizani iz zasjede napali talijansku konjičku patrolu koja je osiguravala željezničku prugu Split-Sinj[122].
6.10.1942.	U Gizdavcu je održan sastanak KK KPH Solin, na kojemu je Nikola Vučković - Javor podnio izvješće o borbama tijekom rujna[123].
10.10.1942.	Talijanska vojska i ustaše su izvršili čišćenje područja oko Krušvara, Kotlenica i Dugopolja s ciljem hvatanja partizana. Prilikom akcije ubijena je jedna osoba[124].
12.10.1942.	Pokrajinski komitet KPH za Dalmaciju je podnio izvješće Centralnom komitetu KPH, u kojemu se posebno ističe popis žena koje su tijekom prve dvije ratne godine sudjelovale u radu NOP-a. Na području Dugopolja to su bile Vinka Đuderija, Milica Vukasović, Anka Vukasović i Anđa Perić iz Kotlenica[125].
13.10.1942.	Mosorski leteći vod, Solinska leteća četa i Udarna grupa iz Dugopolja su kod Prosika napale sinjski vlak s pripadnicima talijanske divizije „Bergamo“. Nakon jednosatne borbe talijanski vojnici su svladani. U akciji je ubijeno 40 vojnika, zarobljen jedan domobran, dva talijanska vojnika, jedan željezničar i jedan fašist. Vlak je zatim bačen niz provaliju iz koje je dignut nakon završetka Drugoga svjetskog rata. Ubijeni talijanski vojnici su pokopani 15. listopada1942. na groblju Lovrinac u Splitu[126]. Za odmazdu su talijanski vojnici 14.-15. listopada 1942. spalili 120 domova u selima Ercegovci i Krušvar te ubili dvojicu seljaka[127].
15.10.1942.	Leteći mosorski vod je preimenovan u Mosorsku leteću četu.
19.10.1942.	Skupina partizana je kod Dugopolja zaustavila autobus na relaciji Sinj-Split i zarobila jednog domobranskog dočasnika i dvojicu putnika[128]. Prema drugom izvoru, zarobljeni su preglednik rizničke straže u Klisu Jadrijević i 4 seljaka[129].
21.10.1942.	Oružničkoj straži u Blatu na Cetini se predao pripadnik NOV-a Ante Čulin Vickov iz Dugopolja[130].
27.10.1942.	Od pripadnika Mosorske leteće čete i novih dobrovoljaca formiran je I. udarni mosorski bataljun čije zapovjedništvo je preuzeo Stevo Opačić[131].
27.10.1942.	4. bataljun 1. dalmatinske brigade je napustio Mosor,a zatim se preko Dugopolja i Koprivna prebacio u Moseć[132].
29.10.1942.	Talijanska vojska je upala u Dugopolje, opljačkala mještane pa iz topova i minobacača otvorila vatru po Kotlenicama i padinama Mosora[133].

122 HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“
123 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 593.
124 HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“
125 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 616.
126 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 619; HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“; HR-HDA-1550, Zbirka dokumenata talijanskih okupacijskih vlasti, kut. 3, 201.1/24, Jutarnje vijesti karabinjera.
127 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2714/taj, 13. studenog 1942.
128 HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“
129 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2558/taj, 30. listopada 1942.
130 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2714/taj, 13. studenog 1942.
131 Usp. *Kronika Mosorskog partizanskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 6.
132 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 636.
133 HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“

2.11.1942.	Talijansko izvješće navodi da se na Mosoru nalazi 200 partizana pod zapovjedništvom Nikole Vučkovića pok. Ante iz Dugopolja[134].
4.11.1942.	Kod Klisa je skupina partizana iz Mosora zarobila oružničkog narednika Josipa Miletića, koji je iz Dugopolja putovao u Split[135].
5.11.1942.	Pripadnici Mosorskog odreda su postavili zasjedu u Dugopolju i uhitili jednog oružnika koji se predao, ali partizani su ga strijeljali „pošto je već jednom bio pušten“[136].
9.11.1942.	S Mosora je preko Dugopolja u Muć otišao novoosnovani Mosorski bataljun koji je ušao u sastav 3. dalmatinske brigade, koja će se u narednim danima formirati u selu Bračević, a čije zapovjedništvo je preuzeo Branko Dude[137]. U Mosoru je ostala Mosorska leteća četa kao samostalna postrojba[138].
14.11.1942.	U posljednje vrijeme Dugopoljska udarna partizanska grupa neprestano opsjeda cestu Sinj-Split i prema Koprivnu te zaustavlja i pljačka kamione koji ondje prolaze. Mosorski partizani su kod Dugopolja zaustavili kamion poduzeća „Bata“, koji je iz Omiša za Sinj prevozio cipele. Zaplijenjeno je oko 1300 pari cipela, 180 kg marmelade, 50 kg sapuna i druga roba. Pratitelja robe su odveli u Mosor[139].
28.11.1942.	Tijekom noći 1. i 3. bataljun 3. dalmatinske brigade pod zapovjedništvom Branka Dude napali su Bisko. Partizani su se povukli u zoru u strahu od mogućeg napada talijanske vojske i postrojbi oružanih snaga NDH iz Sinja, Trilja, Dicma, Dugopolja i Klisa. Nakon borbe 1. bataljun 3. brigade otišao je preko Dugopolja i Koprivna prema Muću, a 3. bataljun se zadržao u Mosoru[140].
12.12.1942.	Nikola Vučković - Javor u zgradi pučke škole u Dugopolju održao je govor o značaju partizanske borbe i zamolio nazočne seljake da NOV pomognu živežnim namirnicama[141].
17.12.1942.	Drugi bataljun 3. dalmatinske brigade postavio je mine na pruzi i cesti kod Dugopolja te napao talijansku motoriziranu kolonu na cesti Split-Sinj, između Koprivna i Dugopolja. Nakon dvosatne borbe partizani su se povukli iza Koprivnog. Potom je naišao vlak i aktivirao postavljenu minu, koja je oštetila lokomotivu[142]. Pripadnici talijanske divizije „Bergamo“ opljačkali su Koprivno i ubili šestero mještana[143].

134 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 220.

135 HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“; HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2877/taj, 26. studenog 1942.

136 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 220.

137 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 663; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 389-391.

138 Usp. *Kronika Mosorskog partizanskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 6.

139 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 670; HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“; HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 3134/taj, 14. prosinca 1942.

140 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 695; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 392.

141 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 3317/taj, 29. prosinca 1942.

142 GIZDIĆ, *Dalmacija 1942.*, str. 740; KUŽIĆ, *Povijest*, str. 220; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 394; HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 128, „Kronologija Dalmacije 1941.-1960.“ i kut. 81, Izvješće Velike župe Cetina, Omiš, 30.XII.1942., Broj 3654/42; HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 124/taj, 13. siječnja 1943.

143 HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947), kut. 23, Kotar Solin, Historijat događaja za vrijeme okupacije i kut. 34, Kotar Solin, Općinska komisija Klis, Selo Dugopolje, sig. 158; HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 124/taj, 13. siječnja 1943.

17.12.1942.	Partizani su odveli pričuvnog domobrana krila Omiš, Ivana Balića iz Dugopolja, koji se nalazio kod kuće na dopustu[144].
23.12.1942.	Iz zarobljeništva se vratio Marko Debeljak iz Dugopolja, kojeg su partizani odveli u rujnu iste godine[145].
Kraj prosinca 1942.	U Mosoru djeluje postrojba sastavljena od 50-60 partizana. Odaziv u partizanske postrojbe je slab[146].
5.1.1943.	Nikola Vučković - Javor je podnio izvješće Kotarskom komitetu KPH Solin, u kojemu navodi da je u Dugopolju formirano sektorsko rukovodstvo od 4 člana, te na dugopoljskom području postoje još 2 jedinice s 9 članova, 4 kandidatske grupe s 14 članova i 19 simpatizerskih grupa sa 150 simpatizera[147].
12.1.1943.	U Solin-Blacima je održana prva konferencija NOO-a kotara Solin, tijekom koje je izabran Kotarski NOO Solina na čelu s Martinom Grubišićem iz Solina. Članom NOO-a postao je i Nikola Vučković - Javor[148].
28.1.1943.	U Livnu je formiran Oblasni Narodnooslobodilački odbor za Dalmaciju. Za predsjednika Oblasnog NOO-a izabran je Stanko Škare, a za tajnika dr. Miloš Žanko. Članovi predsjedništva su postal: pravoslavi svećenik Jovo Miodragović, Vice Buljan, Mato Jakšić iz Dubrovnika, Martin Sučić iz Drniša i dr. Jerko Radmilović iz Brača[149].
28.1.1943.	Mosorski partizani su porušili željezničku prugu kod Prosika i Koprivnog[150].
11.2.1943.	Partizani provode masovnu mobilizaciju osoba u dobi od 18 do 30 godina. Iz Dugopolja, odakle je ranije pristupilo 130 osoba, u partizane je otišlo još stotinjak mladića[151].
12.2.1943.	Naredbom Štaba IV. operativne zone, Mosorski bataljun je ušao u sastav 5. brigade 9. dalmatinske divizije. Zapovjednik Mosorskog bataljuna u tom trenutku je bio Vojo Sekulić, a komesar Jerko Marušić[152]. U Mosoru je ostala Mosorska leteća četa, koja je prerasla u Mosorski bataljun pod zapovjedništvom Ljube Dumičića[153].
13.2.1943.	Grupa mosorskih partizana je prethodnu noć uhvatila domobranskog vodnika Ivana Rajića koji je zarobljen na cesti između Dugopolja i Dicma (Križice) u automobilu kojim se vozio iz Splita u Sinj. Rajić je potom odveden u Mosor. Mosorski partizani također su porušili željezničku prugu na Prosiku, između Dugopolja i Dicma[154].
17.2.1943.	Završena je masovna mobilizacija muškaraca vršena posljednjih 15 dana. Preko Broćanca i Dugopolja upućeno je u Imotski na raspolaganje štabu zone oko 700 novomobiliziranih osoba, ponajviše s mućkog i lećevičkog područja (475 osoba) te trogirskog kotara (261 osoba-uglavnom iz Segeta). Broj dalmatinskih partizana tom se mobilizacijom popeo na 12 000[155].

144 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 124/taj, 13. siječnja 1943.
145 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 124/taj, 13. siječnja 1943.
146 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 221.
147 D. GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, Zagreb, 1962., str. 25. (Dalje GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 25).
148 GIZDIĆ, *Dalmacija* 1943., str. 42.
149 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 464-468.
150 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 590/taj, 13. veljače 1943.
151 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 103.
152 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 477.
153 Usp. *Kronika Mosorskog partizanskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 6.
154 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 112.
155 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 122-124.

26.2.1943.	Između Klisa i Dugopolja mosorski su partizani napali talijanske vojnike kojima je uskoro došlo pojačanje iz Klisa i Klis-Grla nakon čega su se partizani povukli u Mosor[156].
27.-28.2.1943.	U seoskoj školi u Brštanovu održana je Prva partijska konferencija za Srednju Dalmaciju, kojoj je nazočio Maks Baće, zapovjednik Štaba grupe odreda. U plenum je, između ostalih, izabran i Nikola Vučković - Javor iz Dugopolja, ujedno član Kotarskog komiteta KPH Solin[157].
Ožujak 1943.	Reorganiziran je Štab grupe partizanskih odreda za Dalmaciju. Komesarom štaba je imenovan Vlado Bagat, a zamjenikom komesara Ante Jurjević - Baja. Dotadašnji komesar Ratomir Kokić imenovan je komesarom Cetinskog partizanskog odreda[158].
20.3.1943.	Talijanska vojska i oružane snage NDH su krenule u napad na mućko područje, između ostalog i iz smjera Dugopolja[159].
20.3.1943.	Oko 21 sat skupina od desetak partizana iz Mosora upala je u Dugopolje i opljačkala Matu Prančića. Među pljačkašima su prepoznati Mirko Vučković i Božo Vukasović, obojica iz Dugopolja[160].
23.-24.3.1943.	Skupina mosorskih partizana napala je talijanske vojnike kod dugopoljske željezničke postaje i pripadnike oružanih snaga NDH kod Dicma. Ubijen je jedan talijanski vojnik. Sljedeće noći su napadnuti i talijanski vojnici na Klis-Grlu, a u napadu je ubijeno 10 talijanskih vojnika. Na povratku u Mosor partizani su porušili tt-linije preko Klis-Brda prema Dugopolju i kod Križica. Ubijena su dvojica partizana[161].
25.3.1943.	Kod Kočinjeg brda partizani su napali talijansku ophodnju koja je osiguravala željezničku prugu. Na istoj lokaciji pucali su na vlak koji se kretao iz smjera Sinja prema Splitu. Ophodnje koje su vršile osiguranje željezničke pruge napadnute su i kod Prosika[162].
30.3.1943.	Oružničkoj postaji Dicmo predali su se pripadnici NOV-a Jozo Caktaš, Božo Vučković, Špiro Mustapić i Petar Radošević, svi iz Dugopolja[163].
Travanj 1943.	Osnovan je Cetinski partizanski odred u čiji sastav su ušli Mosorski bataljun sa 190 pripadnika i Sinjski bataljun sa 175 pripadnika. Na Mosoru je ostavljena jedna četa, koja je također potpadala pod zapovjedništvo Cetinskig partizanskog odreda. Zapovjednikom odreda imenovan je Ljubo Dumičić - Ljubić, komesarom Ratomir Kokić, a zamjenikom komesara Vlado Bubić - Vovo. Nakon Dumičićevog smrtnog ranjavanja 22. ožujka 1943. i smrti 25. ožujka 1943., zapovijedanje odredom je preuzeo Ivo Purišić. Štab odreda se preselio s Mosora u Strmendolac[164].
28.4.1943.	U Dugopolje je stigao Vice Buljan koji je sutradan otišao u Kotlenice gdje je održao govor[165].

156 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 145.
157 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 145-153.
158 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 538.
159 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 221; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 539-540.
160 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1420/taj, 27. travnja 1943.
161 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 190; KUŽIĆ, *Povijest*, str. 221; HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1420/taj, 27. travnja 1943.
162 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1420/taj, 27. travnja 1943.
163 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1420/taj, 27. travnja 1943.
164 Usp. *Kronika Mosorskog partizanskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 7; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 544-547.
165 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1729/taj, 27. svibnja 1943.

2.5.1943.	„Iz Doca smo otišli u Kotlenice, naše najbolje selo iza Mosora, koje je neprijatelj spalio do temelja. Iskoristivši vrijeme do zakazanog zbora, sastali smo se s nekim poznatim mačekovcem iz Biska, koga je V. Buljan, kao svog nekadašnjeg znanca, pozvao na razgovor. Ovom prilikom nismo uspjeli da ga pridobijemo, ali je obećao da neće raditi protiv nas. Na zbor u Kotlenicama došlo je cjelokupno stanovništvo, sve što je moglo da hoda. Zbor je otvorio prvoborac iz ovog mjesta, naš stari znanac i drug Grgo Perić, a zatim smo govorili V. Buljan i ja.“, navodi Drago Gizdić[166].
3.5.1943.	U dugopoljskoj školi održan je partizanski zbor. Sljedećeg dana zbor je održan i u Klis-Kosi[167].
13.5.1943.	Zbog sukoba s pripadnicima Cetinskog partizanskog odreda, zrakoplovi talijanske vojske su bombardirali i mitraljirali Dugopolje, Kotlenice i Dolac[168].
25.5.1943.	Na raskrižju ceste Klis-Sinj kod Dugopolja partizani su napali talijanske vojnike, koji su odbili napad[169].
26.5.1943.	Prethodne noći pripadnici Cetinskog odreda spustili su se na cestu Klis-Grlo-Dugopolje s namjerom da napadnu talijanske vojnike ukoliko na njih naiđu. S obzirom na to da ih nisu zatekli, prije povlačenja su porušili tt-linije[170].
26.5.1943.	Na raskrižju ceste Sinj-Klis-Dugopolje partizani su postavili minu na koju je naišao samovoz u kojemu su ranjene tri osobe[171].
27.5.1943.	Tijekom noći partizani su odveli Marka Macanovića koji je raznosio pozivne zapovijedi za stupanje u domobranstvo[172].
30.5.1943.	U Sitnu Gornjem osnovana je Leteća mosorska četa na čelu sa zapovjednikom Kažom Mihanovićem[173].
Svibanj-lipanj 1943.	U operaciji „Schwartz“ (tzv. V. ofenziva, bitka na Sutjesci) sudjelovalo je i nekoliko Dugopoljaca koji su se nalazili u partizanskim postrojbama. Poginuli su Mirko Marasović, Ante Marasović zvani Čikara, Božo Doždor zvani Svilaja, Mate Radovan, Božo Vladović zvani Cigo te Zorka Punda Nikolina i Ljubica Vladović Pavlova. Zorka Vučković Nikolina, zvana Mosorka, zarobljena je i odvedena u logor u Njemačku te je preživjela Drugi svjetski rat. Istovremeno je talijanski sud za Dalmaciju poslao na robiju u kaznionicu Perugia u Italiji Anđu Perišić i Anđu Bosančić[174].
5.6.1943.	Mosorska četa je iznad Solina na položaju zvanom Kosa napala talijanski vlak koji se kretao na relaciji Split-Sinj. Lokomotiva je naišla na minu, a u eksploziji i tijekom borbe ubijeno je i ranjeno oko 40 talijanskih vojnika. Akcija je izvedena pod zapovjedništvom komesara Vlade Bubića - Vove[175].

166 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 269.
167 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 271.
168 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 286.
169 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1881/taj, 10. lipnja 1943.
170 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 305-306; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 606; HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1881/taj, 10. lipnja 1943.
171 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1881/taj, 10. lipnja 1943.
172 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1881/taj, 10. lipnja 1943.
173 Usp. *Kronika Mosorskog partizanskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 7.
174 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 221; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 559-599.
175 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 606; HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1881/taj, 10. lipnja 1943.

8.6.1943.	Na cesti između Klisa i Dugopolja dugopoljska partizanska grupa je napala talijansku patrolu od 20-tak vojnika. Talijanima je stiglo pojačanje iz Klis-Grla, pa su se partizani povukli[176].
29.6.1943.	U Vučevici je održana konferencija NOO-a solinskog kotara na kojoj je izabran novi Kotarski NOO, u čijem se sastavu nalazio i Nikola Vučković - Javor iz Dugopolja[177].
1.7.1943.	Oko 20 sati skupina naoružanih partizana opljačkala je Petra Perišića iz Dugopolja[178].
3.7.1943.	U 20.30 sati skupina mosorskih partizana je u Dugopolju opljačkala Matu Bosančića[179].
7.7.1943.	Cetinski odred je zauzeo sva naselja od Mosora do Trilja[180].
22.7.1943.	Tijekom operacije „Aurea“ dijelovi talijanske divizije „Bergamo“ su zauzeli Dugopolje te popravili razrušeni put iz Dugopolja prema Vladavićima[181].
27.7.1943.	Pripadnici talijanske divizije „Bergamo“su opljačkali i zapalili veći broj kuća u Kotlenicama, Liski i Dugopolju[182].
5./6.8.1943.	Otvorena je puščana paljba na talijansku posadu u Dugopolju[183].
6.8.1943.	Formiran je Štab Grupe partizanskih odreda za srednju Dalmaciju[184]. Istog dana partizani su napali talijansku i ustašku posadu kod Prosika[185].
13.-14.8.1943.	Partizani su porušili željezničku prugu kod Kočinjeg brda[186].
25.-26.8.1943.	Partizani su porušili željezničku prugu kod Kočinjeg brda[187].
Početak rujna 1943.	Mosorski odred[188] je kontrolirao prostor između Dugopolja i Klisa, a na susjednim položajima su se nalazile postrojbe 1. dalmatinske brigade na čelu sa zapovjednikom Miladinom Ivanovićem[189]. Na Mosoru je formirana Omiška grupa udarnih bataljuna[190].
4.9.1943.	Pripadnici talijanske divizije „Bergamo“su opljačkali Koprivno[191].
5.9.1943.	Sjedišta dalmatinskih partijskih rukovodstava su se prebacila iz Brštanova preko Gizdavca, Prugova, Koprivna i Dugopolja u Dolac (zaseok Šimunići)[192].

176 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 330; KUŽIĆ, *Povijest*, str. 221; HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2212/taj, 10. srpnja 1943.

177 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 364.

178 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2379/taj, 25. srpnja 1943.

179 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2379/taj, 25. srpnja 1943.

180 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 221.

181 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 221.

182 HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), kut. 23, Kotar Solin, Historijat događaja za vrijeme okupacije i kut. 34, Kotar Solin, Općinska komisija Klis, Selo Dugopolje, sig. 160; HR-HDA-1501, Velika župa Cetina, kut. 1, br. taj. 1764/43, 28.VIII.1943.

183 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 221.

184 Usp. *Kronika Mosorskog partizanskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 7.

185 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2729/taj, 25. kolovoza 1943.

186 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2729/taj, 25. kolovoza 1943.

187 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, kut. 5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 2879/taj, 10. rujna 1943.

188 Zapovjednik 4. bataljuna Mosorskog partizanskog odreda bio je Marko Križan, a politički komesar Božo Doždor Laura, obojica iz Dugopolja. Usp. *Partizani Dugopolja u akciji. Udarci od kojih se neprijatelj teško oporavljao*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 40.

189 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 221.

190 Usp. *Kronika Mosorskog partizanskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 7.

191 HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947, kut. 23, Kotar Solin, Historijat događaja za vrijeme okupacije i kut. 34, Kotar Solin, Općinska komisija Klis, Selo Dugopolje, sig. 158.

192 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 506.

8.-9.9.1943.	Kapitulirala je Kraljevina Italija, a partizanske postrojbe su zauzele prostor Splita i okolice. Jedan vod Dugopoljske čete je upućen u Žrnovnicu. Jedan bataljun 1. dalmatinske brigade je zauzeo položaje kod zaseoka sv. Jakov u Dicmu[193]. U Sinj je zrakoplovom stiglo oko 1000 pripadnika 7. SS divizije „Prinz Eugen“. Partizani su zauzeli gotovo čitavo područje kotara Sinj i pokušali osvojiti sam grad Sinj[194].
10.9.1943.	Pripadnici Cetinskog partizanskog odreda su srušili prugu Split-Sinj i postavili barikade na cesti[195].
10.-11.9.1943.	Unatoč bezizglednoj situaciji, opkoljeni dijelovi 27. ustaške bojne u Klisu nisu se htjeli predati partizanima. U pomoć im je poslana 1. bojna 13. puka 7. SS divizije „Prinz Eugen“ pod zapovjedništvom pukovnika Petersena, koja je, probivši se, preuzela obranu kote 576 na Markezinoj gredi[196]. Njemačka vojska je zauzela klišku tvrđavu i razoružala talijanske vojnike. U jutarnjim satima 11. rujna 1943. njemački su vojnici u 6 kamiona prevozili talijanske zarobljenike iz Klisa u Sinj, a kolonu su između Klis-Grla i Dugopolja napali partizani, koji su stotinjak Talijana i 6 zarobljenih njemačkih vojnika poveli sa sobom. Prva dalmatinska brigada zauzela je položaje na Kočinjem brdu, zbog čega su njemačke postrojbe u kliškoj tvrđavi ostale odsječene punih 15 dana[197]. Pomoćni obavještajni centar IV. operativne zone 21. rujna 1943. je izvijestio da oko 600 pripadnika hrvatskih i njemačkih oružanih snaga, opkoljenih u Klisu, streljivo, hranu i vodu dobiva jedino transportnim zrakoplovima[198].
13.9.1943.	Komandant IV. operativne zone je u 15 sati poslao Štabu bataljuna - Trilj i Komandi mjesta Jabuka dopis sljedećeg sadržaja: „U vezi sa razvitkom borbe na pravcu Sinj-Klis, potrebno je da sa vašim snagama vršite što aktivnije prepade i pritisak na kretanje neprijatelja i njegove snage na cesti Sinj-Klis, kao i u pravcima od Trilja prema samom Klisu. Pokažite brzine, smjelosti i inicijative u tom pravcu. Budite u stalnoj vezi sa našim snagama oko Dugopolja, sa rezervom u Dolcu i snagama prema Imotskom. Obavjestite nas o situaciji kod vas. Šalje vam se jedan broj novomobilisanih sa oružjem za pojačanje vaših snaga. S.F. – S.N.! Komandant“[199]
13./14.9.1943.	Iz smjera Sinja pokušale su nastaviti prodor ostale postrojbe 7. SS divizije (operacija „Achse“). Partizani su poslali na Prosik i Bukovaču 2. i 5. bataljun 1. dalmatinske brigade. Peti bataljun je bio formiran upravo u Dugopolju, a zapovjedništvo je preuzeo Petar Bjelobrk. Njemačko zrakoplovstvo je bombardiralo Split, Solin i Žrnovnicu[200].

193 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 221; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 673, 677.

194 HR-HDA-1515, Župske redarstvene oblasti NDH, kut. 3, ŽRO Split, br. 55, 5.X.1943.

195 HR-HDA-1905, Štab IV. operativne zone, kut. 31, NOV-39/5574.

196 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 221.

197 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 542; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 683-684; O. KUMM, *Prinz Eugen. The history od the 7 SS mountain division „Prinz Eugen“*, Winnipeg, Kanada, 1995., str. 68-70. (Dalje O. KUMM, *Prinz Eugen*, str. 68-70.).

198 HR-HDA-1905, Štab IV. operativne zone, kut. 31, NOV-39/5598.

199 HR-HDA-1905, Štab IV. operativne zone, kut. 31, NOV-39/5576. Prijepis dokumenta vjeran je originalu sa svim gramatičkim i pravopisnim pogreškama.

200 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 221; M. NOVOVIĆ - A. KRONJA ČENČO - B. STUPAR - V. ĐAPIĆ, *Prva dalmatinska proleterska NOU brigada*, Beograd, 1986., str. 221-222. (Dalje M. NOVOVIĆ i dr., *Prva dalmatinska*, str. 221-222); KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 690.

14.9.1943.	Komandant IV. operativne zone je Štabu Cetinskog partizanskog odreda u Trilju poslao dopis sljedećeg sadržaja: „Obzirom na vojnu situaciju i borbe koje se vode na sektoru Klis Split sve vojne snage koje se nalaze na vašem terenu medju koje spadaju i nove snage koje su pristigle treba aktivizirati i baciti u borbu na komunikacionoj liniji Sinj-Klis u čitavoj dužini. U ovim akcijama treba uložiti svu energiju i samoinicijativu, odlučnost i drskost u probijanju u neprijateljski bok a naročito je važno da jedan dio vaših snaga bude upućen u pravcu istočno od Klisa. A ostale snage s kojima raspolažete treba da stalno i neumorno uznemiruju neprijatelja duž čitave njegove komunikacijone veze od Sinja do Klisa, vršeći prepade, zasjede i pripucavanja. Dalje svake noći vršiti uznemirivanja neprijatelja u garnizonu Sinj. Za izvršenje ovih zadataka upućujemo vam druga Vicu Buljana koji treba da bude pomoć tome Štabu za izvršenje dobijenih zadataka.... Treba se uporno boriti protiv neprijatelja jer u najkraćem roku treba da stigne I. Proleterska Divizija. Smrt fašizmu – Sloboda narodu! Komandant IV Operativne zone“[201]
14.9.1943.	U Dugopolju je osnovana 10. dalmatinska brigada, sastavljena od dotadašnjeg Cetinskog odreda, Kamešničkog bataljuna i 2 bataljuna Biokovskog odreda s ukupno 795 pripadnika. Ulaskom Splitskog bataljuna i Mosorske čete, kao 4. bataljuna, broj pripadnika se povećao na oko 1000. Do kraja rata brigada se nalazila u sastavu 20. dalmatinske divizije, odnosno 8. dalmatinskog korpusa, a broj pripadnika se povećao krajem 1944. godine na 2000. Posljednje borbe brigada je u svibnju 1945. vodila u Trstu i Ilirskoj Bistrici. Glavni štab Hrvatske brigadu je 16. lipnja 1944. proglasio udarnom, a odlikovana je Ordenom zasluga za narod sa zlatnom zvijezdom i Ordenom bratstva i jedinstva sa zlatnim vijencem. Kroz brigadu je prošlo 3000 pripadnika, od kojih je 472 poginulo, 1360 ranjeno i 166 nestalo. Na maršu Knin-Kijevo u Suhopolju kod Kijeva 28./29. siječnja 1945. smrzlo se 46, a promrzlo 200 pripadnika brigade. Veći broj vojnika je bolovao od tifusa pa je brigada upućena u karantenu u Sinj[202].
16.-17.9.1943.	Danonoćno su se vodile borbe, osobito oko kote 576 koju su partizani tukli topnički. Treća dalmatinska brigada je u kotlini kod Dicma uspjela zadržati 700-800 njemačkih vojnika bojnika Breimeiera i pripadnika oružanih snaga NDH. Nijemci su se zbog toga koristili zrakoplovstvom i to borbenim zrakoplovima Junkers Ju-87 (poznatiji kao „štuke“*)*, što je uzrokovalo paniku među partizanima[203].
22.9.1943.	Napad na Sinj je planiran 22. rujna, a za izvlačenje partizanskih ranjenika je korišten smjer Dugopolje-Dolac Donji, no do napada ipak nije došlo. Naime, njemačke snage su razbile partizansko okruženje kod Sinja i Dicma[204].
24.9.1943.	Njemački vojnici su spalili 60 kuća u Liski i ubili Jozu Vukovića pok. Joze[205].

201 HR-HDA-1905, Štab IV. operativne zone, kut. 31, NOV-39/5577. Prijepis dokumenta vjeran je originalu sa svim gramatičkim i pravopisnim pogreškama.

202 M. MALEŠ Mate, *Pohod u bijelu smrt*, u: *Glas antifašista*, broj 55, Zagreb, 15. travnja 2008., str. 27.

203 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 221-222; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 678, 692; P. BABAC - A. BOŽOVIĆ, *Splitska operacija 1943. godine*, Zagreb, 1959., str. 73-77. (Dalje P. BABAC - A. BOŽOVIĆ, *Splitska*, str. 73-77).

204 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 222; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 692; P. BABAC - A. BOŽOVIĆ, *Splitska*, str. 78-85.

205 HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947, kut. 23, Kotar Solin, Historijat događaja za vrijeme okupacije.

25.9.1943.	Veće njemačke snage su se probile iz Sinja i preko Dugopolja spojile sa svojim postrojbama u Kliškoj tvrđavi[206]. Pripadnici 7. SS divizije „Prinz Eugen"su spalili crkvu, školsku zgradu i veći broj kuća u Koprivnom te ubili nekoliko mještana[207].
25.-27.9.1943.	Prolazeći kroz sela u splitskom zaleđu njemačka je vojska spalila veći broj kuća i zarobila određeni broj muškaraca, od kojih su pojedini uspjeli pobjeći, a drugi su strijeljani na splitskom groblju. U Dugopolju je zapaljeno 67 kuća. Ministar NDH dr. Edo Bulat je u brzojavu od 27. rujna 1943. javio: „Na užasna izazivanja partizana njemačke oružane snage reagiraju uništavanjem zgrada i ubijanjem pučanstva, koje je nevino. To stvara smutnje i rasulo i onemogućuje ispunjenje zadataka hrvatske vlasti, koja se kompromitira." O njemačkim zločinima na putu prema Splitu svjedoči i izvješće 6. oružničke pukovnije od 25. listopada u kojemu se navodi da su Nijemci od 12. rujna do 2. listopada u Klisu, Dugopolju, Konjskom i Malom Broćancu pobili 127 osoba, među kojima je bilo i djece. „Ovom prigodom 103 osobe zatečene su kod domova i strijeljane" – naglašava se u izvješću[208]. Među dvadesetak mještana Dugopolja ubijen je i domobran Martin Božinović Markov. Veće krvoproliće spriječio je ustaški vodnik Nediljko Smodlaka pok. Ivana suprotstavivši se strojnicom nailazećim SS-ovcima[209].
26.-27.9.1943.	7. SS divizija „Prinz Eugen" je ušla u grad Split, iz kojeg su se povukle postrojbe 9. dalmatinske divizije NOV-a[210].
28.9.1943.	Dugopolje kontroliraju pripadnici oružanih snaga NDH i Njemačke[211].
29.9.1943.	Uspostavljen je garnizon SS divizije „Prinz Eugen" u Dugopolju[212]. Njemački vojnici su spalili 53 kuće i ubili 30 mještana Dugopolja[213].
Kraj rujna 1943.	Provodeći Hitlerovu zapovijed, odmah po dolasku u Split, Nijemci su odveli zarobljene Talijane, njih oko 8000 u logore, dok su 47 časnika strijeljali kod Trilja. Dijelove 7. SS divizije zamijenila je 264. divizija čije je zapovjedništvo bilo u Drnišu, a njezin 892. puk je smješten u Klisu i okolici[214].
5.10.1943.	Pripadnici 7. SS divizije „Prinz Eugen" su u Koprivnom ubili Ivana Armandu Jurinog[215].
7.10.1943.	Odlukom Vrhovnog štaba NOV-a i POJ-a osnivan je VIII. korpus NOV-a u čiji sastav su ušli 9., 19., 20. i 26. divizija. U Štabu VIII. korpusa su bili zapovjednik pukovnik Pavle Ilić, politički komesar Ivo Kukoč i načelnik štaba Maks Baće[216].

206 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 542; KUŽIĆ, *Povijest*, str. 222.
207 HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), kut. 34, Kotar Solin, Općinska komisija Klis, Selo Dugopolje, sig. 158.
208 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 635.
209 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 222.
210 O. KUMM, *Prinz Eugen*, str. 72.
211 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 222.
212 HR-DAST-36, Okružna komisija (1944.-1947.), kut. 34, Dugopolje, sig. 160.
213 HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947, kut. 23, Kotar Solin, Historijat događaja za vrijeme okupacije.
214 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 222.
215 HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), kut. 34, Kotar Solin, Općinska komisija Klis, Selo Dugopolje, sig. 158.
216 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 704-708.

13.10.1943.	Naredbom Štaba 8. dalmatinskog korpusa ponovno je formiran Mosorski partizanski odred čije zapovjedništvo je preuzeo Nikola Garaća[217].
19.10.1943.	Nijemci su u Dugopolju strijeljali 6 četnika[218].
21.10.1943.	Štab VIII. Korpusa je izvijestio o ratnim zločinima koje su njemački vojnici počinili prilikom zauzimanja srednje Dalmacije: „...U Dicmu, Sušcima, Dugopolju, Krušvaru vrše ubistva i paljevine. Računa se da je u Sinjskoj krajini bilo 800 žrtava...“[219]
31.10.1943.	Mosorski partizanski odred odbio je napade iz smjera Dugopolja, Kotlenica, Žrnovnice i Omiša[220].
3.11.1943.	Dva dana ranije Mosorski partizani odred odbio je vojnu kolonu koja se kretala iz Dugopolja prema Mosoru. U Štabu Mosorskog odreda tada su se nalazili zapovjednik Nikola Garaća, zamjenik Jakiša Baučić, komesar Ratko Kokić i zamjenik komesara Marko Čolak[221].
6.11.1943.	Njemačke postrojbe su započele akciju čišćenja Mosora od partizana[222].
10.11.1943.	Na putu prema Mosoru Nijemci su tri dana ranije stigli preko Dugopolja u Dolac, a na jugu u Dubravu i Gata, spojivši se tako s omiškim snagama te zauzeli Trnbuse i Zvečanje[223].
8.12.1943.	U Dugopolju je iz zasjede od partizana ubijen Mijo Balić Petrov[224].
10.1.1944.	Na Mosor su upućeni 1. i 3. bataljun Mosorskog odreda[225].
31.1.1944.	Pripadnici hrvatskih i njemačkih oružanih snaga su stigli u Dugopolje i dio mještana zatvorili u školsku zgradu. Nekolicinu mještana su odveli u zatvore u Sinju i Splitu[226].
18.-20.2.1944.	Postrojbe Mosorskog odreda su se nakon borbe kod Dolca Donjeg odmarale u Kotlenicama i Dugopolju[227].
19.2.1944.	U Dugopolju je nesretnim slučajem poginuo Božo Doždor zvani Laura, komesar 3. bataljuna Mosorskog partizanskog odreda[228].
20.-27.2.1944.	Drugi bataljun Mosorskog odreda se nalazio u Dugopolju i na Mosoru, obavljajući ideološku obuku i izviđanje[229].
28.2.1944.	Donesena je odluka o ukidanju Rajonskog komiteta Dugopolje, čiji se teren nalazio u sastavu općine Klis, te odluka o osnivanju partijskog biroa za općinu Dicmo u kojoj nema uvjeta za osnivanje komiteta[230].

217 Usp. *Kronika Mosorskog partizanskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 7.
218 HR-HDA-1899, 8. udarni dalmatinski korpus, kut. 32, NOV-37/5224.
219 HR-HDA-1899, 8. udarni dalmatinski korpus, kut. 32, NOV-37/5227.
220 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 734; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 733-734; Usp. *Partizani Dugopolja u akciji. Udarci od kojih se neprijatelj teško oporavljao*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 40.
221 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 741.
222 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 222.
223 GIZDIĆ, *Dalmacija 1943.*, str. 756.
224 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 222.
225 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 222.
226 HR-DAST-36, Okružna komisija (1944.-1947.), kut. 34, Dugopolje, sig. 160.
227 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 222.
228 D. GIZDIĆ, *Dalmacija 1944.-1945. Prilozi historiji Narodnooslobodilačke borbe*, Zagreb, 1964. str. 114. (Dalje GIZDIĆ, *Dalmacija 1944.-1945.*, str. 114.).
229 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 222.
230 GIZDIĆ, *Dalmacija 1944.-1945.*, str. 139.

2.3.1944.	Oko 60 pripadnika Ustaške vojnice napalo je postrojbe Mosorskog odreda iz smjera Tugara, ali su odbačeni[231].
3.-11.3.1944.	Postrojbe Mosorskog odreda su boravile u Dugopolju[232].
14.3.1944.	Kamion s deset domobrana je na cesti kod Dugopolja naišao na minu koju su postavili pripadnici Mosorskog odreda[233].
15.-21.3.1944.	Postrojbe Mosorskog odreda su se nalazile u Dugopolju i na Mosoru[234].
25.3.1944.	U tijeku su borbe njemačkih oružanih snaga (dijelovi 118., 369. i 7. SS divizije) i Mosorskog partizanskog odreda koji se povukao zajedno s dijelom partijskog rukovodstva omiškog kotara na područje pod Kamešnicom. Drago Gizdić se u Kotlenicama sastao sa Štabom Mosorskog odreda. Njemačke postrojbe su ubile nekoliko stotina mještana Dolca Donjeg, Otoka, Rude i Gale[235].
29.-30.3.1944.	Drugi vod 2. bataljuna Mosorskog odreda sukobio se sa 100-200 vojnika koji su iz Dugopolja išli prema Kotlenicama. Nakon šestosatnih borbi ti su se vojnici povukli. Ista postrojba je u Kotlenicama zaustavila ophodnju, a njezin minerski vod postavio je u Križicama minu od koje je poginulo 6 vojnika. Izvješće Operativnog odjela Ministarstva oružanih snaga NDH je javilo o pogibiji zapovjednika bataljuna Mosorskog odreda te o zarobljavanju njegovog zamjenika[236].
19.-20.4.1944.	Udarna grupa 2. bataljuna Mosorskog odreda je iz zasjede ubila Mirka Caktaša, pripadnika Ustaške vojnice[237].
23.4.1944.	U borbama protiv njemačkih oružanih snaga na Korčuli je poginuo zamjenik zapovjednika 2. voda 2. bataljuna 1. dalmatinske brigade Nikola Caktaš, rođ. 1914. u Konjskom[238].
26.4.1944.	Drago Gizdić, D. Brkić, J. Blažević i Vice Buljan su se u Dugopolju sastali sa A. Bućanom, I. Prosenicom i P. Višticom iz Kotarskog komiteta KPH Solin, koji su izjavili da preko 85 % stanovništva solinskog kotara podržava NOP. „Nakon posljednjih njemačkih i kvislinških zvjerstava naš je utjecaj u masama još više porastao.“, zaključio je Drago Gizdić[239].
19.-20.5.1944.	Drugi i 3. vod 1. bataljuna Mosorskog odreda uništili su 90 stupova i odnijeli 5 km žice[240].
23.5.1944.	Prvi bataljun s jednim vodom je sprječio prodor 60-80 pripadnika Ustaške vojnice iz smjera Dugopolja prema Kotlenicama[241].
7.6.1944.	Drugi bataljun Mosorskog odreda je napao zaselak Balića-Džakića u Dugopolju. Položaj je branilo 40 pripadnika Ustaške vojnice naoružanih s četiri puškostrojnice. Nakon dvosatne borbe, pripadnici Ustaške vojnice su potisnuti uz 3 mrtva

231 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 222.
232 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 222.
233 GIZDIĆ, *Dalmacija 1944.-1945.*, str. 174.
234 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 223.
235 GIZDIĆ, *Dalmacija 1944.-1945.*, str. 201; KUŽIĆ, *Povijest*, str. 223; KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 767-768.
236 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 223.
237 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 223.
238 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 223; M. NOVOVIĆ i dr., *Prva dalmatinska*, str. 496.
239 GIZDIĆ, *Dalmacija 1944.-1945.*, str. 279-280.
240 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 223.
241 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 223.

	i 3 ranjena, a partizani su popalili kuće u kojima su bili smješteni[242] pripadnici Ustaške vojnice.
15.6.1944.	500-600 njemačkih vojnika, pripadnika Hrvatskog domobranstva i Ustaške vojnice te četnika je krenulo u pet kolona na partizanske postrojbe. Jedna kolona je išla prema Jurenića stajama, druga cestom prema Vukovićima, a treća iz Krušvara prema Liski i Pundama. Nakon osmosatnih borbi nije bilo pomicanja linije bojišnice, ali su popaljene Kotlenice i ubijena dva seljaka. Izvješće oružanih snaga NDH govori o 14 poginulih partizana i o uspostavi linije bojišnice istočno od polazišta[243].
27.6.1944.	Inženjerski vod 10. dalmatinske brigade postavio je u tri navrata nagazne mine na cesti Sinj-Split. Poginulo je 6, a ranjeno 4 vojnika[244].
28.6.1944.	Dignut je u zrak kamion s 15 pripadnika Ustaške vojnice i Hrvatskog domobranstva[245].
6.7.1944.	Njemački su vojnici opljačkali i spalili Kotlenice[246].
17.7.1944.	Mina je ubila 4 vojnika i 1 vodnika domobrana[247].
22.7.1944.	U 22 sata pripadnici Mosorskog partizanskog odreda nasilno su iz kuća u Dugopolju odveli Ivana Perišića pok. Mate i Luku Križana pok. Josipa[248].
17.8.1944.	U 22 sata skupina od oko 100 komunista je u Dugopolju opljačkala domove obitelji čiji se sinovi nalaze u oružanim snagama NDH. Iz odmazde je ustaška posada iz Klis-Grla oduzela svim komunističko nastrojenim obiteljima u Dugopolju oko 2000 kg žita[249].
22./23.8.1944.	Partizani su prisilno mobilizirali veći broj Dugopoljaca u dobi od 16 do 45 godina. Dvojica mobiliziranih mještana uspjeli su pobjeći 28. kolovoza 1944. godine[250].
27.8.1944.	Kod željezničke postaje u Dugopolju partizani su napali ustašku ophodnju. U sukobu je poginuo Stipe Rogošić[251].
Rujan 1944.	Izabran je Okružni odbor JNOF-a za okrug srednje Dalmacije. Za predsjednika je izabran Petar Čolak, a za tajnika Ante Roje[252].
3.9.1944.	Glasilo *Dalmatinka u borbi* izvještava o njemačkim ratnim zločinima te navodi da su prošlog mjeseca Nijemci u Dugopolju objesili Nedu Pavić i Ivu Deliju[253].
7.9.1944.	S položaja oko Dugopolja partizani su napali ustaške ophodnje na lokaciji Križice koje su osiguravale cestu Split-Sinj[254].

242 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 223.
243 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 223.
244 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 224.
245 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 224.
246 HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947), kut. 23, Kotar Solin, Historijat događaja za vrijeme okupacije.
247 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 224.
248 HR-HDA-1501, Velika župa Cetina, kut. 1, taj.broj 102-1944., Split, 6.VIII.1944.
249 HR-HDA-1501, Velika župa Cetina, kut. 1, br. taj. 1699, 7.IX.1944.
250 HR-HDA-1501, Velika župa Cetina, kut. 1, br. taj. 1699, 7.IX.1944.
251 HR-HDA-1501, Velika župa Cetina, kut. 1, br. taj. 1699, 7.IX.1944.
252 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 788.
253 GIZDIĆ, *Dalmacija 1944.-1945.*, str. 593.
254 HR-HDA-1501, Velika župa Cetina, kut. 1, br. taj. 154/284, 12.IX.1944.

9./10.9.1944.	Dva bataljuna Mosorskog odreda su napala položaje 892. pješadijskog puka 264. pješadijske divizije njemačke vojske[255] i 26. ustaške bojne na Mosoru, gdje su nakon početnih uspjeha odbačeni na polazne položaje. Nakon toga jedan bataljun je sprječavao prodore pripadnika Ustaške vojnice iz Dugopolja prema Kotlenicama[256].
Rana jesen 1944.	Vrhovni štab NOV-a i POJ-a, potaknut strahom od mogućeg iskrcavanja savezničkih snaga na jadranskoj obali i iz toga proizašlog gubitka političke prevlasti, donosi odluku o istjerivanju njemačke vojske i oružanih snaga NDH iz Dalmacije[257].
11./12.10.1944.	Partizani su opljačkali mještane Koprivna i sa sobom odveli Matu Didaka[258].
12.-13.10.1944.	U tijeku je zasjedanje 2. skupštine NOO-a Dalmacije, u čijem radu sudjeluje i Nikola Vučković iz Dugopolja, politički komesar Vrličkog partizanskog odreda[259].
Listopad 1944.	Položaje u Dugopolju su držali pripadnici Ustaške vojnice[260]. Najutvrđeniji su bili položaji u zaseoku Balići, na Gradini, kod crkve sv. Roka u Dugopolju i kod crkve sv. Gospe na raskrižju putova Dicmo-Dugopolje, te u samom Dugopolju[261].
25.10.1944.	Postrojbe 20. dalmatinske divizije zauzele su Sinj[262].
25.10.1944.	Nakon povlačenja njemačkih postrojbi iz Sinja, Borbena grupa Cetina (27. bojna, 3. bojna 7. zdruga i 6. bojna 9. posadnog zdruga), pod pritiskom 8. i 9. dalmatinske brigade NOV-a, pokušala je prodor preko Dicma prema Klisu i Splitu. Međutim, na Križicama je kod zaseoka Butige te snage dočekao jedan bataljun Mosorskog odreda i dijelovi 10. brigade, te ih u potpunom okruženju razbili, zarobivši oko 1700 vojnika. U napadu su sudjelovale i 9. dalmatinska brigada sa zapada i sjeverozapada, te 8. dalmatinska brigada sa sjeveroistoka[263]. Zapovjednik 20. divizije Mile Uzelac u svom izvješću Štabu 8. korpusa navodi da je tom prilikom ubijeno oko 200, a zarobljeno oko 500 vojnika[264]. Prema dostupnim podatcima, hrvatski vojnici nakon zarobljavanja kod Križica su ubijani[265].

255 892. pješadijski puk 264. pješadijske divizije Wehrmachta branio je u listopadu 1944. šire splitsko područje, a zapovjedništvo puka nalazilo se u Klisu. Pukom je zapovjedao pukovnik Müller. Vanjska linija obrane Splita protezala se od Strožanca i Žrnovnice, te preko Debelog brda na Mosoru, Dugopolja, Kočinjeg brda (k. 487) i Klisa. Usp. N. ANIĆ, *Povijest Osmog dalmatinskog korpusa Narodnooslobodilačke vojske Hrvatske 1943.-1945.*, Split, 2004., str. 145. (Dalje N. ANIĆ, *Povijest Osmog*, str. 145).

256 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 224.

257 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 224.

258 HR-HDA-1501, Velika župa Cetina, kut. 1, Nedjeljni izvještaj Velike župe Cetina u Splitu za vrieme od 9. do 15. listopada 1944., Split, 16.X.1944.

259 GIZDIĆ, *Dalmacija 1944.-1945.*, str. 664.

260 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 224.

261 N. ANIĆ, *Povijest Osmog*, str. 149.

262 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 797.

263 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 224; Usp. *Kronika Mosorskog partizanskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 7; T. RADOŠEVIĆ, *Ofanziva za oslobođenje Dalmacije (1. IX. - 9. XII. 1944.)*, Beograd, 1965., str. 179-180. (Dalje T. RADOŠEVIĆ, *Ofanziva*, str. 179-180).

264 L. KNEZOVIĆ - I. ĆURIN, *Deseta dalmatinska udarna brigada*, Split, 1977., str. 198.

265 Među hrvatskim vojnicima zarobljenih kod Križica poznata su imena ovih žrtava: Stanko Akrap-Gačić, pok. Ivana i Matuše rođ. Akrap-Gačić, rođ. 12.1.1906. u Biskom, pripadnik Ustaške vojnice, posmrtni ostaci tajno su preneseni u Bisko, navodno ga je ubio pripadnik NOV-a Jozo Pavić zvani Bec (*Politički zatvorenik*, br. 85, Popis ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata sa područja Biska, Splitsko-dalmatinska županija, 26; HR-HDA-1944, Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugog svjetskog rata (1991.-2002.), kutija 212, Kartoni ratne-poratne žrtve Drugog svjetskog rata, Splitsko-dalmatinska županija, Bisko) i Marko Pranjić Lukin i majke Ive rođ. Matić, rođ. 23.2.1923. u Biskom, pri-

25.10.1944.	Iz smjera Dugog Rata, preko Mosora je stigao 1. bataljun 3. prekomorske brigade i izbio južno od Dugopolja. Partizani su rano ujutro 25. listopada 1944. napali i nakon ogorčenih borbi do 13 sati zauzeli istočni dio sela. Težište napada prenijeli su tada na Gradinu i Baliće. Uporna ustaška obrana trajala je do kasnog popodneva, a onda su se preostali iz Dicma i Dugopolja povukli u Solin. Treća prekomorska brigada je tada nastavila prodor prema Klisu. Ovo je posljednji spomen o borbama postrojbi NDH na području dugopoljskog kraja u Drugome svjetskom ratu. Dugopolje i njegova okolica su od večeri 25. listopada 1944. bili u rukama partizanskih postrojbi[266].
26.10.1944.	Postrojbe 20. dalmatinske divizije i Mosorski partizanski odred su se kretali iz smjera Sinja prema Klisu te su zarobili 720 vojnika i časnika. Do najžešćih borbi je došlo kod Kočinjeg brda. Njemačko topništvo u tvrđavi Klis napali su partizanski zrakoplovi. Dijelovi 3. prekomorske brigade su zauzeli područje istočno od Klisa, Debelog brda i Dugopolja te se spojili s 10. dalmatinskom brigadom i zajedno ušli u Klis, nakon čega su nastavili sa zarobljavanjem i uništavanjem njemačkih i hrvatskih vojnika između Dicma i Klisa. Pretpostavlja se da je u borbama od Sinja do Splita ubijeno oko 1000 njemačkih i hrvatskih vojnika[267]. Istog dana dijelovi 12. dalmatinske brigade su ušli u Split[268].
27.-28.10.1944.	Prema naređenju Štaba 20. divizije, 10. brigada je smještena u Dicmu radi kraćeg odmora i popunjavanja postrojbi novomobiliziranim ljudstvom[269].
4.12.1944.	Završetkom Kninske operacije postrojbe NOV-a su zauzele čitavu Dalmaciju.
29.12.1944.	Vijeće pri Komandi područja srednje Dalmacije Vojnog suda Oblasti VIII. korpusa NOVJ je osudilo Antu Plazibata pok. Mate rođ. 23. svibnja 1910. u Dugopolju na 10 godina teškog prisilnog rada i 10. godina gubitka građanskih prava[270].
Kraj 1944.	Prvi NOO u Dugopolju, koji je preuzeo vlast nakon dolaska partizana, sačinjavali su: predsjednik Ante Caktaš - Santić Božin, te odbornici: Marko Čipčić - Kero, Jozo Plazibat - Joliža, Mate Doždor - Maćo, Šimun Smodlaka pok. Mate i Ivan Vučković - Đani[271].
3.1.1945.	Vijeće pri Komandi područja srednje Dalmacije Vojnog suda Oblasti VIII. korpusa NOVJ osudilo je Stjepana Rogošića pok. Mate i Matije Perišić, rođ. 1909. u Dugopolju na 6 mjeseci prisilnog rada i 1 godinu gubitka građanskih prava, Božu Bosančića Filipa i pok. Anđe Balić, rođ. 1911. u Dugopolju na 6 mjeseci prisilnog rada i 1 godinu gubitka građanskih prava, Vicka Smodlaku pok. Mate i Marije Babić, rođ. 1915. u Dugopolju na 6 mjeseci prisilnog rada uvjetno i 1 godinu gubitka građanskih prava i Pavla Bilobrka pok. Joze i Šime Efendić, rođ. 1896. u Obrovcu

padnik Ustaške vojnice, strijeljan na mjestu zarobljavanja kod Križica zajedno sa 62 suborca (*Politički zatvorenik*, br. 86, Popis ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata sa područja Biska, Splitsko-dalmatinska županija, 35; HR-HDA-1944, Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugog svjetskog rata (1991.-2002.), kutija 212, Kartoni ratne-poratne žrtve Drugog svjetskog rata, Splitsko-dalmatinska županija, Bisko).

266 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 224.

267 GIZDIĆ, *Dalmacija 1944.-1945.*, str. 687-688; KUŽIĆ, *Povijest*, str. 224.

268 KVESIĆ, *Dalmacija*, str. 797; N. ANIĆ, *Narodnooslobodilačka vojska Hrvatske 1941.-1945.*, Zagreb, 2005., str. 212.

269 T. RADOŠEVIĆ, *Ofanziva*, str. 182-183.

270 HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), kut. 16, br. 26/44.

271 KUŽIĆ, *Povijest*, str. 224.

	kod Sinja na 18 mjeseci prisilnog rada i 2 godine gubitka građanskih prava. Uoči suđenja svi optuženi su se nalazili zatočeni u logoru Gripe u Splitu[272].
30.1.1945.	Vijeće pri Komandi područja srednje Dalmacije Vojnog suda Oblasti VIII. korpusa NOVJ osudilo je Ivu Plazibata Vickovog, rođ. 1927. u Dugopolju na 3 mjeseca prisilnog rada i 3 godine gubitka građanskih prava[273].
Travanj - svibanj 1945.	Vijeće pri Komandi područja srednje Dalmacije Vojnog suda Oblasti VIII. Korpusa NOVJ osudilo je Matu Smodlaku pok. Bože na 18 mjeseci prisilinog rada i 2 godine gubitka građanskih prava[274].
15.5.1945.	Zarobljavanjem postrojbi Hrvatskih oružanih snaga kod Bleiburga završen je Drugi svjetski rat.
Listopad 1945.	Na području Splita, Mosora i Kozjaka navodno se nalazilo devet križara[275].
1945.-1946.	Na području Dicma i Krušvara djelovala je križarska skupina Filipa Radovića, rodom iz Radošića kod Sinja[276].
1945./1946.	Na području Biskog je djelovala križarska skupina Dane Gačića Barišina[277].
1945.-1949.	Na solinskom području se kretala križarska skupina Petra Bogića, rodom iz Divojevića koja je brojala između 5 i 20 pripadnika, koji su nosili vojničke kape s bijelim križem, na rukavima desne ruke iznad šake imali su ustaške činove, a na rukavima lijeve ruke iznad šake natpis „Isusova divizija“. U elaboratu UDB-e Split precizira se da je Bogić likvidiran na Svilaji u svibnju 1949., a ostali pripadnici njegove skupine su se predali[278].
1945.-1949.	Kod Dugopolja je uhvaćen Nikola Sarić Čaruga, bivši časnik Hrvatskih oružanih snaga iz Bosanskog Grahova i vođa jedne od križarskih skupina koje su djelovale na Dinari i Šatoru. Odveden je u Split i osuđen na 20 godina zatvora, nakon čega je otpremljen u Bosansko Grahovo radi pronalaženja novih dokaza. Tamo je pretučen, a umro je na putu do zatvora u Lepoglavi[279].
1949.	Na području Splita i Sinja primijećeno je nekoliko križarskih skupina[280].

272 HR-DAST-55, Vojni sud VIII. korpusa NOVJ (1943.-1945.), kut. 1, Kr. 750/51, Prot. br. 62/44, Sud. br. 3/45; HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), kut. 16, broj 3/45.

273 HR-DAST-55, Vojni sud VIII. korpusa NOVJ (1943.-1945.), kut. 3, Kr. 467/51, Prot. br. 107/45, Sud. br. 35/45.

274 *Osuđeni ratni zločinci i narodni neprijatelji*, u: *Slobodna Dalmacija*, br. 158, god III., 20. svibnja 1945., str. 2.

275 Z. RADELIĆ, *Križari, gerila u Hrvatskoj 1945.-1950.*, Zagreb, 2002., str. 405. (Dalje RADELIĆ, *Križari*, str. 405.).

276 RADELIĆ, *Križari*, str. 418.

277 RADELIĆ, *Križari*, str. 419.

278 RADELIĆ, *Križari*, str. 416.

279 RADELIĆ, *Križari*, str. 429.

280 RADELIĆ, *Križari*, str. 410.

Izdvojeno iz kronike i izvještaja don Kaja Marovića

Dugopolje, 22. lipnja 1942.

Tijekom noći u Dugopolju 22. lipnja 1942. su po zidovima kuća ispisane parole: "Neka se paze narodne izdajice, jer je čas blizu, narodni sud će biti odmazda za sve patnje naroda", "Živela Rusija", "Smrt fašizmu", "Živela Crvena armija", "Živeo Staljin", "Živeli Partizani", "Dolje Hitler", "Dolje Pavelić i njegovi banditi". Na više mjesta nacrtani su simboli NOB-e, srp i čekić sa zvijezdom petokrakom.

Dugopolje, 2. listopada 1942.

O četničko-talijanskom pokolju u Dugopolju 2. i 4. listopada 1942. don Kajo Marović je 19. listopada zapisao: "Četvorica od ovih su bačeni u vatru, gdje su u najtežim mukama svršili. Sedam ih je ubijeno iz revolvera, a ostali svi su zaklani i na zvijerski način mučeni. Nekima su rasijekli lubanju, izvadili moždane, drugima živima vadili oči, mučili ih i preklali. Drugima opet vadili srce i bacali na polje. Jednome su odsjekli glavu, pa natakli glavu od krmka i postavili ga među konja i krmka koje su zaklali. Bilo ih je iznakaženih, da ih je bilo strahota gledati. Svi su pokopani 5. X. na crkvenom groblju u Dugopolju a nekoji i kasnije, kada su se pronašli."

Dugopolje, 4. listopada 1942.

Nakon četničko-talijanskog pokolja, u zgradi pošte je pronađen ćirilični natpis: "Srpski četnik Djure Mapojković osvećuje se Hrvatskom narodu".

3. DUGOPOLJSKI ŽRTVOSLOV (1941.-1948.)

Sastaviti što vjerodostojniji popis stradalih stanovnika Dugopolja i analizirati ga po određenim kriterijima, nije nipošto lagan zadatak. Razlozi su u prvom redu nedostatak i nepodudarnost izvora, ali i selektivnost te površnost prethodnih sastavljača koji se se u pravilu oslanjali na svjedočanstva rodbine i drugih svjedoka, a premalo ili gotovo nikako koristili obilnu arhivsku građu i relevantnu literaturu.

3.1. Uvodne napomene

Pri sastavljanju popisa stradalih koristili smo podatke nekoliko prethodnih komisija. Riječ je o Okružnoj komisiji za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), Zemaljskoj komisiji za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Hrvatske, kao i Komisiji za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugoga svjetskog rata (1991.-2002.)[281]. Materijali spomenutih komisija se čuvaju u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu i Državnom arhivu u Splitu. Od koristi pri sastavljanju popisa bio je i spomenik civilima i pripadnicima partizanskih postrojbi, podignut u mjestu 1971. godine.

Popisi nastali prije demokratskih promjena bili su manjkavi zbog isključivanja s popisa osoba koje su pripadale suprotnoj, "poraženoj" strani, što je i razumljivo imajući u vidu po kojem se ključu pravio odabir osoba. No, treba naglasiti da na tom popisu nedostaje i veći broj civila, kao i onih koji su pripadali partizanskim postrojbama.

Tek su članovi Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugoga svjetskog rata (1991.-2002.) sastavili popis svih osoba do kojih su u terenskim istraživanjima došli[282]. Valja reći, da i na tom popisu nedostaje određeni broj civila i pripadnika vojnih postrojbi, kao što mu nedostaju i arhivski izvori.

Koristeći sve prethodne popise sastavili smo novi, potpuniji, koji je potkrijepljen arhivskim materijalima i literaturom. U prvom redu mislimo na podatke iz *Matice umrlih župe sv. Mihovila,* koja se nalazi u Matičnom uredu u Solinu, i *Stanja duša župe sv. Mihovila*, koja se čuva u dugopoljskom župskom arhivu[283]. Koliko smo uspjeli vidjeti, prethodni sastavljači te podatke nisu uopće koristili iako su im bili dostupni.

---

281 HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), kut. 23, Historijat - kotar Solin, kut. 32, Popisi žrtava, kut. 34, Kotar Solin, Općinska komisija Klis, Selo Dugopolje, sig. 160.
HR-HDA-306, Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Hrvatske, Z-2974, 14.4., Popis žrtava lišenih života – Dugopolje, kotar Solin, okrug Srednja Dalmacija.
HR- HDA-1944, Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugoga svjetskog rata (1991.-2002.), kutija 228, Kartoni ratne-poratne žrtve Drugoga svjetskog rata, Splitsko-dalmatinska županija, Dugopolje.

282 Treba navesti i korisnu, ali dosta nekritičnu knjigu Petra Malbaše, *Komunistički zločini protiv pravde i čovječnosti – Ubijanje Hrvata*, u kojoj se nalazi popis stradalih osoba iz Dugopolja.

283 *Matica umrlih župe sv. Mihovila - Dugopolje*, br. 46 (2. 10. 1942. - 31. 12. 1948.) i *Stanje duša župe sv. Mihovila - Dugopolje*, dvije knjige.

Za razliku od prethodnih sastavljača odlučili smo na popis, uz stradale civile i pripadnike raznih postrojbi, staviti i one koji su stradali od bolesti, gladi, pronađenih mina i bombardiranja. Tako smo došli do 445 stradalih. Kod sastavljanja popisa za svaku osobu smo naveli prezime, ime, nadimak, datum rođenja, ime roditelja, narodnost, vjeru, bračno stanje, zanimanje, da li je civil ili vojnik, okolnosti stradanja, datum i mjesto stradanja i na kraju mjesto ukopa. Radi istraživanja i lakšeg pretraživanja popise smo razvrstali po abecednom redosljedu, ali i godini stradanja, uz napomenu da smo iz drugog popisa skinuli bilješke, te izostavili suvišne podatke.

Nakon donošenja popisa stradalih slijedi njegova analiza, koja počinje sumarnim tabelarnim prikazom, a potom podjelom stradalih po raznim kategorijama. Tako su najprije navedene osobe stradale pod nerazjašnjenim okolnostima, zatim stradale od bolesti, gladi, mina i drugih nedaća, stradale od

3.2. Popis žrtava (1941.-1948.)

3.2.1. Popis po abecednom redoslijedu

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
1.	Balić	Ana ž. Mijina[1]	-	1906. u Koprivnom	Nikola	Nepoznato	Hrvatica	rkt.	udana
2.	Balić	Andrija[2]	Šušić	19.1.1925.	Bartul-Josip	Pera r. Kutlešić	Hrvat	rkt.	neoženjen
3.	Balić	Andrija[5]	Džaka	1920.	Jure	Nepoznato r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
4.	Balić	Anđa[7]	Džaka	3.7.1920.	Bože	Anica r. Rogošić	Hrvatica	rkt.	neudana
5.	Balić, r. Nazlić	Anđa, ž. Jakovljeva[9]	-	1917. u Koprivnom	Ivan	Nepoznato	Hrvatica	rkt.	udana, majka petero djece
6.	Balić	Ante[11]	Balešić	1920.	Toma	Cvita r. Balić	Hrvat	rkt.	neoženjen
7.	Balić	Bartul (Jozo)[12]	Šušić	18.8.1896.	Andrija	Cvijeta r. Milić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac petero djece

1 HR-DAST-264, Civilna bolnica Split, Prijemna knjiga bolesnika, Zarazni odjel (1941.-1944.) i svež. 90, Povijesti bolesti rujan-listopad 1944. godine.

2 HR- HDA-1944, Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugoga svjetskog rata (1991.-2002.), k. 228, Kartoni ratne-poratne žrtve Drugoga svjetskog rata, Splitsko-dalmatinska županija, Dugopolje. Dalje HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

3 U listopadu 1944. započeo je proces reorganizacije oružanih snaga NDH, odnosno stvarnog ujedinjavanja svih dijelova hrvatske vojske u jedinstvene Hrvatske oružane snage (HOS). Usp. D. JUG, *Oružane snage NDH, Sveukupni ustroj*, Zagreb, 2004., str. 111-123, 233-243.

4 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

5 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. M. ŠALOV, *Treća dalmatinska brigada*, Split, 1988., str. 506. Dalje ŠALOV, *Treća*, str. 506; M. VELIĆ - A. V. PETRIĆ - M. VULETIĆ, *Mosorski partizanski odred*, Split, 1985., str. 364. Dalje VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 364; Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), poginuo je kod Livna 1943. godine.

6 Narodnooslobodilačka vojska (NOV) osnovana je u lipnju 1941. godine formiranjem prvih partizanskih odreda pod nazivom Narodnooslobodilački partizanski odredi Jugoslavije (NOPOJ). U siječnju 1942. partizanske su postrojbe preimenovane u Narodnooslobodilačka partizanska i dobrovoljačka vojska

bombardiranja, stradale od talijanskih postrojbi, stradale od četnika i talijanskih postrojbi, stradale od ustaških, domobranskih i njemačkih postrojbi, stradale od njemačkih postrojbi, te na kraju stradale od partizanskih postrojbi do 7. svibnja 1945. (kada su partizanske postrojbe zauzele Zagreb), i stradale od partizanskih postrojbi nakon 7. svibnja 1945. godine.

U slučajevima kada smo za neke osobe otkrili dva ili više različitih izvora o okolnostima njihovog stradanja, kod njihovog vrednovanja u pravilu smo se opredjelili za onaj kojeg smo smatrali najvjerodostojnijim, ali smo uz korišteni izvor navodili i ostale, u nadi da će to pripomoći budućim istraživačima u otkrivanju potpunije istine.

Napominjemo da se popis kojeg donosimo, ukoliko se pronađe vjerodostojniji izvor, uvijek može i treba nadopunjavati. Još ističemo da bilješke u popisu počimaju novom numeracijom, te da se bilješke u sljedećem poglavlju nastavljaju na bilješke iz poglavlja koje prethodi popisu.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
domaćica	nepoznato	Umrla od tifusa u Civilnoj bolnici Split	18.10.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice Hrvatskih oružanih snaga[3])	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata. Posljednji put viđen živ 24.5.1945. na području Republike Slovenije[4]	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog bataljuna, kasnije 3. dalmatinske brigade NOV-a[6])	U NOV od listopada 1942., član SKOJ-a. Poginuo u borbi protiv oružanih snaga NDH tijekom 4. ofenzive	Ožujak 1943.	Rakitno - Posušje (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civil	Poginula na raskršću u dnu polja prigodom partizanskog sukoba s pripadnicima Oružanih snaga NDH i njemačkim vojnicima[8]	25.10.1944.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
domaćica	civil	Uhitili je pred kućom i ubili pripadnici SS postrojbi[10]	1944.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik hrvatskog Oružništva)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
pismonoša	civil	Ubili ga partizani jer im nije htio dati poštanske pošiljke. Prema podatcima NO općine Solin poginuo je sredinom rujna 1943. tijekom borbe između Mosorskog partizanskog odreda i njemačkih postrojbi u Dolcu Donjem	10.1.1943.[13]	Dolac Donji - kod Smajinih kuća, mjesto ukopa nepoznato

Jugoslavije (NOP i DVJ), a u studenome iste godine u Narodnooslobodilačka vojska i partizanski odredi Jugoslavije (NOV i POJ). Usp. http://hr.wikipedia.org/wiki/Narodnooslobodila%C4%8Dka_vojska_i_partizanski_odredi_Jugoslavije

7 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 25/44; ŽAD, Stanje duša, knj. 1; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

8 Prema navodima Petra Malbaše, ubijena je na državnoj cesti od strane pripadnika NOV-a, koji su se skrivali na obližnjem brdu. Usp. P. MALBAŠA, *Komunistički zločini protiv pravde i čovječnosti – Ubijanje Hrvata*, bez godine i mjesta izdanja, str. 103. Dalje MALBAŠA, *Komunistički*, str. 103.

9 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 103.

10 Prema Komisiji (1991.-2002.), ubili su je talijanski vojnici 1943. godine.

11 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

12 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 7716/53, S49/53; T. JONJIĆ, *Narodni odbor Split (1945.) – Popis likvidiranih, a neproglašenih „narodnih neprijatelja"*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 17. Dalje JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 17.

13 ŽAD, Stanje duša, knj. 1. Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), godina smrti je 1944.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
8.	Balić	Božica ž. Jurina[14]	Džaka	1891.	Nepoznato	Nepoznato	Hrvatica	rkt.	udana, majka šestero djece
9.	Balić	Božo[15]	Šušić	1908.	Stjepan	Anđa r. Rogošić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
10.	Balić r. Perišić	Cvijeta, ž. Ivanova[18]	-	27.10.1880.	Toma	Anđa r. Kokan	Hrvatica	rkt.	udana
11.	Balić	Grgo[20]	-	11.11.1874.[21]	Ante	Iva r. Balić	Hrvat	rkt.	oženjen, bez djece
12.	Balić	Ivan[22]	-	5.3.1872.	Ante	Iva r. Balić	Hrvat	rkt.	oženjen
13.	Balić	Ivan[23]	Ćirić	27.12.1921.	Blaž	Tomica r. Bosančić	Hrvat	rkt.	neoženjen
14.	Balić	Ivan[25]	Džaka	1918.	Jure	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
15.	Balić	Ivan[26]	Puđin	13.12.1926.	Jure	Antica r. Martinović	Hrvat	rkt.	neoženjen
16.	Balić	Ivan[28]	-	2.2.1882.	Mate	Matija r. Dodoja	Hrvat	rkt.	oženjen
17.	Balić	Ivan[29]	-	1935.	Mate	Milica r. Perišić	Hrvat	rkt.	-
18.	Balić	Ivan[30]	Stipanac	26.12.1921.	Mate	Matija r. Božinović	Hrvat	rkt.	neoženjen

14 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

15 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

16 Tvrđava Gripe novovjekovni je fortifikacijski i obrambeni kompleks izgrađen na zahtjev građana u 17. stoljeću za obranu grada Splita od Turaka. Nalazi se istočno od središta grada na istoimenoj uzvisini, a za njezinu je gradnju bio zadužen vojni inženjer Alessandro Magli. U sklopu tvrđave kasnije je izgrađena vojarna za potrebe austrijske vojske. Unutar tvrđave danas se nalaze prostorije Državnog arhiva u Splitu, Hrvatskog pomorskog muzeja i Umjetničke akademije, a u kompleksu se odražavaju i koncerti. (http://hr.wikipedia.org/wiki/Tvr%C4%91ava_Gripe). Partizani su 26. listopada 1944. zauzeli Split. Među najistaknutijim splitskim komunistima bili su Vicko Krstulović (r. 1905. u Splitu, sekretar Pokrajinskog komiteta KPH za Dalmaciju, ministar unutrašnjih poslova Federalne Države Hrvatske, ministar pomorstva FNRJ, ministar rada FNRJ, predsjednik Prezidija Sabora NRH, narodni heroj), Ante Jurjević-Baja (sekretar KPJ za Dalmaciju, narodni heroj) i Vice Buljan (r. 1905. u Sinju, vijećnik ZAVNOH-a i AVNOJ-a, predsjednik Oblasnog narodnooslobodilačkog odbora za Dalmaciju, zastupnik u Saboru NRH, ministar ribarstva NR Hrvatske, narodni heroj). OZN-a se smjestila u vili na Katalinićevom brigu, a javna suđenja organizirana su na Narodnom trgu (zvanom Pjaca). Među sucima se osobito isticao Slavko Malešević, predsjednik Vojnog suda VIII. korpusa. Među prvima su uhićeni gradonačelnik dr. Stjepan Vukušić, veliki župan Juraj Stanojević i bivši veliki župan Ante Luetić. Plakati s popisima osuđenika na smrt su osvanuli po gradu 1. studenoga 1944. godine. Navodno su neki ubijeni prije samog suđenja, odnosno donošenja presude. Veći broj osoba ubijen je na starom gradskom groblju na Sustipanu, te na Lovrincu. U vojarnu Gripe bilo je zatvoreno 370 zarobljenih domobrana. Zatvorenici su ubijani na šetališnom prostoru s južne strane tvrđave, nabacivani na teretnjake i pokapani na Lovrincu. Drugi splitski logor formiran je na Firulama. Usp. M. ŠIMUNDIĆ, *Hrvatski smrtni put*, Split, 2001., str. 222-225, 449-454. Dalje ŠIMUNDIĆ, *Hrvatski*, str. 222-225. Opširnije o logoru Gripe vidi u M. ŠIMUNDIĆ, *Mučilište i morilište u vojarni na Gripama*, u: *Hrvatska obzorja*, IV (1996) 3, str. 575-582.

17 HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 35, sig. 11.3.11, Razni popisi.

18 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 9/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Hrvatske, Z-2974, 14.4., Popis žrtava lišenih života – Dugopolje, kotar Solin, okrug Srednja Dalmacija. Dalje HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; Z. DIZDAR - M. SOBOLEVSKI, *Prešućivani četnički zločini u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini 1941.-1945.*, Zagreb, 1999., str. 359-362. Dalje DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), k. 23, Kotar Solin, Historijat događaja za vrijeme okupacije; k. 34, Kotar Solin, Općinska komisija Klis, Selo Dugopolje, sig. 160. Dalje HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160. Jugoslavenski izvori navode da je počet-

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
domaćica	civil	Sjekući drva naišla je na bombu koja ju je usmrtila	1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Odveden u splitski logor Gripe[16] i likvidiran. Nalazi se na OZN-inom popisu zarobljenih ustaša bez podataka o sudbini[17]	Studeni 1944.	Vjerojatno Split (kava u Strožancu). Posmrtni ostaci nisu pronađeni
domaćica	civil	Četnici i Talijani uhitili su je pred kućom zajedno sa suprugom Ivanom, nevjestom i djeverom nakon čega su svi likvidirani	4.10.1942.[19]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	civil	Četnici i Talijani uhitili su ga pred kućom zajedno sa suprugom Matijom, nevjestom Cvijetom i bratom Ivanom, nakon čega su svi likvidirani	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Četnici i Talijani uhitili su ga pred kućom zajedno sa suprugom Cvijetom, nevjestom i bratom, nakon čega su svi likvidirani	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen nakon ulaska partizana u Sinj i Split 25./26.10.1944., odveden u splitski logor Gripe i likvidiran	30.10.1944.	Split[24], mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik hrvatskog Oružničtva)	Poginuo u borbi protiv partizana	1941.	Hrvace - Panj, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Uhitili ga partizani, odveli na Moseć i likvidirali	8.10.1943.[27]	Moseć, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Umro od gladi	2.7.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Nedaleko od kuće naišao na talijansku bombu i u eksploziji poginuo	1946.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen nakon ulaska partizana u Sinj i Split 25./26.10.1944., odveden u splitski logor Gripe i likvidiran	29.10.1944.	Split[31], mjesto ukopa nepoznato

kom listopada 1942. u Dugopolju ubijeno 57 osoba te da je 2. listopada 1942. Vice Perković iz Klisa javio partizanima o pokretu četnika iz Gata prema Dugopolju. Usp. R. KOKIĆ, *Likvidacija neprijatelja u Srinjinama i Glavici imala je velikog odjeka*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 48. Dalje KOKIĆ, *Likvidacija*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 48. U Dugopolju je istom prilikom zapaljeno čak 840 stambenih i gospodarskih zgrada, dok je u Kotlenicama spaljeno 90 % zgrada i ubijeno 27 osoba. Usp. HR-DAST-494, Koordinacioni odbor društveno-političkih organizacija Dalmacije za njegovanje revolucionarnih tradicija – Split; N. N., *Tri prve dalmatinske*, u: *Poruka borca*, god. VII, ožujak 1972., br. 30, str. 12-13.

19 Istog je dana u Dugopolju ubijen i Ivan Grubišić pok. Duje iz Solina. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362, str. 340-342, str. 374-387. U pojedinim dokumentima je upisan kao Ivan Ljubišić pok. Duje.

20 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 10/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.

21 U Matici umrlih župe Dugopolje, r. br. 10/42, datum rođenja je 11.3.1874.

22 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 8/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.

23 HR-DAST-409, SUP za Dalmaciju, k. 165, Popis likvidiranih zarobljenih ustaša u logoru Gripe; B. MATKOVIĆ - I. PAŽANIN, *Zločini i teror u Dalmaciji 1943.-1948. počinjeni od pripadnika NOV, JA, OZN-e i UDB-e, Dokumenti*, 1. (online) izdanje, Zagreb, ožujak 2011., br. 128, str. 352; 623 HR-HDA-1944, HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 104.

24 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

25 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 104.

26 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 104; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 4, S 700/47. Prema podatcima tadašnjeg Sreskog suda u Splitu od 3. veljače 1941., Antica Balić ud. Jure prijavila je krajem 1940. godine nestanak malodobnog sina Ivana pok. Jure.

27 ŽAD, Stanje duša, knj. 1. U Stanju duša nisu navedeni podatci o okolnostima stradanja.

28 Nedostaje na spomeniku iz 1971. ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

29 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

30 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 104.

31 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
19.	Balić	Ivan[32]	Džaka	22.7.1911.	Mate	Matija r. Bosančić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
20.	Balić	Jakov[35]	-	1889.	Dujo	Anđa r. Nazlić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac petero djece
21.	Balić	Jakov[37]	Bećo Džaka	11.7.1889.	Jure	Anica r. Balić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
22.	Balić	Jerolim (Jerko)[39]	Ćirić	16.9.1910.	Blaž	Tomica r. Bosančić	Hrvat	rkt.	neoženjen
23.	Balić	Josip[41]	Ćirić	5.2.1912.	Blaž	Tomica r. Bosančić	Hrvat	rkt.	neoženjen
24.	Balić	Jozo[43]	Kursan	1897.	Mate	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
25.	Balić	Jure[44]	Džaka	12.4.1882.	Pavao	Matija r. Balić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac petero djece
26.	Balić	Jure[46]	Kursan	25.3.1906.	Marko	Matija r. Ževrnja	Hrvat	rkt.	neoženjen
27.	Balić	Jure[48]	-	3 godine	Marko	Nepoznato	Hrvat	rkt.	-
28.	Balić	Jure[49]	Zuban	11.3.1922.	Petar	Anđa r. Šimić	Hrvat	rkt.	neoženjen
29.	Balić	Kaja[53]	Stipanac	1918.	Josip	Anđa r. Boban	Hrvat	rkt.	neoženjen
30.	Balić	Luca ž. Matina[54]	-	28 godina	Nepoznato	Nepoznato	Hrvatica	rkt.	udana
31.	Balić	Marko[55]	-	30.4.1900.	Jakov	Luca r. Čipčić	Hrvat	rkt.	oženjen
32.	Balić	Marko[56]	Zuban	19.4.1928.	Mate	Matija r. Plazibat	Hrvat	rkt.	neoženjen

32 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 79/43; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 104; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.

33 7. SS dobrovoljačka gorska divizija Prinz Eugen (7. SS Freiwilligsten Gebirgsjägerdivision prinz Eugen) bila je sastavljena od pripadnika njemačke manjine s područja bivše Kraljevine Jugoslavije, uglavnom iz Banata, a svi viši časnici bili su iz Njemačke ili Austrije. Osnovana je u ožujku 1942. lako je divizije nazvana dobrovoljačkom, pozivu se odazvalo svega oko tisuću dobrovoljaca pa je radi popune uvedena vojna obveza. U borbama za Split u rujnu 1943. divizija je imala ukupno 726 poginulih, ranjenih i nestalih. U studenome iste godine divizija je pridružena 5. SS brdskom korpusu. Divizija je 1943. sudjelovala u operacijama Weiss (poznatija kao Bitka na Neretvi) i Schwartz (poznatija kao Bitka na Sutjesci), a u svibnju 1944. u napadu na Drvar (operacija Rosselsprung). Prvi zapovjednik, obergruppenführer Artur Martin Phelps je poginuo 21. rujna 1944. Nakon partizanskog zauzimanja Beograda 20. listopada 1944. divizija je raspoređena u pozadinu obrane njemačkog povlačenja, a zajedno sa Handžar i Skenderbeg divizijama osiguravaja je koridor za povlačenje 350 000 njemačkih vojnika iz Grčke. Sudjelovala je 28. travnja 1945. u uspješnom protunapadu na Ilovski mostobran. Iz smjera Pakračke Poljane napala je prema sjeveru bok i pozadinu 1. Jugoslavenske armije, čije su se postrojbe povlačile u neredu. Usp. http://www.vojska.net/hrv/drugi-svjetski-rat/njemacka/ss/divizija/7/; http://hr.wikipedia.org/wiki/Artur_Phleps, http://hr.wikipedia.org/wiki/7._SS_dobrovolja%C4%8Dka_gorska_divizija_%22Prinz_Eugen%22. Vidi i N. ANIĆ, *Njemačka vojska u Hrvatskoj 1941.-1945.*, Zagreb, 2002., str. 93-94. Divizija se predala britanskim postrojbama,nakon čega su njezini pripadnici izručeni Jugoslavenskoj armiji. (M. J. RIKMENSPOEL, *Waffen-SS Encyclopedia*, Bedford, SAD, 2004., str. 28). Opširniji životopis jednog od zapovjednika divizije Otta Kumma objavljen je u knjizi *Waffen-SS Encyclopedia*, str. 217-220.

34 Prema podatcima iz Stanja duša, knj.1, datum smrti je 2.10.1943. Isti datum je upisan i u Matici umrlih, r. br. 79/43.

35 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

36 Ubili su je njemački vojnici. Usp. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 103.

37 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), k. 34, Kotar Solin, Općinska komisija Klis, Selo Dugopolje, sig. 160. Dalje HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.

38 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

39 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

40 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"[33]	29.9. 1943.[34]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Nedaleko kuće uhitili ga talijanski vojnici i ubili. Nakon 27 dana ubijena je i njegova supruga[36]	1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga talijanski vojnici	Prosinac 1942.[38]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
redarstvenik	vojnik (pripadnik redarstva NDH)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata. Posljednji put viđen u Zagrebu 9.5.1945.[40]	Nakon 9.5.1945.	Vjerojatno Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Ubili ga pripadnici SS postrojbi na Križicama	15.4.1944.[42]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
oružnički narednik	vojnik (pripadnik hrvatskog Oružništva)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
težak	civil	Poginuo prilikom bombardiranja Splita[45]	3.1.1944.	Split, pokopan na groblju Lovrinac
težak	cvil	Uhitili ga i ubili pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen" u Vučipolju u vinogradu	15.4.1944.[47]	Dugopolje (kod Križica), pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Ubili ga njemački vojnici	1944.	Nepoznato, mj. ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Poginuo u borbi protiv partizana	Svibanj 1945.[50]	Slavonska Požega[51] ili okolica Tuzle[52], mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik hrvatskog Oružništva)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
domaćica	civil	Ubili je njemački vojnici	1944.	Nepoznato, mjesto ukopa nepoznato
težak	nepoznato	Umro u Zagrebu	24.5.1945.	Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Poginuo u borbi protiv partizana	5.5.1945.[57]	Slavonija, mjesto ukopa nepoznato

41 Na spomeniku iz 1971. kao civil. Naveden je kao Jozo. MUS, Matica umrlih, r. br. 19/44; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.
42 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
43 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
44 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
45 Grad Split 3. siječnja 1944. u 12 sati bombardirala su 24 anglo-američka zrakoplova, a tom su prilikom pogođene crkve sv. Petra, sv. Roka, biskupska palača, zgrada Monopola duhana, kuća Katalinić, Javna skladišta i Nova obala. Usp. HR-DAST-29, Velika župa Cetina, k. 12, Pregled o izvršenim bombardiranjima Splita i bliže okolice, br. 1668/44, 14. veljače 1944. Prema izvješću Oružničke postaje Split, prilikom napada je uništena zgrada putničkog ureda u Splitu, kao i željeznički kolosijek te tvornica bačava Petra Ozretića. Smrtno su stradali Jure Balić iz Dugopolja i Geovani Verbanc pok. Domenika iz Splita, a više osoba je ozlijeđeno. Napad je trajao do 12 sati i 30 minuta. Usp. HR-DAST-29, Velika župa Cetina, k. 12, Izvješće o događajima Oružničke postaje Split, 97/44, 4. siječnja 1944.
46 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 20/44; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.
47 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
48 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), k. 23, Historijat - kotar Solin. Dalje HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23.
49 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
50 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
51 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
52 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
53 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
54 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.
55 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
56 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
57 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
33.	Balić	Marko[58]	Zuban	2.3.1920.	Petar	Anđa r. Šimić	Hrvat	rkt.	neoženjen
34.	Balić	Mate[60]	-	13.9.1884.	Andrija	Anđelija Božica r. Marasović	Hrvat	rkt.	oženjen
35.	Balić	Mate[61]	-	1896.	Bože	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
36.	Balić	Mate[62]	-	23.2.1902.	Ivan	Matija Luca r. Mustapić	Hrvat	rkt.	oženjen
37.	Balić r. Đolonga	Matija, ž. Grgina[63]	-	25.2.1881.	Mijo	Antica r. Strizirep[64]	Hrvatica	rkt.	udana
38.	Balić	Miho[66]	Zuban	4.9.1911.	Petar	Anđa r. Šimić	Hrvat	rkt.	neoženjen
39.	Balić	Miho Marko[68]	Ledinar	10.9.1913.	Toma	Božica r. Ževrnja	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
40.	Balić r. Čulin	Milica, ž. Ivanova[71]	-	14.9.1922.	Jakov	Marija r. Banić	Hrvatica	rkt.	udana
41.	Balić	Mirko[73]	Džaka	6.7.1928.	Josip	Iva r. Vučković	Hrvat	rkt.	neoženjen
42.	Balić	Mirko (Mihovio)[76]	Zuban	1.9.1925.	Mate	Matija r. Plazibat	Hrvat	rkt.	neoženjen
43.	Balić	Nediljko[81]	-	Nepoznato	Jure	Antica	Hrvat	rkt.	nepoznato
44.	Balić	Stjepan[82]	Šušić	17.9.1879.	Andrija	Anđelija Božica r. Marasović	Hrvat	rkt.	oženjen, otac šestero djece

58 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
59 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
60 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
61 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-DAST-264, Civilna bolnica Split, Prijemna knjiga bolesnika, Zarazni odjel (1941.-1944.) i svež. 88, Povijesti bolesti svibanj-lipanj 1944.
62 Na spomeniku iz 1971. kao civil. ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
63 MUS, Matica umrlih, r. br. 11/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.
64 U Matica umrlih župe Dugopolje, r. br. 11/42, navedeno je ime Anđa.
65 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
66 MUS, Matica umrlih, r. br. 89/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
67 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
68 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
69 Ivan Vučković pok Ante, r. 1906. u Dugopolju, živio je nakon Drugog svjetskog rata u Splitu. Prije rata aktivno je sudjelovao u radu Hrvatske seljačke stranke, ali se više isticao uz njezino lijevo krilo. U NOV je stupio 1941. godine, gdje je ostao do završetka rata. Nakon rata vršio je dužnost pomoćnika ministra prometa, a od 1952. nalazio se na dužnosti direktora poduzeća „Auto-Jadran" u Splitu. Od 1961. se nalazio u mirovini. Usp. HR-HDA-1561, Služba državne sigurnosti Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove Socijalističke Republike Hrvatske, sig. 01.42, Bivše građanske stranke na kotaru Split (elaborat), str. 102.
70 HR-DAST-409, SUP za Dalmaciju, k. 165, Zarobljenički logor Gripe, Split, Spisak civila i milicionera NDH.
71 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva)	Poginuo u borbi protiv partizana	6.3.1944.[59]	Okolica Mostara (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Nepoznato	9.6.1943.	Sinj, pokopan u Dugopolju
nepoznato	nepoznato	Umro od tifusa u Civilnoj bolnici Split	6.6.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik	Poginuo	1943.	Republika Crna Gora, mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civil	Četnici i Talijani uhitili su je pred kućom zajedno sa suprugom Grgom, nevjestom i djeverom, nakon čega su svi likvidirani	4.10.1942.[65]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva - pričuvni domobran)	Ubili ga partizani iz zasjede kod Vukasovića kuća. Jedan od napadača Marko Vukasović p. Jure bio je živ 1996. godine, a stanovao je u Splitu na adresi Stepinčeva 6	8.12.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju[67]
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen i odveden u splitski logor Gripe te likvidiran. Začetnik zločina navodno je bio Ivan Vučković p. Ante r. 1906. u Dugopolju[69], koji je 1996. stanovao u Splitu na adresi Paraćeva 33. Prema podatcima UDB-e, Mijo Balić Tomin nalazio se zatočen u zarobljeničkom logoru Gripe u Splitu, a 29.9.1944. predan je OZN-i[70]	Studeni 1944.	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civil	Poginula na željezničkoj postaji prilikom angloameričkog bombardiranja Slavonskog Broda	19.1.1945.[72]	Slavonski Brod, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Poginuo prilikom eksplozije bombe nedaleko od kuće[74]	26.9.1943.[75]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik 2. čete 1. bataljuna 8. dalmatinske brigade NOV-a/ Jugoslavenske armije[77])	Mobiliziran 1944. i poginuo u borbi	21.4.1945.[78] ili 5.5.1945.[79]	Okolica Gospića ili Griga (Republika Slovenija)[80], mjesto ukopa nepoznato
težak	navodno vojnik (pripadnik talijanske vojske)	Uhvatili ga i likvidirali partizani	1942.	Kotlenice, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Ubili ga četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.[83]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju

72 Vjerojatnije se radi o datumu 19. siječnja 1945., kada je na Slavonski Brod bačeno 7000 bombi od 50 do 500 kg. Glavni ciljevi napada bili su željeznički i kolni most preko Save, željezničke postaje u Slavonskom Brodu i Bosanskom Brodu, te prometnice. Na željezničku postaju u Slavonskom Brodu pala je 221 bomba. U tom je napadu poginulo 126 osoba u zatvoru, 68 civila u gradu i na kolodvoru, 12 pripadnik Hrvatskih oružanih snaga, 180 njemačkih vojnika, 1 nedićevac, a sumnjalo se da je još 9 osoba razneseno bombama, zbog čega se ne mogu naći tijela. Usp. M. KARAKAŠ OBRADOV, *Anglo-američka bombardiranja Hrvatske u Drugom svjetskom ratu*, Zagreb, 2008., str. 252-253. Dalje KARAKAŠ OBRADOV, *Anglo-američka bombardiranja*, str. 252-253. U Stanju duša, knj. 1, pogrešno je naveden datum stradanja 19.1.1944.

73 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 48/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

74 Prema Matici umrlih, r. br. 48/43., ubijen je od njemačke bombe u Mosoru.

75 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

76 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

77 NOV i POJ su 1. ožujka 1945. godine preimenovani u Jugoslavenska armija (JA), a 22. prosinca 1951. u Jugoslavenska narodna armija (JNA), koja je službeno ukinuta 20. svibnja 1992. Usp. http://hr.wikipedia.org/wiki/Jugoslavenska_narodna_armija

78 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

79 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

80 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), Mirko je poginuo u okolici Gospića. U monografiji 8. dalmatinske brigade navedeno je da je stradao na položaju Griga u Sloveniji. Usp. D. GRGUREVIĆ (ur.), *Osma dalmatinska udarna brigada (šibenska)*, Šibenik, 1981., str. 312. Dalje GRGUREVIĆ (ur.), *Osma*, str. 312.

81 JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 17. U dokumentu je upisan kao Žele Balić.

82 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 7/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.

83 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
45.	Balić	Stjepan[84]	Ledinar	9.2.1907.	Nikola-Božo	Iva r. Milić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
46.	Balić	Špiro[87]	Stipanac	29.10. 1912.	Josip	Anđa r. Boban	Hrvat	rkt.	nepoznato
47.	Balić	Vicko[89]	-	19.3.1879.	Andrija	Anica r. Čulin	Hrvat	rkt.	nepoznato
48.	Ban	Ana Božica[90]	-	12.12.1939.	Ivan	Anđa r. Jurenić	Hrvatica	rkt.	-
49.	Ban	Andrija[92]	Jadre	1861.	Nepoznato	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
50.	Ban r. Jurenić	Anđa,- ž. Ivanova[94]	-	4.11.1914.	Mijo	Lucija r. Perišić	Hrvatica	rkt.	udana, majka dvoje djece
51.	Ban	Ante[96]	-	11.2.1914.	Miho	Iva r. Bosančić	Hrvat	rkt.	neoženjen
52.	Ban	Ante[97]	-	1914.	Petar	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
53	Ban r. Bosančić	Iva, ž. Mihina[98]	-	16.5.1885.	Ante	Pera r. Smodlaka	Hrvatica	rkt.	udana, majka dvoje djece
54.	Ban	Ivan[100]	Ikova	26.8.1903.	Andrija	Anđa r. Čulin	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
55.	Ban r. Radošević	Kata ž. Mihina[103]	-	25.11.1874.	Ante	Luca r. Ževrnja	Hrvatica	rkt.	udana, majka petero djece

84 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 17; HR-DAST-409, SUP za Dalmaciju, k. 169, Pregled političkih organizacija od 1941.god., broj pristaša izražen u procentima, podatci istaknutijih funkcionera, stanje tih političkih organizacija danas itd., Kotar Split. Prema podatcima UDB-e, Stipe Balić pok. Bože bio je član mjesne organizacije HSS-a, a tijekom Drugoga svjetskog rata pripadnik Ustaške vojnice te je kao „koljač" likvidiran nakon partizanskog zauzimanja Dalmacije.

85 HR-DAST-409, SUP za Dalmaciju, k. 165, Zarobljenički logor Gripe, Split, Spisak civila i milicionera NDH.

86 ŽAD, Stanje duša, knj. 1. Prema podatcima UDB-e, Stjepan Balić je 29.11.1944. predan OZN-i pa je po svemu sudeći netočan datum smrti upisan u Stanju duša.

87 HR-DAST-409, SUP za Dalmaciju, k. 165, Popis strijeljanih osoba, Opunomoćstvo UDB-e za grad Šibenik, br. 84/a, 19.IV.1948.; MATKOVIĆ - PAŽANIN, *Zločini i teror*, online izdanje, br. 278, str. 711; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

88 N. ANIĆ, *Dvanaesta dalmatinska udarna brigada (prva otočka)*, Supetar na Braču, 1984., str. 358. Dalje ANIĆ, *Dvanaesta*, str. 358. Naveden je kao Špiro Balić Ivanov.

89 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 20/43.

90 Na spomen-obilježju iz 1971. navedena je kao Anka. MUS, Matica umrlih, r. br. 3/42; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; ŠIMUNDIĆ, *Hrvatski*, str. 155.

91 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

92 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, k. 128, Kronologija Dalmacije 1941.-1960.

93 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), ubili su ga četnici i talijanski vojnici 11. listopada 1942. godine.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen i odveden u splitski logor Gripe te likvidiran. Začetnik zločina navodno je bio Ivan Vučković p. Ante r. 1906. u Dugopolju koji je 1996. stanovao u Splitu na adresi Paraćeva 33. Prema podatcima UDB-e, Stjepan Balić pok. Bože r. 1907., zarobljen je u listopadu 1944. i zatočen u zarobljeničkom logoru Gripe u Splitu. 29.11.1944. predan je OZN-i[85]	24.11.1944.[86]	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato
redarstvenik	vojnik (pripadnik redarstva NDH)	Presudom Vijeća Vojnog suda oblasti VIII. Udarnog korpusa pri Komandi Šibenskog područja osuđen je na smrt i strijeljan navodno radi uhićivanja taoca za strijeljanje. Prema drugom izvoru, Špiro Balić je poginuo u borbi kod Debeljaka (Šibenik) 3.11.1944., kao pripadnik 1. bataljuna 12. dalmatinske brigade NOV-a[88]	8.11.1944.	Šibenik, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Umro od gladi. Pronađen poslije pet dana	21.5.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Ubili je četnici i talijanski vojnici s majkom Anđom i bratom Miljenkom	2.10.1942.[91]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga talijanski vojnici i ustaše[93]	10.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
domaćica	civil	Ubili je četnici i talijanski vojnici zajedno s malodobnom djecom Anom i Miljenkom	2.10.1942.[95]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	civil	Nepoznato	29.5.1945.	Bjelovar, mjesto ukopa nepoznato
oružnički vodnik	vojnik (pripadnik hrvatskog Oružništva)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
domaćica	civil	Zapalili je četnici i talijanski vojnici	2.10.1942.[99]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
željeznički službenik	civil	Ubijen prilikom napada partizana na vlak u kojemu je stradao veći broj civila[101]. U napadu su mu amputirane obje noge te je umro od posljedica ranjavanja	11.10.1942.[102]	Prosik, pokopan u Dugopolju
domaćica	civil	Zaklali je četnici i talijanski vojnici	2.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju

94 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 1/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; ŠIMUNDIĆ, *Hrvatski*, str. 155

95 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

96 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

97 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

98 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 80/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.

99 MUS, Matica umrlih, r. br. 80/43. U Matici je pogrešno upisana godina smrti 1943.

100 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 108.

101 U napadima na vlakove u Prosiku sudjelovao je Nikola Vučković - Javor, tadašnji član Kotarskog komiteta KPH Split. Usp. N. N., *Partizani Dugopolja u akciji. Udarci od kojih se neprijatelj teško oporavljao*, u: *Glas mosoraša*, Prigodno izdanje, 1981., str. 40. Dalje N. N., *Partizani*, u: *Glas mosoraša*, Prigodno izdanje, 1981., str. 40.

102 U Matici umrlih, r. br. 12/42, pogrešno je upisano da je ubijen od četnika i talijanske vojske 4. 10. 1942.

103 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-491, Opće upravno povjereništvo NDH kod II. armate talijanske vojske Višeg zapovjedništva talijanskih oružanih snaga „Slovenija-Dalmacija" – Rijeka/Sušak (1941.-1943.), k. 27, br. 12011; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
56.	Ban	Luka[104]	-	17.10.1911.	Miho	Kata r. Radošević	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
57.	Ban	Mate[107]	-	1908.	Nepoznato	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
58.	Ban	Miljenko[108]	-	5.7.1937.	Ivan	Anđa r. Jurenić	Hrvat	rkt.	-
59.	Ban	Mirko[110]	-	22.8.1928.	Božo	Anđa r. Marasović	Hrvat	rkt.	neoženjen
60.	Ban	Spiridion (Špiro)[112]	-	2.9.1913.	Miho	Kata r. Radošević	Hrvat	rkt.	oženjen, bez djece
61.	Ban	Vicko Mate[114]	-	30.3.1908	Andrija	Anđa r. Čulin	Hrvat	rkt.	neoženjen
62.	Blažević	Dragutin[116]	Dujmić	1922.	Mate	Mila r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
63.	Bosančić	Andrija[117]	-	24.5.1906.	Ivan	Božica r. Čulin	Hrvat	rkt.	oženjen
64.	Bosančić	Ante[118]	Colić	6.2.1904.	Andrija	Lucija r. Smodlaka	Hrvat	rkt.	neoženjen[119]

104 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 20074/53, S-116/53; L. KNEZOVIĆ - I. ĆURIN, *Deseta dalmatinska udarna brigada*, Split, 1977., str. 303. Dalje KNEZOVIĆ - ĆURIN, *Deseta*, str. 303.

105 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

106 Prema Stanju duša, knj. 1., poginuo je kod Sinja, a prema podatcima NO Općine Solin, poginuo je kod Popine, Polače ili Kijeva.

107 Osoba je evidentirana kao ratna žrtva na prvom spomeniku, no o istoj nisu pronađeni nikakvi podatci.

108 Na spomeniku iz 1971. kao civil. Naveden je kao Milenko. MUS, Matica umrlih, r. br. 2/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4. Upisan je kao Milenko Ban Ivanov; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; ŠIMUNDIĆ, *Hrvatski*, str. 155.

109 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

110 Na spomeniku iz 1971. kao civil, a bio partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 29710/52, S-182/52; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 108.

111 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

112 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; GRGUREVIĆ (ur.), *Osma*, str. 312.

113 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

114 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 85/43; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 1. U pojedinim izvorima kao datum smrti zabilježen je 4. 10. 1943.

115 U Matici umrlih, r. br. 85/43., kao datum smrti naveden je 4. 10. 1943.

116 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 108.

117 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 31/43; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

118 HR-DAZG-1143, Sekretarijat za unutrašnje poslove - Zagreb (1945.-1990.), k. 1, Kazneni list 2281, Kazneni list 3448: "Presudom Div. Voj. suda u Zagrebu od 24. V. 1945. br. 111/45 presuđen na kaznu smrti streljanjem, trajan gubitak polit. i građ. prava te na konfiskaciju imovine. Kazna smrti izvršena je 29. V. 1945./157818/46"; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 17.

119 ŽAD, Stanje duša, knj. 1. Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), Ante je oženjen i otac dvoje djece.

120 Logor Prečko se sastojao od vojnih skladišta i zgrada te je bio ograđen bodljikavom žicom. Zauzimao je veliku površinu, a imao je matični kolosjek za skladišta i pristupne rampe. U logoru je bio smješten velik broj vojnika (među njima i Nijemaca) te civila. Prema pričanju preživjelih logoraša, brojno se stanje mijenjalo iz dana u dan. Higijenski uvjeti bili su strašni, a pojave tifusa, dizenterije, ušiju, svraba i gnojnih upala očiju česte. Umrli su u noćnim satima odvoženi kamionima i pokapani na groblje sv. Barbare u Gornjem Vrapču. Komesari su formirali kolone logoraša koji su bili određeni za smaknuće. Smaknuća je bilo i u samom logoru, a leševi su bacani na hrpe čekajući kamione koji su ih odvozili. Građani Zagreba pohodili su logor u potrazi za svojim rođacima i donosili hranu, a logoraši su po građanima slali poruke svojim obiteljima. Zbog kontakta s građanima, logoraši su tučeni i ubijani, a stražari su vrijeđali građane. U logoru Prečko umrlo je i ubijeno navodno oko 3 500 civila i vojnika (uključujući Nijemce i Talijane). Skupine logoraša također su slane u druge logore: Samobor, Kerestinec i

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik 3. bataljuna 10. dalmatinske brigade 20. divizije NOV-a)	Zarobljen i prisilno mobiliziran u partizanske postrojbe. Poginuo u borbi	26.11.1944.[105]	Maovice[106], mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	nepoznato	Nepoznato	1943.	Nepoznato
dijete	civil	Ubili ga četnici i talijanski vojnici zajedno s majkom Anđom i sestrom Anom	2.10.1942.[109]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik NOV-a - kurir)	Partizani ga prisilno mobilizirali. Ubili ga pripadnici Ustaške vojnice. Prema podatcima NO općine Solin, on se 1942. povezao s Mosorskim partizanskim odredom zbog čega su ga ustaše strijeljale u Klisu 3.10.1943.	6.10.1943.[111]	Klis-Grlo, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik 1. bataljuna 8. dalmatinske brigade NOV-a)	Zarobljen i prisilno mobilziran u partizanske postrojbe. Poginuo u borbi	25.11.1944.[113]	Oštra Glavica - Knin, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Strijeljali ga njemački vojnici kod nove crkve	29.9.1943.[115]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Partizani ga zarobili u Žrnovnici i bacili u jamu na brdu iznad sela	Listopad 1944.	Brdo iznad Žrnovnice. Posmrtni ostaci nisu pronađeni
težak	civil	Umro od gladi	4.6.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
redarstveni izvidnik	vojnik (pripadnik redarstva NDH)	Prema podatcima Gradskog NO Zagreb, osuđen je 24.5., a likvidiran 29.5.1945. Drugi izvor spominje logor Prečko[120] i Jazovku[121]	29.5. 1945.[122]	Zagreb[123], posmrtni ostaci nisu pronađeni

Kanal, a formirane kolone smrti upućivane su u svim smjerovima. Među njima su bili i školarci iz podravskog Novigrada i Virja, ustaše-jurišnici, koji su prebačeni u logor Bjelovar prema naredbi bjelovarske OZN-e. Usp. M. MARUŠIĆ, *Žrtve komunističkih zlodjela u Zagrebu, svibanj 1945*., Zagreb, 2001., str. 50-52. Jedan od svjedoka navodi: „Smjestili su nas u prljave i trošne barake. Tu ćemo ostati nekoliko dana. Zašto? Dok OZNA sve ne ‚pročešlja' i ne pronađe one koji moraju umrijeti. Dok ne nađe ‚krivce'. Nasumice, dakako, i po hirovima onih koji su indentificirali. A ‚krivci' za njih bili su svi, sva vojska NDH. Jer je ta vojska sva branila svoju slobodu, svoju državu." Usp. V. NIKOLIĆ (ur.), *Bleiburška tragedija hrvatskoga naroda*, Zagreb, 1993., str. 434.

U knjizi depeša Glavnog štaba JA za Hrvatsku upućenog Generalštabu JA navodi se da je 15. svibnja 1945. u logoru Prečko boravilo 15 000 zarobljenika. Usp. *Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944.-1946., Dokumenti*, Slavonski Brod, 2005., str. 111-112.

Prema izvješću pomoćnika javnog tužioca Hrvatske od 22. 6. 1945. u logoru Prečko tada je bilo 3900 bivših ustaša i domobrana te 1900 bolesnika istog sastava u njegovoj bolnici koji su ležali na podu, bez dovoljno lijekova, uz pomanjkanje rublja i sapuna. Usp. Z. DIZDAR, *Prilog istraživanju problema Bleiburga i Križnih putova (u povodu 60. obljetnice)*, u: *Senjski zbornik*, 32 (2005), str. 174-175.

Prema izvješću o brojnom stanju zarobljenika u logorima Bjelovar, Čemernica, Prečko, Dubovac i Maksimir, prije i nakon Ukaza o općoj amnestiji i pomilovanju (3.8.1945.) od 14. kolovoza 1945., iz logora Prečko otpuštene su 772 osobe, a u logoru ih je ostalo 77, koji su predani okružnim odjeljenjima OZN-e na „daljnji postupak". Usp. *Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944.-1946., Dokumenti, Zagreb i središnja Hrvatska*, Slavonski Brod - Zagreb, 2008., str. 617; Z. DIZDAR, *Prilog*, u: *Senjski zbornik*, 32 (2005), str. 175. Logor Prečko bio je pod nadzorom OZN-e III. za Hrvatsku. Usp. Z. DIZDAR, *Prilog*, u: *Senjski zbornik*, 32 (2005), str. 174.

121 Između sela Sopote i Gornjeg Sela na Žumberku nalazi se prirodna provalija kod koje su u svibnju 1945. vršene masovne likvidacije. Prve žrtve Jazovke bili su pripadnici vojske NDH zarobljeni nakon bitke za Krašić na Novu godinu 1943. Usp. *Izvješće Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava*, Zagreb, 1999., str. 50. Pod pritiskom javnosti, a na temelju prikupljenih svjedočanstava o ratnim i poratnim događajima u Žumberku, Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava pristupila je organiziranju antropološkog istraživanja Jazovke, koje je s prekidima trajalo od 18. siječnja do 11. kolovoza 1999. Unutar jame pronađene su kosti 447 osoba, a na temelju svjedočanstava i pronađenih predmeta može se zaključiti da se radilo o civilima, ranjenicima i pripadnicima Hrvatskih oružanih snaga. Usp. *Izvješće Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava*, Zagreb, 1999., str. 124. U jami je vjerojatno skončalo život 270 ranjenika odvedenih iz bolnice „Sveti Duh". Usp. *Izvješće Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava*, Zagreb, 1999., str. 50.

Prema svjedočanstvu Branka Mulića, koji je sudjelovao u likvidaciji ranjenika, dvojica stražara stajala su pokraj otvora jame i „počelo je ubijanje. Nemoćne ranjenike vojnici su, na očigled sviju, jednog po jednog dovlačili do jamskog otvora gdje ih je čekao metak u potiljak." Usp. Ž. ŽANKO - N. ŠOLIĆ, *Jazovka*, Zagreb, 1990., str. 16-18. Istraživanjima je potvrđeno da se u jami nalazi velik broj ljudskih lubanja prostrijeljena potiljka. Žrtve su bile vezane uz zaglavak ruke, a u jami je također nađen pribor za jelo, te vojničke čizme. Prema iskazima svjedoka, koji su vidjeli „bosonoge kako vire ispod cerade", u Sošice su dan i noć dolazili kamioni. Usp. Ž. ŽANKO - N. ŠOLIĆ, *Jazovka*, Zagreb, 1990., str. 133.

U lipnju 1990. ekipa „Vjesnik" predvođena Brankom Mulićem, svjedokom likvidacija na Jazovci, posjetila je lokaciju i uvjerila se u istinitost njegove priče nakon čega je organizirana ekipa speleologa koja je zajedno s novinarima 23. lipnja 1990. stigla u Sošice i započela spuštanje u jamu. Pretpostavili su da je jama duboka pedesetak metara, što se pokazalo netočnim. Prvo je u uski blatnjavi otvor ušao vođa ekipe, arheolog i iskusni speleolog Pavle

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
65.	Bosančić	Ante Bonifacij[124]	Colić	8.6.1915.	Josip	Anđa r. Šimić	Hrvat	rkt.	oženjen[125]
66.	Bosančić	Božo[127]	Colić	1917.	Ivan	Boja r. Bosančić	Hrvat	rkt.	neoženjen
67.	Bosančić	Cvita[128]	-	1920.	Marko	Nepoznato	Hrvatica	rkt.	nepoznato
68.	Bosančić	Ivan[129]	Šuljkov	3.3.1907.	Božo	Matija r. Vladović	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
69.	Bosančić	Jela[132]	-	1910	Nepoznato	Nepoznato	Hrvatica	rkt.	nepoznato
70.	Bosančić	Josip[133]	Lako	28.1.1913.	Ivan	Božica r. Bosančić	Hrvat	rkt.	neoženjen
71.	Bosančić	Luka[137]	Colić	16.10.1925.	Jure	Lucija r. Bosančić	Hrvat	rkt.	neoženjen
72.	Bosančić	Mara[139]	-	29.12.1906.	Ivan	Božica r. Bosančić	Hrvatica	rkt.	neudana
73.	Bosančić	Marija[141]	-	15.9.1925.	Andrija	Iva r. Armanda	Hrvatica	rkt.	neudana
74.	Bosančić	Marko[144]	Colić	18.7.1917.	Božo	Matija r. Vladović	Hrvat	rkt.	neoženjen

Vranjican. Nakon nekoliko metara spuštanja po konopu kroz tijesni ulaz, našao se u širem "dimnjaku" promjera oko tri metra. Oko njega se desetak metara dublje odvajalo još nekoliko sličnih "dimnjaka", stvarajući tako razvedeni splet podzemnih hodnika. Nakon 35 metara okomitog spuštanja, stiglo se do dna prve okomice. Dno je prekriveno neravnomjernim slojem nabacanog kamenja i zemlje, a ispod tog sloja, debelog pola metra, nalaze se kosti. Jama se nastavlja po sipini i širi u dvije manje dvorane, a cijela kosina je popločena ljudskim kostima. Nakon toga slijedi novi spust zatrpan kamenjem zbog kojega se dalje više ne može proći. Istraživanje i snimanje jame potrajalo je dulje od tri sata.

O zločinu svjedoči velik broj lubanja prostrijeljena potiljka, što odgovara svjedočanstvu Branka Mulića. Pronađene su i lubanje s većim rupama, veličine otprilike dječjeg dlana pa je moguće da su žrtve ubijane i udarcima maljem u glavu ili su takve ozljede nastale pri padu i udaranju o kamenje litice spilje. U jami su, osim ljudskih kostiju, pronađeni vojnički predmeti, čizme, dijelovi odjeće, ostatci žice nađene na pojedinim kostima ruku, pribor za jelo, bolnička štaka itd. Otkriveni su posmrtni ostaci ukupno 447 žrtava. Kosti su dobro sačuvane, a na kraju sipine isprala ih je voda koja neprestano curi u jamu. U svjedočanstvu Branka Mulića nema spomena o žicom vezanim ranjenicima pa je moguće da su kod jame pobijeni i zdravi ljudi koje je iz sigurnosnih razloga trebalo vezati. U čeljustima ubijenih osoba sačuvao se i velik broj zlatnih zuba što potvrđuje da se likvidacija obavljala ubrzano. Treba imati na umu da u Jazovki nije istraženo dno prve okomice jame, gdje je sloj kostiju debeo do deset metara, kao ni okomica na kraju sipine pa je moguće da na tim mjestima u dubini ima još kostiju. Usp. Ž. ŽANKO - N. ŠOLIĆ, *Jazovka*, Zagreb, 1990., str. 19-20.

Speleolog Mladen Kuka iz Karlovca izjavio je 3. srpnja 1990. za *Večernji list* da su speleolozi u Jazovku silazili još 22. i 29. siječnja 1989., te da "nigdje međutim nismo naišli na prizor s toliko kostiju. Netko tko bi ozbiljno istraživao takve slučajeve morao bi pitati i speleologe. Oni znaju više nego što se službeno znalo. Usp. S. BOŽIČEVIĆ, *Jame (kao) grobnice*, Zagreb, 1991., str. 46. Ekipu koja je Jazovku istražila 1989. sačinjavali su sljedeći speleolozi: Dražen Rade, Veljko Zatezalo, Viktor Pavlić, Vlado Morić, Branko Šavor, Željko Obradović i Hrvoje Korais. Drugu ekipu, koja se u Jazovku spustila 1990., prevodio je Pavle Vranjican.

Iz izjava većeg broja svjedoka može se naslutiti da je kod Sošica ubijen veći broj od utvrđenih 447 žrtava Jazovke. Stoga se ne može isključiti mogućnost da se na tom području nalazi još jedna ili više neotkrivenih jama, potencijalnih grobišta. U svojoj knjizi *Cjelovita topografija Karlovačke vojne krajine* Franjo Julije Fras navodi sljedeće: „SOŠICE, časnička straža, s grkosjedinjenom župnom crkvom i jednom katoličkom kapelom, selo s 35 kuća i 361 stanovnikom, od kojih su 145 katolici, a 216 grkosjedinjeni. Ovdje je osim toga od 1769. carsko-kraljevska trivijalna škola i općinski žitni magazin. Odavde dalje na putu prema Sopotama nalaze se dvije špilje, od kojh je jedna vrlo značajna zbog svoje okomite dubine. U Sošicama je plemeniti (feudalni posjednik Radić)." Usp. F. J. FRAS, *Cjelovita topografija Karlovačke vojne krajine, Mjestopis iz godine 1835.*, ur. Mate Pavlić, Gospić, 1988., str. 247-248. Speleolog Srećko Božičević u knjizi *Jame (kao) grobnice* ističe da se u blizini Jazovke nalazi vrtača u koju su prema nekim saznanjima također ubacivane žrtve. Vidi fotografije između stranica 64-65.

122 Prema Stanju duša, knj. 1. stradao je 26.5.1945.

123 Prema Stanju duša, knj. 1. ubijen je u Zagrebu.

124 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor općine Solin, svež. 4, 3248/48, S 140/48).

125 ŽAD, Stanje duša, knj. 1. Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), Ante Bonifacij je neoženjen.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik NOV-a)	Zarobljen i prisilno mobiliziran u partizanske postrojbe. Poginuo u borbi	24.11.1944.[126]	Okolica Knina, mjesto ukopa nepoznato
konobar	vojnik (pripadnik NOV-a)	Poginuo u borbi protiv oružanih snaga NDH	1943.	Topola kod Banja Luke (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato.
nepoznato	civil	Nepoznato	1945.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen i odveden u splitski logor Gripe te strijeljan. Prema podatcima UDB-e, Ivan Bosančić bio je zatočen u zarobljeničkom logoru Gripe u Splitu, a 29.11.1944. predan je OZN-i[130]	1945.[131]	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	civil	Nepoznato	1943.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik 3. čete 2. bataljuna Mosorskog partizanskog odreda NOV-a)	Poginuo u Vrlici u borbi protiv oružanih snaga NDH. Prema drugom izvoru umro u bolnici 20. divizije na Vrdovu od posljedica ranjavanja zadobivenih 26.7.1944. u borbi kod Hrvaca (Sinj)[134]	3.8.1944.[135] ili 10.8.1944.[136]	Između Vrlike i Knina ili na Vrdovu, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen" u Kočinu brdu	28.9.1943.[138]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
domaćica	civil	Ubijena projektilom ispaljenim iz haubice	20.9.1944.[140]	Supetar (Brač), mj. ukopa nepoznato
domaćica	civil	Poginula tijekom bombardiranja Slavonskog Broda[142]	20.1.1945.[143]	Slavonski Brod, mj. ukopa nepoznato
težak	civil[145]	Poginuo tijekom angloameričkog bombradiranja Splita[146]	3.6.1944.	Split, pokopan na splitskom groblju Lovrinac

126 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
127 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
128 Osoba je evidentirana kao ratna žrtva na prvom spomeniku, no o istoj nisu pronađeni nikakvi podatci.
129 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 16.
130 HR-DAST-409, SUP za Dalmaciju, k. 165, Zarobljenički logor Gripe, Split, Spisak civila i milicionera NDH.
131 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
132 Osoba je evidentirana kao ratna žrtva na prvom spomeniku, no o istoj nisu pronađeni nikakvi podatci.
133 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. Naveden je kao Jozo. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
134 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 377.
135 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 377.
136 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
137 Na spomeniku iz 1971. kao partizan, a bio je civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 53/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 29707/52, S-179/52; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.
138 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
139 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
140 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
141 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
142 Vidi bilješku vezanu uz godinu smrti Milice Balić r. Čulin.
143 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
144 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
145 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), 228 bio je pripadnik Ustaške vojnice.
146 U subotu 3. lipnja 1944. zapadni saveznici u četiri su navrata između 10.10 i 14.49 bombardirali grad Split. Prvi nalet imao je dva vala u razmaku od 23 minute, a u oba slučaja grad je napalo 12 dvomotornih zrakoplova tipa "Bristol-Blenheim" u pratnji 6 lovaca. Drugi nalet počeo je u 13.02, također u dva vala u razmaku od 21 minute, a u njemu je sudjelovalo čak 60 četveromotornih zrakoplova tipa "Liberator". Taktika napada u prvom je naletu bila u ravnom, a u drugom u kružnom letu. S visine od preko 2500 metara ispuštane su prvo manje bombe za "žive ciljeve" (50 do 100 kg), zatim prodorne bombe (100 do 500 kg), a na grad je ukupno palo oko 700 bombi, dok ih je jednako toliko završilo u moru pred gradskom lukom. U sva četiri bombardiranja ranjeno je nekoliko njemačkih i hrvatskih vojnika koji su se zatekli na ulicama, a poginulo je 227 civila, uglavnom žena i djece. Najveći broj osoba usmrćen je i ranjen na javnim površinama, od čega na splitskoj tržnici čak 100. U državnu je bolnicu primljeno 140 lakše i 78 teže ranjenih, od kojih je umrlo pet osoba. Unakažene leševe bilo je veoma teško identificirati. U gradskoj bolnici više nije bilo mjesta pa je otvorena privremena bolnica u Osnovnoj školi Manuš. Potpuno je srušena 121 kuća, teže je oštećeno 217, a lakše 210 domova. Pukim slučajem ostala je pošteđena katedrala sv. Duje zvonik. Niti jedna bomba nije pogodila tvrđavu Gripe. Sutradan, 4. lipnja, biskup splitsko-makarski dr. Kvirin Klement Bonefačić javio je papi Piju XII. preko apostolskog nuncija u Beču da su njemački vojnici i vojnici NDH napustili grad te je zamolio neka se zauzme da se

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
75.	Bosančić	Marko[147]	Pujasov	4.7.1924.	Mate	Luca r. Balić	Hrvat	rkt.	neoženjen
76.	Bosančić	Mate[148]	Colić	13.2.1923.	Duje	Božica r. Marasović	Hrvat	rkt.	neoženjen
77.	Bosančić	Mate[150]	Colić	1924.	Filip	Anđa r. Radan	Hrvat	rkt.	neoženjen
78.	Bosančić	Mate[152]	-	26.2.1925.	Nikola	Lucija r. Šamadan	Hrvat	rkt.	neoženjen
79.	Bosančić	Milan[153]	-	6.7.1920.	Nikola	Lucija r. Šamadan	Hrvat	rkt.	nepoznato
80.	Bosančić	Milica[154]	-	1920.	Marko	Nepoznato	Hrvatica	rkt.	neudana
81	Bosančić	Mirko[155]	Colić	8.8.1935.	Božo	Luca r. Čulin	Hrvat	rkt.	-
82.	Bosančić	Pavao[157]	Pujasov	1927.	Mate	Luca r. Balić	Hrvat	rkt.	neoženjen
83.	Božinović	Ante[158]	-	1.10.1926.	Marko	Cvijeta r. Rogošić	Hrvat	rkt.	neoženjen
84.	Božinović	Božo[160]	-	24.12.1879.	Šimun	Anica r. Kardum	Hrvat	rkt.	oženjen, bez djece
85.	Božinović	Ivan[163]	-	1.3.1886.	Tadija	Mara r. Balić šestero djece	Hrvat	rkt.	oženjen, otac

Split proglasi otvorenim gradom. Dnevnik *Novo doba* prenio je 5. lipnja 1944. vijesti Radio Londona sljedećeg sadržaja: "Glavni stan savezničkih zračnih snaga u Italiji izvješćuje da su engleski lovački zrakoplovi i teški američki bombarderi napali koncentracije trupa te lučka i željeznička postrojenja u Splitu i okolici (...) Napadaj je obavljen na zahtjev maršala Tita." Objavljen je i popis poginulih s potresnom reportažom o razrušenom gradu najvjerojatnije iz pera književnika Ivana Katušića, tadašnjeg reportera *Novog doba*. U ilegalnom glasilu Narodnooslobodilačkog odbora (NOO) Splita *Glas Splita* (br. 11, 8.6.1944.), pisalo je između ostalog: "...Savezničko bombardiranje Splita imalo je velike koristi za našu oslobodilačku borbu. Okupatorske bande zahvatila je divlja panika, tako da su na vrat na nos bježali iz grada. Stvorena je strahovita zbrka u čitavom vojnom i administrativnom aparatu ustaške vlasti u gradu... Što se žrtava tiče, one su plod podlog skrivanja okupatorskih zlikovaca pod naše mirne krovove, plod kukavičkog uvlačenja uniformisanih bandita među naše građanstvo, plod nesavjesnog postavljanja njihovih objekata na mjesta kamo ne spadaju i kamo ih ne stavljaju oni koji doista žale narod! Mi Splićani dali smo do sada, dajemo i daćemo žrtve, svijesni da su one zalog skorog potpunog oslobođenja..." Usp. T. KOVAČ, (pr.), *Glas Splita 1943.-1944.*, Split, 1977., str. 90-91; http://www.safaric-safaric.si/lokacija_cro/dalmacija/split/19440603%20Split%20Baras%20Bombardiranje%20Splita%20narucio%20Tito.pdf; HR-DAST-29, Velika župa Cetina, k. 12, Izvješće o napadaju iz zraka 3.VI.1944. Nadzorništva zaštitnog kotara Split, br. 76/taj, 15. lipnja 1944.). U broju 12 od 18. lipnja 1944. godine, *Glas Splita* objavljuje "upozorenje građanstvu" sljedećeg sadržaja: "...Nikada ne zaboravimo jedno: dok bude okupator u našem gradu, Split može da bude svakog časa bombardiran! Gradski N.O.O. žrtvama bombardiranja – Gradski N.O.O. Split odredio je da se iz Narodno-oslobodilačkog Fonda izda 2 miliona Kuna kao pomoć postradalima od zadnjeg bombardiranja. Veći dio ovog iznosa već je podijeljen najhitnijim slučajevima." Usp. *Glas Splita*, 1943.-1944., str. 102. Snimke Splita nakon anglo-američkog bombardiranja mogu se pogledati na web stranici http://www.youtube.com/watch?v=E6CiyUs4diw&feature=related

147 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 29711/52, S-180/52; ANIĆ, *Dvanaesta*, str. 363.

148 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 110; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik 2. čete 1. bataljuna 12. dalmatinske brigade 26. divizije NOV-a/Jugoslavenske armije)	Zarobljen 26.10.1944. u Splitu i prisilno mobiliziran u partizanske postrojbe te ubijen ili poginuo u borbi. Jednom prigodom u Dugopolju partizan Petar Vukasović, r. 1919., rekao mu je da se živ neće vratiti kući	25.4. 1945.	Klana kod Rijeke (kota 680), mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik NOV-a)	Zbog odavanja smjera kretanja pripadnika oružanih snaga NDH pred kućom ga ubili pripadnici Ustaške vojnice	Srpanj 1944.[149]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen 26.10.1944. i odveden u splitski logor Gripe te ubijen. Nalazi se na OZN-inom popisu zarobljenih ustaša bez podataka o sudbini[151]	1945.	Split, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
nepoznato	vojnik (pripadnik hrvatskog Oružništva)	Zarobljen kod Bleiburga. Daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
domaćica	civil	Poginula prilikom bombardiranja Slavonskog Broda	1944.	Slavonski Brod, pokopana u zajedničku grobnicu u Slavonskom Brodu
dijete	civil	Ubijen od strane partizana bježeći pred njima s odraslim osobama	24.10.1944.[156]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice)	Poginuo u borbi protiv partizana	1943.	Brušane, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik 2. dalmatinske brigade NOV-a/Jugoslavenske armije)	Posljednji put javio se obitelji iz Cavtata 1944. Od 18.10.1944. u NOV-u. Poginuo u borbi	15.2.1945.[159]	Čeprljuga - Mostar (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Ubili ga četnici i talijanski vojnici pred kućom[161]	4.10.1942.[162]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Uhitili ga Nijemci i odveli u splitski logor Gripe nakon čega se više nije javio. Obitelj ga je tražila preko Crvenog križa i nakon rata je javljeno da je poginuo u Zemunu[164]	4.7.1944.[165]	Zemun (Republika Srbija) mjesto ukopa nepoznato

149 Prema Matici umrlih, r. br. 28/44, datum smrti je 16. 5. 1944.
150 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 110.
151 HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 35, sig. 11.3.11, Razni popisi.
152 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
153 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
154 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
155 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
156 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
157 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
158 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. *Druga dalmatinska proleterska brigada*, Split, 1982., str. 532. Dalje *Druga dalmatinska*, str. 532; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
159 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
160 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 13/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.
161 Prema podatcima Zemaljske komisije, strijeljali ga četnici u listopadu 1942. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4..
162 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
163 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.
164 Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 1. interniran je u logor Dulag u Zemunu.
165 ŽAD, Stanje duša, knj. 1; HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.), k. 32, Popisi žrtava. Dalje HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 32.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
86.	Božinović	Martin Mate[166]	-	4.11.1919.	Marko	Cvijeta r. Rogošić	Hrvat	rkt.	neoženjen
87.	Caktaš	Božidar[169]	Žura	30.11.1919.	Ante	Marija r. Caktaš	Hrvat	rkt.	neoženjen
88.	Caktaš	Božo[171]	Santićev	30.3.1893.	Mate	Antica r. Šimić	Hrvat	rkt.	oženjen otac troje djece
89.	Caktaš	Ivan[173]	-	13.6.1925.	Božo	Jela r. Rogošić	Hrvat	rkt.	neoženjen
90.	Caktaš	Ivan[177]	Varajić	15.6.1885.	Marko	Božica r. Milić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
91.	Caktaš	Ivan Božo / Garbo[178]	Varajić	16.5.1900.	Stjepan	Božica r. Šimunović	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
92.	Caktaš r. Balić	Jaka, ž. Bartulova[179]	Varajić	1.7.1866.	Petar	Uršula r. Plazibat	Hrvatica	rkt.	udana, majka jednog djeteta
93.	Caktaš	Jerka[181]	-	Nepoznato	Andrija	Nepoznato	Hrvatica	rkt.	nepoznato
94.	Caktaš	Josip[182]	Tičić	14.3.1913.	Jakov Ante	Anđa r. Balić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
95.	Caktaš	Marko[185]	Varajić	29.3.1927.	Mate	Božica r. Čulin	Hrvat	rkt.	neoženjen
96.	Caktaš	Marko[187]	Varajić - Điđin	11.4.1893.	Stjepan	Božica r. Šimunović	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
97.	Caktaš	Martin Luka[189]	-	14.10.1920.	Ivan	Lucija r. Didak	Hrvat	rkt.	neoženjen
98.	Caktaš	Mate[191]	-	1914.	Ante	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato

166 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; K. KUŽIĆ Krešimir, *Povijest Dugopolja i njegovih sela*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 222. Dalje KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 222.

167 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), bio je pripadnik Hrvatskog domobranstva.

168 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

169 MUS, Matica umrlih, r. br. 31/43. Zaveden i pod r. br. 35/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 111.

170 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

171 Na spomeniku iz 1971. kao partizan, a bio je civil. HR-HDA-491, Opće upravno povjereništvo NDH kod II. armate talijanske vojske Višeg zapovjedništva talijanskih oružanih snaga „Slovenija-Dalmacija" – Rijeka/Sušak (1941.-1943.), k. 28, br. 12608; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora strijeljali su ga talijanski vojnici u rujnu 1942. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; GIZDIĆ, *Dalmacija 1942*., str. 526-527.

172 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

173 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 386.

174 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

175 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 386.

176 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 386.

177 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-223, Ministarstvo unutrašnjih poslova NDH, k. 40, br. 928 (Inv. br. 3340); HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora strijeljali su ga talijanski vojnici u veljači 1942. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	civil[167]	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.9.1943.[168]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Odveli ga i ubili partizani	29.6.1942.[170]	Mosor, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Uhitili ga talijanski vojnici i ubili na putu prema Splitu. Tijelo mu je nađeno 11.9. u ogradi kod raskrižja Sinj-Dugopolje-Klis nedaleko Kočinog Brda	9.9.1942.[172]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (zapovjednik voda 1. čete 2. bataljuna 2. dalmatinske brigade, a kasnije pripadnik 5. bataljuna10. hercegovačke brigade NOV-a)	Pristupio Mosorskom partizanskom odredu 2.10.1942. Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), kut. 228, pridružio se partizanima 1943. i više se nije javio. Navodno poginuo kod Gackog u Hercegovini	5.7.1943.[174] ili 1.10.1943.[175]	Navodno Gacko (Republika BiH) ili Republika Crna Gora[176], o mjesto ukopa nepoznat
težak	civil	Strijeljali ga talijanski vojnici	26.1.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
tvornički radnik	civil	Strijeljali ga talijanski vojnici	26.1.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
domaćica	civil	Ubili je četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.[180]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
nepoznato	nepoznato	Ubili je njemački vojnici	Rujan ili listopad 1943.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik NOV-a)	Nakon nekoliko dezertiranja iz oružanih snaga je prijekom sudu u Sinju i osuđen NDH, predan na smrt te pogubljen zajedno s bratom Mirkom	6.10.1943.[183]	Klis-Grlo[184], pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	27.9.1943.[186]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga pred kućom pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.9.1943.[188]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen i bačen u jamu Jazovka na Žumberku. Prema podatcima iz Stanja duša župe Dugopolje, ubijen u Mariboru 16.5.1945.[190]	Nakon 15.5.1945.	Jama Jazovka (Žumberak) ili Maribor (Republika Slovenija). Posmrtni ostaci nisu pronađeni
nepoznato	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen kod Bleiburga. Daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato

178 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-223, Ministarstvo unutrašnjih poslova NDH, k. 40, br. 928 (Inv. br. 3340); HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora strijeljali su ga talijanski vojnici u veljači 1942. Usp HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.

179 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 15/42; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.

180 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

181 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23.

182 Na spomeniku iz 1971. kao civil, a bio partizan. Naveden je kao Jozo. MUS, Matica umrlih, r. br. 81/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 111; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.

183 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

184 Prema podatcima Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Hrvatske za mjesto stradanja navedeno je Dugopolje.

185 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komsije za utvrđivanje zločina okupatora strijeljan je u listopadu 1943. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.

186 Prema Stanju duša, knj. 1, datum stradanja je 28.4.1943.

187 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 56/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora strijeljali su ga njemački vojnici u listopadu 1943. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.

188 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

189 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

190 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

191 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
99.	Caktaš	Mate[192]	-	2.1.1877.	Marko	Božica r. Milić	Hrvat	rkt.	oženjen
100.	Caktaš	Mate Miho[193]	Varajić	26.9.1907.	Nikola	Jela r. Rogošić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
101.	Caktaš	Mijo[194]	-	65 godina	Luka	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
102.	Caktaš	Miho[195]	Varajić	31.7.1871.[196]	Marko	Božica r. Milić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac petero djece
103.	Caktaš	Miho[197]	Mile Trevunov	10.10.1919.	Mate	Luca r. Rogošić	Hrvat	rkt.	neoženjen
104.	Caktaš	Miho Mirko[198]	Varajić	23.9.1920.	Petar	Lucija r. Caktaš	Hrvat	rkt.	neoženjen
105.	Caktaš	Milan[199]	-	1934.	Jozo	Nepoznato	Hrvat	rkt.	-
106.	Caktaš r. Perišić	Milica, ž. Markova[200]	Varajić	11.11.1910.	Marko[201]	Lucija r. Radan	Hrvatica	rkt.	udana, majka dvoje djece
107.	Caktaš	Mirko[203]	Tičić	4.10.1914.	Jakov Ante	Anđa r. Balić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djetata
108.	Caktaš	Mirko - Kajo[205]	-	8.9.1923.	Marko	Anđa r. Rogošić	Hrvat	rkt.	neoženjen
109.	Caktaš	Mirko[206]	Varajić	1915.	Petar	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
110.	Caktaš	Nediljka[208]	-	10.10.1939.	Marko	Milica r. Perišić	Hrvatica	rkt.	-
111.	Caktaš	Nedjeljko[210]	-	1941.	Marko	Milica r. Perišić	Hrvat	rkt.	-
112.	Caktaš Bonifacij[211]	Nedjeljko	-	5.5.1912.	Nikola	Jela r. Rogošić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
113.	Caktaš	Petar[212]	-	1.8.1922.	Pavao	Kata r. Šimić	Hrvat	rkt.	neoženjen

192 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

193 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-223, Ministarstvo unutrašnjih poslova NDH, k. 40, br. 928 (Inv. br. 3340); HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 2131/52, S 21/52; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.

194 HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.

195 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

196 Prema Matici umrlih, r. br. 14/42, datum rođenja je 31.7.1870.

197 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, Br. 4396/58, S-59/58); M. ŠALOV, *Četvrta dalmatinska (splitska) brigada*, Split, 1980., str. 380. Dalje ŠALOV, *Četvrta*, str. 380; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

198 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-223, Ministarstvo unutrašnjih poslova NDH, k. 40, br. 928 (Inv. br. 3340); HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

199 HR-DAST-264, Civilna bolnica Split, Prijemna knjiga bolesnika, Zarazni odjel (1941.-1944.) i svež. 89, Povijesti bolesti srpanj-kolovoz 1944.

200 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.

201 Prema Matici umrlih, r. br. 14/42, ime oca je Ante.

202 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

203 Na spomeniku iz 1971. kao civil, a bio partizan. MUS, Matica umrlih, r. br. 82/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, br. 1391/58, S-13/58); HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4. Prema podatcima Zemaljske komisije ubijen je u Dugopolju.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	civil	Strijeljali ga njemački vojnici	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Strijeljali ga talijanski vojnici	26.1.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
nepoznato	nepoznato	Nepoznato	Nepoznato	Nepoznato
težak	civil	Ubili ga četnici i talijanski vojnici. Izgorio u sobi	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ Obavještajni oficir 4. splitske brigade 9. dalmatinske divizije NOV-a)	Zarobljen kao domobran i mobiliziran u partizanske postrojbe. Poginuo u borbi	28.1.1945.	Široki Brijeg - Ljubuški - Čitluk (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Strijeljali ga talijanski vojnici zajedno s ocem Petrom	26.1.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Umro od dizenterije u Civilnoj bolnici Split	16.10.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civil	Zapalili je pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen" zajedno s dvoje djece i susjedima	28.9.1943.[202]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik NOV-a)	Nakon nekoliko dezertiranja iz oružanih snaga, NDH predan je prijekom sudu u Sinju i osuđen na smrt te pogubljen zajedno s bratom Josipom	6.10.1943.[204]	Klis-Grlo, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik NOV-a)	Zarobili ga partizani. Poginuo kao pripadnik NOV-a u Čačvini	22.4.1944.	Čačvina - Vrpolje (Trilj), pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	27.9.1943.[207]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen" zapalili je zajedno s majkom, bratom i sedam mještana	28.9.1943.[209]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
dijete	civil	Pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen" zapalili ga zajedno s majkom, sestrom i sedam mještana	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga talijanski vojnici zajedno s bratom i petero susjeda	26.1.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen i odveden u logor Gripe u Splitu te ubijen. Nalazi se na OZN-inom popisu zarobljenih ustaša bez podataka o sudbini[213]	25.12.1944.[214]	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato

204 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
205 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 22/44; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 223; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
206 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
207 Prema Zemaljskoj komisiji, stradao u veljači 1942. USP. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.
208 Na spomeniku iz 1971. kao civil. Navedena je kao Neda. MUS, Matica umrlih, r. br. 59/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.
209 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
210 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
211 Na spomeniku iz 1971. kao civil. Naveden je kao Nediljko. HR-HDA-223, Ministarstvo unutrašnjih poslova NDH, k. 40, br. 928 (Inv. br. 3340); HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora strijeljali su ga Talijani u veljači 1942. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
212 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 22232/52, S-139/52; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 5446/48, S-89/48; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 113.
213 HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 35, sig. 11.3.11, Razni popisi.
214 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
114.	Caktaš	Petar[215]	Varajić	27.6.1884.	Jakov	Cvijeta r. Kolić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
115.	Caktaš	Petar[217]	Varajić	28.6.1901.	Miho	Anica r. Caktaš	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
116.	Caktaš	Petar[219]	-	11.12.1915.	Nikola	Jela r. Rogošić	Hrvat	rkt.	neoženjen
117.	Caktaš	Šimun[220]	Škembić	1897.	Mijo	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen, bez djece
118.	Caktaš	Vicko[221]	-	1916.	Mate	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
119.	Caktaš	Vinka[222]	-	1926.	Marko	Nepoznato	Hrvatica	rkt.	neudana
120.	Caktaš	Vinko[223]	-	21.2.1915.	Mate	Luca r. Caktaš	Hrvat	rkt.	neoženjen
121.	Čelan	Božo[224]	-	27.9.1918.	Josip	Jaka r. Čulin	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
122.	Čelan	Božo[225]	-	1923.	Jozo	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
123.	Čelan	Ilija[226]	-	22.11.1871.	Nikola	Cvijeta r. Šušak	Hrvat	prav.	nepoznato
124.	Čelan	Josip[227]	Josko	10.3.1887	Ivan	Anica r. Čipčić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac sedmero djece
125.	Čelan	Jozo[229]	-	31 godina	Ivan	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
126.	Čelan	Mate[230]	-	1921.	Ilija	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
127.	Čelan	Mate[231]	-	19.9.1910.	Jozo	Jaka r. Čulin	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
128.	Čelan	Miho[232]	-	13.7.1900.	Vicko	Iva r. Radovan	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece

215 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-223, Ministarstvo unutrašnjih poslova NDH, k. 40, br. 928 (Inv. br. 3340); HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.

216 Prema podatcima Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora iz 1946., Petra Caktaša pok. Jakova strijeljali su talijanski vojnici u veljači 1942. godine. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4. Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), ubili su ga njemački vojnici 27. rujna 1943. godine.

217 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 57/43; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

218 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), ubili su ga 27. rujna 1943. godine.

219 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

220 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 113.

221 Osoba je evidentirana kao ratna žrtva na prvom spomeniku, no o istoj nisu pronađeni nikakvi podatci.

222 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

223 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

224 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. ŠALOV, *Treća*, str. 523; Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), partizani su ga odveli i ubili 1943. godine; Narodne novine br. 54 (1947.), strana IV., Og. 384-47.

225 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

226 MUS, Matica umrlih, r. br. 28/43.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	civil	Strijeljali ga talijanski vojnici	26.1.1942.[216]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.-29.9.1943.[218]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik edarstva NDH)	Posljednji put javio se iz Karlovca 1942. Pretpostavlja se da su ga ubili partizani. Posljednji je put navodno viđen kod Karlovca 1945.	Nakon 7.5.1945.	Vjerojatno Karlovac, mjesto ukopa nepoznato
ružnički narednik	vojnik (pripadnik hrvatskog Oružništva)	Tijekom rata boravio je u Bjelovaru gdje je navodno i ubijen od partizana	1945.	Vjerojatno Bjelovar, mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	civil	Nepoznato	1943.	Nepoznato
domaćica	civil	Silom odvedena u partizane. Uzrok smrti nepoznat	26.3.1944.	Podi, mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	nepoznato	Nestao	Vjerojatno 1942.	Republika Italija, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/ pripadnik 2. čete 1. bataljuna 3. dalmatinske brigade 9. udarne divizije NOV-a)	Stupio u NOV 10.3.1944. Umro od posljedica ranjavanja u bolnici	14. ili 31.8.1944.	Gradina - Gračac ili Trubar, Drvar (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen kod Bleiburga. Daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
težak	civil	Umro od gladi	1.6.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen" u vinogradu	27.9.1943.[228]	Dugopolje - Rudine, pokopan u Dugopolju
nepoznato	nepoznato	Strijeljali ga njemački vojnici	Listopad 1943.	Nepoznato
državni službenik	civil	Zarobljen kod Bleiburga. Daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Omiške grupe, a kasnije 2. čete 2. bataljuna 3. dalmatinske brigade 20. divizije NOV-a)	U NOV od rujna 1943. Poginuo u borbi protiv Nijemaca	22. ili 28.12. 1943.	Šunjaci - Glamoč (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobili ga i strijeljali partizani	12.4.1945.	Sarvaš (Osijek)[233], pokopan u Sarvašu

227 Na spomeniku iz 1971. kao civil. Naveden je kao Jozo. MUS, Matica umrlih, r. br. 78/43; ŽAD, Stanje duša, knj. 1; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.

228 Prema Stanju duša, knj. 1, datum stradanja je 27.9.1944. Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), godina stradanja je 1942. Po svemu sudeći, godina stradanja je 1943., kada je na području Dugopolja stradao najveći broj mještana od pripadnika 7 SS divizije „Prinz Eugen".

229 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 32.

230 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. U spisima NO općine Solin navodeno je da je Čelan Mate pok. Ilije „odsutan i nepoznatog boravišta". Usp. HR-DAST-553, Narodnooslobodilački odbor Općine Solin, svež. 28, br. 3031/58, S-43/58 i br. 297/57, S-16/57.

231 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. ŠALOV, *Treća*, str. 523; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 389; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; Narodne novine br. 74 (1947.), strana IV., Og. 556-47.

232 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

233 12. travnja 1945. godine Sarvaš je zauzela Osječka brigada koja se nalazila u sastavu 12. udarne divizije 6. udarnog korpusa, a 5 travnja 1945. podčinjena je Štabu 51. vojvođanske divizije. Zapovjednik brigade bio je Đoko Čanaglić, politički komesar Antun Malić Broco, načelnik štaba Jovica Prodanović Boj, a pomoćnik obavještajnog oficira Pero Kuprešanin. Dužnost sekretara brigadnog komiteta Komunističke partije vršio je Franjo Sertić Bijeli. U borbama za Osijek Osječka je brigada ubila 119, a zarobila 169 vojnika. Usp. S. SAVIĆ - Ž. ATANACKOVIĆ, *Treća armija*, Novi Sad, 1981., str. 257*; Zbornik dokumenata i podataka o Narodnooslobodilačkom ratu naroda Jugoslavije*, Tom XI., Knjiga 3, Operacije Jugoslovenske armije 1945., Vojnoistorijski institut, Beograd, 1976. Izdvajamo tri dokumenta. Prvi, na str. 234-242, je „Zapovest Štaba 51. udarne divizije od 11. aprila

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
129.	Čevra	Marko[234]	-	20.11.1911.	Božo	Matija r. Đuderija	Hrvat	rkt.	neoženjen
130.	Čevra	Martin[237]	-	29.10.1903.	Ivan	Božica r. Vučković	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
131.	Čevra	Mate[239]	-	17.11.1906.	Ivan	Božica r. Vučković	Hrvat	rkt.	neoženjen
132.	Čipčić r. Blajić	Anđa, ž. Božina[241]	-	26.9.1903.	Andrija	Marija r. Bilandžić	Hrvatica	rkt. rkt.	udana, majka troje djece
133.	Čipčić	Božo[243]	-	11.5.1883.	Mate	Pavica r. Smodlaka	Hrvat	rkt.	oženjen, otac petero djece
134.	Čipčić	Božo[245]	-	14.12.1899.	Vicko	Iva r. Plazibat	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
135.	Čipčić	Filip Augustin[247]	-	28.5.1926 .	Nikola	Nikolina r. Kalebić	Hrvat	rkt.	neoženjen
136.	Čipčić	Ivan[249]	-	28.10.1910.	Jozo	Anđa r. Čipčić	Hrvat	rkt.	nepoznato

1945. potčinjenim jedinicama za forsiranje Drave". Zapovijed su potpisali komandant 51. udarne divizije potpukovnik Sreta Savić, načelnik štaba divizije kapetan Rudolf Akrap i politički komesar divizije potpukovnik Milan Basta. Drugi, na str. 273-287, je „Izvještaj Štaba 3. armije od 16. aprila 1945. Generalštabu JA o dejstvima potčinjenih jedinica od 11. do 16. aprila". Izvješće su potpisali komandant Treće armije general-lajtnant Kosta Nađ, načelnik štaba pukovnik V. Subotić i politički komesar pukovnik B. Petričević. I treći, na str. 290-298, je „Izvod iz operacijskog dnevnika Štaba 51. udarne divizije od 16. aprila 1945. Štabu 3. armije JA o dejstvima divizije od 1. do 15. aprila". Usp i Z. B. CVETKOVIĆ, *Osječka NOU brigada*, Beograd, 1981., 171-179.

234 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

235 Prostor nekadašnjeg logora na Dubovcu obuhvaćao je zgradu bivšeg skladišta i okolni otvoreni prostor koji su smješteni neposredno uz rijeku Kupu, na desnoj obali, podno stare dubovačke gradine i nedaleko današnje Karlovačke pivovare. Među Karlovčanima zgrada je nekada bila poznata pod nazivom „pulvermagazin", jer je do 1918. služila kao skladište baruta i streljiva. Prema Kupi bila je ograđena visokim kamenim zidom. Zdanje je izgrađeno u 18. stoljeću za potrebe skladištenja velikih količina žita i druge robe.

S dolaskom partizana pulvermagazin se pretvara u tranzitni logor iz kojega su mnogi domobrani i ustaše nakon ispitivanja otišli na „križni put", a mnogi su (zajedno s brojnim građanima Karlovca) zauvijek nestali bivajući najčešće likvidirani u obližnjim šumama. Žrtve iz logora Dubovec navodno su odvođene i do jame Jazovka na Žumberku gdje su likvidirani. Usp. *Zatajena grobišta i prešućene žrtve Drugoga svjetskog rata i poraća Karlovačke županije*, Karlovac, 2007., str. 49. Dalje *Zatajena grobišta*, str. 49.

Nakon ukinuća logora, magazin je preuzela JNA i držala ga do 1991. godine, nakon čega je prilaznu cestu Pivovara pretvorila u svoje parkiralište, vlasnički preuzela magazin i obnovila ga.

Dubovac je 1945. godine bio najozloglašeniji logor u Karlovcu, a njegovim zapovjednik bio je Viktor Koričan, stanovnik Dubovca. Sa svojim pomoćnicima Koričan je obavljao selekciju zatvorenika: ustaše na jedan popis, Nijemci na drugi, domobrani na treći itd. Tlocrtna površina zgrade je oko 650 četvornih metara, a kad se tome pribroje površine brojnih „pričnī" i tavanskog prostora, ukupna površina iznosi oko 2000 četvornih metara. U taj se prostor moglo ugurati i do dvije tisuće zarobljenika. Dolasci i odlasci zarobljenika bili su veoma intenzivni, pa je nemoguće znati koliko je tisuća ljudi prošlo kroz logor. Broj ubijenih procjenjuje se na 6-7 tisuća, među njima bio je i mjesni trgovac koji je tijekom rata pomagao obitelji budućeg glavnog zapovjednika logora u Dubovcu. Među zatočenim civilima bilo je i žena. Usp. S. KOŽUL, *Spomenica žrtvama ljubavi Zagrebačke nadbiskupije*, Zagreb, 1992., str. 691. Dalje KOŽUL, *Spomenica*, str. 691. Broj logoraša svakodnevno se mijenjao: jedni su likvidirani bez suđenja, drugi otpremljeni na „križni put", a treći u zatvore i na vojne sudove. Istovremeno su drugi logoraši dopremani u logor. Logoraši su bili smješteni u prizemlju i na tavanu zgrade. Oni na tavanu noću bi malo podigli crijep i gledali kolone na odlasku.

Svake noći iz logora su kamionima odvođeni čvrsto vezani logoraši (vojnici i civili) u šumu Kozjaču (Jamadol) i tamo, bez suda, ubijani. Usp *Zatajena grobišta*, str. 50. Kamioni su se od logora kretali najprije kratkom ulicom Matije Jure Šporera (ranije Zdenčajevom, „masnom", pa Mendikovićevom), nastavili Nemčićevom podno starog grada Dubovca, uz katoličko groblje, zatim ulicom Luščić uz pravoslavno, židovsko i vojničko groblje, sve do kraja Trpčićeve šume, a potom desno prema Jamadolu i Kozjači gdje su izvršavane egzekucije. Čitava relacija nije duža od tri kilometra, a kamioni su je prelazili za manje od desetak minuta.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen i zatočen u logoru Prečko (Zagreb), potom odveden u Dubovac (Karlovac)[235] i navodno likvidiran kod jame Jazovka (Žumberak)	29.6.1945.[236]	Vjerojatno jama Jazovka. Posmrtni ostaci nisu pronađeni
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata. Prema podatcima iz Stanja duša nestao u Sloveniji[238]	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
oružnički narednik	vojnik (pripadnik hrvatskog Oružništva)	Poginuo u međusobnom obračunu dvaju oružnika	3.2.1945	Kutina[240], pokopan u Kutini u obiteljskoj grobnici
domaćica	civil	Odveli je partizani, mučili i bacili u jamu	Studeni 1942.[242]	Mosor, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Smrtno ranjen tijekom napada na vlak u Prosiku i umro u Sinju od zadobivenih rana[244]	15.10.1942.	Sinj, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice)	Zarobili ga partizani i na Mosoru bacili u Ćorinu jamu	1943.[246]	Ćorina jama (Mosor), posmrtni ostaci nisu pronađeni
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva /pripadnik NOV-a/ Jugoslavenske armije)	Nakon zarobljavanja mobiliziran u partizanske postrojbe. Poginuo nesretnim slučajem čisteći pušku	23.5.1945.[24]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog partizanskog odreda i 3. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV od 15.3.1944.[250]. Nestao tijekom borbe. Prema podatcima NO općine Solin zarobljen, nakon čega mu se gubi trag[251]. Prema drugom izvoru poginuo u borbi[252]	Lipanj 1944.	Vrlika, mjesto ukopa nepoznato

Zarobljenici, otpremljeni na „križni put“, pješačili su preko Korduna, Banovine, Posavine, Slavonije, Srijema, sve do Banata, te bi konačno završili u zarobljeničkim logorima u Vršcu, Beloj Crkvi i Kovinu. Dio njih, izmučen naporom, glađu i zaraznim bolestima, nije preživio.
Intenzivne likvidacije trajale su oko 2,5 do 3 mjeseca, odnosno sve do početka kolovoza 1945., kada je objavljena amnestija i logor raspušten. Prilikom raspusta logora otpušteno je 87 ljudi. Usp. KOŽUL, *Spomenica*, str. 691.
Šef Povjerenstva OZN-e za grad i kotar Karlovac u svibnju 1945. bio je Josip Boljkovac. Usp. HR-HDA-1821, Kotarski komiteti Komunističke partije Hrvatske, k. 32 (Karlovac), sig. 227/5839 i HR-HDA-1491, OZN-a za Hrvatsku, sig. 6.8.1.

236 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

237 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-409, SUP za Dalmaciju, k. 169, Pregled političkih organizacija od 1941.god., broj pristaša izražen u procentima, podatci istaknutijih funkcionera, stanje tih političkih organizacija danas itd., Kotar Split. Prema podatcima UDB-e, Martin Čevra Ivanov bio je predsjednik mjesne organizacije HSS-a, a tijekom Drugog svjetskog rata pripadnik „Crne legije“. Njegovo boravište nakon završetka Drugoga svjetskog rata bilo je „nepoznato“.

238 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

239 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

240 Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 1. poginuo je u Gračanici (BiH).

241 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 115; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 17.

242 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), ubijena je 1943. godine; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

243 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

244 U napadima na vlakove u Prosiku sudjelovao je Nikola Vučković - Javor, tadašnji član Kotarskog komiteta KPH Split. N. N., *Partizani*, u: *Glas mosoraša*, Prigodno izdanje, 1981., str. 40.

245 HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 4, 7181, S 10/48. Prema Posvjedočenju Općine Klis od 22. ožujka 1944., Čipčić Božu Vickovogo i njegovu ženu Anđu r. Blajić odveli su odmetnici; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 17.

246 ŽAD, Stanje duša, knj. 1. Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), godina smrti je 1944.

247 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. MUS, Matica umrlih, r. br. 15/45; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. U spisima Narodnog odbora općine Solin navodi se da je Filip Čipčić Nikolin „odsutan i nepoznatog boravišta“. Usp. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 1881/48, S-49/48.

248 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

249 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 390; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; Narodne novine br. 1 (1950.), strana V., Broj R 1865-50-6 od 1. XII.1950.; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 4, NS-Br. 3934/50, S-43/57.

250 Prema drugom izvoru, pristupio partizanima u svibnju 1942. Usp. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 390.

251 HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 13939/55, S-71/55.

252 ŠALOV, *Treća*, str. 523.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
137.	Čipčić	Ivan[253]	Tuić	18.11.1884.	Miho	Iva - Anica r Čelan	Hrvat	rkt.	oženjen, otac šestero djece
138.	Čipčić	Jozo[255]	-	1914.	Božo	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
139.	Čipčić	Nediljko[256]	-	1924.	Mijo	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
140.	Čipčić	Vicko[257]	-	19.1.1917.	Božo	Anđa r. Marasović	Hrvat	rkt.	neoženjen
141.	Čipčić	Vicko[260]	-	20.3.1873.	Mate	Anđelija r. Balić	Hrvat	rkt.	udovac, otac
142.	Čipčić	Vinko[263]	-	27.9.1944.	Mate	Matija r Čulin	Hrvat	rkt.	-
143	Čulin r Podrug	Anka ž. Mihe[264]	Bublica	1917.	Ivan Radić	Antica r.	Hrvatica	rkt.	udana, majka jednog djeteta, trudnica
144.	Čulin	Andrija[267]	Stanđur	8.7.1914.	Petar	Iva r. Čelan	Hrvat	rkt.	oženjen, bez djece
145.	Čulin	Ante[270]	-	1908.	Vicko	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
146	Čulin	Jure[271]	-	11.10.1900.	Stjepan	Lucija r. Radovan	Hrvat	rkt.	oženjen, bez djece
147.	Čulin	don Josip[274]	-	1.2.1916.	Ivan	Božica r. Ževrnja	Hrvat	rkt.	-

253 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 115; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 17; KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 215.

254 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

255 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema Malbaši pokopan je na groblju Mirogoj u Zagrebu. Usp. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 115.

256 Osoba je evidentirana kao ratna žrtva na prvom spomeniku, no o istoj nisu pronađeni nikakvi podatci.

257 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 115.

258 HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 35, sig. 11.3.11, Razni popisi.

259 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

260 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

261 Tijekom anglo-američkog bombardiranja Sinja 11.9.1944., pogođena je crkva Gospe Sinjeske, a u napadu je manja oštećenja zadobila i čudotvorna slika Gospe Sinjske. U napadu je smrtno stradalo 20 osoba. Usp. KARAKAŠ OBRADOV, *Anglo-američka bombardiranja*, str. 134.

262 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

263 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 9/45.

264 Na spomen obilježju iz 1971. navedena je kao Bublica. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

265 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

266 Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 1, umrla je i pokopana u Zadvarju.

267 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 12912/49, S-61/49; HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, III. dalmatinska brigada - Popis palih boraca kroz V. ofenzivu i kasnije i sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 392.

268 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

269 Prema drugom izvoru poginuo kod Kladnja, Tuzla. Usp. HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, III. dalmatinska brigada - Popis palih boraca kroz V. ofenzivu i kasnije; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 392.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	civil	Zaklali ga partizani nedaleko kuće	23.9.1942.[254]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
redarstvenik	vojnik (pripadnik redarstva NDH)	Zarobili ga i mučili partizani 1945. te je nakon toga umro	1948.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
nepoznato	civil	Nepoznato	1944.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/ Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen nakon ulaska partizana u Sinj i Split 25./26.10.1944., odveden u splitski logor Gripe i ubijen. Nalazi se na OZN-inom popisu zarobljenih ustaša bez podataka o sudbini[258]	24.11.1944.[259]	Split, mjesto ukopa nepoznato
težak jednog djeteta	civil	Poginuo tijekom angloameričkog	11.9.1944.[262]	Sinj, mjesto ukopa nepoznato bombardiranja Sinja[261]
dijete	civil	Umro od gladi	28.2.1945.	
domaćica	civil	Poginula tijekom prevrtanja kamiona prilikom napada partizana	2.8.1944.[265]	Šestanovac, mjesto ukopa nepoznato[266]
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog partizanskog odreda i desetar 3. čete 1. bataljuna 3. dalmatinske brigade NOV-a)	Pristupio partizanima u listopadu 1942. Poginuo u borbi protiv oružanih snaga NDH	5.7.1943.[268]	Republika Crna Gora[269], mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobili ga i mučili partizani nakon ulaska partizana u Sinj i Split 25./26.10.1944 Ubijen u okolici Knina krajem 1944.[272], ili umro u Lepoglavi u siječnju 1945. od zadobivenih rana i zlostavljanja[273]	Kraj 1944. ili siječanj 1945.	Lepoglava ili Knin, mjesto ukopa nepoznato
svećenik	civil	Strijeljali ga partizani pred crkvom u selu Vojnić, pokraj Trilja	20.9.1942.	Vojnić (Trilj), pokopan u Dugopolju

270 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

271 Na spomeniku iz 1971. kao civil, a bio je pripadnik Ustaške vojnice. ŽAD, Stanje duša, knj. 1; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 116.

272 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

273 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

274 Podatke o don Jozi i njegovoj smrti preuzimamo iz knjige don Ante Bakovića, *Hrvatski martirologij XX. stoljeća*, Zagreb, 2007., str. 152-153, i kartona HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
Don Jozo je rođen u Dugopolju, 1. veljače1916. godine. U Splitu je završio gimnaziju i bogoslovni studij. Za svećenika je zaređen 1. lipnja 1941. godine. Kratko vrijeme službovao je u župi Bagalović kod Metkovića, gdje se radi vlage i malarije nije uspio priviknuti. Otišao je u u rodnu župu Dugopolje, gdje je preuzeo kapelansku službu, a godine 1942. imenovan je župnikom župe Vojnić-Gardun.
O njegovom životu i radu don Pavao Medić je napisao sljedeće:
"...Kad su 26.I.1942. godine Talijani popalili selo i ubili sedam mještana, don Jozo se ističe u pružanju pomoći i davanju duhovne utjehe. Vrlo je aktivan i agilan. Ne plaši se ni domaćih komunista, ni talijanskih fašista.
Kad su komunisti na Veliki petak 1942. godine provalili u župsku crkvu želeći uhititi don Šimuna, don Jozo se hrabro i velikodušno ponudio u zamjenu za stara i bolesna župnika. Odgovoriše: 'Ne može! Doći ćemo mi i po tebe!' Vezali su don Šimuna i odveli ga u Mosor (planina), a don Jozi su htjeli odnijeti džepni sat. No on se hrabro usprotivio: 'Ostavi sat! Nisi ti za nj radio, nego moja sestra koja je prala tuđe skale (stepenice) i kupila mi ga!' I vratiše mu sat.
Kad su don Šimuna ubili negdje u Mosoru, don Jozo je, zajedno s don Šimunovim bratom Jakovom u više navrata neustrašivo tražio njegovo mučeničko tijelo po mosorskim vrtačama punim partizana. Trud im se isplatio, jer su 17 dana nakon umorstva našli tijelo prostrijeljeno metkom u čelo i bačeno u procijep.
Evo ga konačno kao mlada zamjenika župnika u župi Vojnić-Gardun kod Trilja. Tu se u propovijedima neustrašivo i često obračunavao s komunističkom ideologijom. Znao je da ga radi toga imaju u svojim zločinačkim planovima, pa se noću skrivao i noćio po raznim kućama i štalama. Zato ga i nisu mogli drugačije uhititi nego onako kako su učinili: pred crkvom uoči župske mise.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
148.	Čulin	Mate[275]	-	3.9.1924.	Mate	Iva	Hrvat	rkt.	neoženjen
149.	Čulin	Mate[276]	-	3.9.1923.	Petar Ivan	Iva r. Čelan	Hrvat	rkt.	neoženjen
150.	Čulin	Mihovio[278]	-	16.12.1910.	Petar	Iva r. Čelan	Hrvat	rkt.	oženjen
151.	Čulin	Mile[279]	-	1911.	Petar	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
152.	Čulin	Petar[281]	-	20.8.1908.	Stjepan Marko	Lucija r. Radovan	Hrvat	rkt.	nepoznato
153.	Čulin	Stjepan[284]	Bojkovin	1919.	Ivan	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
154.	Ćulap	Stjepan[286]	-	13.10.1905.	Mate	Anica r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
155.	Debeljak	Marko[289]	-	1919.	Stjepan	Luca r. Bosančić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta

O njegovom prekratkom, ali vrlo plodnom pastoralnom radu moglo bi se ukratko reći: svih svojih 'pet talenata' nepridržano je darivao povjerenom Stadu, posebno u druženju i radu s djecom i mladeži, na koje je imao veliki pozitivni utjecaj i koje je savjesno i uporno katehizirao. Baš katehizacija mladih ispunjala ga je posebnim zadovoljstvom.

Druga velika don Jozina briga bili su bolesni i ostarjeli, koje je rado pohađao i strpljivo tješio.

A kad jednog mladog svećenika ispunja takav zelus, u kojemu je posebno bila naglašena njegova poletna mladenačko-svećenička ljubav i zauzetost spram najpotrebnijim, ne možemo drugo reći nego: primjer za nasljedovanje!

Eto takav bijaše mladi vojnićko-gardunski župnik don Jozo Čulin! Nažalost, otrov ateističko-komunističke strijele zaustavio je i prekinuo daljnja svjedočenja i potvrđivanja bogatstva njegove žive svećeničke vjere i naglašene prirodne humanosti."

Don Jozina sestra Ivanica Čulin ud. Planinić svjedoči o njegovoj smrti:

"Dana 20.9.1942. godine u s. Vojnić služio je misu za roditelje i školsku djecu na kojoj su osim ostalih bili prisutni i glavar sela gospodin ŠUKUNDIT IVAN, učitelj (ne sjećam se imena i učiteljica Branka – ne sjećam se prezimena).

Oko 08,00 sati u crkvu su ušla dva partizana, otišli do oltara, vratili se prema izlazu i kod krštene kamenice ispalili više hitaca iz revolvera u mog brata. Ja sam se u to vrijeme nalazila u župskoj kući, čula sam pucnjeve.

U župsku kuću dotrčao je g. ANĐELKO ŠUKUNDIT iz s. Vojnić, javio mi je da mi je brat ranjen, ja sam potrčala, ali više nije bilo pomoći.

Iz s. Vojnić u rodno Dugopolje pomogao mi je brata prebaciti gospodin MARKICA (iz Trilja – njegov otac imao trgovinu).

Pokopan je na Dugopoljskom groblju uz oca IVANA i majku BOŽICU.

Misu na grobu služili su svećenici iz Sinja, a za vrijeme ukopa po selu i groblju sa Mosora su ispaljivane mine iz minobacača.

Par dana poslije sahrane mog brata četnici su zapalili našu rodnu kuću.

Mislim da su mog brata ubili iz razloga što je iste godine na Veliki petak kada su u Mosor odveli bolesnog don Šimu Karamana, Luku Macanovića, Rogošića (glavar sela) i druge i pogubili, moj brat je išao kod partizana u zamjenu za život bolesnog don Karamana, što nije uvaženo, već su to na zvjerski način učinili par mjeseci kasnije. Brat mi je slijedećeg dana trebao držati misu u kući kod familije Golem."

Prema svjedočanstvu Ivanice, don Jozo je bio pogođen u prsa i glavu te nije davao znakove života. Govorilo se da su ga likvidirali partizani iz Dugopolja. Također je izjavila da su prilikom prijevoza tijela na raskrižju ceste Trilj-Sinj Talijani otkrili tijelo i zabranili prolaz. Ona je izjavila da je pokojnikova sestra i morala je reći da je umro na putu.

U tiskovini *Hrvatski narod* (17.10.1944.) o don Jozinoj smrti piše: "Ustrijelili su ga partizani pred crkvom poslije pučke mise, kako bi narod vidio da se oni ne boje Boga."

Don Srećko Franić, župnik iz Vojnić-Garduna slično piše o njegovoj smrti: "Dva mladića iz Dugopolja došla su naoružana pištoljima i pred vratima crkve, među skupinom ljudi, gdje je mladi don Jozo razgovarao s ljudima, ispalili u njega sedam metaka. To se zbilo 20. rujna 1942. Bila je nedjelja, pred

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
nepoznato	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Poginuo u borbi protiv partizana kod Mošćenice	11.2.1945.	Okolica Mošćenice (Petrinja), pokopan na gradskom groblju u Sisku
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/Hrvatskih oružanih snaga	Poginuo u borbi	29.3.1945.	Drvar[277], mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik NOV-a)	Poginuo u borbi	5.11.1944.	Vrlika, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik 3. čete 3. bataljuna Mosorskog partizanskog odreda NOV-a)	Zarobljen i mobiliziran u partizanske postrojbe u srpnju 1944. Poginuo u borbi	4.11.1944.	Okolica Drniša[280], pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (narednik Hrvatskog domobranstva)	Poginuo u borbi	18.6.1942.[282]	Kozara (Republika BiH)[283], mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Mosorske leteće čete i zamjenik komandira čete 3. bataljuna 10. dalmatinskebrigade NOV-a)	Poginuo u borbi protiv domobrana	27.4.1944.	Gardun (Trilj)[285], mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik 2. čete 4. bataljuna Mosorskog partizanskog odreda NOV-a i 3. bataljuna 9. dalmatinske brigade)	Poginuo u borbi protiv oružanih snaga NDH	4.11.1944.[287] ili 5.11.1944.[288]	Okolica Knina, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (zastavnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	U Trogiru osuđen na smrt na temelju optužbe da je sudjelovao u pokolju u Dolcu Donjem	1945.	Trogir, pokopan u Dugopolju

ranu misu oko 9 sati. Narod se od straha razbježao, samo su ostale neke žene i njegova rođena sestra koja je i sada živa. Davale su mu prvu pomoć, ali bilo je sve uzalud jer je on nakon malo vremena izdahnuo…"

275 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; Matica umrlih grada Siska, r. br. 85/1945.

276 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima objavljenima u oglasu Narodnih novina (br. 1, 17.1.1976., strana XXXIV, Broj I R 158/75 od 8.XII.1975.) gubi mu se svaki trag. Prema podatcima Narodnog odbora općine Solin nestao je tijekom Drugog svjetskog rata. Usp. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 12912/49, S-61/49.

277 ŽAD, Stanje duša, knj. 1. Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), poginuo je kod Gline.

278 Nedostaje na spomeniku iz 1971. ŽAD, Stanje duša, knj. 1; Prema podatcima Narodnog odbora općine Solin, nestao je tijekom Drugoga svjetskog rata. Usp. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 12912/49, S-61/49.

279 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 392; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

280 Prema drugom izvoru, poginuo na Crnom vrhu kod Vrlike. Usp. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 392.

281 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

282 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

283 Između 10. lipnja i 15. srpnja 1942. na planini Kozara (BiH) sukobila se Borbena skupina „Zapadna Bosna" pod zapovjedništvom generalleutnanta Friedricha Stahla i partizanske postrojbe (Drugi krajiški NOP odred, Prva krajiška udarna brigada i Prvi krajiški NOP odred s ukupno 6 000 vojnika) pod zapovjedništvom Koste Nađa, zapovjednika Operativnog štaba za Bosansku krajinu (Treća ofenziva). U sastavu Borbene grupe „Zapadna Bosna" nalazili su se dijelovi 714. i 718. njemačke divizije, njemačka inženjerska bojna, specijalne i prateće jedinice, zatim 1. gorska divizija oružanih snaga NDH, 5. pješačka pukovnija NDH te pojedini četnički odredi s ukupno 31 000 vojnika. Usp. http://sr.wikipedia.org/sr-el/%D0%91%D0%B8%D1%82%D0%BA%D0%B0_%D0%BD%D0%B0_%D0%9A%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D1%80%D0%B8. Borbama su prethodili ratni zločini srpskih partizana s Kozare, u kojima je u svibnju 1942. usmrćeno 400 građana Prijedora, muslimana i katolika.

284 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 392; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

285 Prema drugom izvoru, poginuo kod Aržana. Usp. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 392.

286 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 393; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

287 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

288 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 393.

289 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
156.	Dodoja	Dušan[290]	Carev	7.1.1920.	Josip	Mara r. Rogošić	Hrvat	rkt.	neoženjen
157.	Dodoja r. Boban	Jaka ž. Tomina[292]	-	8.2.1898.	Lovre	Ivka r. Radić	Hrvatica	rkt.	udana
158.	Doždor	Ante[294]	-	24.1.1868.	Marko[295]	Matija r. Rogošić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
159.	Doždor	Božo[297]	Laura	6.2.1908.	Ante	Božica r. Vukasović	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
160.	Doždor	Božidar[300]	-	25.12.1925.	Ante	Matija r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
161.	Doždor	Božidar[303]	-	14.7.1923.	Grgo	Ana r. Kokan	Hrvat	rkt	neoženjen
162.	Doždor	Božo[304]	-	19.10.1914.	Ivan	Iva r. Đuderija	Hrvat	rkt.	neoženjen
163.	Doždor	Božo[308]	Svilaja	1908.	Ivan	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
164.	Doždor	Ivan[309]	-	3.9.1903.[310]	Mate	Jurka r. Perišić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece

290 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, Br. 4273/58, S-60/58.

291 ŽAD, Stanje duša, knj. 1. Prema podatcima NO općine Solina datum stradanja je 13.1.1943.

292 HR-DAST-264, Civilna bolnica Split, Upisnik bolesnika 1942., knjiga 24, br. 4535 i svež. 78, Povijesti bolesti rujan-listopad 1942.

293 MUS, Matica umrlih, r. br. 35/42.

294 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.

295 Prema Matici umrlih, r. br. 16/42, ime oca je Ante.

296 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

297 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. MUS, Matica umrlih, r. br. 13/44; KOKIĆ, *Likvidacija*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 48; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 399; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; GIZDIĆ, *Dalmacija 1944.-1945.*, str. 114.

298 Božo Doždor zvani Laura sudjelovao je uz Petra Vukasovića, Matu Radovanića i Ivana Leku u formiranju narodnooslobodilačkog odbora u Dugopolju u ljeto 1942. godine. Usp. KOKIĆ, *Likvidacija*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 48.

299 U Stanju duša, knj. 1, krivo je kao godina smrti upisana 1943.

300 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. Naveden je kao Božo. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 399; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Kotarskog suda u Splitu, Božo Doždor stupio je u NOV 10. rujna 1942. godine, a nestao je 1943. Usp. Narodne novine br. 22 (1947.), Og. 129-47. Malbaša navodi da je kao civil silom odveden i ubijen kod Gornjeg Vakufa. Usp. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 117. U spisima Narodnog odbora općine Solin navedeno je da je Božo Doždor pok Ante "odsutan i nepoznatog boravišta". Usp. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, br. 602/57, S-8/57.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik NOV-a - terenski radnik NOP-a)	Ubijen u sukobu s ustaškim poručnikom Mirkom Bilobrkom iz Sinjskog Obrovca. Prema podatcima iz Stanja duša, br. 1, ubijen u kući Zvonka Rogošića p. Ivana	12.1.1942.[291]	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civi	Dovezena u splitsku bolnicu 9.10., a umrla 21.10.1942. s dijagnozom Abscessus hepatis enteritis. Prema drugom izvoru, umrla u Dugopolju od gladi[293]	21.10.1942.	Split, pokopana u Dugopolju
težak	civil	Zaklali ga četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.[296]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
radnik	vojnik (politički komesar 2. bataljuna Mosorsko partizansko odreda NOV-a[298])	Priključio se partizanima u veljači 1943. godine. Ubio se neoprezno rukujući oružjem nakon napada Mosorskog partizanskog odreda na Srinjine i Glavicu (Srednji Dolac)	18.2.1944.[299]	Dolac Gornji (Omiš), pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog partizanskog odreda i desetar 3. čete 3. bataljuna 3. dalmatinske brigade NOV-a)	Priključio se partizanima u listopadu 1942., pa nestao. Prema drugom izvoru poginuo[301]. U monografiji Mosorskog partizanskog odreda navedeno je da je poginuo u 4. ofenzivi	Travanj 1943.[302]	Okolica Nevesinja, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik	Poginuo u borbi	16.4.1945.	Slavonija, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik 3. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV od listopada 1942., član KPJ. Navodno pod prijetnjom ubojstva mobiliziran od partizana i poginuo u borbi protiv hrvatskih i njemačkih oružanih snaga[305]	1943.[306]	Sutjeska[307] (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog partizanskog odreda i 3. dalmatinske brigade NOV-a)	Priključio se partizanima u rujnu 1942., poginuo u borbi	1943.	Zelengora (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik 1. čete 2. bataljuna Mosorskog partizanskog odreda i desetar 1. bataljuna 10. dalmatinske brigade NOV-a)	Pridružio se Mosorskom partizanskom odredu 23.8.1944. Navodno prisilno mobiliziran. Teško ranjen u borbi protiv oružanih snaga NDH i njemačke vojske na Medaku i umro u bolnici	25./26.12.1944.	Knin, mjesto ukopa nepoznato

301 M. NOVOVIĆ - A. KRONJA ČENČO - B. STUPAR - V. ĐAPIĆ, *Prva dalmatinska proleterska NOU brigada*, Beograd, 1986., str. 501. Dalje NOVOVIĆ i dr., *Prva dalmatinska*, str. 501; HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu.

302 U Stanju duša, knj. 1, upisan je 9.5.1945.

303 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

304 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Kotarskog suda u Splitu, Božo Dožor stupio je u NOV 8. kolovoza 1942., a poginuo je na području Crne Gore. Usp. Narodne novine, br. 43 (1947.), str. IV., Og. 306-47; HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu.

305 Prema Stanju duša, knj. 1, umro je od tifusa na Jablanici.

306 Prema drugom izvoru poginuo u travnju 1945. kod Nevesinja. Usp. ŠALOV, *Treća*, str. 527.

307 Operacija Schwartz, poznatija kao Bitka na Sutjesci ili Peta ofenziva, trajala je od 15. svibnja do 16. lipnja 1943. godine. 117 300 pripadnika oružanih snaga Njemačke, Italije, NDH, Bugarske i čerkeza pod zapovjedništvom Alexandera Löhra i Rudolfa Lütersa sukobilo se sa 19 700 pripadnika Narodnooslobodilačke vojske pod zapovjedništvom Josipa Broza Tita. Partizani su u sukobu pretrpjeli znatne gubitke (6 391 poginuli). Usp. http://www.vojska.net/eng/world-war-2/operation/schwarz-1943/

308 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 399; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 221; Prema Malbaši, silom odveden od partizana i ubijen 1944. kod Knina. Usp. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 117.

309 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. ŽAD, Stanje duša, knj. 1; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 399.

310 Prema drugom izvoru rođen je 1923. Usp. KNEZOVIĆ - ĆURIN, *Deseta*, str. 308.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
165.	Doždor	Ivan[311]	-	8.5.1867.	Grgo	Jela r. Jerković	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
166.	Doždor	Jure[313]	Juka	16.4.1914.	Božo	Iva r. Đuderija	Hrvat	rkt.	oženjen, djeca umrla
167.	Doždor	Mijo[315]	-	28.9.1906.	Mate	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
168.	Doždor	Mijo[316]	-	1908.	Mate	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
169.	Doždor	Petar[317]	-	1855.	Bariša	Cvita r. Perišić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
170.	Doždor	Stjepan[319]	-	1857.	Nepoznato	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen, bez djece
171.	Đuderija	Ante[320]	-	1904.	Božo	Božica r. Čipčić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac sedmero djece
172.	Đuderija	Bože[321]	-	1923.	Grgo	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
173.	Đuderija	Jakov[322]	Tašak	28.5.1922.	Miho	Cvijeta r. Radan	Hrvat	rkt.	oženjen, bez djece
174.	Đuderija	Mate[323]	-	28.4.1902.	Ivan	Antica r. Ban	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
175.	Đuderija	Mate[324]	Toroja	18.11.1914.	Marko	Anđa r. Šimić	Hrvat	rkt.	oženjen

311 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 18/43; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

312 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), Ivan Doždor r. 1875. je ubijen 1944. godine.

313 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 400; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Malbaša navodi da je kao civil silom odveden i ubijen od partizana 1945. godine u Klani kod Rijeke. Usp. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 117; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 23274/48, S-243/48.

314 Prema podatcima u Stanju duša, knj. 1, poginuo je u Lici.

315 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; Narodne novine br. 13 (1948.), strana VII, R 8-48.

316 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

317 Na spomeniku iz 1971. kao civil, a umro vjerojatno prirodnom smrću. HR-DAST-264, Civilna bolnica Split, Upisnik bolesnika 1944., knjiga 26, br. 2358 i svež. 89, Povijest bolesti srpanj-kolovoz 1944.

318 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.

319 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen" ili talijanske vojske	29.9.1943. ili 28.4.1943 ili studeni 1943.[312]	Dugopolje ili Mosor, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog partizanskog odreda, zatim Dinarskog partizanskog odreda te 4. bataljuna 10. dalmatinske brigade Jugoslavenske armije)	Pridružio se partizanima 20.8.1944. Poginuo u borbi protiv njemačkih oružanih snaga	24.4. 1945.	Ilirska Bistrica (Republika Slovenija) ili Klana (Rijeka)[314]; mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	vojnik (pripadnik Biokovskog odreda NOV-a)	Dobrovoljno stupio u partizanske postrojbe početkom 1943. Teško ranjen u borbi krajem studenoga 1943. Umro od posljedica ranjavanja	Studeni 1943.	Biokovo, mjesto ukopa nepoznato
oružnički narednik	vojnik (pripadnik hrvatskog Oružništva)	Poginuo tijekom angloameričkog bombardiranja Bjelovara	1945.	Bjelovar, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Primljen u bolnicu 7.7. a umro 24.8.1944. s dijagnozom Marasmus senilis i fractura cranii (ozljeda lubanje). Prema drugim izvorima poginuo od granate njemačke vojske u travnju 1944.[318]	24.8.1944.	Split, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Mučili ga i ubili domaći komunisti	28.8.1948.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/Hrvatskih oružanih snaga)	Partizani ga zarobili i ubili	1945.	Sarvaš (Osijek), mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog partizanskog odreda i komandir 2. čete 4. bataljuna 10. dalmatinske brigade Jugoslavenske armije)	Priključio se partizanima 16.2.1943. Poginuo u borbi protiv Hrvatskih oružanih snaga	4.4.1945.	Lički Novi (Gospić), pokopan kod Gospića. Posmrtni ostaci preneseni na groblje u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog partizanskog odreda i 3. čete 3. bataljuna 9. brigade 20. dalmatinske divizije NOV-a/Jugoslavenske armije)	Navodno prisilno mobiliziran u partizanske postrojbe od kolovoza 1944. Poginuo u borbi protiv njemačkih postrojbi	12.3. 1945.	Mandina Glava - Donji Lapac, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik Mosorskog partizanskog odreda i 3. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV-u od 14.2.1943. Poginuo u borbi ili ubijen. Prema drugom izvoru umro od tifusa[325]	12.6.1943.[326]	Zelengora (Sutjeska, Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato

320 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema Malbaši žrtva je prije likvidacije mučena. Usp. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 118.

321 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 27787/52, S-172/53.

322 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 404; ŽAD, Stanje duša, knj. 1; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

323 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 404; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodno odbor Općine Solin, svež. 28, Br. 3963/58, S-51/58); Stanju duša župe Dugopolje, knj. 1.

324 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. ŠALOV, *Treća*, str. 530; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 405; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Kotarskog suda u Splitu, Mate Đuderija stupio je u NOV 1. siječnja 1943. godine, a poginuo je kao pripadnik 2. dalmatinske brigade u lipnju 1943. u Crnoj Gori. Usp. Narodne novine, br. 22(1947.), Og. 125-47; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 10351/50, S-47/50. Prema podatcima Viktora Kučana, Mate Đuderija Markov bio je pripadnik 3. dalmatinske brigade. Usp. V. KUČAN, *Sutjeska - dolina heroja*, Ljubljana - Beograd - Tjentište, 1978., str. 278. Dalje KUČAN, *Sutjeska*, str. 278.

325 HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-3/23, Upitnik za učesnike IV. I V: neprijateljske ofenzive – Tomaša Ivan Mijin, Dugopolje i sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu.

326 Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 1, poginuo je 6.7.1943.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
176.	Đuderija	Stjepan[327]	-	1899.	Božo	Božica r. Čipčić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
177.	Jeričić	Petar[328]	-	50 godina	Jakov	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
178.	Jerković	Ivan[329]	Brešić	11.5.1906.	Mate	Ana r. Perišić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
179.	Jerković	Mijo[331]	-	1906.	Ivan	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
180.	Jurenić	Anđelija[332]	-	14.11.1914.	Miho	Lucija r. Perišić	Hrvatica	rkt	udana
181.	Jurenić	Ivan[333]	-	15.8.1920.	Božo	Jela r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
182.	Jurenić	Ivan[337]	Salatić	1919.	Mijo	Luca r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
183.	Jurenić	Petar[338]	-	1925.	Mate	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
184.	Karaman	don Šimun[340]	-	21.10. 1896. u Srijanima	Tomo	Nepoznato	Hrvat	rkt	-

327 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

328 HR-HDA-223, Ministarstvo unutrašnjih poslova NDH, k. 40, br. 928 (Inv. br. 3340).

329 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Kotarskog suda u Splitu, Ivan Jerković uhićen je od strane Talijana 20. prosinca 1942. godine i osuđen na 10 godina zatvora, te je zatim upućen u Italiju odakle je prebačen u logor Dachau u Njemačkoj, gdje je navodno ubijen ili je umro. Usp. Narodne novine, br. 21 (1948.), str. IX., R 5-48); HR-DAST-553, Narodni odbor općine Solin, svež. 3, br. 3906/48, S-65/48.

330 Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 1, poginuo je u Italiji 23.12.1942. Na spomen-obilježju iz 1971. godina je 1943.

331 Nedostaje na spomeniku iz 1971. ŠALOV, *Četvrta*, str. 383.

332 Nedostaje na spomeniku iz 1971. ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

333 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 425; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Kotarskog suda u Splitu, Ivan Jurenić stupio je u NOV u listopadu 1944. te je bio pripadnik 2. čete 3. dalmatinske brigade 26. divizije NOV-a. Usp. Narodne novine, br. 13 (1950.), str. IV., R 62-50; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 4202/50, S-15/50.

334 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 425. Podatak je proturječan podatcima Kotarskog suda Split, vidi prethodnu bilješku.

335 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

336 ANIĆ, *Dvanaesta*, str. 358.

337 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

338 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

339 Komisija Vlade Republike Slovenije za reševanje vprašanj prikritih grobišč dosada je evidentirala ukupno 84 grobišta na području od Celja do hrvatske granice (općine Sevnica, Krško, Celje, Škocjan, Laško, Prebold, Brežice, Kostanjevica na Krki, Hrastnik, Štore, Žalec). Veći dio tih lokacija odnosi se na nekadašnje protutenkovske rovove i rudarska okna (npr. Barbarin rov, Hrasnik, Pečovnik). Prema nekim hrvatskim izvorima, na području između Celja i Brežica ubijeno je preko 100 000 ljudi. Usp. *Spomen-obilježja podignuta u čast i slavu poginulim i ubijenim pripadnicima Hrvatskih oružanih snaga i civilima žrtvama II. svjetskog rata, poraća i zajedničkih spomen-obilježja s poginulim u Domovinskom ratu u 1991.-1995.g.*, Hrvatski domobran, Zagreb, 2006., str. 42. Ivan pl. Jelačić-Kajbuš navodi sljedeće podatke o broju stradalih osoba na tom području: Celje – 10 000, Huda

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	civil	Partizani ga prisilili da za njih vozi žito u mlinicu u Dicmo. Uhitili ga Talijani u Dicmu, i konačno u Italiju. Nakon pada Italije premješten je u Njemačku. Njegov ratni kolega krojač iz Splita kasnije je pričao da su ga poslali u Sibira potom odveli u zatvor u Sinj, Split	Vjerojatno 1945.	Vjerojatno Sibir (Ruska Federacija), mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	nepoznato	Strijeljali ga talijanski vojnici	26.1.1942.	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Talijani ga uhitili u prosincu 1942. i odveli u Italiju, odakle je navodno prebačen u njemački logor Dachau[330]	Nepoznato	Vjerojatno logor Dachau (Savezna Republika Njemačka), mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	vojnik (pripadnik 2. bataljuna 4. dalmatinske brigade NOV-a/Jugoslavenske armije)	Poginuo	27.4.1945.	Nedeljščina - Labin, mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civil	Ubijena od četnika	1942.	Dugopolje, vjerojatno pokopana na groblju
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik Mosorskog partizanskog odreda i 2. čete 1. bataljuna 2. dalmatinske brigade NOV-a)	Zarobljen nakon ulaska partizana u Sinj i Split 25./26.10.1944. i mobiliziran u partizanske postrojbe. Prema drugom izvoru, priključio se partizanima u ožujku 1944.[334], teško ranjen u Kninu u borbi protiv njemačkih i hrvatskih oružanih snaga. Umro u Drnišu od posljedica ranjavanja	6.12.1944.[335] ili 3.12.1944.[336]	Drniš, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva)	Izgorio u borbi kod Konjica (BiH)	1942.	Konjic (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobili ga i ubili pripadnici Jugoslavenske armije	1945.	Celje[339] (Republika Slovenija), mjesto ukopa nepoznato
svećenik, dugopoljski župnik	civil	Partizani ga odveli u Mosor, ustrijelili u glavu i bacili u jamu. Likvidaciju su izvršili pripadnici Mosorskog partizanskog odreda[341]	3./4.4.1942.	Mosor, posmrtni ostatci su ekshumirani i pokopani u Dugopolju

jama – 5 000, Laško – 3 000, Hrastnik – 7 000, Teharje – 10 000, Zidani Most – 3 000, Sevnica – 5 000, Krško – 5 000, Kostanjevica – 2000, odnosno ukupno 50 000 ubijenih Hrvata. Usp. I. JELAČIĆ – KAJBUŠ, *Neispunjena čežnja, Kalvarija Hrvatske*, Zagreb-Ottawa, 2001. str. 188. Najveći logori nalazili su se u Sevnici i samom Celju (Bežigrad, Teharje, dječji logor na Petričku).

340 Nakon završene gimnazije i studija teologije, 1919. zaređen je za svećenika. Bio je kapelan u Ričicama, zatim sedam godina župnik u rodnoj župi Srijane te župnik u Tijarici i Aržanu, a od 1936. župnik u Dugopolju. Na 3.4.1942. godine (Veliki petak) partizani su provalili u župnu kuću u Dugopolju, opljačkali je te odveli don Šimuna i njegovog brata Jakova s grupom vjernika u Mosor. Kada se don Šimun više nije mogao kretati, partizani su ga na Veliku subotu oko 10 sati prijepodne ubili na putu i tijelo mu bacili u jamu. Nekoliko dana prije likvidacije govorio je da bi ih partizani mogli doći opljačkati, ali ne i ubiti te se zapitao koju bi korist imali od takvog čina. Posljednje trenutke njegovog života opisao je njegov brat Jakov Karaman: „Odjednom, stojeći pred kućom čuo sam bat koraka koji su dolazili od škole. Bili su to komunisti pa sam odmah uletio u kuću, zatvorio vrata, dotrčao u kuhinju i drhtavim glasom rekao: 'Evo netko. Propali smo.' Na ove riječi svi problijedješe i upitaše: 'Gdje su?' Međutim, oni su se već nalazili pred vratima. Lupanje na vratima se pojačavalo i ja pođem do vrata i upitam: 'Tko lupa?' Dobih odgovor: 'Oružnici su. Otvori!' Odvratio sam da na ovu uru ne otvaram nikome i uputio se u potkrovlje. Došavši na tavan pogledao sam kroz prozorčić i pred kućom primijetio veliku grupu od 60-tak ljudi. Pod udarcima sjekira i mašklina čuli smo kako vrata popuštaju i pucaju…
Don Šimuna smo molili da se sakrije na krov, ali on odbija. Počeli su odjekivati još jači udarci i osjetili smo da su vrata popustila. Don Šimun je kleknuo pred don Jozu, tražeći da se ispovjedi, što on učini. Zatim don Šimun ispovjedi njega te se obadvojica s Bogom izmiriše. Izišao sam i primijetio razularenu rulju kako ide skalama. Vratio sam se u sobicu i rekao: 'Evo ih na skalama.' Don Šimun izlazi na vrata, s rukama u džepovima, čekajući mirne duše zadnje sate svog mukotrpnog života. Vođa rulje približavao se držeći u lijevoj ruci bateriju, a u desnoj revolver. U trenutku kada je htio nešto reći, don Šimun ga preteče s pitanjem: 'Momci, koga tražite?' Komandir odgovori: 'Popa!' 'Ja sam, Što hoćete sa mnom?', odgovorio je don Šime. Zatim vođa reče: 'Što ste vi ostali ovdje? Ruke u vis!' Digosmo ruke i pod prijetnjom uperenih pušaka i bajuneta spustimo se u kuhinju. Videći dva svećenika, vođa rulje upita: 'Koji je župnik?' Don Šime odgovara: 'Ja sam.' Vođa naredi: 'Vežite ga!' Nakon toga upita: 'Koji mu je brat?' Odgovaram: 'Ja sam!' 'Vežite ga i dobro pazite na nj.' Nas dvojicu braće svezaše, a ostale su budno pazili, dobivši naređenje da pucaju u svakoga tko bi se maknuo. Zatim je vođa naredio da iz kuće iznesu sve što se moglo ponijeti.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
185.	Kardum	Josip[342]	-	5.10.1914.	Ante	Iva r. Radina	Hrvat	rkt.	oženjen
186.	Kardum	Miljenko[344]	-	30.6.1923.	Jozo	Ana r. Vučković	Hrvat	rkt.	neoženjen
187.	Kardum	Slavko[346]	-	1923.	Šimun	Boja r. Šimić	Hrvat	rkt.	neoženjen
188.	Kolić	Lovro Petar[347]	-	6.8.1900.	Mate	Jaka r. Radošević	Hrvat	rkt.	oženjen
189	Kolić	Luka[348]	-	1911.	Grgo	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
190	Kolić	Stjepan[350]	-	1907.	Mate	Iva r. Čelan	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
191.	Križan	Ante[351]	-	27.4.1917.	Josip	Jela r. Jurenić	Hrvat	rkt.	neoženjen
192.	Križan	Bože[353]	-	Nepoznato	Ivan	Matija	Hrvat	rkt.	nepoznato
193.	Križan	Ivan[354]	-	5.2.1921.	Božo	Božica r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen

Sada dolazi najgore. Vođa viknu: 'Pope, i ti mu brate, ustajte, da idemo!' Don Šimun je odgovorio: 'Ja sam bolestan i ne mogu ići, a što bi i išao? Ubijte me ovdje! Metak vas ništa ne košta!' Ali vođa kaže da mora ići.

Don Šimuna odjednom uhvati neko veselje, odvažnost i pogledavši me reče: 'Kad je tako, hajdemo!', i mi se digosmo. Oprostili smo se s kućom i prisutnima... Iz kuće smo pošli nešto poslije pola sata poslije ponoći (dakle, to je već Velika subota, 4.4.1942.) Susreli smo se s još nekim uhapšenim Dugopoljcima. Don Šimun je počeo da zastajkuje, hvatajući zrak. Na mjestu gdje se put razdvaja za Mosor i Kotlenice malo smo se odmorili. Tu se od nas odvojila jedna grupa od 15-20 ljudi i otišla prema Kotlenicama, a mi smo se uputili put Mosora. Mosor je djelovao strašno, kamenit, siv, bez puta. Mi još uvijek vezani polako koračamo naprijed...

Sada nam daju još više tereta da nosimo. Meni dadoše da nosim bačvu rakije. Lagano smo se uputili. Don Šimun je prvi, a mi za njim kao ovce za pastirom. Vjetar je pojačao, a oblaci su se nisko spustili i očekuje se kiša...

Don Šimun i Pave su išli naprijed za nekoliko koraka. Mi bi ih brzo dostigli i prestigli pa ih čekali. Napokon je vođa pristao da don Šimun i Pave idu iza nas. Prolazeći ispred njega vidio sam ga kako se naslonio na desnu ruku, teško dišući. U prolazu sam ga samo upitao: 'Hoćeš li moći dalje?' Po svom običaju se nasmijao, slegnuo ramenima i rekao: 'Hajde ti, ja ću polako za vama.'

To je bio naš zadnji susret i istovremeno oproštaj. Mi smo otišli. Uskoro se pred nama ispriječio veliki uspon preko kojega se mora ići nogama i rukama. Odmah sam pomislio kako ovdje don Šimun neće moći izići pa će ga ovdje ubiti. Tada smo stali, skinuli sa sebe teret i posjedali na hladno kamenje. Nismo mnogo sjedili kada je do nas dopro pucanj revolvera iz pravca gdje je don Šimun ostao. Sav sam protrnuo, srce mi uzdrhta...

Čekali smo Pavu, ali ne zadugo. Pojavio se Pave s još dvojicom. Zadnji je nosio don Šimin kaput. Čim sam vidio kaput, sve mi je bilo jasno..."

Osamnaest dana nakon smrti pronađeno je tijelo pokojnog don Šime, gotovo netaknuto. Usp. A. BAKOVIĆ, *Hrvatski martirologij 20. stoljeća*, Zagreb, 2007., str. 310-311 i HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

Početkom 1942. godine partizani su zarobili, izmasakrirali i bacili u jamu na Svilaji Matu Karamana, hrvatskog oružnika i brata don Šimuna Karamana. Usp. http://www.ffdi.hr/ignacijev-put/2007/1-2007/Jubilarci.html

341 Usp. V. BARBARIĆ, *O počecima i formiranju Prvog mosorskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 18. Autor, inače član Mjesnog komiteta KPH Žrnovnica, piše sljedeće: „Jedan od oblika djelovanja bilo je kažnjavanje narodnih neprijatelja, kao što je poznata akcija na ustašu popa u Kotlenicama (mislim da se zvao Karaman) u čemu nisam neposredno učestvovao, ali su mi neki detalji poznati." Autor u tekstu pogrešno navodi da je don Šimun Karaman bio župnik u Kotlenicama. Na čelu Mosorskog partizanskog odreda nalazili su se Ferdo Gazin, zapovjednik; Srećko Reić – Petica, zamjenik zapovjednika, Jozo Radobolja, politički komesar, Roko Peračić, zamjenik političkog komesara, te Ilija Aljinović, intendant odreda. Vinko Barbarić je obavljao dužnost zapovjednika prvog voda, a od kolovoza 1941. bio je član Mjesnog komiteta Komunističke partije Hrvatske za Žrnovnicu. Ferdo Gazin bio je bivši ravnatelj Jugoslavenske banke u Metkoviću, a rodom je iz Dugog Rata. Usp. HR-HDA-491, Opće

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/ pripadnik 2. čete 9. dalmatinske brigade 20. divizije NOV-a)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata[343], ili poginuo u Vrlici 20.4.1944.	Svibanj 1945. ili 20.4.1944.	Nepoznato
završio učiteljsku školu	vojnik (pripadnik Mosorskog partizanskog odreda i politički delegat voda 3. bataljuna 2. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV-i od 1942., član SKOJ-a od 1942. Poginuo u borbi protiv oružanih snaga NDH i njemačkih oružanih snaga	10.6.1943.[345]	Zelengora - Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
završio tehničku školu	vojnik (pripadnik Mosorskog partizanskog odreda i 3. bataljuna 2. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV-i od veljače 1942., član SKOJ-a od 1942. Poginuo u borbi protiv oružanih snaga NDH i njemačkih oružanih snaga	10.6.1943.	Zelengora - Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
oružnički narednik	vojnik (pripadnik hrvatskog Oružništva)	Zarobili ga i ubili partizani Partizani ga zarobili između Dicma i Neorića	1945.	Derventa (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/ Hrvatskih oružanih snaga)	te bacili u Husinu jamu na Kamešnici. Prema podatcima OZN-e upućen na Vrdovo[349]	Potkraj 1944.	Husina jama (Kamešnica, Republika BiH), posmrtni ostaci nisu pronađeni
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva)	Služio je u Zavidovićima (BiH) u konjaništvu, gdje ga je konj udario nogom. Nakon tri dana provedena u nesvijesti poslan je kući gdje je i umro	17.4.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
redarstvenik	vojnik (pripadnik redarstva NDH)	Služio u Senju. Nestao	1945.[352]	Nepoznato (navodno Jadovno), posmrtni ostaci nisu pronađeni
težak	nepoznato	Likvidirali ga pripadnici partizanske udarne grupe	Nepoznato	Nepoznato
nepoznato	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice)	Poginuo u borbi	24.4.1943.	Podravska Slatina - Orahovica - Osijek, mjesto ukopa nepoznato

upravno povjereništvo NDH kod II. armate talijanske vojske Višeg zapovjedništva talijanskih oružanih snaga „Slovenija-Dalmacija" – Rijeka/Sušak (1941.-1943.), k. 16, br. 4051 (Inv. br. 13645).

342 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; Narodne novine br. 110 (1947.), strana IX, IV R 653-47; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

343 Prema Stanju duša, knj. 1, poginuo je u Vrlici 20. travnja 1944. godine.

344 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. Naveden je kao Milenko. *Druga dalmatinska*, str. 587; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 431; KUČAN, *Sutjeska*, str. 252; HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-3/10, Upitnik za učesnike IV. I V: neprijateljske ofenzive – Juretić Nikola, Krušvar; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 2797/48, S-42/48.

345 Prema podatcima Kotarskog suda u Splitu, Miljenko Kardum stupio je u NOV početkom 1942., te je navodno poginuo u V. ofenzivi u Crnoj Gori kao pripadnik 1. dalmatinske brigade. Usp. Narodne novine, br. 21 (1948.), str. IX., R 5-48.

346 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. *Druga dalmatinska*, str. 587; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 431; KUČAN, *Sutjeska*, str. 252, Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), Slavko Kardum je poginuo kod Livna 1942. godine. Prema podatcima Kotarskog suda u Splitu, Slavko Kardum je stupio u NOV početkom 1942. te je poginuo kao pripadnik 1. damatinske brigade kod Livna 1942. godine. Usp. Narodne novine, br. 21 (1948.), str. IX., R 5-48); HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 3416/48, S-57/58.

347 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

348 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

349 HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 35, sig. 11.3.11, Razni popisi.

350 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

351 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Kotarskog suda u Splitu, Ante Križan stupio je 1936. u službu redarstva Kraljevine Jugoslavije te je u istoj ostao tijekom Drugoga svjetskog rata. Posljednje mjesto službovanja bilo je u Senju, a nestao je u veljači 1945. godine. Usp. Narodne novine br. 12 (1948.), str. VI., R 52/48. Prema izjavi njegovog susjeda Mirka Petra Križana, koji je prisilno mobiliziran u partizanske postrojbe te se zatekao kod Gospića u trenutku prolaska kolone hrvatskih ratnih zraobljenika, Ante Križan se nalazio u spomenutoj koloni. Mirko Petar Križan zamolio je nadređenog da pusti Antu Križana jer on garantira za njega, što je ovaj odbio. Mirko Petar Križan tvrdio je da su se u koloni nalazila 193 zarobljenika, koji su ubijeni i bačeni u jamu kod Jadovnog nedaleko Gospića. Njegovo je svjedočanstvo zabilježio Petar Malbaša. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 120; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 898/48, S-11/48.

352 Prema Stanju duša, knj. 1, umro j 9.5.1945. godine.

353 JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 15.

354 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
194.	Križan	Ivan[355]	-	1921.	Jure	Luca	Hrvat	rkt.	neoženjen
195.	Križan	Ivan[356]	-	1.1.1924.	Nikola	Matija r. Milun	Hrvat	rkt.	neoženjen
196.	Križan	Ivan[357]		1920.	Nepoznato	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
197.	Križan	Mate[358]	-	1921.	Jakov	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
198.	Križan	Mijo[359]	-	1917.	Jakov	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
199.	Križan	Milica[360]	-	7.4.1926.	Božo	Božica r. Perišić	Hrvatica	rkt.	neudana
200.	Lasić	Stipe[361]	-	1921.	Petar	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
201.	Macanović	Božidar Luka Makarij[362]	-	1.1.1905.	Ivan	Lucija r. Perković	Hrvat	rkt.	neoženjen
202.	Macanović	Marko[364]	-	Nepoznato	Ante	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
203.	Macanović	Marko[365]	-	21.11.1888.	Josip Marko	Mara r. Maretić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
204.	Macanović	Milan-Ivan[368]	-	11.9.1909.	Mate	Iva r. Čipčić	Hrvat	rkt.	neoženjen
205.	Malbaša	Božo[374]	-	25.12.1867.	Luka	Iva r. Rogošić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
206.	Malbaša	Božo[375]	-	11.8.1938.	Miho	Anđa r. Rogošić	Hrvat	rkt.	-

355 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 2857/49, S-10/49.
356 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
357 Osoba je evidentirana kao ratna žrtva na prvom spomeniku, no o istoj nisu pronađeni nikakvi podatci.
358 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
359 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
360 Nedostaje na spomeniku iz 1971. ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
361 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; Narodne novine br. 53 (1947.), strana II, Og. 373-47.
362 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 120; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 17.
363 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.
364 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
365 HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, br. 3294/56, S-20/56; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 120.
366 HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije NDH, k.5, Zapovjedništvo 6. oružničke pukovnije, Broj 1881/taj, 10. lipnja 1943. U jednom izvješću Pokrajinskog obavještajnog centra za srednju Dalmaciju zabilježeno je sljedeće: "Dugopolje 28.V.43. - Sinoć u 10 sati uhapsili smo HSS-ovca Macanović Marka, predali ga Cetinskom odredu. Isti je dijelio pozive za vojsku i govorio seljacima, koji neće da ide da će biti streljan. Vidi HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 39, sig. 11.30.2, Izvješće POC-a za srednju Dalmaciju. Napominjemo da nedostaje prva stranica dokumenta.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ Hrvatskih oružanih snaga)	Poginuo u borbi protiv Jugoslavenske armije	1945.	Lika, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Kao hrvatski ratni zarobljenik umro na Križnom putu. Prema podatcima u Stanju duša, knj. 1, nestao u Zagrebu	Nakon 15.5.1945.	Nepoznato
nepoznato	vojnik	Nepoznato	1945.	Nepoznato
nepoznato	vojnik (pripadnik Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen kod Bleiburga. Daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
nepoznato	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/ Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen kod Bleiburga. Daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7-15.5.1945.	Nepoznato
nepoznato	Nepoznato	Ubila je bomba	7.5.1945.	Kralovice - kraj Svih Svetih (Slavonija), mjesto ukopa nepoznato
mehaničar	vojnik (pripadnik 3. dalmatinske brigade NOV-a)	Stupio u NOV 8.1.1943. i navodno poginuo u prvoj polovici iste godine	1943.	Nepoznato
težak	civil	Partizani ga odveli u Mosor gdje su ga mučili i bacili u jamu	8.5.1944.[363]	Mosor, posmrtni ostaci nisu nađeni
seoski "čauš", općinski podvornik	civil	Ubili ga partizani	Nepoznato	Nepoznato
općinski službenik u Klisu	civil	Odbio surađivati s komunistima zbog čega su ga odveli u Mosor i bacili u jamu. Prema podatcima 6. oružničke pukovnije, Macanović je odveden u noći 27.5.1943. jer je raznosio pozivne zapovijedi za stupanje u domobranstvo[366]	Vjerojatno 28.5.1943.[367]	Mosor, posmrtni ostaci nisu nađeni
težak	vojnik (pripadnik Letećeg mosorskog voda i 2. dalmatinske brigade NOV-a)	Na Neretvi se razbolio od tifusa. Zarobili su ga pripadnici oružanih snaga NDH[369] te odveli u Zagreb, gdje se liječio u bolnici i umro[370]. Prema drugom izvoru, poginuo u bitci na Sutjesci 1943.[371]	1944.[372]	Zagreb ili Zemun (Republika Srbija)[373], mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Preminuo od gladi. Komunisti su mu ubili jednog sina i unuka, a drugi sin Stjepan, domobranski natoporučnik, poginuo je u borbi	4.4.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Umro od gladi i oskudice	1.6.1943.[376]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju

367 U Stanju duša, knj. 1 i Matici umrlih, r. br. 22/43., pogrešno je upisan datum 21.5.1943. Prema podatcima Narodnog odbora općine Solin, Marko Macanović pok. Josipa, r. 21.11.1888. u Dugopolju, pogubljen je u svibnju 1942. od odreda NOV-a. Usp. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, br. 3294/56, S-20/56.

368 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

369 HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu.

370 Prema podatcima Općinskog suda u Splitu, Milan Macanović stupio je u NOV 1942. godine. Nakon borbe na Sutjesci, zarobili su ga Nijemci i odveli u logor u Zemun gdje je i umro. Od 1944. godine o njemu se ništa nije čulo. Usp. Narodne novine, br. 2, 26.1.1976., str. XXIX, Broj I R 137/75 od 8. XII. 1975.

371 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 457.

372 Prema Stanju duša, knj. 1, umro u Zemunu ili Zagrebu 25.3.1943.

373 Prema drugom izvoru ubijen je u logoru u Poljskoj. Usp HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, Podatci o preživjelima, poginulim ili umrlim učesnicima u N.O.V.J. na Sutjeski, u V. neprijateljskoj ofenzivi od 15.V. do 15.VI.1943.g. – Milan Macanović pok. Mate.

374 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 15/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

375 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 30/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

376 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
207.	Malbaša	Ivan[377]	-	5.2.1928.	Miho	Anđa r. Rogošić	Hrvat	rkt.	neoženjen
208.	Malbaša r. Jurenić	Lucija ž. Božina[379]	Salatić	2.11.1877.	Šimun	Božica r. Jurenić	Hrvatica	rkt.	udana, majka jednog djeteta
209.	Malbaša r. Rogošić	Lucija ž. Ivanova[380]	-	16.12.1870.[381]	Josip	Tomica r. Vučković	Hrvatica	rkt	udana
210.	Malbaša	Miho[382]	-	19.11.1902.[383]	Božo	Lucija r. Jurenić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac šestero djece
211.	Malbaša	Stjepan[385]	-	15.12.1907.	Božo	Lucija r. Jurenić	Hrvat	rkt.	neoženjen
212.	Malbaša	Stjepan[386]	-	21.12.1942.	Miho	Anđa r. Rogošić	Hrvat	rkt.	-
213.	Marasović	Ante[388]	-	20.8.1913.	Mate	Anđa r. Rogošić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
214.	Marasović	Ante[390]	Čakara	15.5.1905.	Mate	Jela r. Ževrnja	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
215.	Marasović	Božo[392]	-	Nepoznato	Nepoznato	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato

377 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 121.

378 Nikola Vučković pok. Ante, r. 1911. u Dugopolju, bio je prije Drugoga svjetskog rata član Hrvatske seljačke stranke te biran u Općinski odbor HSS-a Klis. Podržao je 1941. Narodnooslobodilački pokret, postao članom Komunističke partije Jugoslavije i vršio dužnost predsjednika Mjesnog narodnooslobodilačkog odbora (MNOO). Nakon rata je ostao aktivni član Saveza komunista Jugoslavije (SKJ) te je vršio dužnost tajnika Kotarskog komiteta SKH Split, tajnika Komiteta Centralnih ustanova u Zagrebu, tajnika Kotarskog Narodnog odbora Split, pomoćnika ministra lokalnog prometa NRH-e i povjerenika lokalnog prometa Oblasnog Narodnog odbora Split. Nositelj je Partizanske spomenice 1941., koja je dodjeljivana kao znak priznanja za sudjelovanje u borbi i odanost NOP-u. Usp. HR-HDA-1561, Služba državne sigurnosti Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove Socijalističke Republike Hrvatske, sig. 01.42, Bivše građanske stranke na kotaru Split (elaborat), str. 102; HR-DAST-452, Kotarski komitet SKH Split, k. 11, Materijal sa V. Partijske konferencije dana 5.XII.1950.

379 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 29/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

380 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 25/43; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

381 Prema Matici umrlih, r. br. 25/43, datum rođenja je 16.12.1860.

382 MUS, Matica umrlih, r. br. 3/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 15.

383 Prema Matici umrlih, r. br. 3/43, datum rođenja je 10.5.1902.

384 Nikola Vučković zvani Javor organizator je Narodnooslobodilačkog pokreta u Dugopolju, o čemu svjedoči sljedeći tekst: „U 1942. godini, drug Javor se je povezao sa drugom Vuković Jozom i Vladović Jurom i sporazumili se da prisustvoju sastanku u Dugopolju kojeg je održao Vicko Krstulović u pojati Javora mjeseca ožujka. Ovom sastanku drug Vuković Jozo i Vladović Jure nisu se odazvali. Ponovno se Javor povezao sa Vladović Jurom, Antom, Perić Grgom, Vladović Anđom, Vladović Jakovom, Vladović Jurom i preko ovih ljudi uspjelo se angažovati i ostale pojedine ljude iz Kotlenica, sakupljati pomoć za formirani I. 'Mosorski odred'." Usp. HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 4, sig. MG-I/4-1/22, Podatci o razvitku NOB-e u selu Kotlenice

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	civil	Majka ga poslala da pita za oca. Zarobljen je i preko Mosora odveden u selo Dubrava te zatvoren u kuću Ante i Martina Čotića, na čijoj je parceli sutradan i ubijen. Ubio ga je Marko Kružičević iz Zvečanja (Omiš) po nalogu braće Nikole[378] i Ivana Vučkovića	2./3.2.1943.	Dubrava (kod Splita), posmrtni ostaci pronađeni na parceli Ante i Martina Čotića u predjelu Križice, oko 700 metara istočno od zaseoka Čotići
domaćica	civil	Umrla od gladi i žalosti nakon gubitka dva sina i troje unuka.	9.6.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
domaćica	civil	Umrla od gladi	10.5.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	civil	Tijekom noći partizani su ga odveli u Mosor, gdje su ga mučili i ubili, a potom bacili u krašku udubinu u predjelu "Dušina draga" u vlasništvu Jele Plazibat pok. Mije iz Dugopolja. Za zločin su odgovorni Nikola Vučković zvani Javor[384] i njegov brat Ivan Vučković zvani Đan. Prema izjavi Petra Malbaše ubojstvo su počinili Jozo Vučković i Božo Vukasović	15./16.1.1943.	Mosor, posmrtni ostaci locirani
domobranski djelatni nadporučnik	vojnik (časnik Hrvatskog domobranstva)	Poginuo u borbi protiv partizana i četnika. Izvješće o smrti zaprimila je Općina Klis	16.1.1942.	Petrovići (Zvornik, Republika BiH), navodno pokopan u istom selu
dojenče	civil	Umro od gladi i oskudice	25.5.1943.[387]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen nakon ulaska partizana u Sinj i Split 25./26.10.1944., odveden u splitski logor Gripe i ubijen. Prema podatcima NO općine Solin osuđen je u listopadu 1944. u Splitu na smrt i strijeljan. Nalazi se na OZN-inom popisu zarobljenih ustaša bez podataka o sudbini[389]	Listopad 1944.	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog bataljuna i ekonom 3. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV-i od listopada 1942., umro od tifusa u brigadnoj bolnici	20.5.1943.[391]	Višnjica (Sandžak, Republika Crna Gora), mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik 3. čete 3. bataljuna 2. dalmatinske brigade NOV-a)	Poginuo u borbi protiv oružanih snaga NDH i njemačkih oružanih snaga	12.6.1943.	Zelengora (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato

od 1941. do 1943. Vučković je također bio član Kotarskog komiteta Komunističke partije Hrvatske za Split. Usp. N. N., *Partizani*, u: *Glas mosoraša*, Prigodno izdanje, 1981., str. 40. Partizanski odbor u Kotlenicama bio je Mate Punda Brko zvani Karasan, prijeratni glavar sela. Usp. R. KOVAČEVIĆ, *Kotlenice u NOB-i, Narod Kotlenica dijelio je sudbinu zamosorskih sela u toku rata*, u: *Glas mosoraša*, Prigodno izdanje, 1981., str. 52.

385 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Stjepan Malbaša je sudjelovao u Ličkom ustanku 1932., zbog čega ga je nakon desetomjesečne istrage u Gospiću i Banja Luci Sud za zaštitu države u Beogradu 20. srpnja 1933. osudio na doživotni zatvor. Kaznu je do uspostave Banovine Hrvatske izdržavao u tamnicama u Srijemskoj Mitrovici, Glavnjači (Beograd) i Lepoglavi. Građanska prava vraćena su mu po proglašenju Nezavisne Države Hrvatske, nakon čega je stupio u oružane snage NDH. Nakon vježbe u Karlovcu odlazi u Zvornik. Pogođen je dum-dum metkom u nogu zbog čega je iskrvario na smrt.

386 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 122.

387 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

388 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 13444/53, S-87/53; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 122.

389 HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 35, sig. 11.3.11, Razni popisi; Prema Stanju duša, knj.1, nestao je kod Solina 25.12.1944.

390 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. ŠALOV, *Treća*, str. 558; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 459; HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-3/23, Upitnik za učesnike IV. I V: neprijateljske ofenzive – Vučković Luka Stipin, Dugopolje i sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 221; HR-DAST-553, Narodni odbor općine Solin, svež. 4, NS-Br. 11119/50, S-44/57; KUČAN, *Sutjeska*, str. 283. Imao je sina Dušana, r. 27.9.1939.

391 U Stanju duša, knj. 1., datum smrti je 10.5.1943.

392 Nedostaje na spomeniku iz 1971. KUČAN, *Sutjeska*, str. 254.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
216.	Marasović	Frane[393]	-	1913.	Mate	Matija (?)	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
217.	Marasović	Ivan[395]	-	24.6.1922.	Jure	Mara r. Prančić	Hrvat	rkt.	neoženjen
218.	Marasović	Josip[398]	-	14.10.1913.	Ivan	Kata r. Jurenić	Hrvat	rkt.	neoženjen
219.	Marasović	Jure[400]	-	Oko 1917.	Ante	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
220.	Marasović	Jure[401]	Jozikov	12.9.1917.	Josip	Mara r. Čipčić	Hrvat	rkt.	neoženjen
221.	Marasović	Jure[402]	Zore	5.2.1877.	Marko	Lucija r. Ževrnja	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
222.	Marasović r. Čelan	Marija ž. Antina[403]	-	17.11.1907.	Bože	Matija r. Balić	Hrvatica	rkt.	udana, majka sedmero djece
223.	Marasović	Miho[405]	Miše	17.9.1909.	Mate	Božica r. Plazibat	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
224.	Marasović	Mirko[407]	-	2.2.1926.	Miho	Matija r. Plazibat	Hrvat	rkt.	neoženjen
225.	Marasović	Nedjeljko[409]	-	17.6.1923.	Josip	Mara r. Čipčić	Hrvat	rkt.	neoženjen

393 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Općinskog suda u Splitu, posljednji put se o Frani Marasoviću kao živom čulo 1944. godine. Usp. Narodne novine, br. 46, 1.11.1976., Strana XXII, Broj I R 192/74 od 18.X.1976. U spisima Narodnog odbora općine Solin navedeno je da je Frane Marasović pok. Mate „odsutan i nepoznatog boravišta". Usp. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, br. 1176/57, S 26/57.

394 JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 15.

395 HR-DAST-264, Civilna bolnica Split, Upisnik bolesnika 1944.-XX, I. dio, stranica 193, r.br. 1930 i svež. 88, Povijest bolesti; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

396 Vidi bilješku vezanu uz okolnosti stradanja Marka Bosančića Božina.

397 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

398 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. Naveden je kao Jozo. KUČAN, *Sutjeska*, str. 283, VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 459; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; Narodne novine br. 54 (1947.), strana IV, Og. 386-47; ŠALOV, *Treća*, str. 558; HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu.

399 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), poginuo je u Kninu 1944. godine. Malbaša navodi da je Jozo Marasović ubijen od strane partizana u Cisti Provo. Usp. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 122.

400 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.

401 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 122.

402 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 60/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

403 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 48/44; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

404 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), umrla je 1943. Isti podatak se nalazi i na spomeniku iz 1971.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata. Prema drugom izvoru ubijen je od NOV-a[394]	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice - I. sat. Split)	Teško ranjen u grudni koš i glavu tijekom angloameričkog bombardiranja Splita 3.6.1944.[396] i liječen u Civilnoj bolnici Split. Prebačen je u vojnu bolnicu 17.6.1944. na daljnje liječenje	18.6.1944.[397]	Split, mjesto ukopa nepoznato
pričuvni oružnik	vojnik (pripadnik hrvatskog Oružničtva/ pripadnik Mosorskog bataljuna i 3. dalmatinske brigade NOV-a)	Zarobljen i mobiliziran u partizanske postrojbe. Pripadnik Mosorskog partizanskog odreda od 12.2.1943. Poginuo u borbi tijekom 5. ofenzive	Svibanj-lipanj 1943.[399]	Sutjeska (Republika BiH) ili Republika Crna Gora, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Strijeljali ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	29.9.1943.	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice)	Poginuo kada je vlak kojim je putovao naišao na minirani most	29.9.1943.	Donje Dubrave (Generalski Stol), mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Ubili ga pred kućom pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
domaćica	civil	Preminula od sušice nakon ranjavanja za vrijeme angloameričkog bombardiranja Splita, 3.6.1944.	1.6.1945.[404]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	civil (dezertirao iz NOV-a)	Partizani ga odveli od kuće u Mosor i bacili u jamu. Ubijen od partizana u Dolcu - Sv. Martin	5./6.3.1944.	Sv. Martin - Dolac Gornji (Omiš). Posmrtni ostaci ekshumirani 1993. i pokopani na groblju u Dugopolju[406]
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog bataljuna i puškomitraljezac 2. čete 1. bataljuna 1. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV-u od listopada 1942. Poginuo između Kalinovika i Foče, najvjerojatnije kod sela Miljevine	6.7.1943.[408]	Sutjeska (Republika BiH) ili Republika Crna Gora, mjesto ukopa nepoznto
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5.1945.[410]	Nepoznato

405 MUS, Matica umrlih, r. br. 11/44; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema izjavi Matije Marasović, supruge Mije Marasovića, rođene 26.2.1912., na Badnji dan 1941. godine Mijo, njegova braća i nekolicina mještana u veselju su pucali iz lovačkih pušaka. Pucnjavu su čuli Talijani na Klisu i sutradan došli u Marasoviće raspitati se tko je pucao. Misleći da je riječ o partizanima, uhitili su Miju Marasovića, njegova tri brata i dva susjeda te ih potom odveli u logor u Split, a zatim u Zadar gdje su ostali 40 dana, nakon čega su prebačeni u Padovu (Italija). Nakon pada Italije 1943. godine vraćaju su pješke kući preko Trsta i Rijeke. U selu su se tada nalazili Nijemci koji su povratnike smatrali partizanima zbog čega su morali pobjeći. Pridružili su se partizanima, no Mijin brat Stjepan uskoro je pobjegao i pridružio se ustašama. Mijo Marasović ostao je u partizanima sve dok ga nisu namjeravali poslati na bojište u Bosnu, zbog čega je pobjegao i skrivao se kod kuće. Partizani su ga uhvatili i odveli na Mosor gdje su ga bacili u jamu duboku 60 metara. Njegov brat Petar poginuo je u partizanima 1943., a Stjepan kao pripadnik Hrvatskih oružanih snaga 1945. godine. Treći brat zahvaljujući hendikepu nije sudjelovao u borbama te je radio kao partizanski kuhar.

406 Prema Stanju duša, knj. 1, pokopan je 10.5.1944.

407 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. KUČAN, *Sutjeska*, str. 210; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 459; ; HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-3/2, Upitnik za učesnike IV. I V: neprijateljske ofenzive – Bašić Ante pok. Petra, Prugovo i sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 221. Prema podatcima Kotarskog suda u Splitu, Mirko Marasović, pripadnik 1. dalmatinske brigade, nestao je u 1943. u Crnoj Gori. Usp. Narodne novine, br. 12, 27.3.1952., str. X, Broj R-4180-51, 12.1.1952.. Malbaša navodi da je Mirko Marasović silom odveden od domaćih komunista i ubijen 1943. u Dugopolju. Usp. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 123; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 29734/51, S-148/51.

408 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

409 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 15-16.

410 Prema Stanju duša, knj. 1, umro je 9.5.1945.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
226.	Marasović	Petar[411]	-	26.6.1915.	Mate	Božica r. Plazibat	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
227.	Marasović	Slavka[413]	-	23.4.1928.	Ivan	Anđa r. Kolić	Hrvatica	rkt.	neudana
228.	Marasović	Stipe[417]	-	1921.	Mate	Ana (?)	Hrvat	rkt.	nepoznato
229.	Marasović	Stjepan[418]	Grgić	1908.	Mate	Boja	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
230.	Marasović	Stjepan[420]	-	3.10.1906.	Mate Plazibat	Božica r.	Hrvat	rkt	oženjen
231.	Marasović	Stjepan[422]	Serdarev	20.10.1907.	Ivan	Kata r. Jurenić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
232.	Milić r. Balić	Ana Vidosava ž Josipova[423]	-	Listopad. 1907	Grgo	Matija r. Đolonga	Hrvatica	rkt	udana
233.	Milić	Bože[425]	-	7.6.1861.	Stjepan	Jela r. Čipčić	Hrvat	rkt.	nepoznato
234.	Milić r. Šamadan	Lucija, ž .Markova[426]	30.11.1870. -	Ivan	Marko	Anica r. Armanda	Hrvatica	rkt.	udana, majka dvoje djece
235.	Milić	Marko[427]	-	30.9.1860.	Luka	Anđelija r. Čulin[428]	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
236.	Milić	Marko[429]	-	1934.	Josip	Ana Vidosava r. Balić	Hrvat	rkt.	-
237.	Milić	Mirko[431]	-	1931.	Jozo	Nepoznato	Hrvat	rkt.	-

411 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 459; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema Malbaši Petar Marasović silom je odveden od partizana i ubijen 1943. u Bolu na Braču gdje je i pokopan. Usp. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 123.

412 ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

413 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 123.

414 HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.

415 ŽAD, Stanje duša, knj. 1; MUS, Matica umrlih, r. br. 31/44.

416 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

417 JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 16.

418 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

419 Na OZN-inom popisu zarobljenih ustaša s kraja 1944. nalazi se i ime Stipe Marasovića Matinog bez podataka o daljnjoj sudbini. Zasad nije bilo moguće ustanoviti radi li se o Stjepanu Marasoviću Matinom r. 1908. godine. Usp. HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 35, sig. 11.3.11, Razni popisi.

420 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

421 HR-DAST-553, Narodni odbor općine Solin, svež. 28, br. 1046/58, S-7/58.

422 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog partizanskog odreda NOV-a)	Ranjen u sukobu s oružanim snagama NDH u Perunu, kod Žrnovnice te prebačen na liječenje na Brač ili Hvar gdje je umro	25.11.1943.[412]	Bol (Brač), prema podatcima iz Stanja duša i monografije o Mosorskom partizanskom odredu umro je u hvarskoj bolnici, a pokopan u zajedničku grobnicu s još dvojicom partizana u Bolu na Braču
domaćica	civil	Strijeljali je ustaše u kolovozu 1944. u Dugopolju[414]. Prema podatcima iz Stanja duša i Matice umrlih, poginula u polju od ustaša berući kukuruz[415]. Prema trećem izvoru, ubili je partizani dok je čuvala ovce u predjelu Vučipolja[416]	31.8.1944.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice)	Likvidirali ga partizani	Nepoznato	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen u borbama za Knin potkraj 1944. i potom usmrćen[419]	1945.	Knin, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik 3. čete 4. bataljuna 9. brigade 20. dalmatinske divizije NOV-a)	Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 1, ubijen radi neposlušnosti u NOV-i. Prema drugom izvoru poginuo u borbi 2.12.1944. kod Knina[421]	Siječanj 1945	Nepoznato .
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
domaćica	civil	Poginula tijekom angloameričkog bombardiranja Splita[424]	3.6.1944.	Split, pokopan u zajedničku grobnicu na splitskom groblju Lovrinac
težak	civil	Umro od gladi	5.3.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
domaćica	civil	Četnici i talijanski vojnici je uhvatili i pred kućom ubili iz puške, a supruga Marka joj rasjekli sjekirom	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	civil	Četnici i talijanski vojnici ga uhvatili i pred kućom rasjekli sjekirom, a suprugu Luciju ubili iz puške	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Teško ranjen u parku gdje je boravio s majkom Anom Vidosavom Marom tijekom angloameričkog bombardiranja Splita[430]. Umro u Civilnoj bolnici Split	4.6.1944.	Split, pokopan u zajedničku grobnicu na splitskom groblju Lovrinac
dijete	civil	Poginuo tijekom angloameričkog bombardiranja Splita[432]	3.6.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato

i njihovih pomagača Hrvatske, Z-2974, 16.6., Popis žrtava lišenih života – Dugopolje, kotar Solin, okrug Srednja Dalmacija; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23; ŽAD, Stanje duša, knj. 1.

423 Na spomen-obilježju iz 1971. navedena je kao Mara. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

424 Vidi bilješku vezanu uz okolnosti stradanja Marka Bosančića Božina.

425 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 12/43.

426 Na spomen-obilježju iz 1971. navedena je kao Luca. MUS, Matica umrlih, r. br. 18/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

427 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 17/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

428 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), ime majke je Mara r. Radošević.

429 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-DAST-264, Civilna bolnica Split, Upisnik bolesnika 1944.-XX, I. dio, stranica 184, r.br. 1838 i svež. 88, Povijesti bolesti svibanj-lipanj 1944.; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

430 Vidi bilješku vezanu uz okolnosti stradanja Marka Bosančića Božina.

431 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

432 Vidi bilješku vezanu uz okolnosti stradanja Marka Bosančića Božina.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
238.	Mustapić	Ivan[433]	-	4.4.1906.	Ante	Lucija r. Mustapić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
239.	Mustapić	Jozo[435]	-	Nepoznato	Božo	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen
240.	Mustapić	Josip[436]	-	30.11.1915.	Božo	Anđa r. Caktaš	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
241.	Mustapić	Jela, ž. Jozina[438]	-	1918	Nepoznato	Nepoznato	Hrvatica	rkt.	udana
242.	Mustapić	Petar[439]	-	1923.	Pavao	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
243.	Mustapić	Spiridion - Špiro[440]	-	30.3.1915.	Jakov Mate	Anđa r. Perišić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
244.	Perišić	Andrija[443]	Naco	1926	Mate	Anđa r. Plazibat	Hrvat	rkt.	neoženjen
245.	Perišić	Andrija[444]	-	22.1.1911.	Mate	Lucija r. Plazibat	Hrvat	rkt.	neoženjen
246.	Perišić	Anđa[446]	-	9.2.1920.	Miho	Matija r. Vukasović	Hrvatica	rkt.	neudana
247.	Perišić	Anđelka[447]	Arambašić	24.1.1942.	Jure	Milica r. Balić	Hrvatica	rkt.	-
248.	Perišić	Anđelko[448]	Kacotin	1923.	Petar	Ana	Hrvat	rkt.	neoženjen
249.	Perišić	Ante[449]	-	14.5.1908.	Andrija	Kata r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
250.	Perišić	Božo[451]	-	Nepoznato[452]	Nepoznato[453]	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen

433 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 18445/53, S-111/53. Prema Malbaši Ivana Mustapića su 1944. ubili komunisti u Donjoj Suvaji, gdje je i pokopan. Usp. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 124; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

434 HR-DAST-409, SUP za Dalmaciju, k. 165, Zarobljenički logor Gripe, Split, Spisak domobrana.

435 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-DAST-553, Narodni odbor općine Solin, svež. 4, NS-Br. 21797/51, S-55/57.

436 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

437 ŽAD, Stanje duša, knj. 2. Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), ubijen je u kolovozu 1945.

438 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-DAST-553, Narodni odbor općine Solin, svež. 4, NS-Br. 21797/51, S-55/57. Jozo i njegova žena su imali kći Miru, r. 4.1.1942. u Dugopolju.

439 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 124.

440 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 124; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 16.

441 HR-DAST-409, SUP za Dalmaciju, k. 165, Zarobljenički logor Gripe, Split, Spisak domobrana.

442 Prema Stanju duša, knj. 1, poginuo je u Splitu 16.2.1945.

443 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

444 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. KUČAN, *Sutjeska*, str. 287; ŠALOV, *Treća*, str. 576; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 494; HR-DAST-194, Zbirka

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (dočasnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik 10. brigade 20. divizije NOV-a)	Zarobljen nakon ulaska partizana u Sinj i Split 25./26.10.1944. i mobiliziran u partizanske postrojbe. Teško ranjen kod Suvaje Gornje blizu Srba 21.12.1944. te je nakon nekoliko dana preminuo u divizijskoj bolnici u Drnišu. Prema podatcima UDB-e bio je zatvoren u zarobljeničkom logoru Gripe u Splitu, a 25.11.1944. pušten je kući[434]	28.12.1944	Drniš, navodno pokopan u Donjoj Suvaji
nepoznato	vojnik (pripadnik NOV-a)	Nepoznato	1944.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen i odveden u logor Prečko (Zagreb), a zatim prebačen u logor Dubovac (Karlovac). Pogubljen i navodno bačen u jamu Jazovka na Žumberku	28.6.1945.[437]	Vjerojatno jama Jazovka, posmrtni ostaci nisu nađeni
nepoznato	civil	Poginula tijekom zračnog napada	1944.	Mostar (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/ Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen nakon ulaska partizana u Sinj i Split 25./26.10.1944. i odveden u splitski logor Gripe te ubijen	Potkraj 1944.	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen nakon ulaska partizana u Sinj i Split 25./26.10.1944. i odveden u splitski logor Gripe te ubijen. Prema podatcima UDB-e nalazio se u logoru Gripe 26.11.1944.[441]	Potkraj 1944.[442]	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Jugoslavenske armije)	Poginuo u borbi s Njemcima koji su se povlačili	1945.	Postojna (Republika Slovenija), mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog bataljuna 3. čete 3. bataljuna 3. dalmatinske brigade 9. divizije NOV-a)	U NOV-u od 14.2.1943. Poginuo u borbi	Svibanj-lipanj 1943.[445]	Sutjeska (Republika BiH) ili Crna Gora, mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civil	Zapalili je pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	29.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
dijete	civil	Zapalili je pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
student	vojnik (pripadnik 2. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV-u od lipnja 1942., član SKOJ-a od 1942. Poginuo na Sutjesci u borbi protiv hrvatskih i njemačkih oružanih snaga	Prva polovica lipnja 1943.	Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Poginuo tijekom bombardiranja	17.10.1944.[450]	Zemun (Republika Srbija), mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	vojnik (pripadnik Jugoslavenske armije)	Nepoznato	19.8.1947.	Nepoznato

memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Kotarskog suda u Splitu, Andrija Perišić nestao je 1943. godine. Usp. Narodne novine br. 19 (1947.), strana VI, Og. 52-47.

445 Prema Stanju duša, knj. 2, poginuo je u Crnoj Gori 6.7.1943..

446 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

447 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora ubijena je u listopadu 1943. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

448 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. *Druga dalmatinska*, str. 644; NOVOVIĆ i dr., *Prva dalmatinska*, str. 533; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 125; KUČAN, *Sutjeska*, str. 260.

449 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

450 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

451 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-DAST-553, Narodni odbor općine Solin, svež. 4, NS-Br. 9981/50, S-45/57. Imao je ženu Mariju, koja se udala za Marka Jurenića iz Dugopolja. Imali su dvoje djece, Stanka, rođ. 10.5.1939. i Ivanu, rođ. 1.1.1943.

452 Na spomeniku iz 2010. nehotice je stavljena godina rođenja 1908.

453 Na spomeniku iz 2010. nehotice je stavljeno ime oca Mate.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
251.	Perišić	Božo[454]	-	17.11.1925.	Andrija	Antica r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
252.	Perišić	Božo[456]	Arambašić	3.1.1940.[457]	Jure	Milica, r. Balić	Hrvat	rkt.	-
253	Perišić	Božidar[458]	-	29.3.1921.	Mate	Anđa r. Rogošić	Hrvat	rkt.	neoženjen
254.	Perišić r. Balić	Iva ž. Ivanova[460]		27.8.1867.	Filip	Tomica r. Čipčić	Hrvatica	rkt.	udana
255.	Perišić	Ivan[461]	-	19.7.1878.	Ante	Anđelija r. Balić	Hrvat	rkt.	oženjen
256.	Perišić	Ivan[462]	-	3.10.1930.	Jakov	Matija r. Doždor	Hrvat	rkt.	neoženjen
257.	Perišić	Ivan[463]	-	1927.	Mate	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
258.	Perišić	Ivan[464]	Limica	12.2.1920.	Marko	Jurka r. Rogošić	Hrvat	rkt.	neoženjen
259.	Perišić	Ivan[466]	-	4.1.1913.	Petar	Iva r. Đuderija	Hrvat	rkt.	oženjen
260.	Perišić	Ivan[467]	Čardo	12.4.1925.	Petar	Lucija r. Đuderija	Hrvat	rkt.	neoženjen
261.	Perišić	Jakov[469]	Arambašić	26.7.1912.	Mate	Matija - Dada r. Plazibat	Hrvat	rkt.	oženjen
262.	Perišić	Jozo[472]	-	1919.	Andrija	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
263.	Perišić	Josip[473]	-	7.2.1904.	Ivan	Iva r. Marasović[474]	Hrvat	rkt.	oženjen
264.	Perišić	Marija - Koviljka[477]	-	8.9.1939.	Jakov	Matija r. Doždor	Hrvatica	rkt.	-
265.	Perišić	Lucija[478]	Cikeljina	29.1.1920.	Stjepan Ante	Anđa r. Balić	Hrvatica	rkt.	neudana

454 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
455 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
456 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora ubijen je u listopadu 1943. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
457 Prema Matici umrlih, r. br. 63/43, datum rođenja je 3.1.1942.
458 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
459 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
460 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 21/42.
461 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 20/42; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 2. Koristeći neprecizne podatke Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugog svjetskog rata (1991.-2002.), pogrešno smo zaključili da je postojao i Ivan Perišić Mijin, r. 1877., stradao pod istim okolnostima kao i Ivan Perišić Antin, te mu se ime zbog tog razloga nalazi urezano na novi spomenik. Po svoj prilici, radi se o istom Ivanu.
462 ŽAD, Stanje duša, knj. 2. U spisima Narodnog odbora općine Solin navedeno je da je Ivan Perišić pok. Jakova "odsutan i nepoznatog boravišta". Usp. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, br. 782/57, S-9/57 i svež. 3, br. 3101/48, S-134/48.
463 Nedostaje na spomeniku iz 1971. ŠALOV, *Četvrta*, str. 389.
464 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
465 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima komisije bio je pripadnik hrvatskih oružanih snaga, te je od posljedica mučenja u logoru umro u Dugopolju 1945. godine.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	civil	Odveli ga pripadnici Narodne milicije nakon čega su javili da je umro	1945.	Zagreb[455], mjesto ukopa nepoznato
dijete	civil	Zapalili ga u kući pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/Hrvatskih oružanih snaga)	Odveden iz logora Dubovac (Karlovac) i navodno bačen u jamu Jazovka	20.6.1945.[459]	Jama Jazovka ili Dubovac (Karlovac), posmrtni ostaci nisu pronađeni
domaćica	civil	Ubili je talijanski vojnici i četnici	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u dugopolju
težak	civil	Zaklali ga četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
težak	nepoznato	Vjerojatno ubijen u Austriji	Nepoznato	Nepoznato
nepoznato	vojnik (pripadnik 4. dalmatinske brigade NOV-a)	Poginuo	16.1.1945.	Drežnica - Mostar (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
težak	nepoznato	Umro u bolnici u Zagrebu[465]	8.2.1946.	Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
težak	nepoznato	Udario ga konj. Prevezen je 25.7.1942. u Civilnu bolnicu Split gdje je i umro	28.7.1942.	Split, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik 3. čete 3. bataljuna Mosorskog partizanskog odreda NOV-a)	U NOB-u od kolovoza 1942. Kod Vrlike zarobljen, mučen i ubijen od četnika	23.12.1944.[468]	Maovice - Vrlika, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Zaklali ga talijanski vojnici	26.1.1942.[470] ili veljača 1942.[471]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice)	Poginuo u borbi	1944.	Stara Pazova (Republika Srbija), mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Isprebijan i mučen od ustaša u Sinju. Umro od srčane kapi[475]. Prema Matici umrlih ubijen u prsa gvozdenim klinom cijepajući drva[476]	15.12.1944.	Dugopolje. Pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Zapaljena u kući od starne pripadnika 7. SS divizije "Prinz Eugen"zajedno s bratom Slavkom i majkom Matijom u kući Perišić Jure p. Marka	28.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
domaćica	civil	Poginula tijekom angloameričkog bombardiranja Splita	3.6.1944.[479]	Split, pokopana u zajedničku grobnicu na splitskom groblju Lovrinac

466 HR-DAST-264, Civilna bolnica Split, Upisnik bolesnika 1942.-XX, II. dio, stranica 16, r.br. 3160 i svež. 77, Povijest bolesti; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
467 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 495; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
468 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
469 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 3101/48, S-134/48 i svež. 28, br. 782/57, S-9/57; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.
470 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
471 HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.
472 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
473 Na spomen-obilježju iz 1971. naveden je kao Jozo. ŽAD, Stanje duša, knj. 2; MUS, Matica umrlih, r. br. 39/44; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.
474 Prema Matici umrlih, r. br. 39/44, kao majka je navedena Kata r. Perišić.
475 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
476 MUS, Matica umrlih, r. br. 39/44.
477 Na spomen-obilježju iz 1971. navedena je kao Koviljka. MUS, Matica umrlih, r. br. 66/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
478 Na spomen obilježju iz 1971. navedena je kao Luca. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
479 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
266.	Perišić r. Radan	Lucija, ž. Markova[480]	Gala	8.10.1872.	Mate	Matija r. Šimić	Hrvatica	rkt.	udana, majka šestero djece
267.	Perišić	Marko[481]	-	1928.	Bože	Scita (!) r. Smodlaka	Hrvat	rkt.	neoženjen
268.	Perišić	Mate[482]	-	26.11.1897.	Jakov	Matija	Hrvat	rkt.	nepoznato
269.	Perišić	Mate[484]	Skender	15.6.1877.	Ivan	Iva r. Perišić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac petero djece
270.	Perišić	Mate[485]	-	3.5.1925.	Miho	Cvijeta r. Prančić	Hrvat	rkt.	neoženjen
271.	Perišić	Matija, ž. Ivanova[488]	-	20.5.1901.	Marko	Lucija r. Radan	Hrvatica	rkt.	udana
272.	Perišić r. Perišić	Matija, ž. Ivanova[490]	Gala	1887.	Nepoznato	Nepoznato r. Perišić -Arambašić	Hrvatica	rkt.	udana, bez djece
273.	Perišić	Matija[491]	Polja	25.8.1924.	Miho	Anđelija r. Perišić	Hrvatica	rkt.	neudana
274.	Perišić r. Doždor	Matija, ž. Jakovljeva[493]	Arambašić	10.4.1908.	Miho	Anđa r. Vučković	Hrvatica	rkt.	udana, majka četvero djece
275.	Perišić	Miho[495]	Kreš	19.9.1911.	Marko	Anica r. Balić	Hrvat	rkt.	neoženjen
276.	Perišić	Mijo[496]	Šordin	1917.	Mate	Anđa r. Plazibat	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
277.	Perišić	Mihovio[497]	-	27.7.1923.	Mate	Lucija r. Plazibat	Hrvat	rkt.	neoženjen
278.	Perišić	Roko[498]	-	12.8.1921.	Andrija	Antica r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen

480 Na spomen-obilježju iz 1971. navedena je kao Luca. MUS, Matica umrlih, r. br. 61/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

481 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

482 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

483 Podatci župnog ureda Stravča, Konavle. Usp. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

484 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 19/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

485 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Kotarskog suda u Splitu, Mate Perišić stupio je u NOV 14. veljače 1943. i bio pripadnik 3. dalmatinske brigade. Navodno je umro od tifusa na Zelengori 1943. godine. Usp. Narodne novine, br. 58 (1947.), strana II., Og. 464-47.

486 HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-3/23, Upitnik za učesnike IV. I V: neprijateljske ofenzive – Tomaša Ivan Mijin, Dugopolje

487 KUČAN, *Sutjeska*, str. 287; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 495; *Druga dalmatinska*, str. 644; ŠALOV, *Treća*, str. 576; HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu. Pogrešno je upisan kao Mate Peraić pok. Mije, a kao mjesto stradanja Crna Gora.

488 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.

489 Prema Stanju duša, knj. 2., datum smrti je 4.10.1943.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
domaćica	civil	Zapaljena u kući od pripadnika 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
radnik	vojnik (pripadnik oružanih snaga NDH)	Zarobili ga i ubili komunisti	1944.	Novo Selo, Bijeljina (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	nepoznato	Ubili ga partizani	11.5.1942.	Nepoznato, pokopan na dubrovačkom groblju Boninovo 13.5.1942.[483]
težak	civil	Ubili ga četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog bataljuna i 4. bataljuna 2. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV-u od siječnja 1943., član SKOJ-a. Na Sutjesci se razbolio od tifusa i umro[486]. Prema drugim izvorima poginuo na Sutjesci u borbi[487]	10.6.1943.	Zelengora - Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civil	Zaklali je četnici i talijanski vojnici	2.10.1942.[489]	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civil	Zaklali je četnici i talijanski vojnici zajedno sa suprugom Ivanom	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
domaćica	civil	Teško ranjena na splitskoj tržnici tijekom angloameričkog bombardiranja grada[492]. Umrla u Civilnoj bolnici Split	4.6.1944.	Split, pokopana u zajedničku grobnicu u Splitu
domaćica	civil	Zapalili je njemački vojnici u kući Jure Perišića p. Marka[494]	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/ Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen i zatočen u splitskom logoru Gripe te strijeljan	13.11.1944.	Split, pokopan u Splitu
težak	vojnik (pripadnik Jugoslavenske armije)	Poginuo u borbi protiv njemačkih oružanih snaga	1945.	Postojna (Republika Slovenija), mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/ pripadnik Jugoslavenske armije)	Mobilizirali ga partizani. Poginuo u borbi	26.4.1945.	Istra, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/ Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen i zatočen u splitskom logoru Gripe te likvidiran. Nalazi se na OZN-inom popisu zarobljenih ustaša bez podataka o sudbini i s napomenom da se nalazi u bolnici[499]	Potkraj 1944.[500]	Split, mjesto ukopa nepoznato

490 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362.
491 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-DAST-264, Civilna bolnica Split, Upisnik bolesnika 1944.-XX, I. dio, stranica 186, r.br. 1858 i svež. 88, Povijesti bolesti svibanj-lipanj 1944.; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
492 Vidi bilješku vezanu uz okolnosti stradanja Marka Bosančića Božina.
493 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 64/43; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
494 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), ubili su je talijanski vojnici i četnici 2.10.1942.; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 127.
495 HR-DAST-409, SUP za Dalmaciju, k. 165, Popis likvidiranih zarobljenih ustaša u logoru Gripe; MATKOVIĆ - PAŽANIN, *Zločini i teror*, online izadnje, br. 128, str. 354; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 17; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
496 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
497 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. Prema podatcima Kotarskog suda u Splitu, Mijo Perišić je mobiliziran u listopadu 1944. u NOV kao pripadnik 2. čete 4. bataljuna 9. dalmatinske brigade 20. divizije te je navodno poginuo u travnju 1945. u Postanji. Usp. Narodne novine, br. 58 (1947.), strana II, Og. 472-47); ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
498 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
499 HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 35, sig. 11.3.11, Razni popisi.
500 Prema Stanju duša, knj. 2, nestao je 15.5.1945.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
279.	Perišić	Slavka[501]	-	11.9.1937.[502]	Jakov	Matija r. Doždor	Hrvatica	rkt.	-
280.	Perišić	Vlado Slavko[503]	-	24.8.1937	Jure	Milica r. Balić	Hrvat	rkt.	-
281.	Perišić	Stjepan Mate[504]	-	6.2.1911.	Mate	Cvijeta r. Radan	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
282.	Perković	Luka[505]	-	12.12.1921.	Ivan	Lucija r. Radan	Hrvat	rkt.	neoženjen
283.	Plazibat r. Balić	Anđa ž. Stjepanova[507]	-	10.2.1912.	Mate	Matija r. Božinović	Hrvatica	rkt.	udana
284.	Plazibat	Ivan[509]	-	1919.	Mate	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
285.	Plazibat	Ivan[511]	Ika	5.10.1909.	Mate	Cvijeta r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
286.	Plazibat	Josip[513]	-	10.2 1924.	Vicko	Matija r. Tomaša	Hrvat	rkt.	neoženjen
287.	Plazibat	Jure[515]	-	1921.	Nepoznato	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
288.	Plazibat	Juraj Toma[516]	-	15.12.1921.	Ante	Iva r. Gošljević	Hrvat	rkt.	neoženjen
289.	Plazibat	Jure[518]	Juko	2.4.1920.	Mate	Cvijeta r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
290.	Plazibat	Marko[520]	-	4.5.1924.	Bože	Matija r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
291.	Plazibat	Mate[524]	-	19.2.1911.	Bože	Matija r. Perišić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece

501 Na spomeniku iz 1971. kao civil. Na spomen-obilježju iz 2010. nehotice je navedeno ime Slavko. MUS, Matica umrlih, r. br. 65/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

502 U Matici umrlih, r. br. 65/43. i Stanju duša, knj. 2., datum rođenja je 11.9.1934.

503 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 62/43.

504 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

505 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. ŠALOV, *Četvrta*, str. 390; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 497; ŽAD, Stanje duša, knj. 2; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Malbaša navodi da je Luka Perković zarobljen kao pripadnik Hrvatskog domobranstva, odveden u Knin, teško ranjen i ubijen od strane Joze Perišića zvanog „Mućo". Usp. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 128.

506 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), stradao je u okolici Knina.

507 HR-DAST-264, Civilna bolnica Split, svež. 81, Povijesti bolesti ožujak-travanj 1943.; MUS, Matica umrlih, r. br. 68/43; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

508 Prema Matici umrlih, r. br. 68/43 i Stanju duša, knj. 2, umrla je 28.9.1943.

509 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; Narodne novine br. 53 (1947.), strana II, OG. 330-47.

510 Prema Stanju duša, knj. 2., nestao je 15.5.1945.

511 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

512 Prema Stanju duša, knj. 2., poginuo je kod Knina kao vojnik NOV-a.

513 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. Na spomen-obilježju iz 1971. naveden je kao Jozo. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

514 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), bio je pripadnik Hrvatskog domobranstva, zatočen u logoru Dubovac (Karlovac) i odveden u Ličku Jesenicu gdje je likvidiran.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
dijete	civil	Zapaljen u kući od strane pripadnika 7. SS divizije "Prinz Eugen" zajedno s majkom Matijom, sestrom Marijom Koviljkom i drugim mještanima	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Ubijen i spaljen u svojoj kući od njemačkih vojnika	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
državni službenik	civil	Zarobljen kod Bleiburga nakon čega mu se gubi trag. Prema podatcima u Stanju duša, br. 2, nestao u Zagrebu 15.5.1945.	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik 1. bataljuna Mosorskog partizanskog odreda i 4. dalmatinske brigade NOV-a)	Zarobljen kao pripadnik Hrvatskog domobranstva i mobiliziran u partizanske postrojbe u lipnju 1944. Smrtno ranjen u borbi	21.10.1944.	Stipanići - Tomislavgrad (Republika BiH)[506]. Tijelo doveženo u Dugopolje 13.12., a pokopano 15.12.1944.
domaćica	civil	Dovezena u bolnicu 8.3.1943. zbog opeklina zadobivenih u požaru u svojoj kući	10.3.1943.[508]	Split, mjesto ukopa nepoznato
oružnik u Siveriću	vojnik (pripadnik 5. dalmatinske brigade 19. divizije NOV-a)	Stupio u NOV 14.6.1944. i navodno poginuo	Kolovoz 1944. [510]	Knin, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (narednik hrvatskog Oružništva)	Ubili ga partizani[512]	1944.	Siverić, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik[514]	Nepoznato	7.9.1945.	Lička Jesenica, mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	vojnik	Nepoznato	1945.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva - 15. pješačka puk. Sinj	Umro od posljedica ranjavanja u domobranskoj bolnici[517]	26.1.1945.	Zagreb, pokopan na zagrebačkom groblju Mirogoj
težak	civil	Ubili ga partizani	Kolovoz 1944.[519]	Mosor, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik 1. udarnog Mosorskog bataljuna i 1. bataljuna 1. dalmatinske brigade NOV-a)	Stupio u NOV u srpnju ili listopadu 1942. Poginuo u borbi	16.2.1943.[521] ili travanj 1943.[522]	Sutjeska (Republika BiH)[523], mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog partizanskog odreda i 3. bataljuna 4. dalmatinske brigade Jugoslavenske armije)	Poginuo u sudaru vlakova nakon otpusta iz Jugoslavenske armije	29.6.1945.[525]	Popovača - Novska, mjesto ukopa nepoznato

515 Osoba je evidentirana kao ratna žrtva na prvom spomeniku, no o istoj nisu pronađeni nikakvi podatci.

516 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Evidencija pokopanih hrvatskih vojnika zagrebačkog Gradskog groblja Mirogoj. Prezime krivo upisano kao Plažibot; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

517 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), postojao je još jedan Jure Plazibat Antin, domobran, koji je poginuo 1944. tijekom bombardiranja Slavonskog Broda, gdje je i pokopan.

518 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

519 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), ubijen je 1943. Prema izjavi Nikole Vučkovića - Javora, likvidiran je 22.6.1942. Usp. HR-HDA-1372, Memoarsko gradivo sudionika radničkog i revolucionarnog pokreta - XX , k. 16, 16 (I-1).

520 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 502; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Kotarskog suda u Split, Marko Plazibat je nestao 1943. godine. Usp. Narodne novine br. 54 (1947.), strana IV, Og. 400-47. Prema Malbaši, Marko Plazibat je odveden silom od strane komunista koji su ga ubili na putu prema Sutjesci 1943. godine. Usp. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 128.

521 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

522 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 502.

523 Prema drugim izvorima poginuo kod Livna (BiH). Usp. NOVOVIĆ i dr., *Prva dalmatinska*, str. 535 i ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

524 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 502; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŠALOV, *Četvrta*, str. 390; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 128.

525 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), stradao je 1943. U Stanju duša, knj. 2, navedena je 1945. godina, što je naknadno ispravljeno u 1.8.1944.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
292.	Plazibat	Mate[526]	Tulipan	26.7.1900.	Ilija	Božica r. Šimić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
293.	Plazibat	Mate[527]	-	10.8.1876.	Marko	Lucija r. Marasović	Hrvat	rkt.	nepoznato
294.	Plazibat	Mate[528]	Zekan	2.11.1921.	Miho	Lucija r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
295.	Plazibat	Mate[529]	-	19.1.1939.	Stjepan[530]	Anđa r. Balić	Hrvat	rkt.	-
296.	Plazibat	Mihovio Mijo[531]	-	29.8.1925.	Jure	Ivanica r. Šimić	Hrvat	rkt.	neoženjen
297.	Plazibat	Mirko[535]	-	Nepoznato	Nepoznato	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
298.	Plazibat	Mirko[536]	-	10.9.1940.	Stjepan[537]	Anđa r. Balić	Hrvat	rkt.	-
299.	Plazibat	Stjepan[538]	Mikić	5.1.1906.	Mate	Šima r. Rogošić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
300.	Plazibat	Tomislav[540]	Mikić	1933.	Ante	Nepoznato	Hrvat	rkt.	-
301.	Plazibat	Vinka[541]	-	1.1.1935.	Miho	Anđa r. Juretić	Hrvatica	rkt.	-
302.	Prančić	Ante[542]	-	15.11.1938.	Josip	Jela r. Perišić	Hrvat	rkt.	-
303.	Prančić	Božo[544]	Pudinov	2.1.1924.	Ante	Jela r. Bosančić	Hrvat	rkt.	neoženjen
304.	Prančić	Ivan[545]	-	9.7.1934.	Josip	Jela r. Perišić	Hrvat	rkt.	-
305.	Prančić	Ivan[546]	-	1910.	Mijo	Matija	Hrvat	rkt.	neoženjen
306.	Prančić	Ivan[547]	Coto	13.9.1927.	Mate	Božica r. Radana	Hrvat	rkt.	neoženjen
307.	Prančić r. Marasović	Jaka ž. Grgina[548]	-	29.4.1860.	Jakov	Jela r. Čulin	Hrvatica	rkt.	udana

526 MUS, Matica umrlih, r. br. 10/44; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 15; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

527 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 33/42.

528 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 86/43; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Malbaša navodi da je Mate Plazibat, r. 1922., bio pripadnik Hrvatskog domobranstva te da je poginuo nagazivši na minu 1944. kada je došao kući na dopust. Usp. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 129.

529 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 69/43; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

530 Prema Matici umrlih, r. br. 69/43, ime oca je Jakov.

531 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. Naveden je kao Mijo. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Kotarskog suda u Splitu, Mijo Plazibat je stupio u NOV u kolovozu 1942. te je navodno nestao 1943. godine. Usp. Narodne novine, br. 53 (1947.), strana II, C 381-47.

532 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 502

533 HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu.

534 Prema Stanju duša, knj. 2, mjesto stradanja je Auslitz u Njemačkoj, a datum smrti 23.7.1944. Monografija Mosorskog partizanskog odreda kao datum smrti navodi 13.6.1943.

535 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

536 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 70/43; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

537 Prema Matici umrlih, r. br. 69/43, ime oca je Jakov.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	civil	Ubili ga partizani	10.1.1944.	Mosor, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Ubili ga talijanski vojnici	16.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	U Dugopolju naišao na zaostalu bombu i poginuo	15.11.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Zapalili ga nepoznati počinitelji	28.9.1943.	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik I. mosorskog udarnog bataljuna i kurir 1. dalmatinske brigade, u vrijeme pogibiji bio je pripadnik 3. bataljuna 5. crnogorske brigade NOV-a)	Stupio u partizane u listopadu 1942. Poginuo u borbi[532]. Prema drugom izvoru zarobili ga pripadnici njemačkih oružanih snaga kod Foče[533]	28.9.1943.[534]	Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	nepoznato	Odveli ga partizani	Nepoznato	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
dijete	civil	Zapalili ga nepoznati počinitelji	28.9.1943.	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	29.9.1943.[539]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Poginuo od bombe na koju je nagazio	1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Ubili je pripadnici SS postrojbi. Prema podatcima u Stanju duša, knj. 2, ubijena od minobacača	4.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
dijete	civil	Ante i njegov stariji brat Ivan u brdu iznad kapele sv. Roka pronašli su bombu koja ih je ubila	2.5.1944.[543]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Mosorske čete i kurir 3. čete 3. bataljuna 3. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV-u od listopada 1942., član SKOJ-a. Poginuo u borbi protiv pripadnika oružanih snaga NDH	15.6.1944.	Mosor, pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Ivan i njegov mlađi brat Ante u brdu iznad kapele sv. Roka pronašli bombu koja ih je ubila	2.5.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
službenik	civil	Ubili ga partizani	1944.	Kamešnica, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog partizanskog odreda i 4. dalmatinske brigade NOV-a)	Partizanima pristupio 5.2.1944. Poginuo u borbi protiv pripadnika Ustaške vojnice	3. ili 13. 10.1944.	Cista Provo, mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civil	Ubili je četnici i talijanski vojnici	2.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju

538 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 67/43; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

539 Prema podatcima Zemaljske komisije, strijeljan je u listopadu 1942. godine. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4..

540 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

541 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

542 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

543 Prema Matici umrlih, r. br. 29/44, datum smrti je 29.6.1944.

544 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 504; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŠALOV, *Treća*, str. 581.

545 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

546 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 130; Prema podatcima Općinskog suda u Splitu Ivan Prančić pok. Mije, r. 28.9.1909. u Dugopolju, ubijen je negdje u Bosni nakon pada Italije. Usp. Narodne novine, br. 12, 28.3.1977., strana XVII, Broj R 140/76 od 24.XII. 1976. U spisima Narodnog odbora općine Solin navedeno je da je Ivan Prančić pok. Mije nestao u ratu i nepoznatog boravišta. Usp. HR-DAST-553, Narodno odbor Općine Solin, svež. 28, br. 75/57, S-1/57 i svež. 3, br. 23145/51, S-106/51; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 16.

547 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŠALOV, *Četvrta*, str. 390. Pogreškom upisan kao Praničević Ivan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 504; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

548 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 4/42.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
308.	Prančić	Marko[549]	Ćibina	7.8.1921.	Mijo	Marija (?)	Hrvat	rkt.	nepoznato
309.	Prančić	Mate[550]	-	2.3.1884.	Grgo	Jaka r. Marasović	Hrvat	rkt.	oženjen
310.	Prančić	Roko[551]	-	1914.	Mate	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
311.	Radan	Ante[552]	-	23.5.1877.	Mate	Matija r. Šimić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac petero djece
312.	Radan	Božo[553]	-	50 godina	Pavao	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen
313.	Radan	Duje[554]	-	1913.	Ivan	Luca (?)	Hrvat	rkt.	nepoznato
314.	Radan	Mate[555]	-	1913.	Ante	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
315.	Radan	Mate[556]	-	5.5.1914.	Ante	Matija r. Rogošić	Hrvat	rkt.	neoženjen
316.	Radan	Mate[558]	-	1913.	Jure	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
317.	Radina	Jure[559]	-	22.1.1925.	Miho	Anđa r. Ban	Hrvat	rkt.	neoženjen
318.	Radina	Mate[562]	-	1925.	Mijo	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
319.	Radina	Petar[563]	-	27.4.1928.	Miho	Anđa r. Ban	Hrvat	rkt.	neoženjen
320.	Radošević	Anđa[564]	-	1906.	Jure	Nepoznato	Hrvatica	rkt.	nepoznato
321.	Radošević	Ante[565]	Škembin	11.8.1876.	Miho	Jaka r. Čulin	Hrvat	rkt.	oženjen, bez djece
322.	Radošević	Božo[566]	Oka	15.11.1863.	Josip	Matija r. Rogošić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece

549 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 130; U spisima Narodnog odbora Općine Solin navedeno je da je Marko Prančić pok. Mije „odsutan i nepoznatog boravišta". Usp. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, br. 5252/57, S-56/57 i br. 75/57, S-1/57 , svež. 3, br. 23145/51, S-106/51.

550 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

551 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 17.

552 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 49/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije ubijen je u listopadu 1943. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 2. Pojedini izvori kao datum smrti navode 27.9.1943.

553 HR-DAST-264, Civilna bolnica Split, svež. 87, Povijesti bolesti ožujak-travanj 1944.

554 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. U spisima NO općine Solin navodi se da je Duje Radan pok. Ivana i pok. Luce „odsutan i nepoznatog boravišta". Usp. HR-DAST-553, Narodno odbor Općine Solin; svež. 28, Br. 4678/58, S-65/58.

555 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. ŠALOV, *Treća*, str. 583.

556 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva)	Zarobili ga i ubili partizani	1943.	Slavonija, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Pregazio ga kamion Jugoslavenske armije u Splitu pred njegovom kućom	18.7.1945.	Split, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen i zatočen u splitskom logoru Gripe te likvidiran	Potkraj 1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
radnik	civil	Umro od TBC-a u Civilnoj bolnici Split	15.4.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
nepoznato	vojnik (pripadnik 3. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV-u od 1944. Poginuo u borbi	Lipanj 1944.	Republika BiH, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Bio invalid, no partizani su ga prisilno odveli i tjerali da radi za njih te ga naposlijetku ubili	1944.[557]	Zrmanja, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Išao u Bačku brati kukuruz i poginuo kod Stare Pazove tijekom napada zapadnih saveznika na vlak	1945.	Stara Pazova (Republika Srbija), mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobili ga i ubili partizani. Prema podatcima OZN-e zarobljen je i predan OZN-i Split[560]. Prema podatcima UDB-e, zatočen je u zarobljeničkom logoru Gripe i 27.11.1944. predan KSP[561]. Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2, ubijen je u čišćenju mina u Strožancu	28.11.1944.	Kaštela ili Strožanac, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobili ga i ubili partizani	Potkraj 1944.	Kaštela, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Pregazio ga automobil u Sinju kod groblja	15.10.1944.	Sinj, pokopan u Dugopolju
nepoznato	nepoznato	Poginula	1944.	Slavonija, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Poginuo u svojoj kući tijekom njemačkog bombardiranja Dugopolja	23.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Zaklali ga četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.[567]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju

557 Prema Stanju duša, knj. 2, brat Ivan tvrdi da je stradao u srpnju 1944.
558 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
559 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 15.
560 HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 35, sig. 11.3.11, Razni popisi.
561 HR-DAST-409, SUP za Dalmaciju, k. 165, Zarobljenički logor Gripe, Split, Imenični spisak ustaša.
562 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
563 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
564 Podatci Anđelka Bosančića.
565 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; MUS, Matica umrlih, r. br. 47/43; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
566 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 23/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.
567 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
323.	Radošević	Ivan[568]	-	Nepoznato	Josip	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
324.	Radošević	Jakov[569]	-	16.7.1862.	Marko	Luca r. Punda	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
325.	Radošević	Josip[571]	-	15.11.1907.	Petar	Jela (Bila) r. Rogošić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
326.	Radošević r. Radošević	Marija, ž. Mijina[572]	-	1.12.1912.	Josip	Ana r. Krbavac	Hrvatica	rkt.	udana, majka troje djece
327.	Radošević	Martin[574]	Nikas	21.7.1906.	Mate	Anđa r. Čulin	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
328.	Radošević	Mate[576]	-	17.2.1902.	Martin	Anđa r. Rogošić	Hrvat	rkt.	oženjen
329.	Radošević	Mihovio[577]	-	20.2.1907.	Martin	Anđa r. Rogošić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
330.	Radošević	Mirko Ivan [578]	-	28.7.1926.	Miho	Matija r. Balić	Hrvat	rkt.	neoženjen
331.	Radošević	Mirko Mihovil[580]	-	16.91926.	Vicko	Ana Matija r. Mustapić	Hrvat	rkt.	neoženjen
332.	Radošević	Nikola[582]	Rebac	20.5.1873.	Mate	Jurka-Lucija r. Caktaš	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
333.	Radošević	Petar[585]	Zekin	29.6.1924.	Toma	Ana r. Vladović	Hrvat	rkt.	neoženjen
334.	Radošević	Petar[588]	Škembin	28.6.1905.	Martin	Anđa r. Rogošić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac osmero djece

568 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ANIĆ, *Dvanaesta*, str. 362.

569 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 5/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.

570 ŽAD, Stanje duša, knj. 2. U podatcima Komisije (1991.-2002.) pogrešno je kao godina stradanja navedena 1943.

571 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. Naveden je kao Jozo. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, br. 2715/58, S-33/58); ANIĆ, *Dvanaesta*, str., 369; ŠALOV, *Četvrta*, str. 391.

572 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 34/44; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

573 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

574 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.

575 Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2, datum stradanja je 15.2.1943. Prema podatcima Okružne komisije, ubili su ga talijanski vojnici u srpnju 1943. Usp. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23.

576 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br.50/43; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
nepoznato	vojnik (pripadnik 1. čete 1. bataljuna 12. dalmatinske brigade NOV-a/ Jugoslavenske armije)	Poginuo u borbi	20.4.1945.	Uvala Martinšćica (Rijeka), mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Ubili ga četnici i talijanski vojnici	2.10.1942.[570]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik 2. čete 2. bataljuna 12. brigade 26. divizije NOV-a - pripadnik 4. dalmatinske brigade NOV-a)	Mobiliziran u NOV 1943. Poginuo u borbi protiv pripadnika oružanih snaga NDH	16.1.1945. ili 6.2.1945.	Uzarići ili Knežpolje - Široki Brijeg (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civil	Poginula od nagazne mine koju su postavili Njemci	30.10.1944.[573]	Klis, pokopana u Dugopolju
težak	civil	Poginuo u kući tijekom talijanskog bombardiranja s Klisa	Siječanj-veljača 1942.[575]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga pred kućom pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga pred kućom pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik 4. dalmatinske brigade Jugoslavenske armije)	Zarobljen kao domobran od partizana te poginuo ili ubijen	Travanj 1945.[579]	Klana - Rijeka / Istra, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Ubili ga pred kućom s ocem Vickom pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.9.1943.[581]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga četnici i talijanski vojnici[583]	4.10.1942.[584]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (vodnik 2. čete 2. bataljuna Mosorskog partizanskog odreda NOV-a)	Stupio u partizane 25.3.1944. Poginuo u borbi protiv Nijemaca. Prema drugom izvoru, umro 2.4.1944. kod Kotlenica od posljedica teškog ranjavanja zadobivenog 25.3.1944. u borbi kod Dolca (Omiš)[586]	25.3.1944.[587]	Mosor (Gijačića Umac), pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/ Hrvatskih oružanih snaga)	Poginuo ili zarobljen i likvidiran	12.4.1945.	Sarvaš (Osijek), mjesto ukopa nepoznato

577 Na spomen-obilježju iz 1971. naveden je kao Mijo. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; MUS, Matica umrlih, r. br. 51/43; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

578 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. Naveden je kao Mirko. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŠALOV, *Četvrta*, str. 391.

579 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

580 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 72/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije, strijeljan je u listopadu 1943. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.

581 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

582 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 22/42; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.

583 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), ubili su ga pripadnici SS postrojbi.

584 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

585 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

586 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 510.

587 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

588 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
335.	Radošević	Vicko[589]	-	25.3.1890.	Ante	Anđelija r. Čipčić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
336.	Radovan r. Smodlaka	Anica ž. Nikolina[590]	-	5.12.1869.	Mijo	Matija r. Rogošić	Hrvatica	rkt.	udana, majka četvero djece
337.	Radovan	Ivan[592]	-	14.7.1889.	Nikola	Anica r. Smodlaka	Hrvat	rkt.	oženjen, otac sedmero djece
338.	Radovan r. Balić	Mara, ž. Tomina[594]	-	1.4.1867.	Jure	Anica r. Balić	Hrvatica	rkt.	udana, majka troje djece
339.	Radovan	Mate[596]	-	27.2.1923.	Josip	Mara r. Čelan	Hrvat	rkt.	neoženjen
340.	Radovan	Mirko Vinko[599]	-	18.1.1921.	Josip	Mara r. Čelan	Hrvat	rkt.	neoženjen
341.	Radovan	Petar[601]	-	27.6.1918.	Ivan	Anđa Rogošić	Hrvat	rkt.	Nije sklopio brak. Otac jednog djeteta.
342.	Radovan	Toma[604]	-	13.12.1864.	Mate	Iva r. Smodlaka	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
343.	Rogošić	Andrija[606]	Baškić	11.3.1918.	Petar	Anđa r. Balić	Hrvat	rkt.	neoženjen
344.	Rogošić	Anđa[608]	-	11 godina	Mate	Nepoznato	Hrvatica	rkt.	nepoznato
345.	Rogošić	Ante[609]	-	22.2.1926.	Mate	Matija r. Rogošić	Hrvat	rkt.	neoženjen
346.	Rogošić	Ante[611]	-	20.10.1877.	Mate	Anđelija r. Vučković	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje
347.	Rogošić	Ante[612]	-	28.4.1919.	Mate	Kata r. Radan	Hrvat	rkt.	neoženjen

589 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br.71/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije, strijeljan je u listopadu 1943. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

590 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 24/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160. Krivo je upisana kao Antica Radovan, žena Nikole.

591 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

592 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 16; KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 215; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

593 Prema izjavi Nikole Vučkovića - Javora, ubijen je u kolovozu 1942. Usp. HR-HDA-1372, Memoarsko gradivo sudionika radničkog i revolucionarnog pokreta - XX , k. 16, 16 (I-1).

594 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

595 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), ubili su je četnici zajedno sa suprugom Tomom u listopadu 1942. godine.

596 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, III. dalmatinska brigada - Popis palih boraca kroz V. ofenzivu i kasnije; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 510; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; KUČAN, *Sutjeska*, str. 289; ŠALOV, *Treća*, str. 585; KUŽIĆ, *Povijest Dugopolja*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 221.

597 Prema podatcima Stanja duša, knj. 2, umro je ili poginuo 10.10.1942.

598 Prema drugom izvoru poginuo je kod Čehotina (BiH). Usp. HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, III. dalmatinska brigada - Popis palih boraca kroz V. ofenzivu i kasnije.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	civil	Ubili ga zajedno sa sinom Mirkom pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
domaćica	civil	Ubili je četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.[591]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga pred kućom partizani	25.9.1942.[593]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
domaćica	civil	Umrla od starosti 27.4.1944.[595]	27.4.1944.	Dugopolje, ukopana u groblju
težak	vojnik (pripadnik I. udarnog mosorskog bataljuna i politički delegat voda u. 2. četi 3 bataljuna 3. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV-u od 1942., član SKOJ-a od 1942. Umro od tifusa u brigadnoj bolnici	Druga polovica svibnja 1943.[597]	Višnjica (Sandžak, Republika Crna Gora)[598], mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (zastavnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen kod Bleiburga. Daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5. 1945.[600]	Nepoznato
težak	ustaški dužnosnik	Zarobljen i likvidiran od strane partizana. Prema podatcima OZN-e krajem 1944. se nalazio u zatvoru OZN-e[602]. Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2. ubijen u Sloveniji	1945.[603]	Kevina jama ili rijeka Krka, posmrtni ostaci nisu pronađeni
težak	civil	Ubili ga četnici i talijanski vojnici zajedno sa suprugom Marom	4.10.1942.[605]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
državni službenik	navodno vojnik (pripadnik redarstva NDH)	U Zagrebu ga uhitili Nijemci 1943.i odveli u logor, nakon čega mu se gubi trag[607]	28.2.1943.	Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	nepoznato	Ubili je njemački vojnici	21.1.1944.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik 2. čete 2. bataljuna Mosorskog partizanskog odreda NOV-a)	Stupio u partizane 20.6.1944. Pred kraj rata stigao u Dugopolje i umro od posljedica rata i bolesti	20.12.1944.[610]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak djece	civil	Ubili ga zajedno sa sinom Ivanom pripadnici	27.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju 7. SS divizije "Prinz Eugen"
težak	vojnik (dočasnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik 20. divizije NOV-a)	Zarobljen nakon ulaska partizana u Sinj i Split 25./26.10.1944. i mobiliziran u partizanske postrojbe. Poginuo nakon oko 48 sati	29.11.1944.	Knin, mjesto ukopa nepoznato

599 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
600 Prema podatcima Stanja duša, knj. 2, stradao je 18.5.1945.
601 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
602 HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 35, sig. 11.3.11, Razni popisi.
603 Prema podatcima Stanja duša, knj. 2, stradao je 18.5.1945.
604 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 25/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160. Greškom je upisan kao Tonko Radovan pok. Mate.
605 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
606 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 2; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, br. 2164/57, S-32/57.
607 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), u Zagrebu su ga 1945. odveli komunisti s dvojicom kolega i ubili.
608 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.
609 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 513; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
610 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
611 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 55/43; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije, strijeljan je u listopadu 1943. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.
612 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 13937/55, S-57/55; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 133; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
348.	Rogošić	Božo[613]	-	2.6.1909.	Miho	Lucija r. Perišić	Hrvat	rkt.	oženjen
349.	Rogošić	Božo[614]	-	Nepoznato	Nepoznato	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen
350.	Rogošić	Božo[615]	Crnjikov	19.11.1877.	Josip	Tomica r. Vučković	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
351.	Rogošić	Bože Nediljko[617]	-	4.3.1920.	Ivan	Matija r. Radan	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
352.	Rogošić r. Đuderija	Filipa Anica ž. Božina[619]	-	8.5.1912.	Jure	Ana r. Čulin	Hrvatica	rkt.	udana
353.	Rogošić	Frane Ivan[622]	-	20.1.1922.	Petar	Anastazija r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
354.	Rogošić	Ivan (Mile)[625]	Kojić	20.1.1907.	Ante	Božica r. Perković	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
355.	Rogošić	Ivan[626]	-	28.2.1881.	Ante	Cvijeta r. Balić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac petero djece
356.	Rogošić	Ivan[627]	-	1869.	Ante	Nepoznato (Kojičuša)	Hrvat	rkt.	oženjen, otac devetero djece
357.	Rogošić	Ivan[628]	-	8.7.1927.	Ilija	Anica Anđa r. Doždor	Hrvat	rkt.	neoženjen
358.	Rogošić	Ivan[629]	-	25 godina	Jozo (Jure)	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
359.	Rogošić	Ivan Marko[630]	-	19.10.1921.	Josip	Vinka r. Caktaš	Hrvat	rkt.	nepoznato
360.	Rogošić	Ivan[631]	-	37 godina	Mate	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
361.	Rogošić	Jozo[632]	Bakotin	18.8.1928.	Bože	Antica - Ivka r. Ćaleta	Hrvat	rkt.	neoženjen

613 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Podatci su preuzeti iz Evidencije pokopanih hrvatskih vojnika, Gradska groblja Mirogoj Zagreb; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

614 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 4, NS-Br. 18697/50, S-46/57. Imao je kći Slavku, r. 9.9.1940. Žena se zvala Anđa r. Radošević i umrla je prirodnom smrću 1941. godine. Nakon majčine smrti Slavka je živjela kod ujaka Joze Radoševića p. Nikole.

615 Na spomen-obilježju iz 1971. naveden je kao Bože. MUS, Matica umrlih, r. br. 26/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, br. 793/57, S-14/57; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.

616 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

617 MUS, Matica umrlih, r. br. 12/44; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 15; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

618 Jama Orlovača kod Kotlenica evidentirano je grobište Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugog svjetskog rata i poraća. Usp. *Izvješće o radu Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava od osnutka (11. veljače 1992.) do rujna 1999. godine*, Zagreb, rujan 1999., str. 96.

619 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

620 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

621 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

622 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
nepoznato	vojnik (pripadnik 34. pripremne bojne Sinj/ Nadstojnik 7. odjeljenja Stožera ustaške bojne)	Umro od TBC-a u Glavnoj domobranskoj bolnici u Zagrebu	1.3.1944.	Zagreb, pokopan na groblju Mirogoj
nepoznato	vojnik (pripadnik NOV-a)	Poginuo	1943.	Nepoznato
težak	civil	Ubili ga četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.[616]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice)	Nakon ranjavanja partizani ga bacili u jamu Orlovaču[618] kod Tukića kuća u Kotlenicama	23.2.1944.	Jama Orlovača (Kotlenice), posmrtni ostaci nisu pronađeni
nepoznato	nepoznato	Posljednji put viđena u Dugopolju 1942.	11.3.1943.[620]	Split[621], mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva - mornarički legionar)	Poginuo na Crnom moru. Prema podatcima u Stanju duša nestao u Srijemu	1943.[623] ili 18.4.1944.[624]	Crno more ili Srijem, mjesto ukopa nepoznato
radnik	navodno vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva)	Ubili ga zajedno s ocem Antom pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	27.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga pred kućom pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik redarstva NDH/ pripadnik 2. čete 3. bataljuna Mosorskog partizanskog odreda Jugoslavenske armije)	Navodno prislino mobiliziran od partizana. Poginuo na Malom Lošinju nesretnim slučajem. Prema podatcima Komisije (1991. -2002.), kut. 228, ubili su ga partizani iz Neorića	23.4.1945.	Mali Lošinj, mjesto ukopa nepoznato
težak	nepoznato	Ubili ga njemački vojnici	21.2.1944.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva)	Umro od sušice	8.1.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga njemački vojnici	29.9.1943.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Stradao kod Bleiburga, na Križnom putu ili u Dalju	30.10.1944.[633]	Nepoznato

623 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
624 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
625 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23; MUS, Matica umrlih, r. br. 54/43; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
626 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 72/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije, strijeljan je u listopadu 1943. godine. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.
627 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije, strijeljan je u listopadu 1943. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
628 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. VELIČ i dr., *Mosorski*, str. 514; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
629 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23.
630 MUS, Matica umrlih, r. br. 6/44.
631 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.
632 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. U spisima Narodnog odbora Općine Solin navedeno je da je Jozo Rogošić Božin nestao u ratu i nepoznatog boravišta. Usp. HR-DAST-553, svež. 3, br. 26132/51, S-137/51.
633 ŽAD, Stanje duša, knj. 2. Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), poginuo je 1945. godine.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
362.	Rogošić	Josip[634]	Kojić	21.11.1923.	Marko	Anđa r. Bosančić	Hrvat	rkt.	neoženjen
363.	Rogošić	Josip[636]	Šunjilo	15.8.1901.	Ivan	Matija r. Radošević	Hrvat	rkt.	oženjen, otac šestero djece
364.	Rogošić r. Radošević	Lucija, ž. Matina[638]	-	3.12.1881.	Ante	Anđa r. Čipčić	Hrvatica	rkt.	udana, majka dvoje djece
365.	Rogošić	Ljubica[640]	-	18.6.1922.	Ivan Petar	Milica r. Plazibat	Hrvatica	rkt.	-
366.	Rogošić	Marko[641]	-	12.2.1912.	Mate	Matija r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
367.	Rogošić	Mate[642]		1920.	Nepoznato	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
368.	Rogošić	Mate[643]	-	19.9.1899.	Ante	Anđa r. Macanović	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
369.	Rogošić	Mate[644]	-	1918.	Ante	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
370.	Rogošić	Mate[645]	-	11.12.1922.	Bože	Antica - Ivka r. Ćaleta	Hrvat	rkt.	neoženjen
371.	Rogošić	Mate[646]	-	20.2.1920.	Marko	Anđa r. Bosančić	Hrvat	rkt.	neoženjen
372.	Rogošić	Mijo[648]	Mića	27.5.1878.	Ante	Cvijeta r. Balić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac petero djece
373.	Rogošić	Mirko Ivan[650]	-	18.2.1920.	Miho	Cvijeta r. Caktaš	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
374.	Rogošić	Petar[653]	-	21.8.1921.	Mate	Kata r. Radan	Hrvat	rkt.	neoženjen

634 HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. U spisima Narodnog odbora Općine Solin navedeno je da je Josip Rogošić pok. Marka nestao. Usp. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 14255/49, S-74/49).

635 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

636 Na spomen-obilježju iz 1971. naveden je kao Jozo. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

637 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

638 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 27/42; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.

639 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

640 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

641 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. KNEZOVIĆ - ĆURIN, *Deseta*, str. 319; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

642 Osoba je evidentirana kao ratna žrtva na prvom spomeniku, no o istoj nisu pronađeni nikakvi podatci.

643 HR-HDA-1372, Memoarsko gradivo sudionika radničkog i revolucionarnog pokreta - XX , k. 16, 16 (I-1); HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, br. 889/57, 13/57; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 15; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik NOV-a, dezertirao)	Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), kut. 228, ubili su ga partizani kao civila. Prema podatcima Stanja duša, knj. 2, ubili su ga njemački vojnici. Prema podatcima Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora strijeljali su ga ustaše na Klis-Grlu u listopadu 1943.	3.10.1943.[635]	Klis-Grlo, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Poginuo u crkvi sv. Petra u Splitu tijekom angloameričkog bombardiranja	3.6.1944.[637]	Split, mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civil	Zaklali je pred kućom četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.[639]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
časna sestra, anćela	civil	Poginula u Bresci	8.2.1945.	Brescia (Republika Italija), mjesto ukopa nepoznato
pekar	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik 1. bataljuna 10. dalmatinske brigade NOV-a)	Zarobljen kao domobranski pekar u Sinju. Mobiliziran u NOV. Smrznuo se na maršu Knin - Kijevo zajedno s 45 pripadnika 10. dalmatinske brigade	28.1.1945.	Suhopolje kod Kijeva, mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	vojnik	Nepoznato	1945.	Nepoznato
težak	civil	Ubili ga partizani kao glavara sela i bacili u jamu ispod Štenika u Mosoru - Vladića korita	Svibanj 1942.	Mosor, posmrtni ostaci nisu nađeni
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva ?)	U Dugopolju ranjen iz pištolja u desno rame te prevezen u Civilnu bolnicu Split 13.6.1941., gdje je umro	18.6.1941.	Split, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Stradao kod Bleiburga, na Križnom putu ili u Dalju. Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2, njemački vojnici su ga odveli u Dalj između 14. i 18.12.1944.	1945.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ Hrvatskih oružanih snaga)	Ubili ga partizani	1945.[647]	Dravograd (Republika Slovenija), mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Zapalili ga u kući četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.[649]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen i zatočen u splitskom logoru Gripe te likvidiran. Nalazi se na OZN-inom popisu zarobljenih ustaša bez podataka o sudbini[651]	Potkraj 1944.[652]	Split, mjesto ukopa nepoznato
ustaški dočasnik	vojnik (zastavnik Ustaške vojnice/ Hrvatskih oružanih snaga)	Zatočen u logoru na Kanalu (Zagreb), odveden i likvidiran	1945.[654]	Nepoznato

644 HR-DAST-264, Civilna bolnica Split, svež. 70, Povijesti bolesti svibanj-lipanj 1941.; Svjedočanstvo časne sestre Marijane Radošević.
645 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. U spisima Narodnog odbora Općine Solin navedeno je da je Mate Rogošić Božin nestao u ratu i nepoznatog boravišta. Usp. HR-DAST-553, svež. 3, br. 26132/51, S-137/51; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
646 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 7064/49, S-36/49.
647 Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2, poginuo je 3.6.1945.
648 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 28/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.
649 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
650 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 136.
651 HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 35, sig. 11.3.11, Razni popisi.
652 Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2, odveden je iz grupe 27.4.1944.
653 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), v. 228. U spisima Narodnog odbora Općine Solin navedeno je da je Petar Rogošić pok. Mate „odsutan i nepoznatog boravišta". Usp. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, br. 3251/57, S-40/57.
654 Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2, stradao je 10.5.1945.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
375.	Rogošić	Rato[655]	-	1918.	Bože	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen
376.	Rogošić	Slavko[656]	-	1914.	Ivan	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
377.	Rogošić	Stjepan[657]	-	1910.	Ante	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
378.	Rogošić	Stjepan[658]	-	26.12.1925.	Bože	Antica - Ivka r. Ćaleta	Hrvat	rkt.	neoženjen
379.	Rogošić	Stjepan[660]	Tupić (?)	6.3.1916.	Marko	Anđa r. Jurenić	Hrvat	rkt.	oženjen
380.	Rogošić	Stjepan Jakov[661]	-	7.11.1920.	Mate	Anđa r. Vuković	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
381.	Silić	Ivan[663]	-	22.6.1868.	Ante	Iva r. Vukasović	Hrvat	rkt.	oženjen
382.	Smodlaka r. Čulin	Anđa, ž. Šimunova[664]	-	26.5.1924.	Ante	Božica r. Čipčić	Hrvatica	rkt.	udana, majka jednog djeteta
383.	Smodlaka	Ante[665]	-	23.10.1920.	Ivan	Lucija r. Balić	Hrvat	rkt.	neoženjen
384.	Smodlaka	Božidar[667]	Kikac	6.1.1918.	Ivan	Lucija r. Balić	Hrvat	rkt.	neoženjen
385.	Smodlaka	Josip[669]	-	15.3.1914.	Miho	Lucija r. Rogošić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
386.	Smodlaka	Marin[670]	-	Nepoznato	Ivan	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
387.	Smodlaka	Mate[671]	-	20.1.1872.	Miho	Matija r. Rogošić	Hrvat	rkt.	nepoznato
388.	Smodlaka r. Rogošić	Matija ž. Matina[672]	-	1.2.1878.	Ante	Stana r. Perišić	Hrvatica	rkt.	udana

655 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
656 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
657 Prema kazivanju časne sestre Marijane Radošević.
658 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. U spisima Narodnog odbora Općine Solin navedeno je da je Stipe Rogošić Božin nestao u ratu i nepoznatog boravišta. Usp. HR-DAST-553, svež. 3, br. 26132/51, S-137/51.
659 U Stanju duša, knj. 2, ubilježen je 30.101944.
660 MALBAŠA, *Komunistički*, str. 136.
661 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
662 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.; HR-HDA-1501, Velika župa Cetina, k. 1, br. taj. 1699, 7.9.1944.
663 Nedostaje na spomeniku iz 1971. ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
664 Na spomeniku iz 1971. kao civil. ŽAD, Stanje duša, knj. 2.; HR-DAST-264, Civilna bolnica Split, Upisnik bolesnika 1944.-XX, II. dio, stranica 75, r.br. 3748 i svež. 90, Povijest bolesti rujan-listopad 1944.; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160. Prema podatcima Zemaljske komisije, strijeljali su je ustaše u rujnu 1944. u Dugopolju. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/Hrvatskih oružanih snaga)	Bio domobran u Kninu. Vratio se kući 1945. Otišao u Osijek i nestao	1945.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik NOV-a)	Zarobili ga i mobilizirali partizani. Stradao kod Knina	1944.	Knin, mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva/Hrvatski oružanih snaga ?)	Nepoznato	1945.	Banja Luka
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Stradao kod Bleiburga, na Križnom putu ili u Dalju	1945.[659]	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Stradao kod Bleiburga ili na Križnom putu. Prema podatcima Stanja duša, knj. 2, poginuo u Osijeku 2.5.1945.	1945.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice)	Ubijen i iznakažen od partizana u svom vinogradu u Vučipolju - Dugopolje. Partizane je predvodio Jozo Rogošić, r. 1919., zvani Gnjida iz Dugopolja	27.8.1944.[662]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Umro od gladi	6.2.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
domaćica	civil	Ranjena u konobi od ustaša od slučajno ispaljenog metka i prebačena u Civilnu bolnicu Split 6.10.1944. Umrla nakon nekoliko dana	13.10.1944.	Split, pokopana u Dugopolju
djelatni domobranski časnik	vojnik (zastavnik Hrvatskog domobranstva/ pripadnik NOV-a)	Priključio se partizanskim postrojbama, odakle je zatim dezertirao. U Zagrebu osuđen od vojnog prijekog suda NDH zbog izdaje i pogubljen	1945.[666]	Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik 1. udarnog mosorskog bataljuna i 2. dalmatinske brigade NOV-a)	Stupio u partizane 8.9.1942. ili u srpnju iste godine Poginuo u borbi protiv oružanih snaga NDH	Lipanj 1943.[668]	Zelengora - Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Poginuo kod Balić-Džaka navodno od zalutalog metka. Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2., poginu od ustaša, a prema Matici umrlih, poginuo u unakrsnoj borbi partizana i ustaša	22.3.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
nepoznato	nepoznato	Ubili ga njemački vojnici	Rujan ili listopad 1943.	Nepoznato
težak	civil	Umro od gladi, a dan poslije i žena Matija također od gladi	15.1.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju Smodlaka r. Rogošić
domaćica	civil	Umrla od gladi dan prije muža Mate, koji je umro na isti način	16.1.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju

665 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
666 Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2, stradao je 8.5.1945.
667 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. Na spomen-obilježju iz 1971. naveden je kao Božo. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; KUČAN, *Sutjeska*, str. 263; *Druga dalmatinska*, str. 670; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 523.
668 Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2. stradao je u studenome 1944.
669 Na spomen-obilježju iz 1971. naveden je kao Jozo. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije strijeljali su ga ustaše u veljači 1944. u Dugopolju. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 2; MUS, Matica umrlih, r. br. 18/44.
670 HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23.
671 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 6/43.
672 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 7/43.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
389.	Smodlaka	Milica Nedjeljka[673]	-	8.4.1924.	Božo	Anđa r. Podrug	Hrvatica	rkt.	neudana
390.	Smodlaka	Milka[675]	-	1922.	Nepoznato	Nepoznato	Hrvatica	rkt.	nepoznato
391.	Smodlaka	Nedjeljko[676]	-	11.1.1925.	Ivan	Lucija r. Balić	Hrvat	rkt.	neoženjen
392.	Šimić r. Radošević	Anđa, ž. Markova[677]	-	27.7.1874.	Mate[678]	Matija r. Jerković	Hrvatica	rkt.	udana, majka troje djece
393.	Šimić r. Rogošić	Iva, ž. Božina[679]	-	5.5.1864.	Mate	Anđelija r. Vučković	Hrvatica	rkt.	udana, majka sedmero djece
394.	Šimić r Čulap	Jela, ž. Ivanova[681]	-	10.8.1864.	Miho	Iva r. Bosančić	Hrvatica	rkt.	udana, majka sedmero djece
395.	Šimić	Mirko[683]	-	8.3.1926.	Miho[684]	Anica r. Jurenić	Hrvat	rkt.	neoženjen
396.	Šimunović	Jozo[685]	Škepić	1904.	Andrija	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
397.	Šimunović	Marko[686]	-	22.4.1924.	Mate	Ana r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
398.	Šimunović	Mijo[688]	-	Nepoznato	Jadre	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
399.	Šimunović	Petar[689]	-	7.10.1922.	Mate	Ana r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
400.	Tomaša	Bože[691]	-	23.12.1907.	Josip	Matija r. Doždor	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
401.	Tomaša	Ivan[693]	-	1920.	Mate	Nepoznato	Hrvat	rkt.	neoženjen
402.	Tomaša	Jozo[694]	-	3.10.1942.	Ivan	Milica r. Radošević	Hrvat	rkt.	-
403.	Tomaša	Mate[696]	-	23.1.1924.	Miho	Božica r. Prančić	Hrvat	rkt.	neoženjen
404.	Tomaša	Miho[697]	-	16.8.1883.	Petar	Marija r. Vuković	Hrvat	rkt.	oženjen, otac šestero djece

673 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
674 Prema Stanju duša, knj. 1, pogrešno je naveden datum stradanja 19.1.1944.
675 Osoba je evidentirana kao ratna žrtva na prvom spomeniku, no o istoj nisu pronađeni nikakvi podatci.
676 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 137.
677 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 30/42; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160. Greškom je upisana kao Jela Šimić, žena Marka. ŽAD, Stanje duša, knj. 2.; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Kao datum smrti pogrešno je naveden 26.1.1942.; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 137.
678 Prema Matici umrlih, r. br. 30/42, ime oca je Marko.
679 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.
680 U Stanju duša, knj. 2, naveden je datum stradanja 7.12.1943.
681 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 29/42; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Kao datum smrti pogrešno je naveden 26.1.1942.
682 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
683 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 137; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; MUS, Matica umrlih, r. br. 52/43; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
684 Prema Matici umrlih, r. br. 52/43, ime oca je Božo.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
domaćica	civil	Poginula tijekom bombardiranja Slavonskog Broda	19.1.1945.[674]	Slavonski Brod mjesto ukopa nepoznato
nepoznato	civil	Nepoznato	1945.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Ubio ga s tri hica u glavu Grgo Bosančić, pripadnik NOV-a iz Dugopolja	11.11. 1944.	Okolica Knina, mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civil	Zaklali je četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
domaćica	civil	Zaklali je četnici i talijanski vojnici	1942.[680]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
domaćica	civil	Zaklali je četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.[682]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	civil	Strijeljali ga njemački vojnici u njegovom vrtu	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Bačen u Kevinu jamu - Radošić	Studeni 1944.	Kevina jama (Radošić), posmtni ostaci nisu pronađeni
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zatočen u splitskom logoru Gripe, te potom bačen u Kevinu jamu - Radošić. Supočinitelj je Ivan Vučković zvani Đan iz Splita	Studeni 1944.[687]	Kevina jama (Radošić), posmrtni ostaci nisu pronađeni
težak	nepoznato	Likvidirali ga partizani	Nepoznato	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata	Nakon 7.-15.5. 1945.[690]	Nepoznato
težak	civil	Ubili ga ustaše kad kapelice u Dugopolju, kod Banovih kuća	25.11.1943.[692]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik Hrvatskog domobranstva)	Zarobili ga i ubili partizani	1943.	Okolica Gospića, mjesto ukopa nepoznato
dijete	civil	Poginuo tijekom granatiranja	10.10.1944.[695]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
radnik	civil	Nakon završetka rata vratio se s rada u Njemačkoj, uhićen i ubijen. Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2, nestao u Slavoniji 14.3.1943.	1945.	Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Ubili ga četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.[698]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju

685 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
686 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
687 U Stanju duša župe, knj. 2, naveden je datum stradanja 7.4.1945.
688 JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 17.
689 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
690 U Stanju duša, knj. 2, naveden je datum stradanja 7.4.1945.
691 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MUS, Matica umrlih, r. br. 88/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160.
692 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
693 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. U spisima Narodnog odbora Općine Solin navedeno je da je Ivan Tomaša pok. Mate „odsutan i nepoznatog boravišta.“ Usp. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 28, br. 3319/57, S-39/57.
694 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
695 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
696 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
697 Na spomen-obilježju iz 1971. naveden je kao Mijo. MUS, Matica umrlih, r. br. 31/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.
698 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
405.	Vučković	Ante[699]	-	1923.	Mijo	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
406.	Vučković	Ante[700]	-	10.8.1938.	Jozo	Božica r. Vučković	Hrvat	rkt.	-
407.	Vučković	Ante Barnaba[702]	Salić	9.6.1934.	Božo	Anđa r. Doždor	Hrvat	rkt.	-
408.	Vučković	Ante[703]	Čelica	2.5.1875.	Dujo	Jaka r. Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen, otac sedmero djece
409.	Vučković	Ante[704]	-	1922.	Mijo	Nepoznato r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
410.	Vučković	Božo[709]	-	19.12.1904.	Ante	Anica r. Smodlaka	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
411.	Vučković	Božo[712]	Šugelj	29.7.1909.	Ivan	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
412.	Vučković	Božo[713]	-	1.5.1915.	Jure	Božica r. Marasović	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
413.	Vučković	Bože[715]	Salić	3.10.1891.	Miho	Anđa r. Doždor[716]	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
414.	Vučković	Ivan[717]	-	6.1.1872.	Luka	Matija r. Silić	Hrvat	rkt.	oženjen
415.	Vučković	Ivan[718]	Gušeta	1890.	Marko	Nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece

699 Nedostaje na spomeniku iz 1971. ŠALOV, *Treća*, str. 609.
700 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
701 MUS, Matica umrlih, r. br. 46/45.
702 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 74/43; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 2; Prema podatcima Zemaljske komisije, strijeljan je u listopadu 1943. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.
703 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 21/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
704 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 553; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; KNEZOVIĆ - ĆURIN, *Deseta*, str. 323.
705 KNEZOVIĆ - ĆURIN, *Deseta*, str. 323.
706 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 553
707 KNEZOVIĆ - ĆURIN, *Deseta*, str. 323; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 553.
708 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.
709 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
nepoznato	vojnik (pripadnik 3. dalmatinske brigade NOV-a, kasnije pripadnik 1., a zatim 8. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV-u od lipnja 1942. kao pripadnik Mosorskog partizanskog odreda. Poginuo u borbi kao zamjenik zapovjednika bataljuna 8. dalmatinske brigade	Studeni 1944.	Oštra Glavica - Knin, mjesto ukopa nepoznato
dijete	civil	Naišao s rođakom i vršnjakom u šumi na minu i stradao. Prema podatcima iz Matice umrlih, umro 1.9.1945. od zatrovanja rane[701]	1945.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
dijete	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen" za odmazdu. Osveti je prethodila pucanje partizanke Mile Vujević iz susjednih Ercegovaca na njemačke vojnike	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Zapalili ga četnici i talijanski vojnici	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik I. udarnog mosorsko bataljuna i potporučnik 1. bataljuna 10. dalmatinske brigade NOV-a)	U kolovozu 1942. stupio u NOV. U monografiji 10 dalmatinske brigade navedeno je da je poginuo u borbi. Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), kut. 228, stradao od zalutalog metka 1942.	23.7.1944.[705] ili 27.7.1944.[706]	Kokovići - Maovice[707]. ili Polača (Knin)[708]. Nakon završetka rata posmrtni ostaci preneseni u Dugopolje
redarstveni satnik	vojnik (pripadnik redarstva NDH)[710]	Ubili ga pripadnici SS postrojbi	24.12.1944.[711]	Zemun (Republika Srbija), pokopan na zagrebačkom groblju Mirogoj
težak	civil	Silom odveden 1943. od partizana, ali je uspio pobjeći.Nakon rata u logoru su ga pronašli Nikola Vučković Javor i njegov brat Ivan Đan te ga ubili. Prema podatcima Narodnog odbora Općine Solin, Božo Vučković stupio je krajem 1944. u NOV, nakon čega je pobjegao u Hrvatsko domobranstvo te se od tada za njega više nije čulo	1945.	Nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Nakon ulaska partizana u Sinj i Split 25./26.10.1944. zatočen u logoru Gripe u Splitu te likvidiran. Stradao krivnjom Nikole Vučkovića - Javora i njegovog brata Ivana zvanog Đan	13.11.1944.[714]	Kevina jama, posmrtni ostaci nisu pronađeni
težak	civil	Ubili ga pripadnici SS postrojbi za odmazdu. Osveti je prethodilo pucanje partizanke Mile Vujević iz susjednih Hercegovaca na njemačke vojnike	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Podlegao batinama zadobivenim od strane ustaša	30.12.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
nepoznato	civil	Preminuo od gladi	1943.[719]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju

710 Prema podatcima iz Stanja, knj.2, bio je zapovjednik policije.
711 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
712 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-DAST-553, No Općine Solin, svež. 28, br. 2130/58, S-24/58).
713 HR-DAST-409, SUP za Dalmaciju, k. 165, Popis likvidiranih zarobljenih ustaša u logoru Gripe; MATKOVIĆ - PAŽANIN, *Zločini i teror*, online izadnje, br. 128, str. 353; HR-HDA-1944, (1991.-2002.); MALBAŠA, *Komunistički*, str. 139; JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 15.
714 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
715 Na spomen-obilježju iz 1971. naveden je Božo. MUS, Matica umrlih, r. br. 73/43; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 2; Prema podatcima Zemaljske komisije, strijeljali su njemački vojnici u listopadu 1943. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.
716 Prema Matici umrlih, r. br. 73/43, ime majke je Kata r. Radan.
717 Nedostaje na spomeniku iz 1971. ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
718 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 129.
719 Prema podatcima Stanka Balića.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
416.	Vučković	Ivan[720]	-	16.12.1915.	Mate	Matija r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
417.	Vučković	Jozo[721]	Široki	1909.	Ante	Mara r. Ramljak	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
418.	Vučković	Josip[722]	-	15.4.1920.	Stjepan	Ružica r. Čipčić	Hrvat	rkt.	neoženjen
419.	Vučković	Jure[723]	-	28.3.1905.	Ante	Iva r. Vukasović	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece
420.	Vučković	Lucija[724]	-	21.7.1926.	Jure	Božica, r. Marasović	Hrvatica	rkt.	nepoznato
421.	Vučković	Marko[725]	-	4.10.1901.	Božo	Jurka. r. Doždor	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
422.	Vučković	Marko[727]	-	49 godina	Jerko	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
423.	Vučković	Marko[728]	Prketić	1.1.1910.	Mate	Matija r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen
424.	Vučković	Mirko[732]	Bilićev	14.2.1914.	Ante	Anica r. Smodlaka	Hrvat	rkt.	oženjen, otac jednog djeteta
425.	Vučković r. Čipčić	Ružica ž. Stjepanova[735]	-	19.2.1891.	Miho	Iva Anica r. Čelan	Hrvatica	rkt.	udana
426.	Vukasović	Ana[737]	-	11.7.1939.	Marko	Milica r. Balić	Hrvatica	rkt.	-
427.	Vukasović	Ante[738]	-	Nepoznato	Ivan	Nepoznato	Hrvat	rkt.	nepoznato
428.	Vukasović	Ante[739]	Varak	19.6.1870.	Šimun	Lucija r. Punda	Hrvat	rkt.	oženjen, otac četvero djece

720 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Narodnog odbora Općine Solin, Ivan Vučković pok. Mate nalazio se u svibnju 1945. u Zagrebu kao pripadnik hrvatskog redarstva, a nakon ulaska partizana u grad gubi mu se trag Usp. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 12088/54, S-107/54.

721 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

722 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima NO općine Solin Josip Vučković bio je domobranski vodnik. Usp. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 18446/53, S-109/53.

723 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Narodnog odbora Općine Solin, Juru Vučković partizani su odveli od kuće 13. siječnja 1943. te je od istih osoba strijeljan dana 17. siječnja 1943. na mjestu Dušina na Mosoru gdje je i pokopan.

724 Na spomeniku iz 1971. kao partizanka. Navedena je kao Luca. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 1856/55, S-198/54; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

725 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

726 Prema podatcima iz Stanja duša, knj.2, navedeno je samo da je ubijen.

727 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23.

728 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 140.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	vojnik (vodnik Hrvatskog domobranstva/Hrvatskih oružanih snaga)	Ubili ga partizani u predgrađu Zagreba	7.5.1945.	Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Ubili ga partizani u Dalju, kamo je otišao po hranu. Prema izjavi dvoje svjedoka, dala ga je ubiti Zorka Vučković r. Plazibat, ž. Luke, njegovog prvog rođaka	1945.	Dalj, mjesto ukopa nepoznato
djelatni dočasnik	vojnik (pripadnik Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen kod Bleiburga, daljnja sudbina nepoznata. Prema podatcima NO općine Solin, posljednji put viđen u Zagrebu uoči ulaska partizana u grad	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
težak	civil	Strijeljali ga partizani. Za njegovu smrt navodno je odgovoran Jozo Vučković pok. Stjepana, bivši partizanski komesar	7.1.1943.	Dušina - Mosor, 1 pokopan na mjestu likvidacije. Posmrtni ostatci preneseni u Dugopolje 1990. godine
nepoznato	vojnik (pripadnica NOV-a)	Poginula u borbi	14.3.1943.	Široka Kula - Lički Osik, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Poginuo tijekom bombardiranja Osijeka[726]	1944.	Osijek, mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Ubili ga njemački vojnici	29.9.1943.	Nepoznato, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Mosorskog partizanskog odreda NOV-a i desetar u 2. udarnom bataljunu NOPO za srednju Dalmaciju)	Član KPJ od 1941. U NOV stupio u ožujku 1942. Poginuo u borbi protiv četnika	25.6.1942.[729] ili svibanj 1941.[730]	Strmica kod Knina ili Kozjak kod Knina[731], mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (komandir čete u Mosorskom bataljunu i zapovjednik 2. čete 3. bataljuna 3. dalmatinske brigade NOV-a)	Član KPJ od 1942. Stupio u NOV 10. listopada 1942. Poginuo u borbi protiv pripadnika oružanih snaga NDH	3.3. 1943.[733] ili 1.5.1944.[734]	Cista Velika, mjesto ukopa nepoznato
domaćica	civil	Ubili je partizani. Ubojstvo je navodno naručio Nikola Vučković Javor. Ružica Vučković bila je majka Filipa Vučkovića, pripadnika NOV-a[736]	22.-23.7.1943.	Mosor, jama na Okapini (Mosor), posmrtni ostaci nisu pronađeni
dijete	civil	Ubili je njemački vojnici u kući Šimuna Vukasovića p. Ante	29.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
nepoznato	vojnik (pripadnik NOV-a)	Stupio u NOV 1943., nakon čega mu se gubi trag	Nepoznato	Nepoznato
težak	civil	Zapalili ga četnici i talijanski vojnici u Kotlenicama	4.10.1942.[740]	Kotlenice, pokopan u Dugopolju

729 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 553.
730 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
731 VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 553.
732 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŠALOV, *Treća*, str. 609.
733 ŠALOV, *Treća*, str. 609; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 553.
734 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
735 HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 42, sig. 11.49.1.3.; ŽAD, Stanje duša, knj. 2; MUS, Matica umrlih, r. br. 41/43.
736 Prema kazivanju Mate Akrapa iz Biska.
737 Na spomen-obilježju iz 1971. navedena je kao Anka. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.
738 Nedostaje na spomeniku iz 1971. HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 16478/49, S-82/49. Imao je brata Slavka i sestru Anu, koji su nakon rata živjeli u Zagrebu.
739 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 6/42; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-553, Narodni odbor Općine Solin, svež. 3, br. 16478/49, S-82/49; DIZDAR - SOBOLEVSKI, *Prešućivani*, str. 359-362; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160.
740 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
429.	Vukasović	Božo[741]	Varak	22.5.1904.	Ante	Jela r. Jerković	Hrvat	rkt.	neoženjen
430.	Vukasović	Božidar[742]	Varak	8.12.1924.	Ivan	Jela r. Vukasović	Hrvat	rkt.	neoženjen
431.	Vukasović r. Radina	Cvijeta, ž. Mihina[743]	-	29.3.1881.[744]	Mate	Iva r. Balić	Hrvatica	rkt.	udana, bez djece
432.	Vukasović	Dujo[746]	Brnić	12.4.1895.	Ivan	Antica r. Vukasović	Hrvat	rkt.	oženjen, otac sedmero djece
433.	Vukasović	Ivan[748]	Tirkić, Cigo	23.11.1924.	Josip	Božica r. Vučković	Hrvat	rkt.	neoženjen
434.	Vukasović r. Jerković	Jela, ž. Antina[751]	Brešić	14.5.1874.	Ivan	Matija r. Marasović	Hrvatica	rkt.	udovica, majka troje djece.
435.	Vukasović	Jerko[753]	-	28.9.1863.	Miho	Jela r. nepoznato	Hrvat	rkt.	oženjen, otac troje djece
436.	Vukasović	Josip[755]	Tirkić, Kljajo	20.3.1925.	Stjepan	Anđa r. Vučković	Hrvat	rkt.	neoženjen
437.	Vukasović	Jure[757]	Adžija	6.2.1894.	Josip	Lucija r. Bosančić	Hrvat	rkt.	oženjen, otac dvoje djece
438.	Vukasović	Marko[758]	Brnić	18.3.1896.	Jerko	Anica r. Caktaš	Hrvat	rkt.	oženjen, otac šestero djece
439.	Vukasović	Mate[759]	Brnić	29.3.1923.	Marko	Oršula r. Šimundža	Hrvat	rkt.	neoženjen
440.	Vukasović	Miho[761]	-	26.9.1881.	Nikola Svendano	Anđelija r.	Hrvat	rkt.	oženjen

741 Na spomeniku iz 1971. kao partizan, a bio je civil. HR-HDA-491, Opće upravno povjereništvo NDH kod II. armate talijanske vojske Višeg zapovjedništva talijanskih oružanih snaga „Slovenija-Dalmacija" – Rijeka/Sušak (1941.-1943.), k. 28, br. 12608; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; GIZDIĆ, *Dalmacija 1942*., str. 526-527. Prema podatcima Stanja duša, knj. 2, ubili su ga talijanski vojnici iza Kurtovih kuća u ogradi.

742 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. Naveden je kao Božo. ŽAD, Stanje duša, knj. 2.; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 554.

743 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 142.

744 Prema Matici umrlih, r. br. 27/43, datum rođenja je 20.3.1881.

745 ŽAD, Stanje duša, knj. 2; MUS, Matica umrlih, r. br. 27/43.

746 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

747 HR-HDA-1491, OZN-a Hrvatske, k. 35, sig. 11.3.11, Razni popisi.

748 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. ŠALOV, *Treća*, str. 610; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 554; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

749 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), poginuo je kod Polače 1942. godine.

750 Prema podatcima iz Stanja duša, knj.2, poginuo je i pokopan na Kosovu polju kod Knina.

751 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 17/44. O istoj osobi zabilježeni su podatci i pod r. br. 32/44. Razlika je u podatcima za okolnosti stradanja; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; ŽAD, Stanje duša, knj. 2. U Stanju bilo je prethodno upisano da je Jela Vukasović poginula 23.10.1944. od projektila ispaljenog iz minobacača NOV-a.

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
težak	civil	Uhitili ga talijanski vojnici i ubili na putu prema Splitu. Tijelo mu je nađeno 11.9.1942. u ogradi kod raskrižja Sinj-Dugopolje-Klis nedaleko Kočina brda	9.9.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (vodnik voda u Mosorskom bataljunu Cetinskog partizanskog odreda NOV-a)	Stupio u NOB u svibnju 1942. Poginuo u borbi protiv pripadnika oružanih snaga NDH	16./17.7.1943.	Cista ili Grabovac, pokopan u Cisti
domaćica	civil	Preminula od gladi	Travanj-svibanj 1943.[745]	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak i radnik	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice - kuhar)	Partizani ga ubili i bacili u Husinu jamu na Kamešnici. Prema podatcima OZN-e upućen na Vrdovo[747]. Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2, odvede je 30.10.1944.	Listopad 1944.	Husina jama (Kamešnica, Republika BiH), posmrtni ostaci nisu pronađeni
težak	vojnik (pripadnik I. udarnog mosorskog bataljuna i 3. dalmatinske brigade NOV-a)	U NOV od listopada 1942., član SKOJ-a. Poginuo u borbi	24./25.1.1943.[749]	Korita, Plješivica (Knin), m jesto ukopa nepoznato[750]
domaćica	civil	Zapalili je u kući pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"[752]	29.9.1943	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
težak	civil	Preminuo od gladi	18.7.1943.[754]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.9.1943.[756]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen". Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2, ubijene 28.9.1943. u polju, u Brkuljovoj kućari	29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	civil	Ubili ga ispred kuće pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen"	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
težak	vojnik (pripadnik NOV-a)	Poginuo u borbi protiv Hrvatskih oružanih snaga	24.2.1942. ili 1943.[760]	Okolica Gornjeg Vakufa (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Preminuo od gladi	Travanj-svibanj 1943.[762]	Dugopolje, pokopan u Dugopolju

752 Za Jelu su u Matici umrlih zabilježene dvije različite okolnosti stradanja. Pod 17/44. stoji da je odvedena i ubijena od partizana 20.3.1944., a pod br. 32/44. da je poginula od bacača 23.10.1944.

753 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 142.

754 ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

755 Na spomen-obilježju iz 1971. naveden je kao Jozo. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

756 ŽAD, Stanje duša, knj. 2. Prema podatcima Zemaljske komisije, ubijen je u listopadu 1943. godine. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.

757 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 23, k 34, sig. 160; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Zemaljske komisije ubijen je u listopadu 1943. Usp. HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.

758 Na spomeniku iz 1971. kao civil. MUS, Matica umrlih, r. br. 75/43; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; HR-HDA-306, Zemaljska komisija, sig. 14.4.; HR-DAST-36, Okružna komisija, k. 34, sig. 160; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

759 Nedostaje na spomeniku iz 1971. ŽAD, Stanje duša, knj. 2; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Komisije, ime mu je Miljenko.

760 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

761 Nedostaje na spomeniku iz 1971. MALBAŠA, *Komunistički*, str. 142.

762 ŽAD, Stanje duša, knj. 2; MUS, Matica umrlih, r. br. 26/43.

	PREZIME	IME	NADIMAK	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	NARODNOST	VJERA	BRAČNO STANJE
441.	Vukasović	Milica[763]	Brnić	28.9.1924.	Marko	Oršula r. Šimundža	Hrvatica	rkt.	neudana
442.	Vukasović	Miljenko[767]	Brnić	1923.	Marko	Oršula r. Šimundža	Hrvat	rkt.	neoženjen
443.	Ževrnja	Bartul[768]	-	1904.	Toma	Anica r. Kolić	Hrvat	rkt.	oženjen
444.	Ževrnja	Ivan[770]	Jurika	19.11.1925.	Ante Vicko	Matija r. Malbaša	Hrvat	rkt.	neoženjen
445.	Ževrnja	Mirko Anđelko[771]	Jurikin	1927.	Stjepan	Nepoznato r. Perišić	Hrvat	rkt.	neoženjen

763 Na spomeniku iz 1971. kao partizanka. HR-HDA-1908, 9. dalmatinska divizija, k. 32, NOV-37/5358; ŠALOV, *Treća*, str. 610; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 555; V. CAKTAŠ, *Miting crvene poezije 'Mrtvim proleterima u spomen'*, u: *Glas mosoraša, Prigodno izdanje, prosinac 1981.*, str. 50. Dalje CAKTAŠ, *Miting*, u: *Glas mosoraša, Prigodno izdanje, prosinac 1981.*, str. 50; ŽAD, Stanje duša, knj. 2.

764 Usp. http://hr.wikipedia.org/wiki/Desant_na_Drvar

765 Prema podatcima Komisije (1991.-2002.), poginula je 1943. godine. ŽAD, Stanje duša, knj. 2 kao datum smrti navodi 7.7.1944.

766 Prema drugom izvoru, poginula je na Sutjesci 1943. Usp. HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva, k. 35, sig. MG-II/35-1/1, Popis poginulih i nestalih boraca u toku rata kroz V. ofenzivu.

767 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. Naveden je kao Milenko. VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 555; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; CAKTAŠ, *Miting*, u: *Glas mosoraša, Prigodno izdanje, prosinac 1981.*, str. 50.

768 HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228. Prema podatcima Službe državne sigurnosti RSUP-a SRH, Bartul Ževrnja pok. Tome, r. 1904. u Dugopolju, pristupio je početkom Drugoga svjetskog rata Ustaškom pokretu te je postao ustaškim tabornikom u Klis-Grlu. Navodno se isticao u borbama, ubojstvima i pljački na tom području te je navodno ubio zapovjednika 1. dalmatinske proleterske divizije. Pred kraj rata navodno je neprimjetno stupio u postrojbe NOV-a (Jugoslavenske armije) i bio ranjen u Trstu, nakon čega se liječio u Beogradu pod tuđim imenom. Nakon napuštanja bolnice pobjegao je preko granice u Italiju gdje se bavio špijunažom protiv Demokratske federativne Jugoslavije (DFJ). U Dugopolju je navodno imao ženu i dva brata. Usp. HR-HDA-1561, Služba državne sigurnosti Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove Socijalističke Republike Hrvatske, sig. 013.0.39, Rekonstrukcija Ustaškog pokreta i aparata sa područja kotara Split (elaborat, 31. kolovoza 1962.), str. 77-78. Prema podatcima Upravnog odjela Kotarskog narodnog odbora Split od 22.X.1945. godine (predmet: narodnih neprijatelja spisak likvidiranih a neproglašenih), KRO:178/45-1, navedeno je da je Bartul Ževrnja likvidiran od NOV-a. Usp. JONJIĆ, *Narodni odbor*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 16.
Napominjemo da Prva dalmatinska proleterska divizija, čijeg je zapovjednika navodno ubio Bartul Ževrnja, nije postojala.Tijekom 2. svjetskog rata postojale su četiri dalmatinske divizije, 9., 19., 20. i 26., sve u sastavu 8. dalmatinskog korpusa. Na čelu 1. dalmatinske proleterske brigade, koja se nalazila u sastavu 26. dalmatinske divizije, nalazilo se šest zapovjednika, od kojih su dvojica stradala tijekom rata. Petar Ćetković, zapovjednik brigade od 6. rujna do početka studenog 1942. godine, rođen 12. listopada 1907. godine u selu Muževitići, Ljubotinj kod Cetinja, postao je 9. studenoga 1942. zapovjednikom 3. udarne divizije, u čijem se sastavu tada nalazila i 1. dalmatinska brigada. Smrtno je ranjen 28. ožujka 1943. u Nevesinju. Posmrtno je odlikovan Ordenom otadžbinskog rata SSSR-a prvog stupnja te 30. travnja 1943. proglašen narodnim herojem. Usp. NOVOVIĆ i dr., *Prva*

ZANIMANJE	CIVIL/ VOJNIK	OKOLNOSTI STRADANJA	DATUM STRADANJA	MJESTO STRADANJA I UKOPA
domaćica	vojnik (bolničarka u Mosorskom bataljunu i 3. dalmatinskoj brigadi NOV-a s činom vodnika)	U NOV-u od 15.2.1943. Poginula u borbi protiv oružanih snaga NDH i njemačke vojske tijekom operacije Rösselsprung ("Konjićev skok"), poznatije kao "Desant na Drvar" ili 7. ofenziva[764]	4.6.1944. [765]	Jadovnik, Bosansko Grahovo (Republika BiH)[766], mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik I. udarnog mosorskog bataljuna i 1. dalmatinske brigade NOV-a)	Poginuo u borbi protiv oružanih snaga NDH tijekom 4. ofenzive	1943.	Okolica Prozora (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik Ustaške vojnice/Hrvatskih oružanih snaga)	Zarobljen u svibnju 1945. Pobjegao je iz kolone Križnog puta u Banovoj jarugi kod Kutine te navodno prešao u Italiju. Prema neslužbenim podatcima koje je obitelj prikupila mobiliziran je u postrojbe američke vojske te poslan u Korejski rat (1950.-1953.)[769], nakon čega mu se gubi trag	Nepoznato	Nepoznato, mjesto ukopa nepoznato
težak	vojnik (pripadnik 2. bataljun, kasnije 3. bataljuna Mosorskog partizanskog odreda NOV-a)	U NOV stupio 5.8.1943. Navodno prisilno mobiliziran od partizana. Ubijen navodno od zalutalog metka kod Pavića mosta, između Slimena i Podgrađa. Prema podatcima iz Stanja duša, knj. 2, poginuo u borbi protiv njemačkih vojnika	10. ili 15.11.1943.	Pavić most - Podgrađe (Omiš), mjesto ukopa nepoznato
težak	civil	Išao u Baćince (Slavonija) kositi pšenicu, odveli ga Nijemci, nakon čega mu se gubi svaki trag	1943.	Baćinci (Slavonija), mjesto ukopa nepoznato

dalmatinska, str. 456-458. Božo Bilić - Marijan, zapovjednik brigade od početka studenoga do prosinca 1942., rođen 1913. u Civljanima kod Vrlike, član KPJ od 1934. i španjolski borac od 1936. godine, stupio je u NOV 1941. te je kao član Kotarskog komitet KPH Sinj, po zadatku Pokrajinskog komitete KPH za Dalmaciju, organizirao ustanak u Cetinskoj krajini i formirao udarne grupe koje prerastaju u čete. U ožujku 1942. postao je komesar Svilajske partizanske čete, zatim zapovjednik Cetinske čete, a u lipnju zapovjednik srednjedalmatinskog partizanskog odreda. Potom je 6. rujna 1942. postavljen za zamjenika zapovjednika 1. dalmatinske brigade, a početkom studenoga je postao njezinim zapovjednikom. Ubili su ga Nijemci dok je 4. prosinca 1942. obilazio borbeni raspored brigade na padinama Dnolučke planine u blizini Jajca (BiH). Proglašen je 20. prosinca 1951. narodnim herojem. Usp. NOVOVIĆ i dr., *Prva dalmatinska*, str. 454-455 i *Dalmacija u Narodnooslobodilačkoj borbi*, str. 402.

Drugi svjetski rat su preživjeli zapovjednici Gligo Mandić (od svibnja do rujna 1945. nalazio se na dužnosti zapovjednika Jugoslovenskog okupacionog korpusa u južnoj Austriji, narodnim herojem proglašen 10.7.1952. usp. NOVOVIĆ i dr., *Prva dalmatinska*, str. 466-467), Vaso Đapić (posljednji zapovjednik 1. dalmatinske brigade na čijem se čelu nalazio od prosinca 1944. do svibnja 1945. godine, usp. NOVOVIĆ i dr., *Prva dalmatinska*, str. 435), Miladin Ivanović (poslijeratni vojni ataše u Čehoslovačkoj, usp. http://sl.wikipedia.org/wiki/Miladin_Ivanovi%C4%87) i Bogdan Stupar (kasnije načelnik stožer 26. dalmatinske divizije, aktivna služba u JNA prestala mu je 1965. godine, usp. http://mostarskaoperacijapartizani.blog.hr/, http://sl.wikipedia.org/wiki/Bogdan_Stupar).

U Bosanskom Petrovcu 1.11.1942. je osnovana Prva proleterska divizija NOV-a, u čiji su sastav ušle 1. proleterska, 3. proleterska (sandžačka) i 3. krajiška brigada s ukupno 3200 pripadnika. Treća proleterska (sandžačka) brigada izišla je iz sastava divizije 4.6.1943., a u sastav divizije ušle su 13. proleterska brigada „Rade Končar" (studeni 1943.), 8. crnogorska brigada (6.11.1944.), talijanska brigada „Italia" (29.10.1944.) i Artiljerijska brigada (21.11.1944.). Na području Dalmacije divizija je boravila samo u rujnu 1943., kada je sudjelovala u borbama između Sinja i Splita. Na čelu divizije od njezinog osnivanja do 5.10.1943. nalazio se Koča Popović, 1945. zapovjednik Druge armije JA, koji je umro 20.10.1992. u Beogradu. Usp. *Vojna enciklopedija*, Tom 7, Beograd, 1965., str. 603; S. KVESIĆ, *Dalmacija u Narodnooslobodilačkoj borbi*, Split, 1979., str. 684; http://www.znaci.net/00001/29_4.htm; http://www.znaci.net/00001/29_5.htm; http://titanik.bloger.hr/post/koca-popovic/566336.aspx).

Bartul Žervnja Tomin r. 1904. u Dugopolju imao je samo jednu sestru.

769 http://hr.wikipedia.org/wiki/Korejski_rat

770 Na spomeniku iz 1971. kao partizan. ŽAD, Stanje duša, knj. 2.; HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228; MALBAŠA, *Komunistički*, str. 141; VELIĆ i dr., *Mosorski*, str. 561.

771 Na spomeniku iz 1971. kao civil. HR-HDA-1944, Komisija (1991.-2002.), k. 228.

3.2.2. Popis po godini stradanja

NEPOZNAT DATUM STRADANJA

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
1.	Caktaš	Mijo	65 godina	Luka	Nepoznato	Nepoznato	Nepoznato
2.	Jerković	Ivan	11.5.1906.	Mate	Ana r. Perišić	Nepoznato	Vjerojatno logor Dachau (Savezna Republika Njemačka), mjesto ukopa nepoznato
3.	Križan	Bože	Nepoznato	Ivan	Matija	Nepoznato	Nepoznato
4.	Macanović	Marko	Nepoznato	Ante	Nepoznato	Nepoznato	Nepoznato
5.	Marasović	Stipe	1921.	Mate	Ana (?)	Nepoznato	Nepoznato
6.	Perišić	Ivan	3.10.1930.	Jakov	Matija r. Doždor	Nepoznato	Nepoznato
7.	Plazibat	Mirko	Nepoznato	Nepoznato	Nepoznato	Nepoznato	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
8.	Šimunović	Mijo	Nepoznato	Jadre	Nepoznato	Nepoznato	Nepoznato
9.	Vukasović	Ante	Nepoznato	Ivan	Nepoznato	Nepoznato	Nepoznato
10.	Ževrnja	Bartul	1904.	Toma	Anica r. Kolić	Nepoznato	Nepoznato, mjesto ukopa nepoznato

DVOJBEN DATUM STRADANJA

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
1.	Caktaš	Vinko	21.2.1915.	Mate	Luca r. Caktaš	Vjerojatno 1942.	Republika Italija, mjesto ukopa nepoznato
2.	Vučković	Marko	1.1.1910.	Mate	Matija r. Perišić	25.6.1942. ili svibanj 1941.	Strmica kod Knina ili Kozjak kod Knina, mjesto ukopa nepoznato
3.	Vukasović	Mate	29.3.1923.	Marko	Oršula r. Šimundža	24.2.1942. ili 1943.	Okolica Gornjeg Vakufa (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
4.	Plazibat	Marko	4.5.1924.	Bože	Matija r. Perišić	16.2.1943. ili travanj 1943.	Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
5.	Doždor	Ivan	8.5.1867.	Grgo	Jela r. Jerković	29.9.1943. ili 28.4.1943 ili studeni 1943.	Dugopolje ili Mosor, pokopan u Dugopolju
6.	Vučković	Mirko	14.2.1914.	Ante	Anica r. Smodlaka	3.3. 1943. ili 1.5.1944.	Cista Velika, mjesto ukopa nepoznato
7.	Rogošić	Frane Ivan	20.1.1922.	Petar	Anastazija r. Perišić	1943. ili 18.4.1944.	Crno more ili Srijem, mjesto ukopa nepoznato
8.	Čulin	Jure	11.10.1900.	Stjepan	Lucija r. Radovan	Kraj 1944. ili siječanj 1945.	Lepoglava ili Knin, mjesto ukopa nepoznato

1941.

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
1.	Balić	Ivan	1918.	Jure	Nepoznato	1941.	Hrvace - Panj, pokopan u Dugopolju
2.	Rogošić	Mate	1918.	Ante	Nepoznato	18.6.1941.	Split, pokopan u Dugopolju

1942.

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
1.	Balić	Nediljko	Nepoznato	Jure	Antica	1942.	Kotlenice, mjesto ukopa nepoznato
2.	Jurenić	Anđelija	14.11.1914.	Miho	Lucija r. Perišić	1942.	Dugopolje, vjerojatno pokopana na groblju
3.	Jurenić	Ivan	1919.	Mijo	Luca r. Perišić	1942.	Konjic (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
4.	Šimić r. Rogošić	Iva, ž. Božina	5.5.1864.	Mate	Anđelija r. Vučković	1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
5.	Radošević	Martin	21.7.1906.	Mate	Anđa r. Čulin	Siječanj-veljača 1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
6.	Dodoja	Dušan	7.1.1920.	Josip	Mara r. Rogošić	12.1.1942.	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
7.	Malbaša	Stjepan	15.12.1907.	Božo	Lucija r. Jurenić	16.1.1942.	Petrovići (Zvornik, Republika BiH), navodno pokopan u istom selu
8.	Caktaš	Ivan	15.6.1885.	Marko	Božica r. Milić	26.1.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
9.	Caktaš	Ivan Božo / Garbo	16.5.1900.	Stjepan	Božica r. Šimunović	26.1.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
10.	Caktaš	Mate Miho	26.9.1907.	Nikola	Jela r. Rogošić	26.1.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
11.	Caktaš	Miho Mirko	23.9.1920.	Petar	Lucija r. Caktaš	26.1.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
12.	Caktaš	Nedjeljko Bonifacij	5.5.1912.	Nikola	Jela r. Rogošić	26.1.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
13.	Caktaš	Petar	27.6.1884.	Jakov	Cvijeta r. Kolić	26.1.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
14.	Jeričić	Petar	50 godina	Jakov	Nepoznato	26.1.1942.	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
15.	Perišić	Jakov	26.7.1912.	Mate	Matija - Dada r. Plazibat	26.1.1942. ili veljača 1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
16.	Doždor	Božo	6.2.1908.	Ante	Božica r. Vukasović	18.2.1944.	Dolac Gornji (Omiš), pokopan u Dugopolju
17.	Karaman	don Šimun	21.10.1896.	Tomo	Nepoznato	3./4.4.1942.	Mosor, posmrtni ostaci su ekshumirani u Srijanima i pokopani u Dugopolju
18.	Rogošić	Mate	19.9.1899.	Ante	Anđa r. Macanović	Svibanj 1942.	Mosor, posmrtni ostaci nisu nađeni
19.	Perišić	Mate	26.11.1897.	Jakov	Matija	11.5.1942.	Nepoznato, pokopan na dubrovačkom groblju Boninovo 13.5.1942.
20.	Čulin	Petar	20.8.1908.	Stjepan Marko	Lucija r. Radovan	18.6.1942.	Kozara (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
21.	Caktaš	Božidar	30.11.1919.	Ante	Marija r. Caktaš	29.6.1942.	Mosor, mjesto ukopa nepoznato
22.	Perišić	Ivan	4.1.1913.	Petar	Iva r. Đuderija	28.7.1942.	Split, pokopan u Dugopolju
23.	Caktaš	Božo	30.3.1893.	Mate	Antica r. Šimić	9.9.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
24.	Vukasović	Božo	22.5.1904.	Ante	Jela r. Jerković	9.9.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
25.	Čulin	don Josip	1.2.1916.	Ivan	Božica r. Ževrnja	20.9.1942.	Vojnić (Trilj), pokopan u Dugopolju
26.	Čipčić	Ivan	18.11.1884.	Miho	Iva - Anica r. Čelan	23.9.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
27.	Radovan	Ivan	14.7.1889.	Nikola	Anica r. Smodlaka	25.9.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
28	Ban	Ana Božica	12.12.1939.	Ivan	Anđa r. Jurenić	2.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
29.	Ban r. Jurenić	Anđa, ž. Ivanova	4.11.1914.	Mijo	Lucija r. Perišić	2.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
30.	Ban r. Bosančić	Iva, ž. Mihina	16.5.1885.	Ante	Pera r. Smodlaka	2.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
31.	Ban r. Radošević	Kata ž. Mihina	25.11.1874.	Ante	Luca r. Ževrnja	2.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
32.	Ban	Miljenko	5.7.1937.	Ivan	Anđa r. Jurenić	2.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
33.	Perišić	Matija, ž. Ivanova	20.5.1901.	Marko	Lucija r. Radan	2.10.1942.	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
34.	Prančić r. Marasović	Jaka ž. Grgina	29.4.1860.	Jakov	Jela r. Čulin	2.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
35.	Radošević	Jakov	16.7.1862.	Marko	Luca r. Punda	2.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
36.	Balić r. Đolonga	Matija, ž. Grgina	25.2.1881.	Mijo	Antica r. Strizirep	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
37.	Balić	Stjepan	17.9.1879.	Andrija	Anđelija Božica r. Marasović	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
38.	Balić r. Perišić	Cvijeta, ž. Ivanova	27.10.1880.	Toma	Anđa r. Kokan	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
39.	Balić	Grgo	11.11.1874.	Ante	Iva r. Balić	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
40.	Balić	Ivan	5.3.1872.	Ante	Iva r. Balić	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
41.	Božinović	Božo	24.12.1879.	Šimun	Anica r. Kardum	4.10. 1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
42.	Caktaš r. Balić	Jaka, ž. Bartulova	1.7.1866.	Petar	Uršula r. Plazibat	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
43.	Caktaš	Miho	31.7.1871.	Marko	Božica r. Milić	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
44.	Doždor	Ante	24.1.1868.	Marko	Matija r. Rogošić	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
45.	Milić r. Šamadan	Lucija, ž. Markova	30.11.1870.	Ivan Marko	Anica r. Armanda	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
46.	Milić	Marko	30.9.1860.	Luka	Anđelija r. Čulin	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
47.	Perišić r. Balić	Iva ž. Ivanova	27.8.1867.	Filip	Tomica r. Čipčić	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u dugopolju
48.	Perišić	Ivan	19.7.1878.	Ante	Anđelija r. Balić	4.10.1942.	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
49.	Perišić	Mate	15.6.1877.	Ivan	Iva r. Perišić	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
50.	Perišić r. Perišić	Matija, ž. Ivanova	1887.	Nepoznato	Nepoznato r. Perišić -Arambašić	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
51.	Radošević	Božo	15.11.1863.	Josip	Matija r. Rogošić	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
52.	Radošević	Nikola	20.5.1873.	Mate	Jurka-Lucija r. Caktaš	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
53.	Radovan r. Smodlaka	Anica, ž. Nikolina	5.12.1869.	Mijo	Matija r. Rogošić	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
54.	Radovan	Toma	13.12.1864.	Mate	Iva r. Smodlaka	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
55.	Rogošić	Božo	19.11.1877.	Josip	Tomica r. Vučković	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
56.	Rogošić r. Radošević	Lucija, ž. Matina	3.12.1881.	Ante	Anđa r. Čipčić	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
57.	Rogošić	Mijo	27.5.1878.	Ante	Cvijeta r. Balić	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
58.	Šimić r. Radošević	Anđa, ž. Markova	27.7.1874.	Mate	Matija r. Jerković	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
59.	Šimić r. Čulap	Jela, ž. Ivanova	10.8.1864.	Miho	Iva r. Bosančić	4.10.1942.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
60.	Tomaša	Miho	16.8.1883.	Petar	Marija r. Vuković	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
61.	Vučković	Ante	2.5.1875.	Dujo	Jaka r. Nepoznato	4.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
62.	Vukasović	Ante	19.6.1870.	Šimun	Lucija r. Punda	4.10.1942.	Kotlenice, pokopan u Dugopolju
63.	Ban	Andrija	1861.	Nepoznato	Nepoznato	10.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
64.	Ban	Ivan	26.8.1903.	Andrija	Anđa r. Čulin	11.10.1942.	Prosik, pokopan u Dugopolju
65.	Čipčić	Božo	11.5.1883.	Mate	Pavica r. Smodlaka	15.10.1942.	Sinj, pokopan u Dugopolju
66.	Plazibat	Mate	10.8.1876.	Marko	Lucija r. Marasović	16.10.1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
67.	Dodoja r. Boban	Jaka ž. Tomina	8.2.1898.	Lovre	Ivka r. Radić	21.10.1942.	Split, pokopana u Dugopolju
68.	Čipčić r. Blajić	Anđa, ž. Božina	26.9.1903.	Andrija	Marija r. Bilandžić	Studeni 1942.	Mosor, mjesto ukopa nepoznato
69.	Balić	Jakov	11.7.1889.	Jure	Anica r. Balić	Prosinac 1942.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju

1943.

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
1.	Balić	Božica ž. Jurina	1891.	Nepoznato	Nepoznato	1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
2.	Balić	Jakov	1889.	Dujo	Anđa r. Nazlić	1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
3.	Balić	Mate	23.2.1902.	Ivan	Matija Luca r. Mustapić	1943.	Republika Crna Gora, mjesto ukopa nepoznato
4.	Ban	Mate	1908.	Nepoznato	Nepoznato	1943.	Nepoznato
5.	Bosančić	Božo	1917.	Ivan	Boja r. Bosančić	1943.	Topola kod Banja Luke (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato.
6.	Bosančić	Jela	1910	Nepoznato	Nepoznato	1943.	Nepoznato
7.	Bosančić	Pavao	1927.	Mate	Luca r. Balić	1943.	Brušane, mjesto ukopa nepoznato
8.	Caktaš	Vicko	1916.	Mate	Nepoznato	1943.	Nepoznato
9.	Čipčić	Božo	14.12.1899.	Vicko	Iva r. Plazibat	1943.	Ćorina jama (Mosor), posmrtni ostaci nisu pronađeni
10.	Doždor	Božo	19.10.1914.	Ivan	Iva r. Đuderija	1943.	Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
11.	Doždor	Božo	1908.	Ivan	Nepoznato	1943.	Zelengora (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
12.	Lasić	Stipe	1921.	Petar	Nepoznato	1943.	Nepoznato
13.	Plazibat	Tomislav	1933.	Ante	Nepoznato	1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
14.	Prančić	Marko	7.8.1921.	Mijo	Marija (?)	1943.	Slavonija, mjesto ukopa nepoznato
15.	Rogošić	Božo	Nepoznato	Nepoznato	Nepoznato	1943.	Nepoznato
16.	Tomaša	Ivan	1920.	Mate	Nepoznato	1943.	Okolica Gospića, mjesto ukopa nepoznato
17.	Vučković	Ivan	1890.	Marko	Nepoznato	1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
18.	Vukasović	Miljenko	1923.	Marko	Oršula r. Šimundža	1943.	Okolica Prozora (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
19.	Ževrnja	Mirko Anđelko	1927.	Stjepan	Nepoznato r. Perišić	1943.	Baćinci (Slavonija), mjesto ukopa nepoznato
20.	Balić	Bartul (Jozo)	18.8.1896.	Andrija	Cvijeta r. Milić	10.1.1943.	Dolac Donji - kod Smajinih kuća, mjesto ukopa nepoznato
21.	Smodlaka	Mate	20.1.1872.	Miho	Matija r. Rogošić	15.1.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
22.	Malbaša	Miho	19.11.1902.	Božo	Lucija r. Jurenić	15./16.1.1943.	Mosor, posmrtni ostaci locirani

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
23.	Smodlaka r. Rogošić	Matija ž. Matina	1.2.1878.	Ante	Stana r. Perišić	16.1.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
24.	Vučković	Jure	28.3.1905.	Ante	Iva r. Vukasović	17.1.1943.	Dušina - Mosor, pokopan na mjestu likvidacije. Posmrtni ostatci preneseni u Dugopolje 1990. godine
25.	Vukasović	Ivan	23.11.1924.	Josip	Božica r. Vučković	24./25.1.1943.	Korita, Plješivica (Knin), mjesto ukopa nepoznato
26.	Malbaša	Ivan	5.2.1928.	Miho	Anđa r. Rogošić	2./3.2.1943.	Dubrava (kod Splita), na parceli Ante i Martina Čotića
27.	Silić	Ivan	22.6.1868.	Ante	Iva r. Vukasović	6.2.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
28.	Rogošić	Andrija	11.3.1918.	Petar	Anđa r. Balić	28.2.1943.	Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
29.	Balić	Andrija	1920.	Jure	Nepoznato r. Perišić	Ožujak 1943.	Rakitno - Posušje (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
30.	Milić	Bože	7.6.1861.	Stjepan	Jela r. Čipčić	5.3.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
31.	Plazibat r. Balić	Anđa ž. Stjepanova	10.2.1912.	Mate	Matija r. Božinović	10.3.1943.	Split, mjesto ukopa nepoznato
32.	Rogošić r. Đuderija	Filipa Anica ž. Božina	8.5.1912.	Jure	Ana r. Čulin	11.3.1943.	Split, mjesto ukopa nepoznato
33.	Vučković	Lucija	21.7.1926.	Jure	Božica, r. Marasović	14.3.1943.	Široka Kula - Lički Osik, mjesto ukopa nepoznato
34.	Doždor	Božidar	25.12.1925.	Ante	Matija r. Perišić	Travanj 1943.	Okolica Nevesinja, mjesto ukopa nepoznato
35.	Malbaša	Božo	25.12.1867.	Luka	Iva r. Rogošić	4.4.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
36.	Kolić	Stjepan	1907.	Mate	Iva r. Čelan	17.4.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
37.	Križan	Ivan	5.2.1921.	Božo	Božica r. Perišić	24.4.1943.	Podravska Slatina - Orahovica - Osijek, mjesto ukopa nepoznato
38.	Vukasović r. Radina	Cvijeta, ž. Mihina	29.3.1881.	Mate	Iva r. Balić	Travanj-svibanj 1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
39.	Vukasović	Miho	26.9.1881.	Nikola	Anđelija r. Svendano	Travanj-svibanj 1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
40.	Malbaša r. Rogošić	Lucija ž. Ivanova	16.12.1870.	Josip	Tomica r. Vučković	10.5.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
41.	Marasović	Ante	15.5.1905.	Mate	Jela r. Ževrnja	20.5.1943.	Višnjica (Sandžak, Republika Crna Gora), mjesto ukopa nepoznato
42.	Balić	Vicko	19.3.1879.	Andrija	Anica r. Čulin	21.5.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
43.	Malbaša	Stjepan	21.12.1942.	Miho	Anđa r. Rogošić	25.5.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
44.	Macanović	Marko	21.11.1888.	Josip Marko	Mara r. Maretić	Vjerojatno 28.5.1943.	Mosor, posmrtni ostaci nisu nađeni
45.	Marasović	Josip	14.10.1913.	Ivan	Kata r. Jurenić	Svibanj-lipanj 1943.	Sutjeska (Republika BiH) ili Republika Crna Gora, mjesto ukopa nepoznato
46.	Perišić	Andrija	22.1.1911.	Mate	Lucija r. Plazibat	Svibanj-lipanj 1943.	Sutjeska (Republika BiH) ili Crna Gora, mjesto ukopa nepoznato
47.	Smodlaka	Božidar	6.1.1918.	Ivan	Lucija r. Balić	Lipanj 1943.	Zelengora - Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
48.	Čelan	Ilija	22.11.1871.	Nikola	Cvijeta r. Šušak	1.6.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
49.	Malbaša	Božo	11.8.1938.	Miho	Anđa r. Rogošić	1.6.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
50.	Bosančić	Andrija	24.5.1906.	Ivan	Božica r. Čulin	4.6.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
51.	Balić	Mate	13.9.1884.	Andrija	Anđelija Božica r. Marasović	9.6.1943.	Sinj, pokopan u Dugopolju
52.	Malbaša r. Jurenić	Lucija ž. Božina	2.11.1877.	Šimun	Božica r. Jurenić	9.6.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
53.	Kardum	Miljenko	30.6.1923.	Jozo	Ana r. Vučković	10.6.1943.	Zelengora - Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
54.	Kardum	Slavko	1923.	Šimun	Boja r. Šimić	10.6.1943.	Zelengora - Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
55.	Perišić	Mate	3.5.1925.	Miho	Cvijeta r. Prančić	10.6.1943.	Zelengora - Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
56.	Đuderija	Mate	18.11.1914.	Marko	Anđa r. Šimić	12.6.1943.	Zelengora (Sutjeska, Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
57.	Marasović	Božo	Nepoznato	Nepoznato	Nepoznato	12.6.1943.	Zelengora (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
58.	Perišić	Anđelko	1923.	Petar	Ana	Prva polovica lipnja 1943.	Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
59.	Balić	Ivan	2.2.1882.	Mate	Matija r. Dodoja	2.7.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
60.	Caktaš	Ivan	13.6.1925.	Božo	Jela r. Rogošić	5.7.1943. ili 1.10.1943.	Navodno Gacko (Republika BiH) ili Republika Crna Gora, mjesto ukopa nepoznato
61.	Čulin	Andrija	8.7.1914.	Petar	Iva r. Čelan	5.7.1943.	Republika Crna Gora, mjesto ukopa nepoznato
62.	Marasović	Mirko	2.2.1926.	Miho	Matija r. Plazibat	6.7.1943.	Sutjeska (Republika BiH) ili Republika Crna Gora, mjesto ukopa nepoznto
63.	Vukasović	Božidar	8.12.1924.	Ivan	Jela r. Vukasović	16./17.7.1943.	Cista ili Grabovac, pokopan u Cisti
64.	Vukasović	Jerko	28.9.1863.	Miho	Jela r. nepoznato	18.7.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
65.	Vučković r. Čipčić	Ružica ž. Stjepanova	19.2.1891.	Miho	Iva Anica r. Čelan	22.-23.7.1943.	Mosor, jama na Okapini (Mosor), posmrtni ostaci nisu pronađeni
66.	Plazibat	Vinka	1.1.1935.	Miho	Anđa r. Juretić	4.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
67.	Radošević	Ante	11.8.1876.	Miho	Jaka r. Čulin	23.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
68.	Balić	Mirko	6.7.1928.	Josip	Iva r. Vučković	26.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
69.	Caktaš	Marko	29.3.1927.	Mate	Božica r. Čulin	27.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
70.	Caktaš	Mirko	1915.	Petar	Nepoznato	27.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
71.	Čelan	Josip	10.3.1887	Ivan	Anica r. Čipčić	27.9.1943.	Dugopolje - Rudine, pokopan u Dugopolju
72.	Rogošić	Ante	20.10.1877.	Mate	Anđelija r. Vučković	27.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
73.	Rogošić	Ivan (Mile)	20.1.1907.	Ante	Božica r. Perković	27.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
74.	Božinović	Martin Mate	4.11.1919.	Marko	Cvijeta r. Rogošić	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
75.	Bosančić	Luka	16.10.1925.	Jure	Lucija r. Bosančić	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
76.	Caktaš	Marko	11.4.1893.	Stjepan	Božica r. Šimunović	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
77.	Caktaš	Mate	2.1.1877.	Marko	Božica r. Milić	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
78.	Caktaš r. Perišić	Milica, ž. Markova	11.11.1910.	Marko	Lucija r. Radan	28.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
79.	Caktaš	Nediljka	10.10.1939.	Marko	Milica r. Perišić	28.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
80.	Caktaš	Nedjeljko	1941.	Marko	Milica r. Perišić	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
81.	Doždor	Stjepan	1857.	Nepoznato	Nepoznato	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
82.	Marasović	Jure	5.2.1877.	Marko	Lucija r. Ževrnja	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
83.	Perišić	Anđelka	24.1.1942.	Jure	Milica r. Balić	28.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
84.	Perišić	Božo	3.1.1940.	Jure	Milica r. Balić	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
85.	Perišić	Marija - Koviljka	8.9.1939.	Jakov	Matija r. Doždor	28.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
86.	Perišić r. Radan	Lucija, ž. Markova	8.10.1872.	Mate	Matija r. Šimić	28.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
87.	Perišić	Slavka	11.9.1937.	Jakov	Matija r. Doždor	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
88.	Perišić	Vlado Slavko	24.8.1937	Jure	Milica r. Balić	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
89.	Plazibat	Mate	19.1.1939.	Stjepan	Anđa r. Balić	28.9.1943.	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
90.	Plazibat	Mihovio Mijo	29.8.1925.	Jure	Ivanica r. Šimić	28.9.1943.	Sutjeska (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
91.	Plazibat	Mirko	10.9.1940.	Stjepan	Anđa r. Balić	28.9.1943.	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
92.	Radošević	Mirko Mihovil	16.91926.	Vicko	Ana Matija r. Mustapić	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
93.	Radošević	Vicko	25.3.1890.	Ante	Anđelija r. Čipčić	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
94.	Rogošić	Ivan	28.2.1881.	Ante	Cvijeta r. Balić	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
95.	Rogošić	Ivan	1869.	Ante	Nepoznato (Kojičuša)	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
96.	Vukasović	Josip	20.3.1925.	Stjepan	Anđa r. Vučković	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
97.	Vukasović	Marko	18.3.1896.	Jerko	Anica r. Caktaš	28.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
98.	Caktaš	Petar	28.6.1901.	Miho	Anica r. Caktaš	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
99.	Perišić r. Doždor	Matija, ž. Jakovljeva	10.4.1908.	Miho	Anđa r. Vučković	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
100.	Radan	Ante	23.5.1877.	Mate	Matija r. Šimić	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
101.	Radošević	Mate	17.2.1902.	Martin	Anđa r. Rogošić	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
102.	Radošević	Mihovio	20.2.1907.	Martin	Anđa r. Rogošić	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
103.	Šimić	Mirko	8.3.1926.	Miho	Anica r. Jurenić	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
104.	Vučković	Ante Barnaba	9.6.1934.	Božo	Anđa r. Doždor	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
105.	Vučković	Bože	3.10.1891.	Miho	Anđa r. Doždor	28.-29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
106.	Balić	Ivan	22.7.1911.	Mate	Matija r. Bosančić	29.9. 1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
107.	Ban	Vicko Mate	30.3.1908	Andrija	Anđa r. Čulin	29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
108.	Marasović	Jure	Oko 1917.	Ante	Nepoznato	29.9.1943.	Dugopolje, mjesto ukopa nepoznato
109.	Marasović	Jure	12.9.1917.	Josip	Mara r. Čipčić	29.9.1943.	Donje Dubrave (Generalski Stol), mjesto ukopa nepoznato
110.	Marasović	Stjepan	20.10.1907.	Ivan	Kata r. Jurenić	29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
111.	Perišić	Anđa	9.2.1920.	Miho	Matija r. Vukasović	29.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
112.	Plazibat	Stjepan	5.1.1906.	Mate	Šima r. Rogošić	29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
113.	Rogošić	Ivan	37 godina	Mate	Nepoznato	29.9.1943.	Nepoznato
114.	Vučković	Marko	49 godina	Jerko	Nepoznato	29.9.1943.	Nepoznato, mjesto ukopa nepoznato
115.	Vukasović	Ana	11.7.1939.	Marko	Milica r. Balić	29.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
116.	Vukasović r. Jerković	Jela, ž. Antina	14.5.1874.	Ivan	Matija r. Marasović	29.9.1943.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
117.	Vukasović	Jure	6.2.1894.	Josip	Lucija r. Bosančić	29.9.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
118.	Caktaš	Jerka	Nepoznato	Andrija	Nepoznato	Rujan ili listopad 1943.	Nepoznato
119.	Smodlaka	Marin	Nepoznato	Ivan	Nepoznato	Rujan ili listopad 1943.	Nepoznato
120.	Čelan	Jozo	31 godina	Ivan	Nepoznato	Listopad 1943.	Nepoznato
121.	Rogošić	Josip	21.11.1923.	Marko	Anđa r. Bosančić	3.10.1943.	Klis-Grlo, mjesto ukopa nepoznato
122.	Ban	Mirko	22.8.1928.	Božo	Anđa r. Marasović	6.10.1943.	Klis-Grlo, mjesto ukopa nepoznato
123.	Caktaš	Josip	14.3.1913.	Jakov Ante	Anđa r. Balić	6.10.1943.	Klis-Grlo, pokopan u Dugopolju
124.	Caktaš	Mirko	4.10.1914.	Jakov Ante	Anđa r. Balić	6.10.1943.	Klis-Grlo, pokopan u Dugopolju
125.	Balić	Ivan	13.12.1926.	Jure	Antica r. Martinović	8.10.1943.	Moseć, mjesto ukopa nepoznato
126.	Doždor	Mijo	28.9.1906.	Mate	Nepoznato	Studeni 1943.	Biokovo, mjesto ukopa nepoznato
127.	Ževrnja	Ivan	19.11.1925.	Ante Vicko	Matija r. Malbaša	10. ili 15.11.1943.	Pavić most - Podgrađe (Omiš), mjesto ukopa nepoznato
128.	Plazibat	Mate	2.11.1921.	Miho	Lucija r. Perišić	15.11.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
129.	Marasović	Petar	26.6.1915.	Mate	Božica r. Plazibat	25.11.1943.	Bol (Brač), prema podatcima iz Stanja duša i monografije o Mosorskom partizanskom odredu umro je u hvarskoj bolnici, a pokopan u zajedničku grobnicu s još dvojicom partizana u Bolu na Braču
130.	Tomaša	Bože	23.12.1907.	Josip	Matija r. Doždor	25.11.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
131.	Balić	Miho	4.9.1911.	Petar	Anđa r. Šimić	8.12.1943.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
132.	Čelan	Mate	19.9.1910.	Jozo	Jaka r. Čulin	22. ili 28.12. 1943.	Šunjaci - Glamoč (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato

1944.

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
1.	Balić, r. Nazlić	Anđa, ž. Jakovljeva	1917. u Koprivnom	Ivan	Nepoznato	1944.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
2.	Balić	Jure	3 godine	Marko	Nepoznato	1944.	Nepoznato, mjesto ukopa nepoznato
3.	Balić	Luca ž. Matina	28 godina	Nepoznato	Nepoznato	1944.	Nepoznato, mjesto ukopa nepoznato
4.	Bosančić	Milica	1920.	Marko	Nepoznato	1944.	Slavonski Brod, pokopana u zajedničku grobnicu u Slavonskom Brodu
5.	Čipčić	Nediljko	1924.	Mijo	Nepoznato	1944.	Nepoznato
6.	Macanović	Milan -Ivan	11.9.1909.	Mate	Iva r. Čipčić	1944.	Zagreb ili Zemun (Republika Srbija), mjesto ukopa nepoznato
7.	Mustapić	Jozo	Nepoznato	Božo	Nepoznato	1944.	Nepoznato
8.	Mustapić	Jela, ž. Jozina	1918	Nepoznato	Nepoznato	1944.	Mostar (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
9.	Perišić	Jozo	1919.	Andrija	Nepoznato	1944.	Stara Pazova (Republika Srbija), mjesto ukopa nepoznato
10.	Perišić	Marko	1928.	Bože	Scita (!) r. Smodlaka	1944.	Novo Selo, Bijeljina (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
11.	Plazibat	Ivan	5.10.1909.	Mate	Cvijeta r. Perišić	1944.	Siverić, mjesto ukopa nepoznato
12.	Prančić	Ivan	1910.	Mijo	Matija	1944.	Kamešnica, mjesto ukopa nepoznato

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
13.	Radan	Mate	5.5.1914.	Ante	Matija r. Rogošić	1944.	Zrmanja, mjesto ukopa nepoznato
14.	Radošević	Anđa	1906.	Jure	Nepoznato	1944.	Slavonija, mjesto ukopa nepoznato
15.	Rogošić	Slavko	1914.	Ivan	Nepoznato	1944.	Knin, mjesto ukopa nepoznato
16.	Vučković	Marko	4.10.1901.	Božo	Jurka. r. Doždor	1944.	Osijek, mjesto ukopa nepoznato
17.	Balić	Jure	12.4.1882.	Pavao	Matija r. Balić	3.1.1944.	Split, pokopan na groblju Lovrinac
18.	Rogošić	Ivan Marko	19.10.1921.	Josip	Vinka r. Caktaš	8.1.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
19.	Plazibat	Mate	26.7.1900.	Ilija	Božica r. Šimić	10.1.1944.	Mosor, mjesto ukopa nepoznato
20.	Rogošić	Anđa	11 godina	Mate	Nepoznato	21.1.1944.	Nepoznato
21.	Rogošić	Ivan	25 godina	Jozo (Jure)	Nepoznato	21.2.1944.	Nepoznato
22.	Rogošić	Bože Nediljko	4.3.1920.	Ivan	Matija r. Radan	23.2.1944.	Jama Orlovača (Kotlenice), posmrtni ostaci nisu pronađeni
23.	Rogošić	Božo	2.6.1909.	Miho	Lucija r. Perišić	1.3.1944.	Zagreb, pokopan na groblju Mirogoj
24.	Marasović	Miho	17.9.1909.	Mate	Božica r. Plazibat	5./6.3.1944.	Sv. Martin - Dolac Gornji (Omiš). Posmrtni ostaci ekshumirani 1993. i pokopani na groblju u Dugopolju
25.	Balić	Marko	2.3.1920.	Petar	Anđa r. Šimić	6.3.1944.	Okolica Mostara (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
26.	Smodlaka	Josip	15.3.1914.	Miho	Lucija r. Rogošić	22.3.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
27.	Radošević	Petar	29.6.1924.	Toma	Ana r. Vladović	25.3.1944.	Mosor (Gijačića Umac), pokopan u Dugopolju
28.	Caktaš	Vinka	1926.	Marko	Nepoznato	26.3.1944.	Podi, mjesto ukopa nepoznato
29.	Balić	Josip	5.2.1912.	Blaž	Tomica r. Bosančić	15.4.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
30.	Balić	Jure	25.3.1906.	Marko	Matija r. Ževrnja	15.4.1944.	Dugopolje (kod Križica), pokopan u Dugopolju
31.	Radan	Božo	50 godina	Pavao	Nepoznato	15.4.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
32.	Caktaš	Mirko - Kajo	8.9.1923.	Marko	Anđa r. Rogošić	22.4.1944.	Čačvina - Vrpolje (Trilj), pokopan u Dugopolju
33.	Čulin	Stjepan	1919.	Ivan	Nepoznato	27.4.1944.	Gardun (Trilj), mjesto ukopa nepoznato
34.	Radovan r. Balić	Mara ž. Tomina	1.4.1867.	Jure	Anica r. Balić	27.4.1944.	Dugopolje, ukopana u groblju
35.	Prančić	Ante	15.11.1938.	Josip	Jela r. Perišić	2.5.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
36.	Prančić	Ivan	9.7.1934.	Josip	Jela r. Perišić	2.5.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
37.	Macanović	Božidar Luka Makarij	1.1.1905.	Ivan	Lucija r. Perković	8.5.1944.	Mosor, posmrtni ostaci nisu nađeni
38.	Čipčić	Ivan	28.10.1910.	Jozo	Anđa r. Čipčić	Lipanj 1944.	Vrlika, mjesto ukopa nepoznato
39.	Radan	Mate	1913.	Ante	Nepoznato	Lipanj 1944.	Republika BiH, mjesto ukopa nepoznato
40.	Bosančić	Marko	18.7.1917.	Božo	Matija r. Vladović	3.6.1944.	Split, pokopan na splitskom groblju Lovrinac
41.	Milić r. Balić	Ana Vidosava ž Josipova	Listopad 1907.	Grgo	Matija r. Đolonga	3.6.1944.	Split, pokopan u zajedničku grobnicu na splitskom groblju Lovrinac
42.	Milić	Mirko	1931.	Jozo	Nepoznato	3.6.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
43.	Perišić	Lucija	29.1.1920.	Stjepan Ante	Anđa r. Balić	3.6.1944.	Split, pokopana u zajedničku grobnicu na splitskom groblju Lovrinac
44.	Rogošić	Josip	15.8.1901.	Ivan	Matija r. Radošević	3.6.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
45.	Milić	Marko	1934.	Josip	Ana Vidosava r. Balić	4.6.1944.	Split, pokopan u zajedničku grobnicu na splitskom groblju Lovrinac

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
46.	Perišić	Matija	25.8.1924.	Miho	Anđelija r. Perišić	4.6.1944.	Split, pokopana u zajedničku grobnicu u Splitu
47.	Vukasović	Milica	28.9.1924.	Marko	Oršula r. Šimundža	4.6.1944.	Jadovnik, Bosansko Grahovo (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
48.	Balić	Mate	1896.	Bože	Nepoznato	6.6.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
49.	Prančić	Božo	2.1.1924.	Ante	Jela r. Bosančić	15.6.1944.	Mosor, pokopan u Dugopolju
50.	Marasović	Ivan	24.6.1922.	Jure	Mara r. Prančić	18.6.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
51.	Bosančić	Mate	13.2.1923.	Duje	Božica r. Marasović	Srpanj 1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
52.	Božinović	Ivan	1.3.1886.	Tadija	Mara r. Balić	4.7.1944.	Zemun (Republika Srbija), mjesto ukopa nepoznato
53.	Vučković	Ante	1922.	Mijo	Nepoznato r. Perišić	23.7.1944. ili 27.7.1944.	Kokovići - Maovice ili Polača (Knin). Nakon završetka rata posmrtni ostaci preneseni u Dugopolje
54.	Plazibat	Ivan	1919.	Mate	Nepoznato	Kolovoz 1944.	Knin, mjesto ukopa nepoznato
55.	Plazibat	Jure	2.4.1920.	Mate	Cvijeta r. Perišić	Kolovoz 1944.	Mosor, mjesto ukopa nepoznato
56.	Čulin r. Podrug	Anka ž. Mihe	1917.	Ivan	Antica r. Radić	2.8.1944.	Šestanovac, mjesto ukopa nepoznato
57.	Bosančić	Josip	28.1.1913.	Ivan	Božica r. Bosančić	3.8.1944. ili 10.8.1944.	Između Vrlike i Knina ili na Vrdovu, mjesto ukopa nepoznato
58.	Čelan	Božo	27.9.1918.	Josip	Jaka r. Čulin	14. ili 31.8.1944.	Gradina - Gračac ili Trubar, Drvar (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
59.	Doždor	Petar	1855.	Bariša	Cvita r. Perišić	24.8.1944.	Split, pokopan u Dugopolju
60.	Rogošić	Stjepan Jakov	7.11.1920.	Mate	Anđa r. Vuković	27.8.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
61.	Marasović	Slavka	23.4.1928.	Ivan	Anđa r. Kolić	31.8.1944.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
62.	Čipčić	Vicko	20.3.1873.	Mate	Anđelija r. Balić	11.9.1944.	Sinj, mjesto ukopa nepoznato
63.	Bosančić	Mara	29.12.1906.	Ivan	Božica r. Bosančić	20.9.1944.	Supetar (Brač), mjesto ukopa nepoznato
64.	Blažević	Dragutin	1922.	Mate	Mila r. Perišić	Listopad 1944.	Brdo iznad Žrnovnice. Posmrtni ostaci nisu pronađeni
65.	Marasović	Ante	20.8.1913.	Mate	Anđa r. Rogošić	Listopad 1944.	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato
66.	Vukasović	Dujo	12.4.1895.	Ivan	Antica r. Vukasović	Listopad 1944.	Husina jama (Kamešnica, Republika BiH), posmrtni ostaci nisu pronađeni.
67.	Prančić	Ivan	13.9.1927.	Mate	Božica r. Radana	3. ili 13. 10.1944.	Cista Provo, mjesto ukopa nepoznato
68.	Tomaša	Jozo	3.10.1942.	Ivan	Milica r. Radošević	10.10.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
69.	Smodlaka r. Čulin	Anđa, ž. Šimunova	26.5.1924.	Ante	Božica r. Čipčić	13.10.1944.	Split, pokopana u Dugopolju
70.	Radina	Petar	27.4.1928.	Miho	Anđa r. Ban	15.10.1944.	Sinj, pokopan u Dugopolju
71.	Caktaš	Milan	1934.	Jozo	Nepoznato	16.10.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
72.	Perišić	Ante	14.5.1908.	Andrija	Kata r. Perišić	17.10.1944.	Zemun (Republika Srbija), mjesto ukopa nepoznato
73.	Balić	Ana ž. Mijina	1906. u Koprivnom	Nikola	Nepoznato	18.10.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
74.	Perković	Luka	12.12.1921.	Ivan	Lucija r. Radan	21.10.1944.	Stipanići - Tomislavgrad (Republika BiH). Tijelo doveženo u Dugopolje 13.12., a pokopano 15.12.1944.

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
75.	Bosančić	Mirko	8.8.1935.	Božo	Luca r. Čulin	24.10.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
76.	Balić	Anđa	3.7.1920.	Bože	Anica r. Rogošić	25.10.1944.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
77.	Balić	Ivan	26.12.1921.	Mate	Matija r. Božinović	29.10.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
78.	Balić	Ivan	27.12.1921.	Blaž	Tomica r. Bosančić	30.10.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
79.	Radošević r. Radošević	Marija, ž. Mijina	1.12.1912.	Josip	Ana r. Krbavac	30.10.1944.	Klis, pokopana u Dugopolju
80.	Rogošić	Jozo	18.8.1928.	Bože	Antica - Ivka r. Ćaleta	30.10.1944.	Nepoznato
81.	Balić	Božo	1908.	Stjepan	Anđa r. Rogošić	Studeni 1944.	Vjerojatno Split (kava u Strožancu). Posmrtni ostaci nisu pronađeni
82.	Balić	Miho Marko	10.9.1913.	Toma	Božica r. Ževrnja	Studeni 1944.	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato
83.	Šimunović	Jozo	1904.	Andrija	Nepoznato	Studeni 1944.	Kevina jama (Radošić), posmtni ostaci nisu pronađeni
84.	Šimunović	Marko	22.4.1924.	Mate	Ana r. Perišić	Studeni 1944.	Kevina jama (Radošić), posmrtni ostaci nisu pronađeni
85.	Vučković	Ante	1923.	Mijo	Nepoznato	Studeni 1944.	Oštra Glavica - Knin, mjesto ukopa nepoznato
86.	Čulin	Mile	1911.	Petar	Nepoznato	4.11.1944.	Okolica Drniša, pokopan u Dugopolju
87.	Ćulap	Stjepan	13.10.1905.	Mate	Anica r. Perišić	4.11.1944. ili 5.11.1944.	Okolica Knina, mjesto ukopa nepoznato
88.	Čulin	Mihovio	16.12.1910.	Petar	Iva r. Čelan	5.11.1944.	Vrlika, mjesto ukopa nepoznato
89.	Balić	Špiro	29.10. 1912.	Josip	Anđa r. Boban	8.11.1944.	Šibenik, mjesto ukopa nepoznato
90.	Smodlaka	Nedjeljko	11.1.1925.	Ivan	Lucija r. Balić	11.11. 1944.	Okolica Knina, mjesto ukopa nepoznato
91.	Perišić	Miho	19.9.1911.	Marko	Anica r. Balić	13.11.1944.	Split, pokopan u Splitu
92.	Vučković	Božo	1.5.1915.	Jure	Božica r. Marasović	13.11.1944.	Kevina jama, posmrtni ostaci nisu pronađeni
93.	Balić	Stjepan	9.2.1907.	Nikola-Božo	Iva r. Milić	24.11.1944.	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato
94.	Bosančić	Ante Bonifacij	8.6.1915.	Josip	Anđa r. Šimić	24.11.1944.	Okolica Knina, mjesto ukopa nepoznato
95.	Čipčić	Vicko	19.1.1917.	Božo	Anđa r. Marasović	24.11.1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
96.	Ban	Spiridion (Špiro)	2.9.1913.	Miho	Kata r. Radošević	25.11.1944.	Oštra Glavica - Knin, mjesto ukopa nepoznato
97.	Ban	Luka	17.10.1911.	Miho	Kata r. Radošević	26.11.1944.	Maovice, mjesto ukopa nepoznato
98.	Radina	Jure	22.1.1925.	Miho	Anđa r. Ban	28.11.1944.	Kaštela ili Strožanac, mjesto ukopa nepoznato
99.	Rogošić	Ante	28.4.1919.	Mate	Kata r. Radan	29.11.1944.	Knin, mjesto ukopa nepoznato
100.	Jurenić	Ivan	15.8.1920.	Božo	Jela r. Perišić	6.12.1944. ili 3.12.1944.	Drniš, mjesto ukopa nepoznato
101.	Perišić	Josip	7.2.1904.	Ivan	Iva r. Marasović	15.12.1944.	Dugopolje. Pokopan u Dugopolju
102.	Rogošić	Ante	22.2.1926.	Mate	Matija r. Rogošić	20.12.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
103.	Perišić	Ivan	12.4.1925.	Petar	Lucija r. Đuderija	23.12.1944.	Maovice - Vrlika, pokopan u Dugopolju
104.	Vučković	Božo	19.12.1904.	Ante	Anica r. Smodlaka	24.12.1944.	Zemun (Republika Srbija), pokopan na zagrebačkom groblju Mirogoj
105.	Caktaš	Petar	1.8.1922.	Pavao	Kata r. Šimić	25.12.1944.	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato
106.	Doždor	Ivan	3.9.1903.	Mate	Jurka r. Perišić	25./26.12.1944.	Knin, mjesto ukopa nepoznato

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
107.	Mustapić	Ivan	4.4.1906.	Ante	Lucija r. Mustapić	28.12.1944.	Drniš, navodno pokopan u Donjoj Suvaji
108.	Vučković	Ivan	6.1.1872.	Luka	Matija r. Silić	30.12.1944.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
109.	Kolić	Luka	1911.	Grgo	Nepoznato	Potkraj 1944.	Husina jama (Kamešnica, Republika BiH), posmrtni ostaci nisu pronađeni
110.	Mustapić	Petar	1923.	Pavao	Nepoznato	Potkraj 1944.	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato
111.	Mustapić	Spiridion - Špiro	30.3.1915.	Jakov Mate	Anđa r. Perišić	Potkraj 1944.	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato
112.	Perišić	Roko	12.8.1921.	Andrija	Antica r. Perišić	Potkraj 1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
113.	Prančić	Roko	1914.	Mate	Nepoznato	Potkraj 1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato
114.	Radina	Mate	1925.	Mijo	Nepoznato	Potkraj 1944.	Kaštela, mjesto ukopa nepoznato
115.	Rogošić	Mirko Ivan	18.2.1920.	Miho	Cvijeta r. Caktaš	Potkraj 1944.	Split, mjesto ukopa nepoznato

1945.

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
1.	Bosančić	Cvita	1920.	Marko	Nepoznato	1945.	Nepoznato
2.	Bosančić	Ivan	3.3.1907.	Božo	Matija r. Vladović	1945.	Vjerojatno Split, mjesto ukopa nepoznato
3.	Bosančić	Mate	1924.	Filip	Anđa r. Radan	1945.	Split, mjesto ukopa nepoznato
4.	Caktaš	Šimun	1897.	Mijo	Nepoznato	1945.	Vjerojatno Bjelovar, mjesto ukopa nepoznato
5.	Debeljak	Marko	1919.	Stjepan	Luca r. Bosančić	1945.	Trogir, pokopan u Dugopolju
6.	Doždor	Mijo	1908.	Mate	Nepoznato	1945.	Bjelovar, mjesto ukopa nepoznato
7.	Đuderija	Bože	1923.	Grgo	Nepoznato	1945.	Sarvaš (Osijek), mjesto ukopa nepoznato
8.	Jurenić	Petar	1925.	Mate	Nepoznato	1945.	Celje (Republika Slovenija), mjesto ukopa nepoznato
9.	Kolić	Lovro Petar	6.8.1900.	Mate	Jaka r. Radošević	1945.	Derventa (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
10.	Križan	Ante	27.4.1917.	Josip	Jela r. Jurenić	1945.	Nepoznato (navodno Jadovno), posmrtni ostaci nisu pronađeni
11.	Križan	Ivan	1921.	Jure	Luca	1945.	Lika, mjesto ukopa nepoznato
12.	Križan	Ivan	1920.	Nepoznato	Nepoznato	1945.	Nepoznato
13.	Marasović	Stjepan	1908.	Mate	Boja	1945.	Knin, mjesto ukopa nepoznato
14.	Perišić	Andrija	1926	Mate	Anđa r. Plazibat	1945.	Postojna (Republika Slovenija), mjesto ukopa nepoznato
15.	Perišić	Božo	17.11.1925.	Andrija	Antica r. Perišić	1945.	Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
16.	Perišić	Mijo	1917.	Mate	Anđa r. Plazibat	1945.	Postojna (Republika Slovenija), mjesto ukopa nepoznato
17.	Plazibat	Jure	1921.	Nepoznato	Nepoznato	1945.	Nepoznato
18.	Radan	Mate	1913.	Jure	Nepoznato	1945.	Stara Pazova (Republika Srbija), mjesto ukopa nepoznato
19.	Radovan	Petar	27.6.1918.	Ivan	Anđa Rogošić	1945.	Kevina jama ili rijeka Krka, posmrtni ostaci nisu pronađeni
20.	Rogošić	Mate	1920.	Nepoznato	Nepoznato	1945.	Nepoznato
21.	Rogošić	Mate	11.12.1922.	Bože	Antica - Ivka r. Ćaleta	1945.	Nepoznato
22.	Rogošić	Mate	20.2.1920.	Marko	Anđa r. Bosančić	1945.	Dravograd (Republika Slovenija), mjesto ukopa nepoznato

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
23.	Rogošić	Petar	21.8.1921.	Mate	Kata r. Radan	1945.	Nepoznato
24.	Rogošić	Rato	1918.	Bože	Nepoznato	1945.	Nepoznato
25.	Rogošić	Stjepan	1910.	Ante	Nepoznato	1945.	Banja Luka
26.	Rogošić	Stjepan	26.12.1925.	Bože	Antica - Ivka r. Ćaleta	1945.	Nepoznato
27.	Rogošić	Stjepan	6.3.1916.	Marko	Anđa r. Jurenić	1945.	Nepoznato
28.	Smodlaka	Ante	23.10.1920.	Ivan	Lucija r. Balić	1945.	Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
29.	Smodlaka	Milka	1922.	Nepoznato	Nepoznato	1945.	Nepoznato
30.	Tomaša	Mate	23.1.1924.	Miho	Božica r. Prančić	1945.	Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
31.	Vučković	Ante	10.8.1938.	Jozo	Božica r. Vučković	1945.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
32.	Vučković	Božo	29.7.1909.	Ivan	Nepoznato	1945.	Nepoznato
33.	Vučković	Jozo	1909.	Ante	Mara r. Ramljak	1945.	Dalj, mjesto ukopa nepoznato
34.	Đuderija	Stjepan	1899.	Božo	Božica r. Čipčić	Vjerojatno 1945.	Vjerojatno Sibir (Ruska Federacija), mjesto ukopa nepoznato
35.	Marasović	Stjepan	3.10.1906.	Mate	Božica r. Plazibat	Siječanj 1945.	Nepoznato
36.	Perišić	Ivan	1927.	Mate	Nepoznato	16.1.1945.	Drežnica - Mostar (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
37.	Radošević	Josip	15.11.1907.	Petar	Jela (Bila) r. Rogošić	16.1.1945. ili 6.2.1945.	Uzarići ili Knežpolje - Široki Brijeg (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
38.	Balić r. Čulin	Milica, ž. Ivanova	14.9.1922.	Jakov	Marija r. Banić	19.1.1945.	Slavonski Brod, mjesto ukopa nepoznato
39.	Smodlaka	Milica Nedjeljka	8.4.1924.	Božo	Anđa r. Podrug	19.1.1945.	Slavonski Brod, mjesto ukopa nepoznato
40.	Bosančić	Marija	15.9.1925.	Andrija	Iva r. Armanda	20.1.1945.	Slavonski Brod, mjesto ukopa nepoznato
41.	Plazibat	Juraj Toma	15.12.1921.	Ante	Iva r. Gošljević	26.1.1945.	Zagreb, pokopan na zagrebačkom groblju Mirogoj
42.	Caktaš	Miho	10.10.1919.	Mate	Luca r. Rogošić	28.1.1945.	Široki Brijeg - Ljubuški - Čitluk (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
43.	Rogošić	Marko	12.2.1912.	Mate	Matija r. Perišić	28.1.1945.	Suhopolje kod Kijeva, mjesto ukopa nepoznato
44.	Čevra	Mate	17.11.1906.	Ivan	Božica r. Vučković	3.2.1945.	Kutina, pokopan u Kutini u obiteljskoj grobnici
45.	Rogošić	Ljubica	18.6.1922.	Ivan Petar	Milica r. Plazibat	8.2.1945.	Brescia (Republika Italija), mjesto ukopa nepoznato
46.	Čulin	Mate	3.9.1924.	Mate	Iva	11.2.1945.	Okolica Mošćenice (Petrinja), pokopan na gradskom groblju u Sisku
47.	Božinović	Ante	1.10.1926.	Marko	Cvijeta r. Rogošić	15.2.1945.	Čeprljuga - Mostar (Republika BiH), mjesto ukopa nepoznato
48.	Čipčić	Vinko	27.9.1944.	Mate	Matija r. Čulin	28.2.1945.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
49.	Đuderija	Mate	28.4.1902.	Ivan	Antica r. Ban	12.3. 1945.	Mandina Glava - Donji Lapac, mjesto ukopa nepoznato
50.	Čulin	Mate	3.9.1923.	Petar Ivan	Iva r. Čelan	29.3.1945.	Drvar, mjesto ukopa nepoznato
51.	Radošević	Mirko Ivan	28.7.1926.	Miho	Matija r. Balić	Travanj 1945.	Klana - Rijeka / Istra, mjesto ukopa nepoznato
52.	Đuderija	Jakov	28.5.1922.	Miho	Cvijeta r. Radan	4.4.1945.	Lički Novi (Gospić), pokopan kod Gospića. Posmrtni ostaci preneseni na groblje u Dugopolju

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
53.	Čelan	Miho	13.7.1900.	Vicko	Iva r. Radovan	12.4.1945.	Sarvaš (Osijek), pokopan u Sarvašu
54.	Radošević	Petar	28.6.1905.	Martin	Anđa r. Rogošić	12.4.1945.	Sarvaš (Osijek), mjesto ukopa nepoznato
55.	Doždor	Božidar	14.7.1923.	Grgo	Ana r. Kokan	16.4.1945.	Slavonija, mjesto ukopa nepoznato
56.	Radošević	Ivan	Nepoznato	Josip	Nepoznato	20.4.1945.	Uvala Martinšćica (Rijeka), mjesto ukopa nepoznato
57.	Balić	Mirko (Mihovio)	1.9.1925.	Mate	Matija r. Plazibat	21.4.1945. ili 5.5.1945.	Okolica Gospića ili Griga (Republika Slovenija), mjesto ukopa nepoznato
58.	Rogošić	Ivan	8.7.1927.	Ilija	Anica Anđa r. Doždor	23.4.1945.	Mali Lošinj, mjesto ukopa nepoznato
59.	Doždor	Jure	16.4.1914.	Božo	Iva r. Đuderija	24.4. 1945.	Ilirska Bistrica (Republika Slovenija) ili Klana (Rijeka); mjesto ukopa nepoznato
60.	Bosančić	Marko	4.7.1924.	Mate	Luca r. Balić	25.4. 1945.	Klana kod Rijeke (kota 680), mjesto ukopa nepoznato
61.	Perišić	Mihovio	27.7.1923.	Mate	Lucija r. Plazibat	26.4.1945.	Istra, mjesto ukopa nepoznato
62.	Jerković	Mijo	1906.	Ivan	Nepoznato	27.4.1945.	Nedeljščina - Labin, mjesto ukopa nepoznato
63.	Balić	Jure	11.3.1922.	Petar	Anđa r. Šimić	Svibanj 1945.	Slavonska Požega ili okolica Tuzle, mjesto ukopa nepoznato
64.	Kardum	Josip	5.10.1914.	Ante	Iva r. Radina	Svibanj 1945. ili 20.4.1944.	Nepoznato
65.	Balić	Marko	19.4.1928.	Mate	Matija r. Plazibat	5.5.1945.	Slavonija, mjesto ukopa nepoznato
66.	Križan	Milica	7.4.1926.	Božo	Božica r. Perišić	7.5.1945.	Kralovice - kraj Svih Svetih (Slavonija), mjesto ukopa nepoznato
67.	Vučković	Ivan	16.12.1915.	Mate	Matija r. Perišić	7.5.1945.	Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
68.	Caktaš	Petar	11.12.1915.	Nikola	Jela r. Rogošić	Nakon 7.5.1945.	Vjerojatno Karlovac, mjesto ukopa nepoznato
69.	Balić	Andrija	19.1.1925.	Bartul-Josip	Pera r. Kutlešić	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
70.	Balić	Ante	1920.	Toma	Cvita r. Balić	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
71.	Balić	Jozo	1897.	Mate	Nepoznato	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
72.	Balić	Kaja	1918.	Josip	Anđa r. Boban	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
73.	Ban	Ante	1914.	Petar	Nepoznato	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
74.	Bosančić	Mate	26.2.1925.	Nikola	Lucija r. Šamadan	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
75.	Bosančić	Milan	6.7.1920.	Nikola	Lucija r. Šamadan	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
76.	Caktaš	Mate	1914.	Ante	Nepoznato	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
77.	Čelan	Božo	1923.	Jozo	Nepoznato	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
78.	Čelan	Mate	1921.	Ilija	Nepoznato	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
79.	Čevra	Martin	29.10.1903.	Ivan	Božica r. Vučković	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
80.	Čulin	Ante	1908.	Vicko	Nepoznato	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
81.	Križan	Mate	1921.	Jakov	Nepoznato	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
82.	Križan	Mijo	1917.	Jakov	Nepoznato	Nakon 7-15.5.1945.	Nepoznato
83.	Marasović	Frane	1913.	Mate	Matija (?)	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
84.	Marasović	Nedjeljko	17.6.1923.	Josip	Mara r. Čipčić	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
85.	Perišić	Stjepan Mate	6.2.1911.	Mate	Cvijeta r. Radan	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
86.	Radan	Duje	1913.	Ivan	Luca (?)	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato
87.	Radovan	Mirko Vinko	18.1.1921.	Josip	Mara r. Čelan	Nakon 7.-15.5.1945.	Nepoznato

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
88.	Šimunović	Petar	7.10.1922.	Mate	Ana r. Perišić	Nakon 7.-15.5. 1945.	Nepoznato
89.	Vučković	Josip	15.4.1920.	Stjepan	Ružica r. Čipčić	Nakon 7.-15.5. 1945.	Nepoznato
90.	Balić	Jerolim (Jerko)	16.9.1910.	Blaž	Tomica r. Bosančić	Nakon 9.5.1945.	Vjerojatno Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
91.	Caktaš	Martin Luka	14.10.1920.	Ivan	Lucija r. Didak	Nakon 15.5.1945.	Jama Jazovka (Žumberak) ili Maribor (Republika Slovenija). Posmrtni ostaci nisu pronađeni
92.	Križan	Ivan	1.1.1924.	Nikola	Matija r. Milun	Nakon 15.5.1945.	Nepoznato
93.	Radovan	Mate	27.2.1923.	Josip	Mara r. Čelan	Druga polovica svibnja 1943.	Višnjica (Sandžak, Republika Crna Gora), mjesto ukopa nepoznato
94.	Čipčić	Filip Augustin	28.5.1926.	Nikola	Nikolina r. Kalebić	23.5.1945.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
95.	Balić	Marko	30.4.1900.	Jakov	Luca r. Čipčić	24.5.1945.	Zagreb, mjesto ukopa nepoznato
96.	Bosančić	Ante	6.2.1904.	Andrija	Lucija r. Smodlaka	26.5. 1945.	Navodno Jazovka. Posmrtni ostaci nisu pronađeni
97.	Ban	Ante	11.2.1914.	Miho	Iva r. Bosančić	29.5.1945.	Bjelovar, mjesto ukopa nepoznato
98.	Marasović r. Čelan	Marija ž. Antina	17.11.1907.	Bože	Matija r. Balić	1.6.1945.	Dugopolje, pokopana u Dugopolju
99.	Perišić	Božidar	29.3.1921.	Mate	Anđa r. Rogošić	20.6.1945.	Jama Jazovka ili Dubovac (Karlovac). Posmrtni ostaci nisu pronađeni
100.	Mustapić	Josip	30.11.1915.	Božo	Anđa r. Caktaš	28.6.1945.	Vjerojatno jama Jazovka. Posmrtni ostaci nisu nađeni
101.	Čevra	Marko	20.11.1911.	Božo	Matija r. Đuderija	29.6.1945.	Vjerojatno jama Jazovka. Posmrtni ostaci nisu pronađeni
102.	Plazibat	Mate	19.2.1911.	Bože	Matija r. Perišić	29.6.1945.	Popovača - Novska, mjesto ukopa nepoznato
103.	Prančić	Mate	2.3.1884.	Grgo	Jaka r. Marasović	18.7.1945.	Split, mjesto ukopa nepoznato
104.	Plazibat	Josip	10.2 1924.	Vicko	Matija r. Tomaša	7.9.1945.	Lička Jesenica, mjesto ukopa nepoznato

1946.

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
	Balić	Ivan	1935.	Mate	Milica r. Perišić	1946.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
	Perišić	Ivan	12.2.1920.	Marko	Jurka r. Rogošić	8.2.1946.	Zagreb, mjesto ukopa nepoznato

1947.

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
	Perišić	Božo	Nepoznato	Nepoznato	Nepoznato	19.8.1947.	Nepoznato

1948.

	PREZIME	IME	ROĐENJE	OTAC	MAJKA	STRADANJE	MJESTO STRADANJA I UKOPA
	Čipčić	Jozo	1914.	Božo	Nepoznato	1948.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju
	Đuderija	Ante	1904.	Božo	Božica r. Čipčić	28.8.1948.	Dugopolje, pokopan u Dugopolju

3.3. Analiza žrtvoslova

3.3.1. Stradali pod nerazjašnjenim okolnostima

Prema dosadašnjim spoznajama, sveukupno 69 stanovnika Dugopolja je stradalo pod do kraja nerazjašnjenim okolnostima, odnosno o okolnostima njihove smrti ili nismo pronašli podatke ili postoji više različitih izvora. Za 10 osoba ne raspolažemo s konkretnim podatcima, za 14 osoba postoje barem neke naznake, za 40 osoba postoje dva, a za 5 osoba tri različita izvora u svezi stradanja.

Deset osoba o kojima nemamo nikakve podatke su Mate Balić Andrijin, Mate Ban, Cvita Bosančić, Mijo Caktaš Lukin, Vicko Caktaš, Vinka Caktaš, Vinko Caktaš, Nediljko Čipčić, Ivan Križan, čije je ime oca nepoznato, i Stjepan Rogošić Antin.

Za razliku od navedenih osoba o čijoj smrti nismo uspjeli pronaći niti jedan podatak, za sljedećih 14 smo uspjeli pronaći barem ponešto. Ante Vukasović Ivanov stupio je u NOV 1943. godine, nakon čega mu se gubi svaki trag. Mirka Ževrnju su 1943. godine u Slavoniji odveli pripadnici njemačke vojske, a nakon toga o njemu nisu pronađeni podatci. Za Matu Balića Ivanova i Božidara Doždora Grgina je potvrđeno da su poginuli u borbi, za Anđu Radošević da je poginula u Slavoniji pri završetku rata, a za Antu Bana Mihina da je poginuo u Bjelovaru, krajem svibnja 1945. godine. Mate Rogošić Antin, rođ. 1918. ranjen je u Dugopolju iz pištolja u desno rame te prevezen u Civilnu bolnicu Split, 13. lipnja 1941., gdje je umro. Mara Bosančić je ubijena projektilom iz haubice u Supetru na Braču, 20. rujna 1944. godine. Za Marka Balića Jakovljeva je poznato samo da je umro u Zagrebu 24. svibnja 1945. godine. Prema podatcima iz Matične knjige umrlih i Stanja duša župe Dugopolje, petogodišnjeg Matu Plazibata Stjepanova zapalili su nepoznati počinitelji u Dugopolju 1943. godine. Stjepana Đuderiju su Talijani uhitili u Dicmu, odveli u zatvor u Sinj, potom u Split i konačno u Italiju. Nakon pada Italije premješten je u Njemačku, a njegov ratni kolega, krojač iz Splita tvrdio je da je na kraju poslan u Sibir. Okolnosti stradanja časne sestre anćele Ljubice Rogošić su nepotpune. Prema podatku iz župskog Stanja duša poginula je u talijanskoj Bresci, 8. veljače 1945. godine. Ivana Božinovića su uhitili Nijemci i odveli u splitski logor Gripe, nakon čega se više nikada nije javio. Nakon rata je javljeno obitelji da je poginuo u Zemunu. Što se tiče smrti domobrana Rate Rogošića, jedino što se uspjelo utvrditi jest da se nakon svršetka rata vratio iz Knina u Dugopolje, odakle je poslije otputovao u Osijek i nakon toga mu se gubi svaki trag.

Za 40 osoba postoje dva različita izvora o okolnostima njihovog stradanja, a to su Anđa Balić Božina, Ivan Balić Matin, rođ. 1911., Vicko Ban, Josip Bosančić, Marko Caktaš Matin, Mirko Caktaš Petrov, Ivan Caktaš Božin, Ivan Čipčić Josipov, Božidar Doždor Antin, Ivan Doždor Grgin, Petar Doždor, Mate Đuderija Markov, Ivan Jerković, Josip Kardum, Milan Ivan Macanović, Josip Marasović, Mirko Marasović, Slavka Marasović, Stjepan Marasović Matin, rođ. 1906., Ivan Mustapić, Ivan Perišić Jakovljev, Josip Perišić Ivanov, Mate Perišić Mihin, Marko Plazibat, Mihovio Plazibat, Stjepan Plazibat, Jure Radina, Martin Radošević, Petar Radošević Tomin, Mara Radovan, Andrija Rogošić, Filipa Anica Rogošić, Frane Ivan Rogošić, Ivan Rogošić Ilijin, Josip Smodlaka, Mate Tomaša, Ante Vučković Mijin, Marko Vučković Božin, Josip Vukasović i Ivan Ževrnja.

Osobe čija se smrt bilježi u tri različita izvora su Josip Čelan, rođ. 1887., Ivan Milan Macanović, Josip Rogošić Markov, Jela Vukasović i Bartul Ževrnja.

3.3.2. Stradali od bolesti, gladi, mina i drugih nedaća

Nisu svi stanovnici Dugopolja stradali od pripadnika zaraćenih postrojbi. Kako se vidi iz popisa, 47 ih je stradalo na druge načine, izvan izravnih ratnih sukoba. Tako je 9 osoba umrlo od opa-

snih bolesti, 17 od gladi, 10 od mina, a 11 od raznih drugih nedaća. Radi se uglavnom o civilnim osobama dok ih je 12 pripadalo vojnim postrojbama. Za 6 osoba nismo uspjeli utvrditi da li se radi o civilima ili vojnicima.

U bolnicama, najčešće od tifusa, umrli su: 1942.-Jaka Dodoja ž. Tome, 1943.-Ante Marasović i Mate Radovan, a 1944.-Ana Balić, Mate Balić Božin, Milan Caktaš, Božo Rogošić Mijin, Ivan Marko Rogošić Josipov i Ante Rogošić Matin, r. 1926. godine.

Od gladi je umrlo 17 osoba. Zanimljivo je da su sve preminule tijekom 1943. godine, osim Vinka Čipčića koji je zbog nedostatka hrane preminuo krajem veljače 1945. godine. Prije toga, ratne 1943. godine, umrli su Ivan Balić Matin, r. 1882., Vicko Balić, Andrija Bosančić, Ilija Čelan, Božo Malbaša Lukin, Božo Malbaša Mihin, Lucija Malbaša ž. Bože, Lucija Malbaša ž. Ivana, Stjepan Malbaša Mihin, Bože Milić, Ivan Silić, Mate Smodlaka, Matija Smodlaka ž. Mate, Ivan Vučković Markov, Cvijeta Vukasović i Jerko Vukasović.

Od mina su stradali isključivo civili, i to svi u Dugopolju, osim Marije Radošević koja je poginula 1944. u Klisu od njemačke nagazne mine, i Milice Križan koja je nastradala u Slavoniji 1945. godine. Svi ostali su pronašli minu ili slučajno nagazili na nju u blizini svojih kuća i potom nastradali. Tako su 1943. godine izgubili život Božica Balić, Mirko Balić Matin, Mate Plazibat Mihin i Tomislav Plazibat, 1944. braća Ivan i Ante Prančić koji su u brdu iznad kapele sv. Roka pronašli bombu koja ih je ubila, 1945. Ante Vučković Jozin, a 1946. godine Ivan Balić Matin koji je nedaleko od kuće naišao na talijansku bombu od koje je nastradao.

Ovim preminulima pridodajemo i 11 osoba koje su izgubile život pod raznim okolnostima. Marko Rogošić se smrznuo 28. siječnja 1945. godine na maršu Knin - Kijevo zajedno s 45 pripadnika 10. dalmatinske brigade. Stjepan Kolić i Ivan Perišić Petrov, rođ. 1913. preminuli su 1942. i 1943. od posljedica udara konja. U prometu su stradali Mate Plazibat Božin, Mate Prančić, Petar Radina i Anka Čulin ž. Mihe. Anka je poginula u prevrtanju kamiona prilikom napada partizana u Šestanovcu 2. kolovoza 1944. godine, a Petra u Sinju na cesti kod groblja pregazio automobil 15. listopada iste godine. Mate Plazibat je poginuo u Popovači 29. lipnja 1945. godine u sudaru vlakova nakon otpusta iz Jugoslavenske armije, dok je Matu Prančića pregazio kamion NOV-e u Splitu ispred njegove kuće 18. srpnja 1945. godine. Anđa Balić Božina je poginula 25. listopada 1944. godine u Dugopolju, prigodom partizanskog sukoba s pripadnicima Oružanih snaga NDH i njemačkim vojnicima. Anđa Smodlaka je stradala u jednoj dugopoljskoj konobi 13. listopada 1944. od slučajno ispaljenog metka od ustaša. Božo Doždor Antin i Filip Čipčić su nastradali od posljedica neopreznog rukovanja oružjem 18. veljače 1944. i 23. svibnja 1945. godine.

3.3.3. Stradali od bombardiranja

Od posljedica granatiranja i zračnih bombardiranja poginulo je 19 osoba. Jela Mustapić izgubila je život tijekom granatiranja Mostara 1944., a Ante Perišić u bombardiranju Zemuna 17. listopada 1944. godine. Mate Radan Jurin poginuo je kod Stare Pazove 1945. godine tijekom napada zapadnih saveznika na vlak, a Jozo Tomaša tijekom granatiranja Dugopolja 10. listopada 1944. godine. U angloameričkim bombardiranjima Sinja, Bjelovara, Slavonskog Broda i Splita stradalo je 15 stanovnika Dugopolja. U Sinju je poginuo Vicko Čipčić, u Bjelovaru Mijo Doždor Matin, rođ. 1908., u Slavonskom Brodu Milica Balić, Marija Bosančić, Milica Bosančić i Milica Smodlaka, a u Splitu Jure Balić Pavlov, Marko Bosančić Matin, Marija Marasović, Ana Vidosava Milić i njezin jedanaestogodišnji sin Marko, Mirko Milić, Lucija Perišić Stjepanova, Matija Perišić Mihina i Josip Rogošić Ivanov.

3.3.4. Stradali od talijanskih postrojbi

Od talijanskih postrojbi stradalo je 13 Dugopoljaca. Svi osim Jakova Balića Dujina izgubili su živote tijekom 1942. godine. Njega su 1943. godine nedaleko od kuće uhitili pripadnici talijanske postrojbe i ubili. Nije nam poznat točan dan i mjesec smrti.

Talijanski vojnici su 26. siječnja 1942. u 9 sati ujutro popalili u selu nekoliko kuća i strijeljali 7 osoba, šest Dugopoljaca iz zaseoka Caktaš i Petra Jeričića. Svi su bili civili. Od Caktaša su stradali Ivan Markov, Ivan Stjepanov, braća Mate i Nedjeljko Nikolini te Petar Jakovljev i njegov sin Miho Mirko[284]. Ostaje otvoreno pitanje da li je Petar Jeričić Jakovljev, koji je imao 30 godina, bio podrijetlom iz Dugopolja. Bila je to talijanska osveta partizanima zbog jednog ubijenog i jednog ranjenog suborca. Za Jakova Perišića nismo sigurni da li je ubijen od talijanskih vojnika 26. siječnja 1942. ili u veljači 1942. godine.

Druga talijanska odmazda za partizanske diverzije dogodila se 9. rujna 1942. godine. U toj akciji su talijanski vojnici blokirali Dugopolje, zapalili 9 kuća, te u zatvor odveli 24 osobe. Na putu za Klis ubili su i bacili u jarak Božu Caktaša Matina i Božu Vukasovića Antina.

Prema podatcima iz Matice umrlih dugopoljske župe, talijanski vojnici su Matu Plazibata Markova ubili 16. listopada 1942. godine. U prosincu iste godine ubili su i Jakova Balića Jurina.

Pripadnici talijanskih i ustaških postrojbi 10. listopada 1942. ubili su Andriju Bana, nekoliko dana nakon do tada najvećeg pokolja u Dugopolju (2. i 4. listopada iste godine).

3.3.5. Stradali od četnika i talijanskih postrojbi

Veliki pokolj stanovnika Dugopolja počinili su četnici i pripadnici talijanskih postrojbi 2. i 4. listopada 1942. godine. U dva dana na najmučniji način likvidirali su 35 civila, poglavito djece i staraca. Pokolj su počinili pripadnici četničkog bataljuna iz Knina zajedno s jednom četom 89. bataljuna crnih košulja, dijelovima jedne artiljerijske baterije i oklopne jedinice smještene u Solinu. Uz to, valja reći, da su prije i nakon spomenutog pokolja četnici sami ili zajedno s pripadnicima partizanskih i talijanskih postrojbi ubili još 5 stanovnika Dugopolja.

Četnici su po svemu sudeći kod Knina 25. lipnja 1942. godine ubili partizana Marka Vučkovića Matina, te partizana Ivana Perišića Petrova, r. 1925., kojega su u Maovicama kod Vrlike 23. prosinca 1944. godine uhitili, mučili i ubili. Anđeliju Jurenić ubili su 1942. godine, no nisu nam poznate okolnosti stradanja. U Petrovićima kod Zvornika, u Bosni i Hercegovini, 16. siječnja 1942. godine u borbi protiv četnika i partizana nastradao je domobranski djelatni natporučnik Stjepan Malbaša Božin. Prema sadašnjim saznanjima, četnici i talijanski vojnici Ivu Šimić ubili su tijekom 1942. godine.

Kao što smo već rekli, prvu veliku likvidaciju u Dugopolju, u kojoj je nastradalo 35 osoba, počinili su četnici i pripadnici talijanskih postrojbi 2. i 4. listopada 1942. godine[285]. Među stradalima se nalazio Ivan Grubišić pok. Duje iz Solina, što znači da su iz Dugopolja stradale 34 osobe.

---

284 HR-HDA, f. 223, Ministarstvo unutrašnjih poslova NDH, Izvještaj kotarskog predstojnika Ministarstvu unutarnjih poslova NDH, Omiš, 26. 1. 1942., kut. 40, br. 928 (Inv. br. 3340); HR-DAS, f. 262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, kut. 77, Brzojav br. 2. Izvješće Prefekture Split guvernatoru Dalmacije o akciji protiv partizana i strijeljanju 7 Dugopoljaca, Split, 26. 1. 1942.

285 Za rekonstrukciju popisa nastradalih koristili smo četiri izvora. Prvi je datiran 9. listopada 1942. godine u Omišu. Radi se o Izvješću Kotarske oblasti Omiš Velikoj župi Cetina. Drugi je 19. listopada 1942. godine sastavio župnik Mravinaca kod Splita don Kajo Marović, koji je nakon likvidacije dugopoljskog župnika don Šimuna Karamana, 4. travnja 1942. godine, pastoralno pokrivao i Dugopolje od 1. svibnja 1942. do 30. svibnja 1943. godine. Treći izvor je nastao u Omišu, u studenome 1942. godine. Radi se o Izvješću Velike župe Cetina Ministarstvu unutrašnjih poslova NDH o zločinima

U prvom pohodu, 2. listopada 1942. likvidirano je 7 osoba: Ana Ban, Anđa Ban, Iva Ban, Kata Ban, Miljenko Ban, Jaka Prančić i Jakov Radošević.

U drugom pohodu, 4. listopada, ubijeno je 27 osoba: Cvijeta Balić, Grgo Balić, Ivan Balić Antin, Matija Balić, Stjepan Balić Andrijin, Božo Božinović, Jaka Caktaš, Miho Caktaš Markov, Ante Doždor, Lucija Milić, Marko Milić Lukin, Iva Perišić, Ivan Perišić Antin, Mate Perišić Ivanov, Matija Perišić ž. Ivanova, Božo Radošević, Nikola Radošević, Anica Radovan, Toma Radovan, Božo Rogošić Josipov, Lucija Rogošić, Mijo Rogošić, Anđa Šimić, Jela Šimić, Miho Tomaša, Ante Vučković Dujin i Ante Vukasović Šimunov.

3.3.6. Stradali od ustaških, domobranskih i njemačkih postrojbi

Sveukupno, od ustaških, domobranskih i njemačkih postrojbi stradalo je 60 stanovnika Dugopolja, od čega ih je 23 stradalo u sukobu s pripadnicima ustaških i domobranskih postrojbi, a 8 u sukobima s pripadnicima ustaških, domobranskih i njemačkih postrojbi. Osmorici stradalih treba pridodati još 29, za koje s velikom vjerojatnošću možemo zaključiti da su stradali u bitkama od pripadnika ustaških, domobranskih i njemačkih postrojbi, no izričite potvrde nismo uspjeli pronaći.

Od ustaških i domobranskih postrojbi 1942. godine u siječnju su stradali Dušan Dodoja, te po svoj prilici u veljači Mate Vukasović. Tijekom 1943. godine Božo Bosančić i Miljenko Vukasović, u ožujku Andrija Balić Jurin i Mirko Vučković, u lipnju Božidar Smodlaka, u srpnju Andrija Čulin i Božidar Vukasović, u listopadu braća Josip Caktaš i Mirko Caktaš Jakovljevi, te Mirko Ban, a u studenome Petar Marasović i Božo Tomaša. Sljedeće 1944. godine u travnju živote su izgubili Stjepan Čulin, u lipnju Božo Prančić, u srpnju Mate Bosančić Dujin, u listopadu Ivan Prančić Matin, u studenome Stjepan Ćulap Matin i u prosincu Ivan Vučković Lukin. U zadnjoj godini rata 1945., stradali su Ante Smodlaka, u siječnju ili veljači Josip Radošević te u travnju Jakov Đuderija. Radi se o dvadeset i tri osobe.

Od ustaških, domobranskih i njemačkih postrojbi stradali su 1943. godine Božo Doždor Ivanov, rođ. 1914., Anđelko Perišić, Miljenko Kardum, Slavko Kardum i Božo Marasović, a 1944., Milica Vukasović, Ivan Jurenić i Ivan Doždor. Riječ je o 8 poginulih. Tom broju, iako nemamo precizne podatke, treba pridodati i ostalih 29 stradalih. Tako su 1943. Godine, bez točno utvrđenog dana i mjeseca, poginuli Božo Doždor Ivanov, rođ. 1908., Stipe Lasić i Božo Rogošić, nepoznatog datuma rođenja, zatim u siječnju iste godine Ivan Vukasović, u ožujku Lucija Vučković, u svibnju ili lipnju Andrija Perišić rođ. 1911., a u studenom Mijo Doždor rođ. 1906. godine. U idućoj 1944. godini živote su izgubili: Slavko Rogošić, o čijoj smrti nemamo precizne podatke, u lipnju Mate Radan Antin rođ. 1913., u srpnju Ante Vučković Mijin rođ. 1922., u kolovozu Ivan Plazibat rođ. 1919., u listopadu Luka Perković, u studenome Ante Vučković Mijin rođ. 1923., Mile Čulin, Mihovio Čulin, Ante Bosančić rođ. 1915., Spiridion Ban, Luka Ban i Ante Rogošić rođ. 1919. godine. U 1945. godini su poginuli: u siječnju Ivan Perišić Matin i Miho Caktaš Matin, u veljači Ante Božinović, u travnju Ivan Radošević Mihin, Ivan Radošević Josipov, Mirko Balić Matin, Marko Bosančić Matin, Mihovio Perišić, Mijo Jerković i u rujnu Josip Plazibat.

četnika nad Hrvatima dotične Župe od 28. kolovoza do 22. listopada 1942. godine. Na tom popisu se nalaze i nastradali u Dugopolju, 2. i 4. listopada spomenute godine. Četvrti izvor je *Matična knjiga umrlih župe Dugopolje* (2. X. 1942. - 9. V. 1946.), koja se čuva u Matičnom uredu u Solinu, br. 46. Radi se, zapravo, o običnoj bilježnici u kojoj je Dugopoljac don Vicko Macanović, po svemu sudeći nakon rata, registrirao stanovnike Dugopolja stradale i umrle od listopada 1942. do svibnja 1946. godine. Don Vicko je bio najprije poslužitelj pa župni upravitelj Dugopolja od 3. prosinca 1943. do 31. prosinca 1953. godine.

Na popisu Kotarske oblasti Omiš se nalazi 31 ubijena osoba, na popisu don Kaja Marovića 32, na popisu Velike župe Cetina 31, a u *Matičnoj knjizi umrlih* 35. Analizom spomenutih izvora smo utvrdili da je u dva spomenuta dana od četnika i pripadnika talijanskih postrojbi stradalo 35 stanovnika Dugopolja, a ne kako se u literaturi stalno navodi 31.

3.3.7. Stradali od njemačkih postrojbi

Od njemačkih postrojbi stradalo je 57 stanovnika Dugopolja, od čega 45 osoba u 1943., 8 u 1944., i 4 u 1945. godini. Najveći pojedinačni pokolj u Dugopolju izvršili su pripadnici 7. SS divizije "Prinz Eugen". Oni su u dva dana, 28. i 29. rujna 1943. godine, strijeljali, zaklali i zapalili 40 stanovnika, uglavnom djece i staraca.

Prije i nakon pokolja ubili su četiri civila i jednog pripadnika partizanskih postrojbi. Vinku Plazibat su ubili 4. rujna 1943. godine. U rujnu ili listopadu iste godine ubijeni su Jerka Caktaš, Marin Smodlaka, a u listopadu Jozo Čelan. Mate Čelan, pripadnik 2. čete 2. bataljuna 3. dalmatinske brigade 20. divizije NOV-e, poginuo je u borbi protiv Nijemaca kod Glamoča, 22. ili 28. prosinca 1943. godine.

U najvećem pokolju 28. i 29. rujna 1943. godine pobijeno je 40 osoba. Svi osim Martina Božinovića, koji je bio domobran, i vjerojatno Ivana Rogošića Antina rođ. 1907., koji je navodno isto bio domobran, bili su civili, starci i djeca. Njihova imena su: Luka Bosančić, Marko Caktaš Stjepanov, Mate Caktaš Markov, Milica Caktaš, Nediljka Caktaš, Nedjeljko Caktaš Markov, Petar Caktaš Mihin, Stjepan Doždor, Jure Marasović Antin, Jure Marasović Markov, Stjepan Marasović Ivanov, Anđa Perišić, Anđelka Perišić Jurina, Božo Perišić Jurin, Marija Perišić, Lucija Perišić ž. Markova, Matija Perišić ž. Jakovljeva, Slavka Perišić, Vlado Perišić, braća Mate i Mirko Plazibat Stjepanovi, Ante Radan, Mate Radošević, Mihovio Radošević, Mirko Radošević, Vicko Radošević, Ante Rogošić, rođ. 1877., Ivan Rogošić rođ. 1869., Ivan Rogošić rođ. 1881., Ivan Rogošić Matin, Mirko Šimić, Ante Vučković Božin, Bože Vučković Mihin, Marko Vučković Jerkov, Ana Vukasović, Jela Vukasović, Jure Vukasović i Marko Vukasović.

Tijekom 1944. godine njemački vojnici ubili su Anđu Balić ženu Jakova, trogodišnjeg Juru Balića Markova i Lucu Balić. O okolnostima stradanja nismo uspjeli pronaći preciznije podatke. U siječnju su ubili Anđu Rogošić, u veljači Ivana Rogošića Jozina, u travnju Josipa i Juru Balića, rođ. 1906., i u prosincu Božu Vučkovića Antina.

Pripadnici partizanskih postrojbi Andrija Perišić rođ. 1926. i Mijo Perišić rođ. 1917. te Mate Đudrija Ivanov i Jure Doždor stradali su u borbama protiv njemačkih postrojbi. O Andriji i Miji nemamo preciznih podataka, dok smo za Matu utvrdili da je stradao u ožujku, a Jure u travnju 1945. godine.

3.3.8. Stradali od partizanskih postrojbi do 7. svibnja 1945.

Najveći broj stanovnika Dugopolja stradao je od partizanskih postrojbi, sveukupno 131. Jedna osoba je poginula u borbi protiv partizana tijekom 1941. godine, 13 ih je stradalo tijekom 1942., 12 tijekom 1943., 40 tijekom 1944., 56 tijekom 1945., 1 u 1946., i 2 tijekom 1948. godine. Za 6 osoba postoje samo podatci da su stradale od partizanskih postrojbi.

Računajući po godinama, najviše stanovnika Dugopolja izgubilo je živote u završnoj, ratnoj 1945. godini, i to njih 28 do 7. svibnja, kada su partizanske jedinice zauzele Zagreb, a 28 poslije tog datuma, što smo podijelili u dva dijela iz jednostavnog razloga da se vidi broj nastradalih u ratu i broj likvidiranih u formalnom miru, tj. poraću, što je u hrvatskoj historiografiji i javnosti do raspada komunizma bila zabranjena tema.

Valja naglasiti da podjela na stradale prije i poslije 7. svibnja nije do kraja precizna jer smo za 20 osoba ustanovili samo da su stradali 1945., ali bez točnog dana i mjeseca, pa je stoga treba uzeti s oprezom.

Za 6 Dugopoljaca nismo uspjeli pronaći precizne podatke o mjestu, godini i okolnostima stradanja, osim da su stradali od pripadnika partizanskih jedinica. Oni su: Bože Križan, Marko Macanović Antin, Stipe Marasović rođ. 1921., Ivan Perišić Jakovljev, Mirko Plazibat, nepoznatih roditelja, i Mijo Šimunović.

Za 33 osobe smo utvrdili samo godinu stradanja. U 1941. je poginuo Ivan Balić rođ. 1918., u 1942. Nediljko Balić i Ivan Jurenić Mijin u 1943. Pavao Bosančić, Božo Čipčić Vickov, Marko Prančić i Ivan Tomaša, a u 1944. Jozo Perišić Andrijin, Marko Perišić, Ivan Plazibat rođ. 1909., Ivan Prančić Mijin i Mate Radan rođ. 1914. godine. Josip Kardum je poginuo ili u travnju 1944. ili u svibnju 1945. godine. Tijekom 1945. su poginuli Ivan Bosančić, Mate Bosančić Filipov, Šimun Caktaš, Marko Debeljak, Bože Đuderija, Petar Jurenić, Lovro Kolić, Ivan Križan rođ. 1920., Stjepan Marasović rođ. 1908., Božo Perišić Andrijin, Petar Radovan, Mate Rogošić Božin, Mate Rogošić Markov, Petar Rogošić, Rato Rogošić, Stjepan Rogošić Antin, Stjepan Rogošić Božin, Stjepan Rogošić Markov, Božo Vučković Ivanov i Jozo Vučković Antin. Nakon rata, vjerojatno 1946., od posljedica mučenja umro je Ivan Perišić Markov, dok su 1948. živote izgubili Jozo Čipčić i Ante Đuderija.

Tijekom 1942. godine u siječnju je stradao Stjepan Malbaša, u travnju don Šimun Karaman, u svibnju Mate Rogošić i Mate Perišić, u lipnju Petar Čulin i Božidar Caktaš, u rujnu don Josip Čulin, Ivan Čipčić i Ivan Radovan, u listopadu Ivan Ban, i u studenome Anđa Čipčić ž. Božina.

Tijekom 1943. godine u siječnju su stradali Bartul Balić, Miho Malbaša i Jure Vučković, u veljači Ivan Malbaša, vjerojatno u svibnju Marko Macanović, u srpnju Ružica Vučković ž. Stjepanova, u listopadu Ivan Balić i u prosincu Miho Balić.

Tijekom 1944. godine u siječnju je ubijen Mate Plazibat Ilijin, u veljači Bože Rogošić Ivanov, u ožujku Miho Marasović i Marko Balić Petrov, u svibnju Božidar Macanović, u kolovozu Anka Čulin, Jure Plazibat Matin i Stjepan Rogošić Matin, u listopadu Dragutin Blažević, Ante Marasović rođ. 1913., Dujo Vukasović, Mirko Bosančić, Ivan Balić Matin rođ. 1921., Ivan Balić Blažov i Jozo Rogošić, u studenome Božo Balić, Miho Balić Tomin, Jozo Šimunović, Marko Šimunović, Špiro Balić, Nedjeljko Smodlaka, Miho Perišić Markov, Božo Vučković Jurin, Stjepan Balić Nikolin, Vicko Čipčić Božin i Jure Radina, u prosincu Petar Caktaš Pavlov te potkraj 1944. Luka Kolić, Petar Mustapić, Špiro Mustapić, Roko Perišić, Roko Prančić, Mate Radina i Mirko Rogošić. Pred kraj 1944. ili početkom 1945. stradao je Jure Čulin.

Tijekom 1945. godine živote su izgubili: u siječnju Juraj Plazibat Antin, u veljači Mate Čulin Matin, u travnju Miho Čelan i Petar Radošević Martinov te do 7. svibnja Jure Balić Petrov, Marko Balić Matin i Ivan Vučković Matin.

3.3.9. Stradali od partizanskih postrojbi nakon 7. svibnja 1945.

U razdoblju od 7. do 15. svibnja 1945. likvidirani su na raznim stratištima Andrija Balić Bartulov, Ante Balić, Jerolim Balić, Jozo Balić Matin, Kaja Balić, Ante Ban Petrov, Mate Bosančić Nikolin, Milan Bosančić, Mate Caktaš Antin, Petar Caktaš Nikolin, Božo Čelan rođ. 1923., Mate Čelan Ilijin, Martin Čevra, Ante Čulin, Mate Križan, Mijo Križan, Frane Marasović, Nedjeljko Marasović, Stjepan Perišić, Duje Radan, Mirko Radovan, Petar Šimunović i Josip Vučković Stjepanov. Nakon 15. svibnja ubijeni su Martin Caktaš i Ivan Križan Nikolin. U lipnju su likvidirani Božidar Perišić Matin, Josip Mustapić Božin i Marko Čevra.

4. DUGOPOLJSKA SPOMEN-OBILJEŽJA

U Dugopolju su podignuta dva spomen-obilježja kao znak sjećanja na postradale iz mjesta u Drugome svjetskom ratu i nakon njega, prvo 1971. godine, a drugo na svetkovinu Svih Svetih, 1. studenoga 2010. godine. Na prvom, "partizanskom" obilježju urezana su imena pripadnika partizanskih postrojbi i jednog dijela civila, a na drugom imena svih mještana, vojnika i civila stradalih u vihoru rata i poraća. Što se tiče prvog spomen-obilježja treba napomenuti da na njemu nema pripadnika domobranskih i ustaških postrojbi, što je razumljivo imajući u vidu po kojem su kriteriju odabirani stradali. No, na obilježju nedostaje 17 pripadnika partizanskih postrojbi i 51 civilna osoba, dok za 7 osoba postoje određene netočnosti, kao i brojne netočne godine rođenja i stradanja.

4.1. Spomen-obilježje iz 1971.

Prvo spomen-obilježje, postavljeno 1971. godine, čini šesnaest mramornih ploča, razdijeljenih podjednako na dvije cjeline. Na lijevoj strani, na osam ploča, urezana su imena 132 civilne osobe, a na desnoj strani imena 77 pripadnika partizanskih postrojbi. Sveukupno, na spomen-obilježju nalaze se imena 209 osoba.

Blok obložen u mramorne ploče s urezanom godinom 1971.

Lijeva strana - 132 civila

4.1.1. Popis stradalih

Lijeva strana - 132 civila

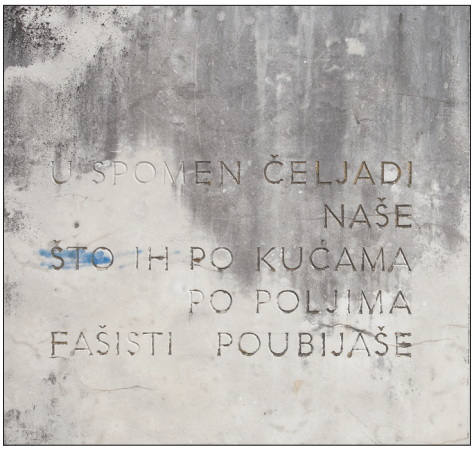

Ploča 1
U SPOMEN ČELJADI
NAŠE
ŠTO IH PO KUĆAMA
PO POLJIMA
FAŠISTI POUBIJAŠE

Ploča 2

1. Balić Anđa 1917-1944
2. Balić Božica 1891-1943
3. Balić Cvita 1878-1942
4. Balić Grgo 1874-1942
5. Balić Ivan 1872-1942
6. Balić Ivan 1911-1943
7. Balić Jakov 1889-1943
8. Balić Jozo 1912-1944
9. Balić Jure 1889-1943
10. Balić Jure 1913-1944
11. Balić Mate 1896-1944
12. Balić Matija 1876-1942
13. Balić Milica 1923-1945
14. Balić Mirko 1928-1943
15. Balić Stjepan 1880-1942
16. Ban Anđa 1915-1942
17. Ban Anka 1939-1942
18. Ban Iva 1884-1942
19. Ban Ivan 1903-1942
20. Ban Kata 1880-1942

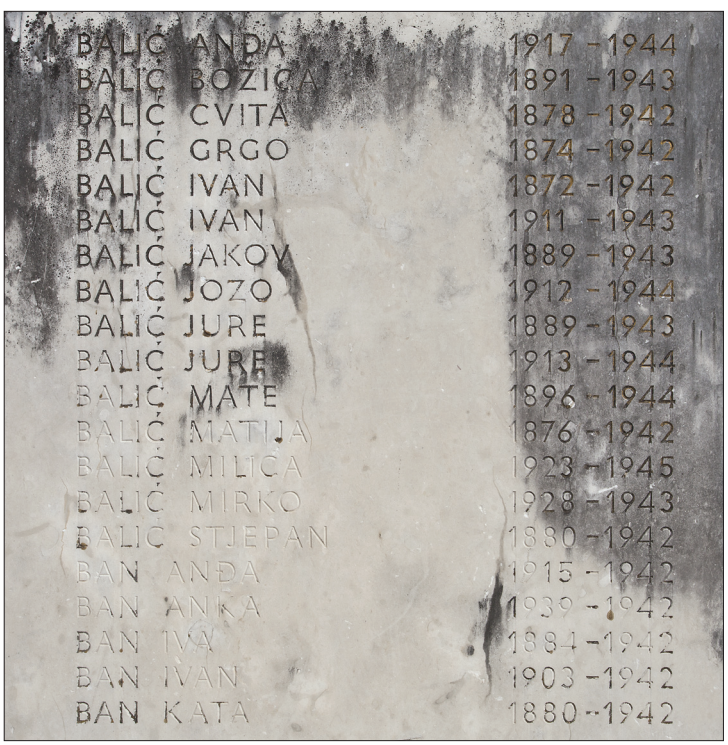

Ploča 3

21. Ban Mate 1908-1943
22. Ban Milenko 1937-1942
23. Ban Mirko 1925-1943
24. Bosančić Cvita 1920-1945
25. Bosančić Jela 1910-1943
26. Bosančić Mara 1906-1944
27. Bosančić Marija 1924-1945
28. Bosančić Marko 1917-1943
29. Bosančić Mirko 1935-1944
30. Božinović Božo 1882-1942
31. Božinović Ivan 1895-1944
32. Božinović Martin 1920-1943
33. Caktaš Ivan 1886-1942
34. Caktaš Ivan 1900-1942
35. Caktaš Jaka 1886-1942
36. Caktaš Jozo 1912-1943
37. Caktaš Marko 1894-1943
38. Caktaš Marko 1927-1943
39. Caktaš Mate 1907-1942
40. Caktaš Mate 1870-1942

Ploča 4

41. Caktaš Mijo 1871-1942
42. Caktaš Mijo 1921-1942
43. Caktaš Milica 1911-1943
44. Caktaš Mirko 1915-1943
45. Caktaš Neda 1939-1943
46. Caktaš Nediljko 1910-1942
47. Caktaš Petar 1884-1942
48. Caktaš Petar 1901-1943
49. Caktaš Vicko 1916-1943
50. Čelan Jozo 1887-1943
51. Čipčić Božo 1884-1942
52. Čipčić Nediljko 1924-1944
53. Čipčić Vicko 1873-1944
54. Čulin Bublica 1917-1945
55. Čulin Jure 1900-1944
56. Doždor Ante 1874-1942
57. Doždor Ivan 1875-1944
58. Doždor Petar 1857-1944
59. Đuderija Stjepan 1859-1943
60. Jerković Ivan 1906-1943

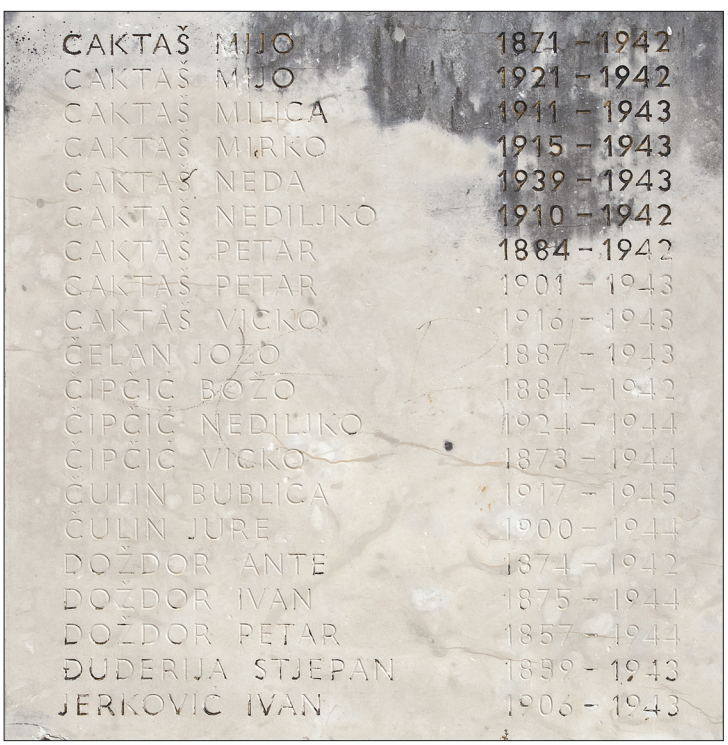

Ploča 5

61. Marasović Jure 1881-1943
62. Marasović Jure 1913-1943
63. Marasović Mara 1908-1943
64. Marasović Stjepan 1907-1943
65. Marasović Slavka 1928-1944
66. Milić Luca 1860-1942
67. Milić Mara 1902-1944
68. Milić Marko 1862-1942
69. Milić Marko 1932-1944
70. Mustapić Jela 1918-1944
71. Perišić Anđa 1917-1943
72. Perišić Anđelka 1941-1943
73. Perišić Božo 1939-1943
74. Perišić Ivan 1877-1942
75. Perišić Jakov 1912-1942
76. Perišić Jozo 1902-1944
77. Perišić Koviljka 1940-1943
78. Perišić Luca 1880-1943
79. Perišić Luca 1920-1944
80. Perišić Mate 1887-1942

Ploča 6

81. Perišić Matija 1910-1942
82. Perišić Matija 1910-1943
83. Perišić Slavka 1937-1943
84. Plazibat Jure 1921-1945
85. Plazibat Mate 1921-1943
86. Plazibat Stjepan 1906-1943
87. Plazibat Tomislav 1933-1943
88. Plazibat Vinka 1933-1943
89. Prančić Ante 1936-1944
90. Prančić Ivan 1934-1944
91. Radan Ante 1875-1943
92. Radan Mate 1888-1944
93. Radošević Ante 1880-1943
94. Radošević Božo 1870-1942
95. Radošević Jakov 1881-1943
96. Radošević Martin 1906-1942
97. Radošević Mate 1902-1943
98. Radošević Mijo 1906-1943
99. Radošević Mirko 1927-1943
100. Radošević Nikola 1882-1942

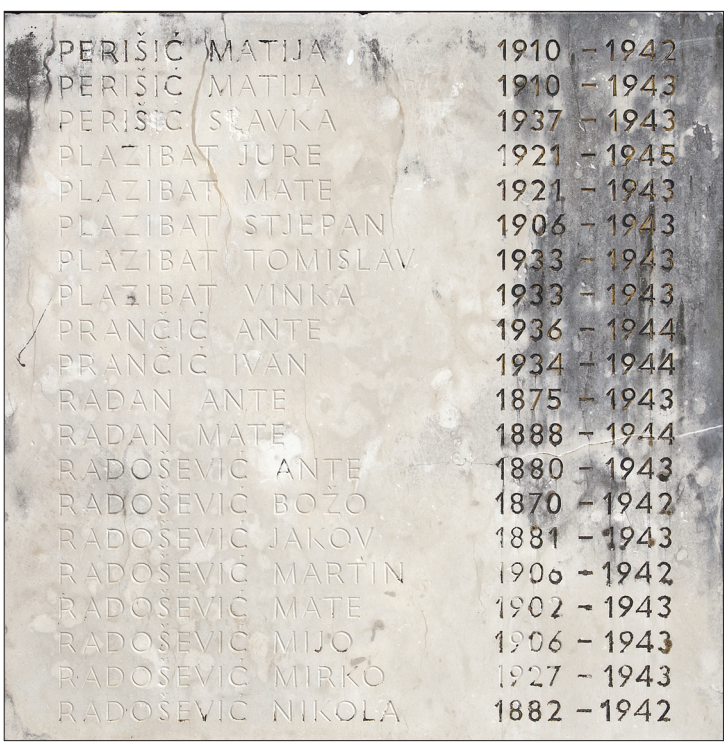

Ploča 7

101. Radošević Vicko 1890-1943
102. Radovan Anica 1876-1942
103. Radovan Toma 1882-1942
104. Rogošić Andrija 1918-1944
105. Rogošić Ante 1878-1943
106. Rogošić Bože 1874-1942
107. Rogošić Ivan 1869-1943
108. Rogošić Ivan 1881-1943
109. Rogošić Ivan 1906-1943
110. Rogošić Jozo 1901-1944
111. Rogošić Luca 1882-1942
112. Rogošić Mijo 1876-1942
113. Smodlaka Anđa 1924-1944
114. Smodlaka Jozo 1914-1944
115. Smodlaka Milka 1922-1945
116. Šimić Anđa 1871-1942
117. Šimić Iva 1864-1942
118. Šimić Jela 1869-1942
119. Šimić Mirko 1926-1943
120. Tomaša Jozo 1942-1944

Ploča 8

121. Tomaša Mijo 1885-1942
122. Vučković Ante 1875-1942
123. Vučković Ante 1933-1943
124. Vučković Ante 1939-1945
125. Vučković Božo 1892-1943
126. Vukasović Anka 1939-1943
127. Vukasović Ante 1867-1943
128. Vukasović Jela 1875-1943
129. Vukasović Jozo 1924-1943
130. Vukasović Jure 1894-1943
131. Vukasović Marko 1896-1943
132. Ževrnja Mirko 1927-1943

LAKA IM CRNA ZEMLJA

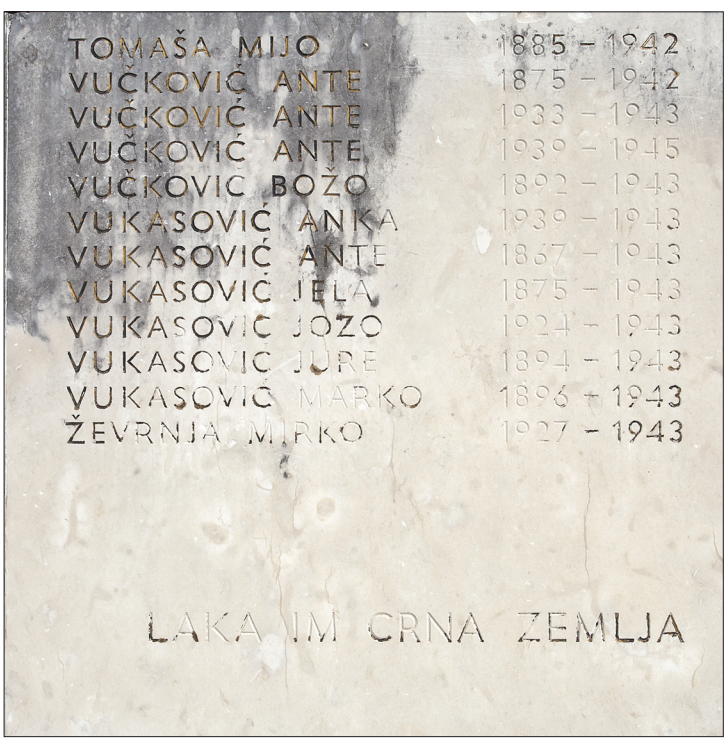

Desna strana - 77 pripadnika partizanskih postrojbi

Ploča 1 i 2
HRABRIM BORCIMA SELA NAŠEG
ŠTO U LJUTOM BOJU
(*petokraka*) PADOŠE BRANEĆI
DOMOVINU SVOJU
SLOBODA IM BI I ZRAK I VODA

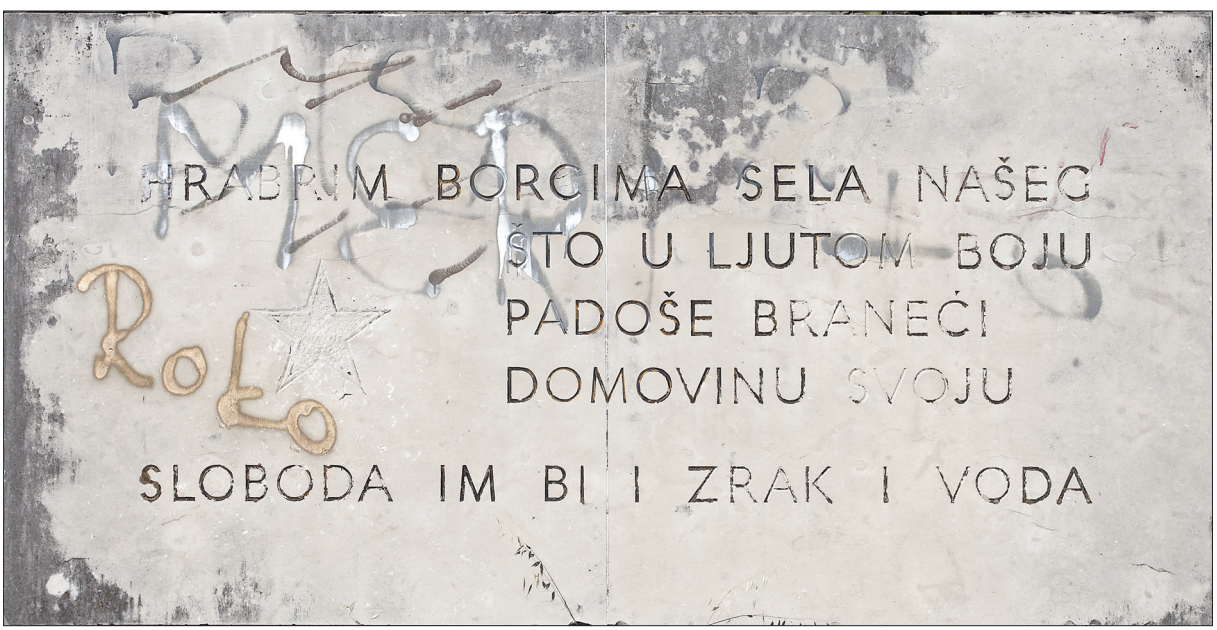

Ploča 3

1. Balić Andrija 1920-1943
2. Balić Mirko 1925-1945
3. Ban Luka 1911-1944
4. Ban Špiro 1914-1944
5. Bosančić Ante 1915-1944
6. Bosančić Božo 1917-1943
7. Bosančić Jozo 1913-1944
8. Bosančić Luka 1924-1943
9. Bosančić Marko 1924-1945
10. Bosančić Mate 1923-1944
11. Božinović Ante 1927-1944
12. Caktaš Božo 1894-1942
13. Caktaš Ivan 1926-1943

Ploča 4

14. Caktaš Mijo 1919-1944
15. Ćulap Stjepan 1911-1944
16. Čelan Božo 1919-1943
17. Čelan Mate 1910-1943
18. Čipčić Filip 1926-1945
19. Čipčić Ivan 1910-1944
20. Čulin Andrija 1914-1943
21. Čulin Mile 1910-1944
22. Čulin Stjepan 1919-1944
23. Dodoja Dušan 1920-1943
24. Doždor Božo 1908-1944
25. Doždor Božo 1914-1943
26. Doždor Božo 1925-1943

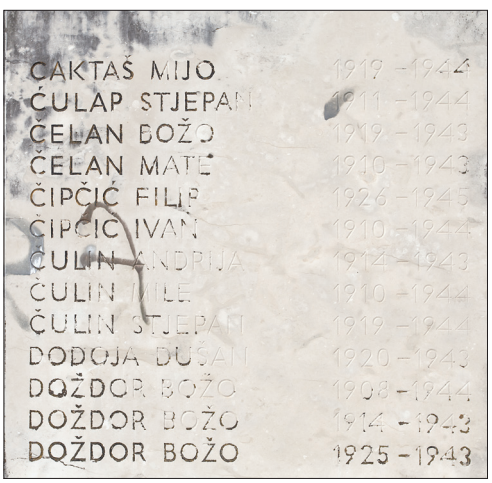

Ploča 5

27. Doždor Ivan 1903-1944
28. Doždor Jure 1914-1945
29. Đuderija Jakov 1922-1945
30. Đuderija Mate 1902-1945
31. Đuderija Mate 1914-1943
32. Jurenić Ivan 1921-1944
33. Kardum Milenko 1923-1943
34. Kardum Slavko 1923-1942
35. Križan Ivan 1920-1945
36. Macanović Milan 1909-1943
37. Marasović Ante 1905-1943
38. Marasović Jozo 1913-1943
39. Marasović Mirko 1926-1943

Ploča 6

40. Marasović Petar 1915-1943
41. Marasović Stjepan 1908-1945
42. Mustapić Ivan 1906-1944
43. Perković Luka 1921-1944
44. Perišić Andrija 1911-1943
45. Perišić Anđelko 1923-1943
46. Perišić Ivan 1925-1944
47. Perišić Mate 1925-1943
48. Perišić Mijo 1923-1945
49. Plazibat Ivan 1909-1944
50. Plazibat Jozo 1924-1945
51. Plazibat Marko 1924-1943
52. Plazibat Mate 1911-1945

Ploča 7

53. Plazibat Mijo 1925-1943
54. Prančić Božo 1924-1944
55. Prančić Ivan 1927-1944
56. Radan Mate 1913-1945
57. Radovan Mate 1923-1943
58. Radošević Jozo 1906-1944
59. Radošević Mirko 1926-1945
60. Radošević Petar 1924-1944
61. Rogošić Ante 1919-1944
62. Rogošić Ante 1926-1945
63. Rogošić Ivan 1926-1945
64. Rogošić Marko 1913-1945
65. Rogošić Mate 1920-1945

Ploča 8

66. Rogošić Slavko 1913-1945
67. Smodlaka Božo 1918-1943
68. Vučković Ante 1922-1944
69. Vučković Luca 1926-1943
70. Vučković Marko 1910-1942 (na vrhu 5. i 6. ploče)
71. Vučković Mirko 1914-1943
72. Vukasović Božo 1904-1942
73. Vukasović Božo 1924-1943
74. Vukasović Ivan 1924-1943
75. Vukasović Milenko 1923-1943
76. Vukasović Milica 1924-1944
77. Ževrnja Ivan 1925-1944

VJEČNA IM SLAVA I HVALA

4.1.2. Osobe koje nedostaju na spomen-obilježju

Kao što smo već rekli, na spomen-obilježju iz 1971. godine nedostaje 17 pripadnika partizanskih postrojbi i 51 civilna osoba, a za 7 osoba postoje određene netočnosti, koje smo na temelju novih izvora ispravili.

Petar Doždor je na spomen-obilježju uvršten kao civilna žrtva, a otkrili smo da je umro u bolnici od starosti i napuknuća lubanje. I Jure Čulin je ubrojen među civilne žrtve, a izvori potvrđuju da je bio pripadnik Ustaške vojnice, te da je umro pod okolnostima koje nisu do kraja razjašnjene. Luka Bosančić i Božo Vukasović Antin su na popisu pripadnika partizanskih postrojbi, a dokumenti pokazuju da su ih kao civilne osobe pogubili prpadnici njemačkih i talijanskih postrojbi. Mirko Ban, Josip Caktaš i Mirko Caktaš Jakovljev su na popisu civilnih žrtava, a pripadali su partizanskim postrojbama.

Pripadnici partizanskih postrojbi, njih 17, čija imena nisu na spomen-obilježju su: Mirko Caktaš Markov, Mihovio Čulin, Božo Doždor, Mijo Doždor Ivanov rođ. 1908., Mijo Jerković, Stipe Lasić, Božo Marasović, Jozo Mustapić, Andrija Perišić rođ. 1926., Božo Perišić, nepoznate godine rođenja, Ivan Perišić Matin, Mijo Perišić Matin, Ivan Radošević, Božo Rogošić, nepoznate godine rođenja, Ante Vučković rođ. 1923., Ante Vukasović Ivanov i Mate Vukasović.

Civili koji su stradali od gladi, bombardiranja, četnika, te pripadnika ustaških, talijanskih i njemačkih postrojbi, njih 51, a koji nisu uvršteni na popis su: Anđa Balić Božina, Ivan Balić rođ. 1882., Ivan Balić rođ. 1935., Jakov Balić Jurin, Jure Balić trogodišnjak, Luca Balić, Vicko Balić, Andrija Ban, Vicko Ban, Andrija Bosančić, Milica Bosančić, Jerka Caktaš, Mirko Caktaš Markov, Nedjeljko Caktaš Markov, Jozo Čelan, Vinko Čipčić, Stjepan Doždor, Anđelija Jurenić, Milica Križan, Božo Malbaša Lukin, Božo Malbaša Mihin, Lucija Malbaša ž. Božina, Lucija Malbaša ž. Ivanova, Stjepan Malbaša Mihin, Bože Milić, Mirko Milić, Ante Perišić, Iva Perišić ž. Ivanova, Matija Perišić ž. Ivanova, Matija Perišić Mihina, Vlado Perišić, Mate Perišić Markov, Mate Perišić Stjepanov, Mirko Plazibat Stjepanov, Jaka Prančić, Marija Radošević, Anđa Rogošić, Ivan Rogošić Jozin, Ivan Rogošić Matin, Ivan Silić, Mate Smodlaka, Matija Smodlaka, Milica Smodlaka, Bože Tomaša, Ivan Vučković Lukin, Ivan Vučković Markov, Marko Vučković Božin, Marko Vučković Jerkov, Cvijeta Vukasović, Jerko Vukasović i Miho Vukasović.

4.1.3. Netočnosti na spomen-obilježju

Rezultati istraživanja pokazali su da osim određenih netočnosti i neuvrštavanja na popis velikog broja pripadnika partizanskih postrojbi i civila, na spomen-obilježju postoji i veliki broj netočnih godina rođenja i smrti žrtava, koje donosimo u usporednom tabelarnom prikazu.

U rubrici u kojoj je upisana godina 2011. nalaze se ispravljene godine rođenja i smrti do kojih smo došli koristeći se ponajviše *Stanjem duša* i *Matičnom knjigom rođenih* dugopoljske župe. Napominjemo da je uvijek moguća nadopuna ovih godina, jer su i te knjige prijepisi uništenih izvornika i u njima se može pronaći koja pogreška.

BR	PREZIME	IME	ROĐENJE		SMRT	
			1971.	2011.	1971.	2011.
1.	Balić	Cvita	1878	1880.	1942	
2.	Balić	Jure	1889	1882	1943	1944
3.	Balić	Jure	1913	1906	1944	
4.	Balić	Matija	1876	1881	1942	
5.	Balić	Milica	1923	1922	1945	
6.	Balić	Stjepan	1880	1879	1942	
7.	Ban	Anđa	1915	1914	1942	
8.	Ban	Iva	1884	1885	1942	
9.	Ban	Kata	1880	1874	1942	
10.	Ban	Mirko	1925	1928	1943	
11.	Ban	Špiro	1914	1913	1944	
12.	Bosančić	Cvita	1920	1907	1945	
13.	Bosančić	Luka	1924	1925	1943	
14.	Bosančić	Marija	1924	1925	1945	
15.	Bosančić	Marko	1917		1943	1944
16.	Božinović	Ante	1927	1926	1944	1945
17.	Božinović	Božo	1882	1879	1942	
18.	Božinović	Ivan	1895	1886	1944	
19.	Božinović	Martin	1920	1919	1943	
20.	Caktaš	Božo	1894	1893	1942	
21.	Caktaš	Ivan	1886	1885	1942	
22.	Caktaš	Ivan	1926	1925	1943	
23.	Caktaš	Jaka	1886	1866	1942	
24.	Caktaš	Jozo	1912	1913	1943	
25.	Caktaš	Marko	1894	1893	1943	
26.	Caktaš	Mate	1870	1877	1942	1943
27.	Caktaš	Mijo	1919		1944	1945
28.	Caktaš	Mijo	1921	1920	1942	
29.	Caktaš	Milica	1911	1910	1943	
30.	Caktaš	Mirko	1915	1914	1943	
31.	Caktaš	Nediljko	1910	1912	1942	
32.	Čelan	Božo	1919	1918	1943	1944
33.	Čipčić	Božo	1884	1883	1942	
34.	Čulin	Bublica	1917		1945	1944
35.	Čulin	Mile	1910	1911	1944	
36.	Čulap	Stjepan	1911	1905	1944	
37.	Dodoja	Dušan	1920		1943	1942
38.	Doždor	Ante	1874	1868	1942	
39.	Doždor	Ivan	1875	1867	1944	1943
40.	Doždor	Petar	1857	1855	1944	
41.	Đuderija	Stjepan	1859	1899	1943	
42.	Jurenić	Ivan	1921	1920	1944	
43.	Kardum	Slavko	1923		1942	1943
44.	Marasović	Jure	1881	1877	1943	
45.	Marasović	Jure	1913	1917	1943	
46.	Marasović	Mara	1908	1907	1943	1945
47.	Marasović	Stjepan	1908	1906	1945	
48.	Milić	Mara	1902	1907	1944	
49.	Milić	Marko	1862	1860	1942	
50.	Milić	Marko	1932	1934	1944	
51.	Perišić	Anđa	1917	1920	1943	
52.	Perišić	Anđelka	1941	1942	1943	
53.	Perišić	Božo	1939	1940	1943	
54.	Perišić	Ivan	1877	1878	1942	
55.	Perišić	Jozo	1902	1904	1944	
56.	Perišić	Koviljka	1940	1939	1943	
57.	Perišić	Luca	1880	1872	1943	
58.	Perišić	Mate	1887	1877	1942	
59.	Perišić	Matija	1910	1887	1942	
60.	Perišić	Matija	1910	1908	1943	
61.	Plazibat	Ivan	1909	1919	1944	
62.	Plazibat	Vinka	1933	1935	1943	
63.	Prančić	Ante	1936	1938	1944	
64.	Radan	Ante	1875	1877	1943	
65.	Radan	Mate	1888	1913	1944	1945
66.	Radan	Mate	1913		1945	1944
67.	Radošević	Ante	1880	1876	1943	
68.	Radošević	Božo	1870	1863	1942	
69.	Radošević	Jakov	1881	1862	1943	1942
70.	Radošević	Jozo	1906	1907	1944	1945
71.	Radošević	Mijo	1906	1907	1943	
72.	Radošević	Mirko	1927	1926	1943	
73.	Radošević	Nikola	1882	1873	1942	
74.	Radovan	Anica	1876	1869	1942	
75.	Radovan	Toma	1882	1864	1942	
76.	Rogošić	Andrija	1918		1944	1943
77.	Rogošić	Ante	1878	1877	1943	
78.	Rogošić	Ante	1926		1945	1944
79.	Rogošić	Bože	1874	1877	1942	
80.	Rogošić	Ivan	1906	1907	1943	
81.	Rogošić	Ivan	1926	1927	1945	
82.	Rogošić	Luca	1882	1881	1942	
83.	Rogošić	Marko	1913	1912	1945	
84.	Rogošić	Mijo	1876	1878	1942	
85.	Rogošić	Slavko	1913	1914	1945	1944
86.	Šimić	Anđa	1871	1874	1942	
87.	Šimić	Jela	1869	1864	1942	
88.	Tomaša	Mijo	1885	1883	1942	
89.	Vučković	Ante	1933	1934	1943	
90.	Vučković	Ante	1939	1938	1945	
91.	Vučković	Božo	1892	1891	1943	
92.	Vučković	Marko	1910		1942	1942
93.	Vukasović	Ante	1867	1870	1943	1942
94.	Vukasović	Jela	1875	1874	1943	
95.	Vukasović	Jozo	1924	1925	1943	
96.	Ževrnja	Ivan	1925		1944	1943

4.2. Spomen-obilježje iz 2010.

Na dugopoljskom groblju, pored središnjeg križa 1. studenoga 2010. otvoreno je i blagoslovljeno spomen-obilježje podignuto u čast svim mještanima Dugopolja, žrtvama Drugoga svjetskog rata i poraća, kao i Dugopoljcima poginulim u Domovinskom ratu. Prije samog blagoslova, općinski načelnik Zlatko Ževrnja obratio se nazočnima, naglasivši da su pomirba i plan arhitektonsko-urbanističkog uređenja središta mjesta bili glavni pokretač tog zahtjevnog i vrlo osjetljivog projekta. Podizanje novog obilježja u javnosti je pobudilo određeno zanimanje i uznemirilo duhove prošlosti, kao i samog predsjednika Republike Hrvatske Ivu Josipovića.

4.2.1. Okolnosti podizanja

Tijekom 1999. godine vodstvo Općine Dugopolje krenulo je s projektom urbanističko-arhitektonskog uređenja središta mjesta. Kako se u samom središtu, pored zgrade Osnovne škole i župske kuće, nalazilo spomen-obilježje iz 1971. godine, bilo je predviđeno da u kontekstu uređenja bude izmješteno u mjesno groblje pored središnjeg križa. Zapravo, namjera vodstva Općine je bila staro spomen-obilježje uklopiti u novo, koje se trebalo podići u groblju, ali na kojem se ne bi nalazila samo imena pripadnika partizanskih postrojbi i civila nego svih stanovnika Dugopolja stradalih u Drugom svjetskom ratu i poraću, kao i imena trojice Dugopoljaca poginulih u Domovinskom ratu.

Radi postizanja političkog suglasja u svezi predviđenih projekata, vodstvo Općine je krajem 2008. u pisanom obliku uputilo obavijest dugopoljskim političkim strankama HDZ-u, HSS-u, HSLS-u i SDP-u i zatražila njihovo očitovanje. Svoje suglasje s projektima su potpisom dale sve navedene stranake, osim SDP-a[286]. Štoviše, Općinska organizacija SDP-a je uputila dopis Općini i načelniku Zlatku Ževrnji Dugopolje u kojem su svoje stavove, zapravo neslaganje s projektom, artikulirali kroz pet odluka:

1. SDP Dugopolje se protivi izmještanju (uklanjanju i rušenju) spomen-ploče (pokraj Osnovne škole).

2. Protiv smo svrstavanja žrtava pod isti nazivnik kao i protiv toga da njihova imena i prezimena budu poredana po abecedi bez ikakvih obilježja jer su se oni svrstali i odredili u razdoblju od 1941.-1945. godine.

3. Smatramo da groblje nije mjesto za postavljanje spomen-ploča.

4. Ovom nakanom gubi se svaki trag antifašizma u Dugopolju, a Ustav Republike Hrvatske kao i Statut stranke SDP-a, nam nalaže da ga baštinimo kao pozitivan temelj državnog suvereniteta.

5. Mišljenja smo da je potrebno o navedenom obavijestiti članove uže obitelji tih 209 imena navedenih na spomen-ploči, da se očituju o projektu uređenja spomenika i o istom daju pismenu izjavu u Općinu Dugopolje[287].

Nakon toga su vijećnici SDP-a Dugopolje 22. srpnja 2010. tražili skidanje s dnevnog reda sjednice Općinskog vijeća točke 6, koja je bila zapravo Prijedlog zaključka o uređenju spomen-obilježja žrtvama Drugoga svjetskoga rata i poraća te poginulim braniteljima iz Domovinskog rata. Tekst su vijećnici završili riječima: "Stoga smatramo da nije vrijeme za donošenje odluka u kojima politička nastojanja prevladavaju nad povijesnim činjenicama[288]."

286 Arhiv Općine Dugopolje (dalje AOD), *Projekt uređenja spomenika žrtava Drugog svjetskog rata u sklopu postojećeg arhitektonskog rješenja kod centralnog križa*, bez datuma, 2. str.

287 AOD, *Dopis Općinske organizacije SDP-a Općini Dugopolje i načelniku Zlatku Ževrnji*, Dugopolje, 3. studenoga 2009., 1. str.

288 AOD, *Dopis Općinske organizacije SDP-a Općini Dugopolje i načelniku Zlatku Ževrnji*, Dugopolje, 3. studenoga 2009., 2. str.

Unatoč protivljenju stranke i vijećnika SDP-a, na sjednici Općinskog vijeća 22. srpnja 2010. donešen je Zaključak o uređenju spomen-obilježja[289]. U obrazloženju izglasanog Zaključka stoji: "Izvršni odbori HDZ-a, HSS-a i HSLS-a općine Dugopolje koji su prihvatili ovaj projekt, polaze od činjenice da je hrvatska pomirba, na kojoj je toliko ustrajavao otac moderne hrvatske države dr. Franjo Tuđman, jedan od glavnih plodova herojskog Domovinskog rata i temelj buduće slobode i blagostanja Lijepe naše. Zajedničko obilježje žrtvama 2. svjetskog rata stoga je pokušaj da se i u Dugopolju oživotvori kršćanska, čovjekoljubiva i demokratska misao nacionalnog pomirenja, koja ni danas nije manje važna, nego i u najtežim danima Domovinskog rata[290]."

Prema drugoj točki Zaključka o uređenju spomen-obilježja, općinski načelnik je trebao imenovati Povjerenstvo za koordinaciju i ažuriranje podataka uređenja spomen-obilježja[291]. On je to učinio 30. travnja 2010., kada je donio Rješenje o imenovanju Povjerenstva. Za predsjednika je imenovao Stanka Balića (HDZ), a za članove Anđelka Bosančića (HDZ), Mladena Vukasovića (HDZ), Ivicu Rogošića (HSS) i Ivicu Perkovića (HSLS)[292].

O nezadovoljstvu i neslaganju SDP-a uskoro je obaviještena i javnost, zatim predsjednica Saveza antifašističkih boraca Republike Hrvatske Vesna Čulinović - Konstantinović, bivši predsjednik Hrvatske i počasni predsjednik Saveza antifašističkih boraca Republike Hrvatske Stjepan Mesić i predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović, koji je predsjedniku općine Zlatku Ževrnji poslao i pismo. U pismu navodi da su ga s općinskim projektom u pisanom obliku upoznali spomenuti Stjepan Mesić i Vesna Čulinović - Konstantinović. Izrazio je svoje nezadovoljstvo i uputio načelniku sljedeću poruku: "Upravo zato Vas molim da ne premještate spomen-ploču boraca NOV-a i žrtava fašizma, jer bi to značilo umanjivanje zasluga žrtava fašizma, a bilo bi i u suprotnosti duhu hrvatskog Ustava i jasnoj političkoj opredijeljenosti svih nadležnih tijela Republike Hrvatske - Hrvatskog sabora, Vlade RH i Predsjednika RH - o antifašizmu kao jednoj od temeljnih vrijednosti RH[293]."

Odgovor predsjedniku Josipoviću uputili su načelnik Ževrnja i predsjednik Povjerenstva za izradu spomen-obilježja Stanko Balić. Ponovili su već poznata obrazloženja, urbanističko uređenje Dugopolja i pomirbu, te mu poručili: "Naša nakana uređenja spomen obilježja svim žrtvama, na tegobnom putu borbe za nacionalnu slobodu, proizlazi - na praktičnoj razini - iz potrebe urbanističkog uređenja Dugopolja, koje doživljava brz gospodarski i društveni razvitak. Tu nakanu podupire i demokratska volja velike većine našeg pučanstva, uključujući i većinu onih čiji su se preci borili u redovima partizanske vojske, o čemu svjedoči gotovo plebiscitarna potpora članova Općinskog vijeća političkih stranaka, braniteljskih udruga i obitelji poginulih branitelja u Domovinskom ratu.

U političko-povijesnom pogledu ovakvu odluku temeljimo na misli o nacionalnoj pomirbi prvog predsjednika moderne i demokratske hrvatske države doktora Franje Tuđmana, koji je i sam bio istaknuti antifašist i čijom zaslugom preambula Ustava i sadrži antifašističku odrednicu na koju se poziva-

289 AOD, *Zaključak Općinskog vijeća Općine Dugopolje o uređenju spomen obilježja žrtvama Drugoga svjetskog rata i poraća te poginulim braniteljima u Domovinskom ratu*, Dugopolje, 22. srpnja 2010., 1. str.

290 AOD, *Obrazloženje Zaključka Općinskog vijeća Općine Dugopolje o uređenju spomen obilježja žrtvama Drugoga svjetskog rata i poraća te poginulim braniteljima u Domovinskom ratu*, Dugopolje, 22. srpnja 2010., 3. str.

291 AOD, *Zaključak Općinskog vijeća Općine Dugopolje o uređenju spomen obilježja žrtvama Drugoga svjetskog rata i poraća te poginulim braniteljima u Domovinskom ratu*, Dugopolje, 22. srpnja 2010., 1. str.

292 AOD, *Rješenje o imenovanju Povjerenstva za koordinaciju i ažuriranje podataka izrade spomen obilježja poginulima iz Drugoga svjetskog rata i poraća te poginulim braniteljima u Domovinskom ratu*, Dugopolje, 30. travnja 2010., 1. str.

293 AOD, *Pismo predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića načelniku Dugopolja Zlatku Ževrnji*, Zagreb, 11. kolovoza 2010., 1. str. Pismo je proslijeđeno i predsjedniku Hrvatskoga sabora Luki Bebiću, predsjednici Vlade Republike Hrvatske Jadranki Kosor, županu Splitsko-dalmatinske županije Anti Sanaderu, počasnom predsjedniku SABA RH Stjepanu Mesiću, te predsjednici SABA RH Vesni Čulinović-Konstantinović.

te. Našim činom nimalo ne 'umanjujemo zasluge žrtava fašizma', već samo vraćamo dostojanstvo svim žrtvama 2. svjetskog rata koje su tijekom pola stoljeća komunističkog totalitarizma bile prešućivane. U ovome se, osim na duh Ustava, pozivamo i na relevantne rezolucije najviših hrvatskih i europskih institucija, kojima se osuđuju svi, fašistički i komunistički, totalitarizmi.

Gospodine predsjedniče, općina Dugopolje je u posljednja dva desetljeća neovisne i demokratske hrvatske države upravo zahvaljujući slozi i solidarnosti svojih stanovnika doživjela uspon, koji ju je doveo u sam vrh nacionalnih dostignuća. Duboko smo uvjereni da će ovaj naš demokratski, kršćanski i civilizacijski iskorak - spomenik svim žrtvama, bez ikakvih ideologijskih oznaka - učvrstiti postignutu solidarnost u zajednici i zajamčiti joj mir i blagostanje u budućnosti[294]."

Općinsko vijeće Općine Dugopolje je 27. kolovoza 2010. mještanima Dugopolja uputilo obavijest da mogu u općinskim prostorijama pogledati novi popis žrtava i dati svoje primjedbe[295]. Osim što su pripomogli u nadopuni popisa, nitko od mještana nije izričito izrazio svoje negodovanje i nisu zatražili da se netko od osoba skine s popisa.

Na svetkovinu Svih Svetih, 1. studenoga 2010. a nakon euharistijskog slavlja u crkvi sv. Mihovila, kojeg je predvodio don Josip Dukić, profesor crkvene povijesti na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu, dugopoljski župnik don Mirko Bitunjac uz prisustvo brojnih mještana i njihovih gostiju blagoslovio je pored središnjeg križa spomen-obilježje podignuto svim mještanima Dugopolja žrtvama Drugoga svjetskog rata i poraća, kao i Dugopoljcima poginulim u Domovinskom ratu.

Reakcije povjesničara Ive Goldsteina[296], novinarâ Saše Kosanovića[297] uoči otvaranja i blagoslova spomen-obilježja, nepotpisanog autora nakon otvaranja[298], te Damira Pilića[299], nemamo namjeru komentirati zato što pristupaju temi selektivno, uporno braneći samo ono što im odgovara, čime ne doprinose otkrivanju nego zamagljivanju istine, koja je kako pjesnik reče "voda duboka".

294 AOD, *Pismo načelnika Dugopolja Zlatka Ževrnje predsjedniku Republike Hrvatske Ivi Josipoviću*, Dugopolje, 31. kolovoza 2010., 2. str. Pismo je proslijeđeno i predsjedniku Hrvatskoga sabora Luki Bebiću, predsjednici Vlade Republike Hrvatske Jadranki Kosor, županu Splitsko-dalmatinske županije Anti Sanaderu, počasnom predsjedniku SABA RH Stjepanu Mesiću, te predsjednici SABA RH Vesni Čulinović-Konstantinović. Kao prilog pismu predsjedniku Josipoviću načelnik Ževrnja je poslao i pisma podrške dugopoljskom projektu.

295 AOD, *Obavijest Općinskog vijeća Općine Dugopolje u svezi popisa žrtava Drugoga svjetskog rata*, Dugopolje, 27. kolovoza 2010., 1. str.

296 I. GOLDSTEIN, *Miri li se Dugopolje s četnicima koji su zaklali 132 mještana*, u: *Globus*, 3. rujna 2010., str. 33. Zanimljivo da Goldstein u tekstu navodi kako su u Dugopolju od četnika pobijena 132 mještana. Bilo bi korektno od njega da je javnosti naveo izvor na temelju kojeg to tvrdi. Prema dosadašnjim izvorima ubijeno ih je 30, no kada smo usporedili više izvora došli smo do podatka da ih je ubijeno 35, od kojih je jedna osoba bila iz Solina.

297 S. KOSANOVIĆ, *Križ za antifašizam*, u: *Novosti. Samostalni srpski tjednik*, br. 560, 10. rujna 2010.

298 N. N., *Novi pokušaj miksanja povijesti. Fašistima i žrtvama jedan spomenik*, u: *Glas antifašista*, br. 70, 1. studenoga 2010., str. 4-5.

299 D. PILIĆ, *Kosti u mikseru. Dio mještana Dugopolja ogorčen je zajedničkim spomenikom svim žrtvama Drugog svjetskog rata*, u: *Slobodna Dalmacija*, Spektar, 19. ožujka 2011., str. 9-10. Zanimljivo da se Pilić u tekstu "očešao" o dugopoljskog župnika don Šimuna Karamana, ponovivši već otrcanu krivotvorinu najpoznatijeg dugopoljskog partizana Nikole Vučkovića - Javora, da je don Šimun dao talijanskim vojnicima popis sedmorice župljana koje će oni strijeljati 26. siječnja 1942., a za koje je sam župnik nakon likvidacije služio misu zadušnicu i ispratio ih na drugi svijet molitvom na groblju. Istina je sasvim jasna. Nikola Vučković je don Šimuna proglasio izdajnikom kako bi opravdao njegovu likvidaciju od partizana iz Mosorskog odreda 3./4. lipnja 1942. godine. No, to je tema za novu priču.

4.2.2. Spomen-obilježje

Spomen-obilježje iz 2010. godine čini petnaest mramornih ploča, postavljenih po rubu uzdignute popločane površine okružene cvijećem, u čijem se središtu nalazi veliki u mramorne ploče obloženi križ. Na pločama su do blagoslova urezana imena 408 osoba. Na popisu se navode sve osobe s prethodnog spomen-obilježja, iako za neke nismo uspjeli pronaći niti jedan podatak. Napominjemo da kod urezivanja zbog tehničkih razloga nije do kraja praćen abecedni redoslijed, pa zbog toga ovaj popis prati onaj na pločama.

Na najvećoj ploči koja prepolovljuje ploče u dva dijela, urezan je tekst:

OVO SPOMEN OBILJEŽJE DUGOPOLJCIMA
ŽRTVAMA DRUGOG SVJETSKOG RATA I PORAĆA
PODIGOŠE MJEŠTANI DUGOPOLJA
OPĆINA DUGOPOLJE 2010.
“JA SAM PUT I ISTINA I ŽIVOT.” (Iv. 14,6)

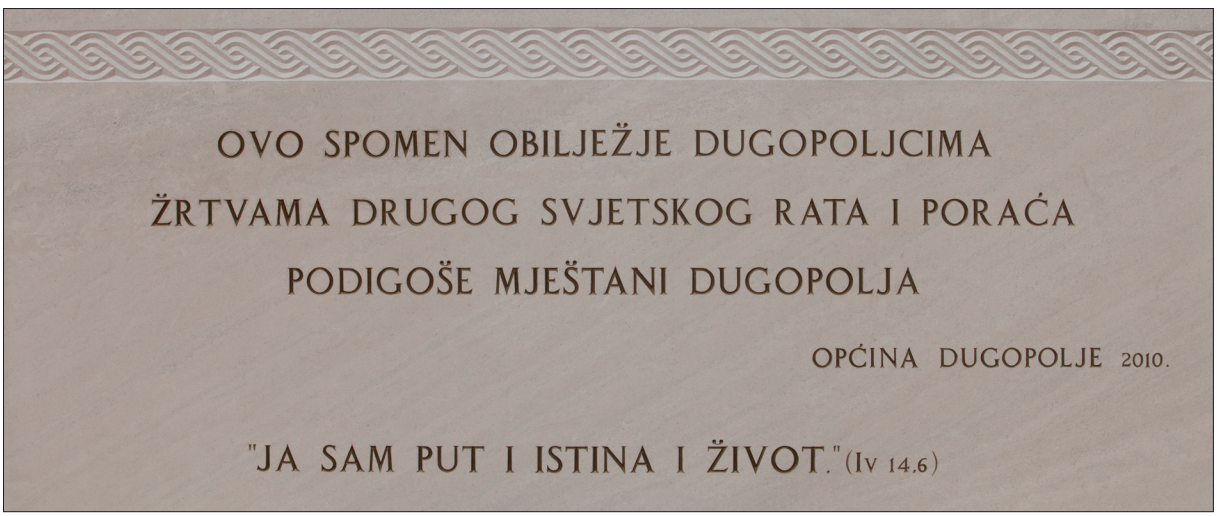

Ploča 1

1. Balić Andrija Jurin 1920-1943
2. Balić Anđa Božina 1920-1944
3. Balić Ante Tomin 1920-1945
4. Balić Grgo Antin 1874-1942
5. Balić Ivan Antin 1872-1942
6. Balić Ivan Blažov 1921-1944
7. Balić Ivan Jurin 1918-1941
8. Balić Ivan Jurin 1926-1943
9. Balić Ivan Matin 1882-1943
10. Balić Ivan Matin 1911-1943
11. Balić Ivan Matin 1921-1944
12. Balić Ivan Matin 1935-1946
13. Balić Jakov Dujin 1889-1943
14. Balić Jakov Jurin 1889-1942
15. Balić Jerko Blažov 1910-1945
16. Balić Josip Blažov 1912-1944
17. Balić Jozo Matin 1897-1945
18. Balić Jure Pavlov 1882-1944
19. Balić Jure Markov 1906-1944
20. Balić Jure Petrov 1922-1945
21. Balić Kaja Jozin 1918-1945
22. Balić Marko Matin 1928-1945
23. Balić Mate Ivanov 1902-1943
24. Balić Mijo Petrov 1911-1943
25. Balić Andrija Bartulov 1925-1945
26. Balić Anđa ž. Jakovljeva 1917-1944
27. Balić Bartul Andrijin 1896-1943
28. Balić Božica ž. Jurina 1891-1943
29. Balić Božo Stjepanov 1908-1944
30. Balić Cvijeta ž. Ivanova 1880-1942
31. Balić Marko Jakovljev 1900-1945
32. Balić Marko Petrov 1920-1944
33. Balić Mate Andrijin 1884-1943
34. Balić Matija ž. Grgina 1881-1942
35. Balić Mijo Tomin 1913-1944
36. Balić Milica ž. Ivanova 1922-1945

Ploča 2

37. Balić Mirko Josipov 1928-1943
38. Balić Mirko Matin 1925-1945
39. Balić Stjepan Andrijin 1879-1942
40. Balić Stjepan Nikolin 1907-1944
41. Balić Špiro Josipov 1912-1944
42. Balić Nediljko Jurin 1926-1942
43. Ban Anđa ž. Ivanova 1914-1942
44. Ban Miljenko Ivanov 1937-1942
45. Ban Vicko Andrijin 1908-1943
46. Ban Ivan Andrijin 1902-1942
47. Ban Kata ž. Mijina 1874-1942
48. Ban Ana Ivanova 1939-1942
49. Ban Andrija 1861-1942
50. Ban Ante Mijin 1914-1945
51. Ban Ante Petrov 1914-1945
52. Ban Iva ž. Mijina 1885-1942
53. Ban Luka Mijin 1911-1944
54. Ban Mate 1908-1943
55. Ban Mirko Božin 1928-1943
56. Ban Špiro Mijin 1913-1944
57. Bosančić Božo Ivanov 1917-1943
58. Bosančić Cvita Markova 1920-1945
59. Bosančić Andrija Ivanov 1906-1943
60. Bosančić Ante Andrijin 1904-1945
61. Bosančić Ante Josipov 1915-1944
62. Bosančić Josip Ivanov 1913-1944
63. Bosančić Mara Ivanova1906-1944
64. Bosančić Marija Andrijina 1925-1945
65. Bosančić Marko Matin 1924-1945
66. Bosančić Mate Filipov 1924-1945
67. Bosančić Mate Nikolin 1925-1945
68. Bosančić Milan Nikolin 1920-1945
69. Bosančić Milica Markova 1920-1944
70. Bosančić Mirko Božin 1935-1944

Ploča 3

71. Bosančić Ivan Božin 1907-1945
72. Bosančić Jela 1910-1943
73. Bosančić Luka Jurin 1925-1943
74. Bosančić Marko Božin 1917-1944
75. Bosančić Mate Dujin 1923-1944
76. Bosančić Pavao Matin 1927-1943
77. Božinović Ante Markov 1926-1945
78. Božinović Božo Šimunov 1879-1942
79. Božinović Ivan Tadijin 1886-1944
80. Božinović Martin Markov 1919-1943
81. Caktaš Božidar Antin 1919-1942
82. Caktaš Božo Matin 1893-1942
83. Caktaš Ivan Božin 1925-1943
84. Caktaš Ivan Markov 1885-1942
85. Caktaš Ivan Stjepanov 1900-1942
86. Caktaš Jaka ž. Bartulova 1866-1942
87. Caktaš Josip Jakovljev 1913-1943
88. Caktaš Marko Matin 1927-1943
89. Caktaš Marko Stjepanov 1893-1943
90. Caktaš Martin Ivanov 1920-1945
91. Caktaš Milica ž. Markova 1910-1943
92. Caktaš Mate Antin 1914-1945
93. Caktaš Mate Markov 1877-1943
94. Caktaš Mate Nikolin 1907-1942
95. Caktaš Mijo Markov 1871-1942
96. Caktaš Mijo Matin 1919-1945
97. Caktaš Mijo Petrov 1920-1942
98. Caktaš Mirko Jakovljev 1914-1943
99. Caktaš Mirko Markov 1923-1944
100. Caktaš Mirko Petrov 1915-1942
101. Caktaš Nediljka Markova 1939-1943
102. Caktaš Nedjeljko Markov 1941-1943
103. Caktaš Nedjeljko Nikolin 1912-1942
104. Caktaš Petar Jakovljev 1884-1942

Ploča 4

105. Caktaš Petar Pavlov 1922-1944
106. Caktaš Petar Mijin 1901-1943
107. Caktaš Petar Nikolin 1915-1945
108. Caktaš Šimun Mijin 1897-1945
109. Caktaš Vicko Matin 1916-1943
110. Caktaš Vinka Markova 1926-1944
111. Caktaš Vinko Matin 1915-1942(?)
112. Čelan Božo Josipov 1918-1944
113. Čelan Božo Josipov 1923-1945
114. Čelan Josip Ivanov 1887-1943
115. Čelan Mate Ilijin 1921-1945
116. Čelan Mate Josipov 1910-1943
117. Čelan Mijo Vickov 1900-1945
118. Čevra Marko Božin 1911-1945
119. Čevra Martin Ivanov 1903-1945
120. Čevra Mate Ivanov 1906-1945
121. Čipčić Anđa ž. Božina 1903-1942
122. Čipčić Božo Matin 1883-1942
123. Čipčić Božo Vickov 1899-1943
124. Čipčić Filip Nikolin 1926-1945
125. Čipčić Ivan Josipov 1910-1944
126. Čipčić Ivan Mijin 1884-1942
127. Čipčić Jozo Božin 1914-1948
128. Čipčić Nediljko Mijin 1924-1944
129. Čipčić Vicko Božin 1917-1944
130. Čipčić Vicko Matin 1873-1944
131. Čulin Anka ž. Mijina 1917-1944
132. Čulin Andrija Petrov 1914-1943
133. Čulin Ante Vickov 1908-1945
134. Čulin Jure Stjepanov 1900-1945
135. Čulin don Josip Ivanov 1916-1942
136. Čulin Mihovil Petrov 1910-1944

Ploča 5

137. Čulin Mate Matin 1924-1945
138. Čulin Mate Petrov 1923-1945
139. Čulin Mile Petrov 1911-1944
140. Čulin Petar Stjepanov 1908-1942
141. Čulin Stjepan Ivanov 1919-1944
142. Ćulap Stjepan Matin 1905-1944
143. Debeljak Marko Stjepanov 1919-1945
144. Dodoja Dušan Josipov 1920-1942
145. Doždor Ante Markov 1868-1942
146. Doždor Božo Antin 1908-1943
147. Doždor Božidar Antin 1925-1943
148. Doždor Božidar Grgin 1923-1945
149. Doždor Božo Ivanov 1914-1943
150. Doždor Božo Ivanov 1908-1944
151. Doždor Ivan Matin 1903-1944
152. Doždor Ivan Grgin 1867-1943
153. Doždor Jure Božin 1914-1945
154. Doždor Mijo Matin 1906-1943
155. Doždor Mijo Matin 1908-1945
156. Doždor Petar Barišin 1857-1944
157. Doždor Stjepan 1857-1943
158. Đuderija Ante Božin 1904-1948
159. Đuderija Bože Grgin 1923-1945
160. Đuderija Jakov Mijin 1922-1945
161. Đuderija Mate Ivanov 1902-1945
162. Đuderija Mate Markov 1914-1943
163. Đuderija Stjepan Božin 1899-1945
164. Jerković Ivan Matin 1906-?
165. Jerković Mijo Ivanov 1906-1945

Ploča 6

166. Jurenić Anđelija Mijina 1914-1942
167. Jurenić Ivan Božin 1920-1944
168. Jurenić Ivan Mijin 1919-1942
169. Jurenić Petar Matin 1925-1945
170. Karaman don Šimun Tomin 1896-1942
171. Kardum Josip Antin 1914-1944
172. Kardum Miljenko Jozin 1923-1943
173. Kardum Slavko Šimunov 1923-1943
174. Kolić Lovro Matin 1900-1945
175. Kolić Luka Grgin 1911-1944
176. Kolić Stjepan Matin 1907-1943
177. Križan Ante Josipov 1917-1945
178. Križan Bože Ivanov ?-?
179. Križan Ivan Božin 1921-1943
180. Križan Ivan Jurin 1921-1945
181. Križan Ivan Nikolin 1924-1945
182. Križan Ivan 1920-1945
183. Križan Mate Jakovljev 1921-1945
184. Križan Mijo Jakovljev 1917-1945
185. Križan Milica Božina 1926-1945
186. Lasić Stipe Petrov 1921-1943
187. Macanović Božidar Ivanov 1905-1944
188. Macanović Marko Antin
189. Macanović Marko Josipov 1888-1943
190. Macanović Milan Matin 1909-1944
191. Malbaša Božo Lukin 1867-1943
192. Malbaša Božo Mijin 1938-1943
193. Malbaša Ivan Mijin 1928-1943
194. Malbaša Lucija ž. Bože 1877-1943
195. Malbaša Lucija ž. Ivana 1870-1943

Ploča 7

196. Malbaša Mijo Božin 1902-1943
197. Malbaša Stjepan Božin 1907-1942
198. Malbaša Stjepan Mijin 1942-1943
199. Marasović Ante Matin 1913-1944
200. Marasović Ante Matin 1905-1943
201. Marasović Božo ?-1943
202. Marasović Frane Matin 1913-1945
203. Marasović Ivan Jurin 1922-1944
204. Marasović Josip Ivanov 1913-1943
205. Marasović Jure Antin 1917-1943
206. Marasović Jure Josipov 1917-1943
207. Marasović Jure Markov 1877-1943
208. Marasović Mara Antina 1908-1943
209. Marasović Miho Matin 1909-1944
210. Marasović Mirko Mijin 1926-1943
211. Marasović Nedjeljko Josipov 1923-1945
212. Marasović Petar Matin 1915-1943
213. Marasović Slavka Ivanova 1928-1944
214. Marasović Stipe Matin 1921-1945
215. Marasović Stjepan Matin 1908-1945
216. Marasović Stjepan Matin 1906-1945
217. Marasović Stjepan Ivanov 1907-1943
218. Milić Ana ž. Josipova 1907-1944
219. Milić Lucija ž. Markova 1870-1942
220. Milić Marko Lukin 1862-1942
221. Milić Marko Josipov 1934-1944
222. Milić Mirko Jozin 1931-1944
223. Mustapić Ivan Antin 1906-1944
224. Mustapić Josip Božin 1915-1945
225. Mustapić Jela ž. Jozina 1918-1944
226. Mustapić Petar Pavlov 1923-1944
227. Mustapić Špiro Jakovljev 1915-1944

Ploča 8

228. Perišić Anđa Mijina 1920-1943
229. Perišić Božo Matin 1908-1947
230. Perišić Božo Jurin 1940-1943
231. Perišić Ivan Antin 1878-1942
232. Perišić Ivan Matin 1927-1945
233. Perišić Ivan Markov 1920-1946
234. Perišić Ivan Mijin 1877-1942
235. Perišić Ivan Petrov 1913-1942
236. Perišić Ivan Petrov 1925-1944
237. Perišić Mate Mijin 1925-1943
238. Perišić Mijo Matin 1917-1945
239. Perišić Mijo Matin 1923-1945
240. Perišić Andrija Matin 1926-1945
241. Perišić Andrija Matin 1911-1943
242. Perišić Ante Andrijin 1908-1944
243. Perišić Božo Andrijin 1925-1945
244. Perišić Jakov Matin 1912-1942
245. Perišić Jozo Andrijin 1919-1944
246. Perišić Josip Ivanov 1904-1944
247. Perišić Marko Božin 1928-1944
248. Perišić Roko Andrijin 1921-1944
249. Perišić Mate Ivanov 1877-1942
250. Perišić Mijo Markov 1911-1944
251. Perišić Stjepan Matin 1911-1945
252. Perišić Anđelka Jurina 1942-943
253. Perišić Anđelko Petrov 1923-1943
254. Perišić Božidar Matin 1921-1945
255. Perišić Koviljka Jakovljeva 1939-1943
256. Perišić Lucija Stjepanova 1920-1944
257. Perišić Lucija ž. Markova 1872-1943
258. Perišić Mate Jakovljev 1897-1942
259. Perišić Matija ž. Ivanova 1901-1942
260. Perišić Matija ž. Ivanova 1887-1942
261. Perišić Matija Mijina 1924-1944
262. Perišić Matija ž. Jakovljeva 1908-1943
263. Perišić Slavko Jakovljev 1937-1943

Ploča 9

264. Perković Luka Ivanov 1921-1944
265. Plazibat Anđa ž. Stjepanova 1912-1943
266. Plazibat Ivan Matin 1919-1944
267. Plazibat Ivan Matin 1909-1944
268. Plazibat Josip Vickov 1924-1945
269. Plazibat Juraj Antin 1921-1945
270. Plazibat Jure Matin 1920-1944
271. Plazibat Marko Božin 1924-1943
272. Plazibat Mate Božin 1911-1945
273. Plazibat Mate Ilijin 1900-1944
274. Plazibat Mate Mijin 1921-1943
275. Plazibat Mate Stjepanov 1939-1943
276. Plazibat Mijo Jurin 1925-1943
277. Plazibat Mirko Stjepanov 1940-1943
278. Plazibat Stjepan Matin 1906-1943
279. Plazibat Tomislav Antin 1933-1943
280. Plazibat Vinka Mijina 1935-1943
281. Prančić Ante Josipov 1938-1944
282. Prančić Božo Antin 1924-1944
283. Prančić Ivan Josipov 1934-1944
284. Prančić Ivan Mijin 1910-1944
285. Prančić Ivan Matin 1927-1944
286. Prančić Marko Mijin 1921-1943
287. Prančić Mate Grgin 1884-1945
288. Prančić Roko Matin 1914-1944
289. Radan Ante Matin 1877-1943
290. Radan Duje Ivanov 1913-1945
291. Radan Mate Antin 1913-1944
292. Radan Mate Jurin 1913-1945
293. Radina Jure Mijin 1925-1944
294. Radina Mate Mijin 1925-1944
295. Radina Petar Mijin 1928-1944

Ploča 10

296. Radošević Ante Mijin 1876-1943
297. Radošević Božo Josipov 1863-1942
298. Radošević Ivan Josipov ?-1945
299. Radošević Jakov Markov 1862-1942
300. Radošević Josip Petrov 1907-1945
301. Radošević Marija ž. Mijina 1912-1944
302. Radošević Martin Matin 1906-1942
303. Radošević Mate Martinov 1902-1943
304. Radošević Mijo Martinov 1907-1943
305. Radošević Ivan Mijin 1926-1945
306. Radošević Mirko Vickov 1926-1943
307. Radošević Nikola Matin 1873-1942
308. Radošević Petar Tomin 1924-1944
309. Radošević Petar Martinov 1905-1945
310. Radošević Vicko Antin 1890-1943
311. Radovan Anica ž. Nikolina 1869-1942
312. Radovan Ivan Nikolin 1889-1942
313. Radovan Mara ž. Tomina 1867-1944
314. Radovan Mate Josipov 1923-1943
315. Radovan Mirko Josipov 1921-1945
316. Radovan Petar Ivanov 1918-1945
317. Radovan Toma Matin 1864-1942
318. Rogošić Andrija Petrov 1918-1943
319. Rogošić Ante Matin 1926-1944
320. Rogošić Ante Matin 1877-1943
321. Rogošić Ante Matin 1919-1944
322. Rogošić Božo Mijin 1909-1944
323. Rogošić Božo Josipov 1877-1942
324. Rogošić Božo Ivanov 1920-1944
325. Rogošić Frane Petrov 1922-1944
326. Rogošić Ivan Antin 1869-1943
327. Rogošić Ivan Antin 1881-1943
328. Rogošić Ivan Antin 1907-1943
329. Rogošić Ivan Ilijin 1927-1945

Ploča 11

330. Rogošić Jozo Božin 1928-1944
331. Rogošić Josip Ivanov 1901-1944
332. Rogošić Josip Markov 1923-1943
333. Rogošić Luca ž. Matina 1881-1942
334. Rogošić Marko Matin 1912-1945
335. Rogošić Mate Antin 1899-1942
336. Rogošić Mate Antin 1918-1941
337. Rogošić Mate Božin 1922-1945
338. Rogošić Mate Markov 1920-1945
339. Rogošić Mijo Antin 1878-1942
340. Rogošić Mirko Mijin 1920-1944
341. Rogošić Petar Matin 1921-1945
342. Rogošić Ljubica Ivanova 1922-1945
343. Rogošić Rato Božin 1918-1945
344. Rogošić Slavko Ivanov 1914-1944
345. Rogošić Stjepan Antin 1910-1945
346. Rogošić Stjepan Božin 1925-1945
347. Rogošić Stjepan Markov 1916-1945
348. Rogošić Stjepan Matin 1920-1944
349. Silić Ivan Antin 1868-1943
350. Smodlaka Anđa ž. Šimunova 1924-1944
351. Smodlaka Ante Ivanov 1920-1945
352. Smodlaka Božidar Ivanov 1918-1943
353. Smodlaka Josip Mijin 1914-1944
354. Smodlaka Milica Božina 1924-1945
355. Smodlaka Nedjeljko Ivanov 1925-1944
356. Šimić Anđa ž. Markova 1874-1942
357. Šimić Iva ž. Božina 1864-1942
358. Šimić Jela ž. Ivanova 1864-1942
359. Šimić Mirko Mijin 1926-1943
360. Šimunović Jozo Andrijin 1904-1944
361. Šimunović Marko Matin 1924-1944

Ploča 12

362. Šimunović Mijo Jadrin ?-?
363. Šimunović Petar Matin 1922-1945
364. Tomaša Božo Josipov 1907-1943
365. Tomaša Ivan Matin 1920-1943
366. Tomaša Jozo Ivanov 1942-1944
367. Tomaša Mate Mijin 1924-1945
368. Tomaša Mijo Petrov 1883-1942
369. Vučković Ante Mijin 1923-1944
370. Vučković Ante Božin 1934-1943
371. Vučković Ante Jozin 1938-1945
372. Vučković Ante Dujin 1875-1942
373. Vučković Božo Antin 1904-1944
374. Vučković Božo Ivanov 1909-1945
375. Vučković Božo Jurin 1915-1944
376. Vučković Božo Mijin 1891-1943
377. Vučković Ivan Lukin 1872-1944
378. Vučković Ivan Markov 1890-1943
379. Vučković Ivan Matin 1915-1945
380. Vučković Jozo Antin 1909-1945
381. Vučković Josip Stjepanov 1920-1945
382. Vučković Jure Antin 1905-1943
383. Vučković Lucija Jurina 1926-1943
384. Vučković Marko Božin 1901-1944
385. Vučković Marko Matin 1910-1942
386. Vučković Mirko Antin 1914-1943
387. Vučković Ružica ž. Stjepanova 1891-1943
388. Vukasović Ana Markova 1939-1943
389. Vukasović Ante Ivanov 1867-1943
390. Vukasović Ante Šimunov 1870-1942
391. Vukasović Božo Antin 1904-1942
392. Vukasović Božidar Ivanov 1924-1943
393. Vukasović Cvijeta ž. Mijina 1881-1943
394. Vukasović Dujo Ivanov 1895-1944

Ploča 13

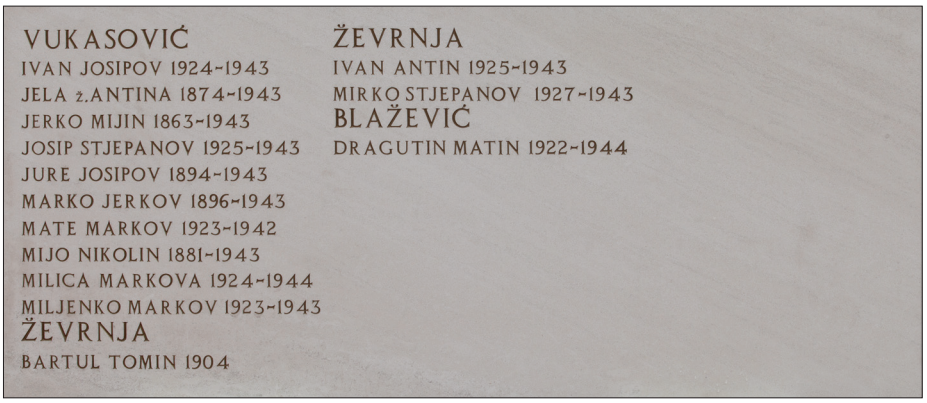

395. Vukasović Ivan Josipov 1924-1943
396. Vukasović Jela ž. Antina 1874-1943
397. Vukasović Jerko Mijin 1863-1943
398. Vukasović Josip Stjepanov 1925-1943
399. Vukasović Jure Josipov 1894-1943
400. Vukasović Marko Jerkov 1896-1943
401. Vukasović Mate Markov 1923-1942
402. Vukasović Mijo Nikolin 1881-1943
403. Vukasović Milica Markova 1924-1944
404. Vukasović Miljenko Markov 1923-1943
405. Ževrnja Bartul Tomin 1904-?
406. Ževrnja Ivan Antin 1925-1943
407. Ževrnja Mirko Stjepanov 1927-1943
408. Blažević Dragutin Matin 1922-1944

Na posljednjoj ploči u nizu urezana su s popratnim tekstom imena Dugopoljaca poginulih u Domovinskome ratu.

HRVATSKI VITEZOVI

BOŽIDAR ČIPČIĆ NIKOLIN	8.10.1957 - 18.11.1991
VJEKOSLAV JERKOVIĆ MATIN	17.5.1960 - 18.11.1991
ZORAN ROGOŠIĆ STIPIN	4.3.1965 - 23.12.1995

DRAGOVOLJCI DOMOVINSKOGA RATA
UGRADILI SU SVOJE ŽIVOTE U TEMELJE HRVATSKE DRŽAVE

NEKA IM JE LAKA HRVATSKA ZEMLJA!
ZAHVALNI DUGOPOLJCI

OPĆINA DUGOPOLJE 2010.

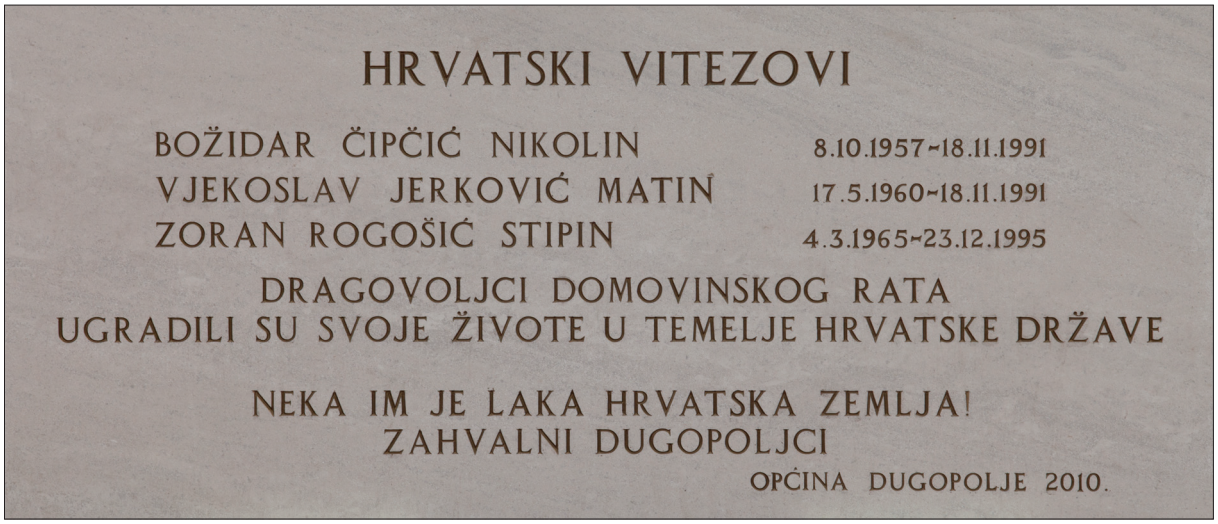

4.2.3. Osobe za naknadni upis

Nakon otvaranja i blagoslova spomen-obilježja 1. studenoga 2010., pronašli smo još 37 osoba čija bi se imena trebala nalaziti na spomen-obilježju, za što su već predviđene ploče na koje će se imena uskoro i urezati. Među njima je nekoliko osoba s prvog spomen-obilježja, čija smo imena nehotice ispustili.

1. Balić Ana ž. Mijina 1906-1944
2. Balić Jure Markov ?-1944
3. Balić Luca ž. Matina ?-1944
4. Balić Mate Božin 1896-1944
5. Balić Vicko Andrijin 1879-1943
6. Caktaš Jerka Andrijina ?-1943
7. Caktaš Mijo Lukin ?-?
8. Caktaš Milan Jozin 1934-1944
9. Čelan Ilija Nikolin 1871-1943
10. Čelan Jozo Ivanov ?-1943
11. Čipčić Vinko Matin 1944-1945
12. Dodoja Jaka ž. Tomina 1898-1942
13. Jeričić Petar Jakovljev ?- 1942
14. Milić Bože Stjepanov 1861-1943
15. Mustapić Jozo Božin ?-1944
16. Perišić Iva ž. Ivanova 1867-1942
17. Perišić Ivan Jakovljev 1930-?
18. Perišić Vlado Jurin 1937-1943
19. Plazibat Jure 1921-1945
20. Plazibat Mate Markov 1876-1942
21. Plazibat Mirko ?-?
22. Prančić Jaka ž. Grgina 1860-1942
23. Radan Božo Pavlov ?-1944
24. Radošević Anđa Jurina 1906-1944
25. Rogošić Anđa Matina ?-1944
26. Rogošić Božo ?-1943
27. Rogošić Filipa ž. Božina 1912-1943
28. Rogošić Ivan Jozin ?-1944
29. Rogošić Ivan Josipov 1921-1944
30. Rogošić Ivan Matin ?-1943
31. Rogošić Mate 1920-1945
32. Smodlaka Marin Ivanov ?-1943
33. Smodlaka Mate Mihin 1872-1943
34. Smodlaka Matija ž. Matina 1878-1943
35. Smodlaka Milka 1922-1945
36. Vučković Ante Mijin 1923-1944
37. Vučković Marko Jerkov ?-1943

5. IZABRANI PRILOZI

Kao prilog knjizi donosimo 15 izabranih dokumenata, koji datiraju od 26. siječnja 1942. do 20. veljače 1957. godine. Tekstove donosimo bez ikakvih ispravaka, onako kako su zapisani u dokumentima.

1.

26. siječnja 1942.
Split

Izvješće Prefekture Split guvernatoru Dalmacije o "operacijama protiv komunističkih bandi u Dugopolju" i strijeljanju 7 Dugopoljaca

GRB M.P.

T E L E G R A M Br. 2

KR. PREFEKTURA SPLIT

Pov.br.20/Kab. Split, 26. siječnja 1942-XX

PREDMET. – Operacije protiv komunističkih bandi u Dugopolju (Sinj).

EKSCELENCIJI GUVERNATORU DALMACIJE

Z a d a r

Dostavljam radi znanja nekoliko telefonskih izvještaja koje je u tranzitu uhvatila telefonska služba prisluškivanja u Splitu, a odnose se na operacije koje su sada u toku protiv komunističkih bandi u rejonu Dugopolje (Sinj).

Ustaška komanda u Omišu ustaškoj komandi Knin:

„Na dan 26.I.1942.god., u 12 sati noću, jedan vod komunista jačine 30 ljudi digao je uzrak sve vodovodne cijevi na pravci Sinj-Split. Ubijena su dva talijanska stražara a jedan je ranjen. Komunisti nisu imali ni mrtvih i ranjenih. Talijanske jedinice su protiv komunista već započele akcije pročešljavanja."

Iz komande Klis komandi Omiš:

„Jutros se u rejonu Dugopolje vode krvave borbe izmedju komunista i talijanskih jedinica. Selo Dugopolje pruža otpor. Talijani do sada imaju 4 poginula."

Iz Klisa Kotarskom poglavarstvu Omiš:

„Nastavlja se žestoka borba u Dugopolju. Izgleda da se i seljaci bore zajedno s komunistima. Upotrebljavaju se i topovi i mitraljezi. Priča se da Talijani imaju dva poginula oficira i nekoliko vojnika. Ima i nekoliko ranjenih."

Iz Sinja Kotarskom poglavarstvu Omiš:

„Zahtjeva se da se vojnim vlastima i ustašama pošalje pojačanje."

Iz ustaške komande Sinj ustaškoj komandi Omiš:

„Talijanske jedinice iz komande u Sinju još se nalaze u akciji. Pomenuta talijanska komanda javlja da u rejonu operacije nije potrebna pomoć."

Iz ustaške komande Klis Kotarskom poglavarstu Omiš:

„Da bi osvetile dva svoja ubijena vojnika, talijanske jedinice strijeljale 7 osoba. Stanovništvo je veoma uzbudjeno i nezadovoljno. Kotarsko poglavarstvo je zahtijevalo da se za sahranu sedmorice strijeljanih pobrinu talijanske vojne vlasti."

Prefekt:
(Dr. Paolo Zerbino)
Zerbino v.r.

Državni arhiv u Splitu, f. 262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, k. 77, Brzojav br. 2.

2.

27. siječnja 1942.
Omiš

Brzojav upućen Ministarstvu unutrašnjih poslova NDH o zločinima talijanske vojske u Dugopolju

---

ministarstvo unutrasnji poslova
tajnictvo poslova zagreb

988 zagreb omis 92 112 26 18 =
savezno izvjestajima pres broj 122 i 123 od danas brzoglasno javlja zapovjednik postaje klis da su za represaliju ubijenog talijanskog vojnika danas oko 9 sati u dugopolju strijeljani seljaci caktaras petar pok. jakova 60 godine caktaras mijo pok petra 23 godine caktas mate nikolin 35 godine caktas nedjeljko nikolin 32 godine caktas ivan pok marka 56 godine caktas ivan pok stipe 42 godine – jericic petar pok jakova 50 godine svi iz dugopolja – pomenutim popaljene su kuce i ima i drugih popaljenih kuca – pucanstvo je uznemireno tocka prama naknadnom izvjescu nijecu vodjene borbe vec je talijanska vojska vrsila represalije – kotarski predstojnik broj pres 139/42 +

Hrvatski državni arhiv, f. 223, Ministarstvo unutrašnjih poslova NDH, k. 40, br. 928 (Inv. br. 3340).

3.

5. travnja 1942.

Izvješće talijanske vojske o partizanskoj akciji u Dugopolju[300]

KOMANDA KRALJEVSKIH KARABINJERA ZA DALMACIJU
OPŠTE ODELENJE

Br.prot. 2/46 P.M. 141, 5 april 1942/XX

PREDMET: - Zagranične vesti.-

Vladi za Dalmaciju – Kabinet Z A D A R
Vladi za Dalmaciju – Gen. dir. policije Z A D A R

Radi znanja saopštavam sledeće:

Na dan 3 o.m., u 22.30 časova, jedna banda sastavljena od oko 30 lica, svi naoružani puškama i revolverima, upala je u naselje Dugopolje (Hrvatska), presekavši prethodno telefonske i telegrafske linije.

Pošto su opljačkali kuće, iz kojih su odneli životne namirnice svih vrsta, ustanici su se dočepali takodjer i novca koji je čuvan u mesnoj pošti.

Oko 2.30 časova noću udaljili su se u pravcu obližnjih brdam odvodeći sobom sedam lica iz mesta, optuženih da gaje simpatije prema italijanskim vlastima.

Garnizon u Clissa-u, koji je odmah obavešten od strane nekih gradjana iz Dugopolie-a, nije mogao intervenisati usled nedostatka raspoloživih snaga.-

PUKOVNIK,
Komandant C.C.R.R. za Dalmaciju
-Giuseppe Butti-

(Potpis nečitak)

Hrvatski državni arhiv, f. 1550, Zbirka dokumenata talijanskih okupacijskih vlasti, k. 3, 201.1/20, Komanda kraljevskih karabinjera za Dalmaciju, br.prot. 2/46, 5. travnja 1942./XX.

300 Prijepis dokumenta pisan je latinicom i srpskim jezikom

4.

4. listopada 1942.
Split

Brzojav Prefekture Split o „akciji pročešljavanja u području Dugopolja“

Dešifrirao:
RS

BRZOJAV
iz Splita
Br.4114

Načelnik
šifrantskog odjeljenja
Prizia

PREFEKT – SPLIT

4.10.1942. u 22.30 sati
Zadar, 5.10.1942. u 11 sati

GUVERNATORATU DALMACIJE
-Glavna uprava policije-

PREDMET.
Akcija pročešljavanja u području
Dugopolja.

Br.19827.- Poslije podne 2. ovog mjeseca, izvršena je akcija pročešljavanja u području Dugopolja u kojoj su sudjelovali: jedna četa 89. bataljuna crnih košulja, dijelovi jedne artiljerijske baterije, četnički bataljun iz Knina, kao i četiri tenka oklopne jedinice u Solinu.

U Klisu se sada nalazi oko 200 izbjeglica iz Dugopolja, koji neće da se vrate u svoje selo zbog straha od četnika, kao i zbog toga što smatraju da će njihove kuće biti porušene.

Predvečer istog dana, u Dugopolju je primjećen veliki požar.

PREFEKT ZERBINO

M.P.[301]

Državni arhiv u Splitu, f. 262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, k. 81, Brzojav br. 4114.

301 Pečat Governo della Dalmazia, Direzione Generale Polizia

5.

9. listopada 1942.
Omiš

Izvješće Kotarske oblasti Omiš Velikoj župi Cetina o zločinima četnika nad Hrvatima u Dugopolju 2.-4- listopada 1942. godine[302]

KOTARSKA OBLAST OMIŠ
Pres. Br. 1943/42

Omiš, 9. listopada 1942. god.

Predmet: Četnici klanje i ubijanje
naroda u Dugopolju[303]

1.) Obće-Upravnom Povjereničtvu Nezavisne Države Hrvatske kod Višeg
Zapovjedničtva Talij. Oružanih snaga "Slovenija - Dalmacija" S u š a k
2.) Ministarstvu unutrašnjih poslova-Tajničtvo - Zagreb
3.) Ravnateljstvu za javni red i sigurnost - Zagreb
4.) Velikoj Župi Cetina - Omiš
5.) Stožeru 6. Pješačke pukovnije - Mostar
6.) Zapovjedničtvu Ustaške nadzorne službe - Zagreb
7.) Župsko - redarstvenoj oblasti - Omiš

Oružnička postaja u Klisu pod br. 1045 od 6. listopada t. g. dostavila je sliedeći izvještaj:

"1. listopada 1942. u večer pozvao je komandant talijanske posade u Klisu kapetan Canini potpisatog, da izda oglas u selu Dugopolju, da se od 2. listopada t. g. partizani iz Dugopolja povrate svojim kućama i predadu oružje, u protivnom da će biti uništeno cijelo selo dugopolje, pak je oglas izdan po naprijed citiranoj zapovijedi.

2. listopada t. g. poslije podne stiglo je više samovoza talijanske vojske iz Splita za pojačanje ovdašnje posade u Klisu, sa kojima je došlo također u samovozima oko 150 naoružanih četnika, koji su bili naoružani sa puškama i sa strojnicama. Prilikom dolaska četnika u Klis pjevali su: "Nama Petar iz Londona piše, oj Hrvati nema vas više", "Ljepši Petar nego ante, oj Hrvati jebem li vam mater", "Marširala Kralja Petra garda, oj sve korak za korakom, a ja junak za barjakom, boj se bije bije za slobodu Srbije, nevaljalo Dugopolje, bit će bolje".

Nakon kratkog zadržavanjua u Klisu, pošli su četnici sa talijanskom vojskom u selo Dugopolje, gdje su sve do sutradan u jutro vršene paljevine kuća i ubijanje ljudi na svirep način. Iz Klisa su pošli u Kotlenice i u usputnim komšilucima Vladovići, Vukovići, Punđe i Tukići zapalili skoro polovinu kuća, a je li bilo žrtava još se nije moglo doznati, jer otuda još nije nitko dolazio, a ići se nije moglo, pošto se tamo nalazi veći broj naoružanih partizana. Za utvrđivanje događaja u Kotlenicama poslao sam tamo jedno lice i pozvao glavara sela da pođe u Klis.

4. listopada t. g. oko 10 sati prije podne povratili su se četnici i vojska iz Doca u Dugopolje, gdje su cijeli dan sve do pred večer palili kuće i ubijali ljude, pljenili stoku (volove, ovce, konje i krmke), te pljačkali razne živežne namirnice, vrijednosne predmete i novac, koji je plijen još istog dana u večer dovezen u Klis, odakle je dosta plijena odposlato u

302 HDA, Fond: ZKRZ GUZ br 2362/5. - 1945., kut. 21. Original, strojopis, latinicom.

303 Sve ove zločine izveo je četnički vojvoda Mane Roković, koji je, prema riječima vojvode M. Đujića, komandanta Dinarske četničke divizije, na zahtjev Talijana, "poduzeo akciju protiv hrvatskih sela između Splita i Klisa k Sinju. Kako je u izgledu bila dobra pljačka, uspio je da sakupi 120 boraca sličnih njemu - sve aramije - i pođe u akciju. Kako je kasnije sam pričao i otvoreno se hvalio, uspio je da popali 18 hrvatskih sela i da pobije sav narod", a da nije od Talijana pozvan ni na kakvu odgovornost. Vidi: F. JELIĆ-BUTIĆ, *Četnici u Hrvatskoj, 1941.-1945*., Zagreb, 1986., str. 162-163.

Split. Broj zapljenjenih ovaca iznosi oko 3.000, goveda oko 80, te izvjestan broj krmadi, kao i žita, ali koliko je žita ne može se označiti, budući da je ovo sve pokriveno odvezeno u samovozima u Split.

Obzirom što su po dolasku talijanske vojske iz Dugopolja odmah tamo došli partizani, njih oko 25, potpisati mije mogao ići na lice mjesta da utvrdi pravo stanje događaja, nego je navedene podatke prikupio od viđenijih i povjerljivih lica iz Dugopolja, dočim je bio očevidac paljevine 4. listopada t. g. u Dugopolju. Sa željezničke postaje izgledalo je kao pakao. Paljenjem započelo se sa zapadne i istočne strane sela tako da je cijelo selo bilo u dimu i plamenu i pojedine osobe od straha četnika ustrašene bježale su iz kuća, a za njima je pucano iz pušaka. Šteta je ogromna. Računa se na stotine milijona. Mnogo je vina proliveno, stočne hrane, namještaja i živežnih namirnica izgorjelo i uništeno te opljačkano. Podatke u pogledu nanešene štete u ovom kritičnom vremenu nije moguće za sada prikupiti, a to iz slijedećih razloga: Selo Dugopolje broji oko 600 domova i preko 3.000 osoba, a ostalo je sve izbjeglo od straha četnika i partizana u Klis, Dicmo i Sinj da spasi glavu, a veći dio od ovih ostao je bez domova, pak se nema gdje vratiti, jer su kuće i živežne namirnice vatrom uništene. Računa se da je u Dugopolju izgorilo preko 300 boljih kuća.

Vjerojatno je još izvjestan broj stoke ostao, ali je većinom stočna hrana izgorila i narod je zabrinut čime će stoku prehraniti. Pošto su žita, kao što je naprijed navedeno, većinom uzgorjela, narod je zabrinut čime će zemlju posijat i uzraditi, jer su volovi i konji većinom odagnani.

Iz naprijed navedenih razloga narodu je potrebna hitna pomoć.

U koliko se je do sada utvrdilo, pronađene su slijedeće žrtve u Dugopolju. Žrtve su većinom zaklate i izgorjele, a to: Milić Marko pok. Luke, Milić Luca žena Marka, Balić Grgo pok. Ante, Balić Matija žena Grge, Balić Ivan pok. Ante, Balić Cvita žena Ivana, Balić Stipan pok. Andrije, Radovan Tomo pok. Mate, Radovan Anica ud. Pok. Nikole, Radošević Nikola pok. Mate, Radošević Božo pok. Joze, Čaktaš Mijo pok. Marka, Čaktaš Joka ud. Pok. Bartula, Božinović Božo pok. Šimuna, Rogošić Mijo pok. Ante, Rogošić Božo pok. Joze, Rogošić Luca ud. Pok. Mate, Doždor Ante pok. Marka, Perišić Mate pok. Ivana, Perišić Ivan pok. Ante, Perišić Matija žena Ivana, Šimić Jela ud. pok. Ivana, Šimić Jela žena Marka, Tomaš Mijo pok. Petra, Grubišić Ivan pok. Duje, ovaj je iz Solina, Radošević Jakov pok. Marka, Ban Anđa žena Ivana, Ban Miljenko Ivanov, Ban Ana žena Ivana, Ban Iva žena pok. Mije, Ban Kata žena pok. Mije, svi iz sela Dugopolja, ukupno iznosi 31 osoba.

Sve naprijed navedene žrtve pokopane su u mjesnom grobištu u Dugopolju 5. o. mj.. Vjerojatno se još nalazi u izgorjelim kućama žrtava o čemu ću provjeriti i podnijeti naknadno izvještaj.

Kao što sam i naprijed istakao o događajima u selu Kotlenicama još nemam tačnih podataka, a čim ih dobijem podnijeti ću izvještaj.

O svim naprijed navedenim događajima vodit ću dalje izvide, jer ću imati mogućnosti kada se narod povrati svojim kućama dobiti podatke, pak ću podnijeti precizan izvještaj.

Prednje se dostavlja s molbom na znanje.

Za dom spremni.

Kotarski predstojnik
(Dr. Rajević)
Dr Rajević v.r.

M.P.[304]

M.P.[305]

Z. DIZDAR - M. SOBOLEVSKI, Prešućivani četnički zločini u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini 1941.-1945., Zagreb, 1999., str. 340-342.

304 Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska - Kotarska oblast Omiš.

305 Zaprimni pečat Velike župe Cetina Omiš, Taj. 2897 od 13. listopada 1942.

6.

19. listopada 1942.
Mravince[306]

Izvješće don Kaje Marovića o zločinima četnika nad hrvatskom pučanstvu u Dugopolju 2. i 4. listopada 1942. godine.[307]

Izvještaj nesreće u Dugopolju

Dne 30. rujna t. g. u 6.15 sati prošlo je preko Mravinaca više teretnih samovoza (c. 18). U prvom je bila italijanska vojska, u ostalim četnici[308], dok za njima je išao jedan kamion italijanske vojske. Među teretnim samovozima išlo je jedno osobno auto puno oficira. Vojska i četnici su bili naoružani puškama i strojnicama. Na prolazu kroz Mravince pjevali su: Živio ja, živio ti, živjela velika Srbija. Išli su prema Omišu.

Dana 1. listopada bi izdan proglas za Dugopolje od komande italijanske vojske u Splitu, da se povrate partizani Dugopolja do 2. X t. g. na večer i da predadu oružje, u protivnom slučaju da će biti uništeno cijelo Dugopolje.

Već 2. listopada jutrom krenula je italijanska vojska iz Mravinaca na Klis gdje je stiglo još vojske iz splita za pojačanje posade. Toga dana 2. X oko 4 sata poslije podne povratili su se četnici sa italijanskom vojskom iz Omiša preko Mravinaca pjevajući: Nama Petar iz Londona piše, katolika neće biti više. Išli su preko Solina za Klis. Prilikom dolaska četnika u Klis pjevali su: Nama Petar iz Londonaa piše oj Hrvati nema vas više. Ljepši Petar nego Ante, oj Hrvati, jeben li Vam mater. Marširala kralja Petra garda, oj sve korak za korakom a ja junak za barjakom, boj se bije, bije za slobodu Srbije. Nevaljalo Dugopolje bit će bolje. Meni moja mama iz † _____ piše, sinko jesi li me osvetio više.

Nakon kratkog zadržavanja na Klisu, top je ispalio tri hitca sa tvrđave na Dugopolje, a zatim su istog časa krenuli četnici sa italijanskom vojskom u Dugopolje. Dok su četnici vršili paljenje i ubijanje ljudi, talijanska ih je vojska čuvala od eventualnoga napadaja. Cijelu su noć ostali u Dugopolju paleći kuće i ubijajući na zvjerski način ljude, odakle su u jutro krenuli prema Kotlenicama.

Dne 2. X. t. g. narod je u jutro upozoren, da su četnici sa italijanskom vojskom bili u Gatima gdje su počinili strahote i masu ljudi poubijali, te da bi isti mogli doći u Dugopolje. Zato da bježe i da spašavaju što mogu dok imaju vremena. Narod se nije dao uvjeriti da bi njih mogla snaći ta nesreća. Dok su neki odmah bježali, ostali su vjerovali iz poštenja i mislili da se to odnosi samo na partizanske obitelji i nisu bježali. Istoga je dana poslije podne potpisani ponovo upozorio Dugopoljce, da bježe bez obzira, jer se neće pitati tko si, nego će sreda ubijati i paliti koga uhvate kao u Gatima. Tada se svijet prestrašen pred opasnošću dao na bijeg napuštajući kuće i sve što su imali. Narod se nije od straha povraćao kućama, kad su oni pošli prema Kotlenicama.

Dne 4. X. t. g. oko 10 sati prije podne povratili su se četnici i italijanska vojska iz Doca u Dugopolje, gdje su cijeli dan sve do pred večer nastavili paliti i ubijati ljude, pljeniti stoku, volove, ovce, konje, krmke te pljačkali živežne namirnice, vrijednostne predmete i novac. Sav je plijen istoga dana na večer doveden u Klis, odakle je sutradan dosta plijena otpravljeno u Split. Broj ovaca i koza preko 300, goveda 80 te izvjestan broj krmaka te žita, ali koliko je žita ne može se označiti, budući da je ovo sve bilo pokriveno u samovozima kada su vozili. Dok su četnici vršili ova zvjerstva italijanska vojska je postavila borna kola, topove i postrojila se na uzvisini sela oko crkve.

Dne 4. X. paljenje je počelo sa istočne i zapadne strane sela, tako da je cijelo selo bilo u dimu i plamenu, a pojedine osobe koje se se bile povratile poslije prvog paljenja, pobjegle su pred četnicima za kojima su četnici pucali iz pušaka. Dne 4. X. Dugopolje je sa željezničke stanice izgledalo kao pakao. Ništa se nije vidjelo nego plamen i gusti dim, koji se visoko dizao iz plamena. Čuo se samo životinjski glas, goveda, konja i drugog blaga koje se mučilo u vatri zapaljenih staja.

---

306 Sada je to sastavni dio grada Splita.

307 HDA, Fond: Četnici, dok. Inv. Br. 294/2. Prijepis, strojopis, latinicom.

308 Radi se o četnicima vojvode Mane Rokvića, koji su izveli sve ove zločine nad hrvatskim pučanstvom.

Šteta koju su četnici počinili u Dugopolju jest milionska. Zapaljeno je 980 što većih što manjih kuća sa stajama. Zanimljivo je, da je proglas dan uvjetno, ako se partizani ne povrate, da će biti uništeno cijelo Dugopolje, a kod paljenja kuća su upravo ostale partizanske pošteđene, kao: Karduma, Macanovića, Prančića. Kuće najpoštenijih i čestitih ljudi su uništene. Isti nisu pretrpljeli ni druge materijalne štete. Šteta počinjena ne može se lako procjeniti, jer se ljudi ne povraćaju kućama, kad im je sve propalo, tako da se ne može ustanoviti koliko je kome vrijednosti u kući propalo. Kome nije zapaljena kuća, tome je opljačkana i vino proliveno. Samoga vina se računa da je propalo 25 vagona. Uz ostale kuće zapaljena je i župska kuća, koja je izgorjela sa svim što je u njoj bilo. Sve matične knjige sa župskom su propale. Prije nego su je zapalili, razlupali su kasu i odnijeli c. 10.000.- (desethiljada) Kuna i druge vrijednosti. Na dnu polja su razbili vrata kapele i Gospin kip oštetili pucajući u njega iz puške.

Broj grla pojednnog blaga se ne može lako ustanoviti. Osim blaga kojeg su četnici ponijeli sobom, mnogo je toga izgorjelo u stajama, a izvjestan broj svinja ubijen iz puške i priklano po ulicama, što je sve propalo jer se pokvarilo. Poubijali su blago koje je bilo vani oko kuća, a to najviše svinje i malen broj konja. Od ubijenih bi svinja odrezali pleće i ponijeli a ostalo ostavili. Ljudskih žrtava je do danas 32 bilo, koje su nađene. Treba istaknuti da su stradali svi, koje su četnici našli u selu osim dvojice. Ta dvojica su se spasili tako, da su odmah kada su četnici počeli dolaziti k njima, vikali: Mi smo uvijek bili jugoslaveni, živio kralj Petar, mi smo danas protiv ove države.

Nastradali od zločinačke ruke četnika jesu:

1. Milić Marko pok. Luke r. 1874
2. Milić Luce ž. Marka r. 1881
3. Balić Grgo pok. Ante r. 1879
4. Balić Matija ž. Grge r. 1880
5. Balić Ivan pok. Ante r. 1879
6. Balić Cvita ž. Ivana r. 1864
7. Balić Stjepan pok. Andrije r. 1874
8. Radovan Toma p. Mate r. 1873
9. Radovan anica ud. p. Nikole r. 1863
10. Radošević Nikola pok. Mate r. 1870
11. Radošević Božo pok. Joze r. 1866
12. Caktaš Mijo pok. Marka r. 1879
13. Caktaš Jaka ud. Bartula r. 1870
14. Božinović Božo pok. Šimuna r. 1877
15. Rogošić Mijo pok. Ante r. 1881
16. Rogošić Božo pok. Joze r. 1868
17. Rogošić Luce ud. Mate r. 1877
18. Doždor Ante pok. Marka r. 1878
19. Perišić Mate pok. Ivana r. 1901
20. Perišić Ivan pok Ante r. 1864
21. Perišić Matija ž. Ivana (r.) 1874
22. Šimić Jela ud. Ivana (r.) 1883
23. Šimić anđa ž. Marka (r.) 1862
24. Šimić Tomaša Mijo pok. Petra r. 1862
25. Ljubišić Ivan pok. Duje
26. Radošević Jakov pok. Marka (r.) 1870
27. Ban anđa ž. Ivanova r. 1914
28. Ban Miljenko, sin Ivanov (r.) 1937
29. Ban Ana kći Ivanova (r.) 1939
30. Ban Iva ž. Pok. Mije (r.) 1885
31. Ban Kata ž. Pok. Mije (r.) 1874
32. Vukasović Ante pok. Šime (r.) 1877

Prema gore navedenim godinama vidi se, da su ljudi koji su poginuli sve stari koji nijesu mogli bježati i nejaka djeca. Četvorica od ovih su bačeni u vatru, gdje su u najtežim mukama svršili. Sedam ih je ubijeno iz revolvera, a ostali svi su zaklani i na zvijerski način mučeni. Nekima su rasijekli lubanju, izvadili moždane, drugima živima vadili oči, muči-

li ih i preklali. Drugima opet vadili srce i bacali na polje. Jednome su odsjekli glavu, pa natakli glavu od krmka i postavili ga među konja i krmka koje su zaklali. Bilo ih je iznakaženih, da ih je bilo strahota gledati. Svi su pokopani 5. X. na crkvenom groblju u Dugopolju a nekoji i kasnije, kada su se pronašli. Sav narod dugopolja 3.200 stanovnika razbježao se je pred ovim strahotama na Dicmo, Sinj, Klis odakle se još ne vraća kući od straha. Jedan dio naroda se povratio i sklonio u kuće koje su ostale pošteđene. Veliki broj ljudi se ne misli ni vratiti, jer nema gdje da dođe ni o čem da živi.

Ovaj prikaz katastrofe u Dugopolju je potpisani sastavio kao očevidac ove nesreće i po izvještaju ljudi, koji su preživjeli ove strahote.

Mravince, 19. X. 1942.

Don Kajo Marović v. r.

Hrvatski državni arhiv, f. 495, Dinarska četnička oblast, DČO-II, k. 2, Inv.br. 294/2 Č; Z. DIZDAR - M. SOBOLEVSKI, Prešućivani četnički zločini u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini 1941.-1945., Zagreb, 1999., str. 359-362.

7.

Studeni 1942.
Omiš

Izvješće Velike župe Cetina Ministarstvu unutrašnjih poslova NDH o zločinima četnika nad hrvatskim pučanstvom Župe od 28. kolovoza do 22. listopada 1942. godine.[309]

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
Velika Župa Cetina
Broj: Taj.-[310]

Prema primljenom nalogu sa strane Min. Unutrašnjih poslova, Tajničtvo ministra od 2. studenoga 1942. g. taj. br. 9488-I-A izvješćuje se u predmetu kako slijedi:

(...)

2. listopada t. g. stigli su četnici njih oko 150 sa talij. Samovozima i talijanskom vojskom u Klis, te su dolazeći pjevali: "Nama Petar iz Londona piše, oj Hrvati nema vas više - Ljepši Petar nego Ante, oj Hrvati j.... li vam Mater - Marširala kralja Petra garda, oj sve korak sa korakom, a ja junak za barjakom, boj se bije za slobodu Srbije, nevaljalo Dugopolje bit će bolje".

3. listopada t. g. ova grupa četnika pošla je sa talijanskom vojskom u selo Dugopolje, gdje su sve do sutradan u jutro vršene paljevine kuća i ubijanje ljudi na zvjerski način.

Iz Klisa su četnici pošli u selo Kotlenice, gdje su zapalili skoro pola sela.

(...)

Do danas se ustanovilo, da su četnici zaklali i ubili slijedeće osobe:

(...)

90/ Milić Marko pok. Luke, iz Dugopolja
91/ " Luce ž. Marka "
92/ Balić Grgo pok. Ante "
93/ " Matija ž. Grge "
94/ " Ivan pok. Ante "
95/ " Cvita ž. Ivana "
96/ " Stipan pok. Andrije "
97/ Radovan Toma pok. Mate "
98/ " Antica pok. Nikole "
99/ Radošević Nikola pok. Mate "
100/ " Božo pok. Joze "
101/ Čaktaš Mijo pok. Marka "
102/ " Joka ud. pok. Marka "
103/ Božinović Jozo pok. Šimuna "
104/ Rogošić Mijo pok. Ante "
105/ " Božo pok. Joze "
106/ " Luca ud. pok. Mate "
107/ Doždor Ante pok. Marka "
108/ Perišić Mate pok. Ivana "
109/ " Ivan pok. Ante "
110/ " Matija ž. Ivana "

309 HDA, Fond: ZKRZ Guz br. 2.362/5 - 1945., kut. 21. Prijepis, strojopis, latinicom. Dokument je, uz manje razlike, objavljen u knjizi: *Narodnooslobodilačka borba u Dalmaciji 1941-1945.*, Zbornik dokumenata, knj. 4., Split, 1984., str. 672-682.

310 Nedostaje broj, vjerojatno je pri prijepisu izostavljen.

111/ Šimić Jela ud. pok. Ivana "
112/ " " ž. Marka "
113/ Tomaš Mijo pok. Petra "
114/ Grubišić Ivan pok. Duje iz Solina
115/ Radošević Jakov pok. Marka, iz Dugopolja
116/ Ban Anđa ž. Ivana Joze "
117/ " Miljenko Ivanov "
118/ " Ana ž. Ivana "
119/ " Iva ž. Mije "
120/ " Kata ž. Mije "

Kako se iz gornjeg popisa razabire poklane su većinom starije osobe, žene i djeca, koje nisu imale nikakve veze s partizanima, niti su učestvovale u kakvim djelima sabotaže, osobe potpuno nedužne, zato je njihov pokolj ostavio dubok i neizbrisiv utisak u najširim slojevima naroda, a s obzirom da se sve to vršilo sa znanjem i u prisustvu talijanske vojske, ova su zvjerstva izazvala neraspoloženje prema talijanskoj vojsci[311].

Dana 30. rujna ov. G. došao je u Omiš zapovjednik talijanske pješačke divizije "Bergamo" general Piazzoni i tražio vezu sa Velikom županom. Budući da je g. Veliki župan bio poslovno odsutan iz Omiša, posjetio ga je g. Podžupan sa kotarskim predstojmikom Dr. Rajevićem i logornikom Cecićem. Na primjedbu generala Piazzoni-a da je general g. spiga, zapovjednik XVIII vojnog zbora odlučio da će ako se još jedno najmanje djelo sabotaže dogodi poduzeti svim sredstvima suzbijanje terora s milicijom sastavljenom iz bilo kojih elemenata. G. Podžupan je istakao što se tiče dobrovoljne protukomunističke milicije da se slanje takve milicije protivi obećanju što ga je g. Velikom županu dao general Spiga, da naime u čiste hrvatske krajeve neće slati akatoličke elemente. General Piazzoni je odgovorio da on ne zna za obećanje generala Spiga ali da je on dobio nalog da g. Velikom županu reče ono što je kazao i na koncu je dodao, da je sjeverno od Omiša u toku jedna akcija i da se ne plašimo, ako koja partizanska kuća izgori. G. Podžupan je ponovo tražio, da se ne pale kuće nevinog hrvatskog pučanstva i da se ne šalju u ove krajeve nekatolički elementi, upozoravajući na gore opisane događaje. Međutim 1. listopada počela je akcija četnika u selu Gatima. Čim je g. Podžupan za to doznao, posjetio je zapovjednika talijanske vojske u Omišu dopukovnika De Turris-a i tražio je da se akcija i klanje milicije smjesta obustavi nad mirnim pučanstvom i upozorio ga da partizane treba tražiti u planini Mosor, a ne u mirnim selima. Istoga dana dopukovnik De Turris pošao je u split zbornom zapovjedniku Generalu spigi i izložio traženje naših vlasti. Na povratku iz Splita, saobćio je g. Podžupanu da je izdato naređenje, da sa akcija milicije obustavlja. Međutim su četnici nastavili s paljenjem kuća i klanjem kroz cieli dan 1. listopada, a kad je g. Podžupan ponovo intervenirao da se četnici smjesta uklone, obećano mu je da će se isti vratiti u Split surtadan 2. listopada. 2. listopada obavještena je ova Župa, da četnici na povratku iz sela Gate namjeravaju vratiti se u Omiš i to sa posebnom misijom. G. Podžupan je ponovo tražio od zapovjednika talijanske vojske da se to uopće ne smije dozvoliti i da naše oružane snage neće trpjeti nedjela četnika i da naše vlasti unapred otklanjaju svaku odgovornost za ono što bi se moglo dogoditi. Zapovjednik je obećao, da će nastojati da se to ne dogodi. Protivno primljenom obećanju, četnici su 2. listopada došli u Klis i Dugopolje i počinili pokolj gore opisani.
(...)

Za Dom - Spremni!

Zamjenik Velikog Župana
Podžupan
(Stojanović[312])

Z. DIZDAR - M. SOBOLEVSKI, Prešućivani četnički zločini u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini 1941.-1945., Zagreb, 1999., str. 340-342.

311 Gornje izvješće o četničkoj akciji i zločinima na području omiškog kotara od 30 rujna do 5. listopada 1942. g. s popisom 120 identificiranih četničkih žrtava podnio je Velikoj župi Cetina dr. Rajević, kotarski predstojnik iz Omiša Prs. br. 2.159 od 14. studenoga 1942. Vidi radi usporedbe podataka o prezimenima i imenima žrtava, kao i godinama starosti, HDA, Fond. ZKRZ GUZ br. 2.362/5-1945., kut. 21.

312 Juraj. Vojni sud VIII. korpusa NOVJ osudio ga je 2. XI. 1944. na smrt te je strijeljan.

8.

10. studenoga 1942.
Sušak

Izvješće o Boži Vukasoviću i Boži Caktašu ubijenima od talijanske vojske

———————

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
OBĆE UPRAVNO POVJERENIŠTVO
kod SUPERSOLDA
(2.armata)
Br. 1802/taj
Sušak, dne 10.XI.1942.

Predmet: Hapšenje
osoba po Talijanima.-

OBĆEM UPRAVNOM POVJEERNIČTVU
kod Supersolda

Prema dobivenim podatcima izvještava se:

8. rujna t.g. bile su uhapšene u s. Dugopolje od strane tal. fašista 24 osobe i iz Dugopolja sa samovozima sprovedene u Split 9. rujna, ali u Split nisu stigli odnosno dovezeni Vukašović Božo Antin i Caktoš Božo Matin.

11. rujna t.g. oko 17 sati poslie podne izvještena je posada u Sinju, da se u jednoj ogradi od raskrsnice Sinj-Dugopolje-Klis kod Kočinog Brda nalaze 2 lješine muške.

Izvješteni tal. zapovjednik u Klisu odmah je odredio jednog častnika i 4 vojnika sa oružnicima postaje Klis da izvide događaj. Na licu mjesta prepoznata su napried navedene lica. Isti su ubijeni metcima iz puške.

Lješine su pokopane u rodnom mjestu predate prethodno rodbini.

Prednje se dostavlja na znanje i upotrebu.-

Povjerenik, pukovnik
Paričić
[v.r.]

———————

Hrvatski državni arhiv, f. 491, Opće upravno povjereništvo NDH kod II. armate talijanske vojske Višeg zapovjedništva talijanskih oružanih snaga „Slovenija-Dalmacija"-Rijeka/Sušak (1941.-1943.), k. 28, sig 12608.

9.

27. travnja 1949.
Split

Izvješće biskupa Kvirina Klementa Bonefačića o pastoralnom pohodu župi Dugopolje

Prepis

Br. 750/49

Vlč. Župniku i Post. Župljanima
D u g o p o l j e

Prošle smo nedjelje, 24 ov.mj. poslije dugih i krvavih ratnih godina, prvi put pohodili Vašu župu i tom prigodom podjelili stotinama Vaših sinova i kćeri, ne samo mladjima, nego i odraslijima, sv. Korizmu. Prema izrađenoj nam želji i prikazanoj duhovnoj potrebi, to je imao biti prošle godine, ali radi drugih posala i bolesti moralo se odgoditi. Zahvaljujem Svevišnjem, da smo sada ipak mogli obaviti to Njemu ugodno djelo, a svima Vama bez dvojbe korisno i spasonosno.

Ali nas očinsko srce i pastirska dužnost nuka, da se sa malo riječi osvrnemo na taj dan i kratki boravak medju Vama, pa Vam i kuće još progovorimo, jer radi duge sv. Službe, a pomanjkanja vremena, nije bilo u crkvi prigode za sve.

Prije svvega od srca hvala svima Vama, župljani Dugopolja, što ste listom došli da dignete od kuće svoga duhovnog oca, Biskupa i dopratite do crkve, pred kojom ste se okupili, te preko župnika pozdravili. Željno ste očekivali taj čas, a i Biskup je jedva dočekao da Vam može zaželiti mir Kristov, kršćanski pozdraviti i blagosloviti. Na Vašim obrazima odražavalo se zadovoljstvo i veselje, pa i ja sam, premda pritisunut godinama i još bolestan, medju Vama osjetih se pomladjen i zdrav. Ali ulazeći u Vašu župu i prolazeći komšilucima, vidio sam na sve strane tragove i posljedice ratne oluje, koja je toliko godina bjesnila preko Vašega mjesta, pa i danas još te posljedice snosite i gledate, i pojedinci i i svi skupa, na sebi, u svojim obiteljima, na kućama, pa i na samoj novoj crkvi, a da i ne spominjemo zapaljene župničke i crkvene kuće, koju je Crkovinarstvo bilo sagradilo za školu. Dugopolje je uistinu bilo žrtva ratnog vihora i mnoge obitelji oplakuju svoje brojne članove, sirote svoje hranitelje. Rat i ratno stanje sve obara i ostavlja samo ruševine, nevolju i bijedu, a ništa ili tek indirekte štogog dobra pa zato ga sv. Crkva s pravom ubraja medju najveća zla u svijetu, kada za Litanijama svih Svetih vapije i moli: „Od kuge, glada i rata“ oslobodi nas; Gospodine!“, a inače neprestano prosi i moli za mir, kako smo i mi molili u nedjelju.

Ratni vrtlog i metež je po svuda, kuda je harao, pa i kod nas, povukao za sobom mnoge slabiće u vjeri, tj. one, koji su već i bez rata i prije rata išli za svojim slabostima i strastima i zemaljskim dobrima, te se udaljili od Boga. Ali u nedjelju prigodom pohoda groblja, u dupkoj punoj velikoj crkvi i po Vašoj sutrajnoj molitvi, uvjerih se, da ste Vi svi – uz rijetku možda koju iznimku – usprkos ratnog stradanja i drugih nevolja, ustrajali u vjeri otaca i djedova svojih, pa da i danas uza sve teškoće po vjeri života, da je ispovjedate i riječima i djelima, obslužujući zapovjedi božje i crkvene i poučavajući tako svoju djecu i riječju i primjerom, da se ponose kršćanskim življenjem. Da, predragi u Kristu, hvalite Providnosti Božjoj, što ste se ordili i odgojili u sv. Katoličkoj vjeri i Crkvi, pa ustrajte do smrti kao odani i vjerni njezini sinovi i da se onda za Vašim dragim pokojnicima nađete u zajednici Svetih.

Skoro 700 Vaših sinova i kćeri prošle nedjelje u tu svrhu primiše pravo na milost i darove Duha Svetoga. Ali po primjeru sv. Apostola i B.D.Marije, treba da mole ne samo oni, nego i svi Vi, poštovani vjernici Dugopolja, da Vas duh sveti u ovim teškim vremenima i prosvjetljuje da sve bolje poznate Boga i kojega je On poslao Isusa Krista i potiče na sve ono što je Bogu ugodno, a sposobno za Vašu vremenitu i vječnu sreću.

Vrlo mi je bilo drago, da je prošle nedjelje u Vašu župu došlo lijepi broj vjernika iz drugih župa, napose iz susjednih Kotlenica, te je i njihove djece primilo sv. Krizmu. Tako predragi, ljubite se medju sobom i po tom će svijet poznati – rekao je Isus – da ste njegovi pravni sljedbenici.

Neposredno pred ratom podigli ste novu i veliku župnu crkvu koja se već izdaleka vidi, pa Vam služi na čast. Siguran sam da bi ste bili i tornjeve po nacrtu dovršili i crkvu iznutra ukrasili, da nije buknuo rat. Ali ja se s pravom nadam, premda je Vaša župa ostala bez prihoda od zemalja, da ćete Vi nastojati i poraditi, da se Vaša crkva potpuno uredi i ukrasi, te bude uistinu najljepša u Diecezi. Potrebno je takodjer za župu, da se na starom mjestu i na ruševinama prijašnje župske kuće sagradi pristojan stan za župnika.

Hvala i od Boga plata veleč. Vašem dušobrižniku na trudu uloženom progodom Korizme, a svima Vama na odazivu i susretljivosti. Proseći Vašim pokojnicima mir i pokoj u slavi Boga, želeći Vama živima obilje mira i Kristova uz svoj biskupski blagoslov i pozdravljam sa stari, kršćanskim i našim narodnim hrvatskim pozdravom;

Hvaljen Isus i Marija!

U Splitu, na dan naše blaženice Ozane Kotorske, 27.IV.1949.

B i s k u p:

M.P. Kvirin Klement
Bonefačić

(Pismo adresirano na:
Pošt.
Župni Ured
(Don Vinko Macanović)
Dugopolje
kraj Klisa)

Državni arhiv u Splitu, f. 409, SUP za Dalmaciju, k. 168.

10.

Bez datuma
Dugopolje

Svjedočanstvo Nikole Vučkovića - Javora

_____

Dugopolje

Za vrijeme stare Jugoslavije partijska prganizacija nije postojala u Dugopolju, a bio je samo jedan član (Javor)[313], koji je pripadao part. org. Splita. U selu je vladala i bila glavna podrška Partija HSS-a, kojoj je pripadalo preko 97 %, a ostali su bili nacionalisti. Sem samo jednog (Bože Caktaš Šantić), koji je od 1933.g. bio uz radnički pokret. U takovom je stanju nastupio pad Jugoslavije i ako je Partija pokušavala preko druga Drage Gizdića, nije se uspjelo sve do 1941.god. uspostaviti uporište Partije.

Narod Dugopolja je sa zadovoljstvom dočekao pad stare Jugoslavije i uspostavljanje NDH. U momentu proglašenja NDH sa oduševljenjem je oko 50-60 ljudi pošlo u Mačekovu zaštitu, a čim su Talijani preuzeli vlast u Splitu, od ovih 60 je i dalje ostalo t.j. u ustašama, a drugi su se povratuli svojim kućama. Do napada Njemačke na HSS je narod računao da je rat završio i stvorena je NDH, ostaje kao država s kojom se većina zadovoljava. Ali napadom Njemačke na SSSR počelo se pitati kako će konačno završiti, i ako su simpatije i dalje ostale na strani NDH, a time i Njemačke, jer se računalo na osnovnu vojnih pobjeda da je Hitler nepovjediv. Sa postepenom aktivnošću nekoliko drugova, koji su počeli tumačiti narodu, počelo je veće interesovanje za rat izmedju Njemačke i SSSR-a, a zbog razbojstva ustaša prema pravoslavnom življu u Kninskoj krajini i Lici, počelo je preziranje ustaša, a time i NDH. Do kraja 1941. godine, samom propagandom – čitanje letaka, sakupljanje oružja, i narodne pomoći i raznih drugih akcija nije bilo, izuzet što su dva puta pilani telegrafski stupovi u Podima i Banjači i uspostavljen je kanal za prebacivanje materijala i ljudi preko Dugopolja za Sinj.

25.XII.1941.godine bilo je prvo hapšenje od strane Talijana i tom prilikom uhapšeno je 6 ljudi (4 brata Grgića Tesla i Stipina) no to nije bilo nikakvo političko hapšenje, čak je to hapšenje imalo pozitivnog odraza, jer tu su pohapšeni uglavnom lopovi, zbog čega je narod računao, eto i sami Talijani žele da takove uništavaju. Dne 26.I1942.g.Talijani su ubili sedam ljudi (Perišić Jakova, Caktaš Petra, Caktaš Ivana, Caktaš Mirka, Caktaš Matu i Caktaš Nedjeljka i Caktaš Ivana (Ikiša), zapalili 14 kuća, izvršili pljačku. S njima je učestvovao fašista balila Balić - - - - - - - - Jurin. Kao povom ovome bio je napad dva dana ranije na Talijanski kamion u Kočinjem brdu od strane Solinske grupe (gerilskog odreda) i Talijani su smatrali da je ova akcija izvršena od strane Dugopolja. Žrtve Italijana i ostale depresarije u Dugopolju bile su one za koje je dao podatke zakleti ustaša don Šime Karaman, rodom iz Doca Srijana, tada župnik u Dugopolju. 3.IV.1942. godine sa strane Mosorskog odreda izvršena je politička ekonomska akcija na selu Dugopolju. Uhapšen je pop Karaman, Macanović Luka, Mijo Plazibat, Marasović Jozo, Karaman jakov, Vinko ? Osim popa Karamana svi su povraćeni kući u Dugopolje. Neposredno poslije toga t.j. 14.IV.1942. godine Talijani i Ustaše su izvršili akciju sa 6.000 ljudi na Mosorski odted. Tom prilikom zapaljeno je nekoliko staja, opljačkano selo, ali ljudskih žrtava nije bilo. Do marta 1942.g. partizana iz Dugopolja nije bilo, a tada su otišli u prvi Mosorski odred Vučković Filip Marko i Juranić Jerko. Juranić Jerko drugog je dana pobjegao i ponovno otišao u finance u Sarajevo.

Dne 22.VI.1942.god. formiran je MNO Dugopolje, u koji su ušli Javor, Čiro Laura, Pečina i Leko. Do VIII. mj.1942.god. vršene su akcije na švercere, gdje je zapljenjen Roetgen aparat od Dr. Župančića, koji je oficir JA u Opatiji, likvidacija špijuna Mate Rogošića Glavara, kao organizatora ustaške milicije. Oduzet je čitavi alat u prosjeku za prokopavanje za novu cestu. Rušenje pruga i pilenje telegrafskih stupova kod prosjeka u V.mj.1942.g. sa strane Mosorskog odreda i terenskih radnika. 22.VI.1942. uhapšeni su i dovedeni u Mosorski odred Plazibat Jure (Juko), Dodoja Špiro, Čulin Vinko, Radovan Petar, Čulin Ante, od kojih su četvorica ostali u partizanima, a poslije mjesec dana Radovan i Čulin Ante su pobjegli, a Plazibat Jure je streljan. Prvom polovinom jula 1942 godine pošla je grupa

313 Nikola Vučković - Javor.

u partizane i to: Kardum Lenko, Slavko Macanović Milan i Dodoja Špiro. U tom vremenu spriječena je organizacija ustaške milicije, u koju je bilo upisano 52 lica na čelu sa komandirom Balić Stjepanom i zamjenikom Bosančić Ivanom.

Već su bili dobili osam pušaka, a cijelu stvar je otkrio žandar Božić početkom .....

Početkom VIII. mj. 1942.g. u Dugopolju je uspostavljena žandarmerijska postaja od 10 žandara, radi mobilizacije u domobranstvo, a grupa od 7 terenaca sa 6 pušaka su iste napali u selu kod Groblja. U akciji su učestvovali Javor, Mirko, Pečina, Boko, Radina, laura i Ćiro. Poslije ove akcije uslijedila je likvidacija Radovan Ivana (Ivančina) kao špijuna.

Početkom VIII. mj. pošla je treća grupa omladinaca u partizane: Kikac Mate Radovan, Marko, Plazibat Mijo, Plazibat Ante, Plazibat, Marasović Ivan, Vukasović Ivan, Vukasović Marko i radan petar. Dne 7.IX.1942. godine navečer su terenci iz Dugopolja skupa sa Mosorskim odredom sačekali i srušili voz u Kočinom Brdz, a sutradan žandari i Talijani došli su u selo, zapalili osam kuća, pohapsili oko 300 ljudi i žena, a od koji su 24 zadržali u hapsu, a ostale pustili, te dne 9.IX.1942.god. od ove dvadesetčetvorice dvojicu su ubili (Caktaš Božu člana Partije i Vukasović Božu kandidata Partije), ostale odveli u Split u zatvor. Dne 26.IX. u toku noći izašla je grupa od 120 Talijana i domaćih špijuna, te blokirali susjedstvo Vučkovića i Vukasovića s namjerom da unište i pohaopse gerilsku grupu, za koje je njihova obavještajna služba znala gdje se kreće i spavaju. Tom prilikom su pokupili veći dio žena i djece u Vučkovića i namjeri (prema naknadnom saznanju od njihovih špijuna) da ih spale u kućama, ali uslijed napada grupe gerilaca (terenskih radnika) kojih je bilo 6 ostavili su i nisu ostvarili namjeru. Dne 30.IX.1942. godine koristeći u propagandne svrhe seoski praznik pozvan je Mosorski odred na dernek, a isto tako masovno prikupljeni seljaci, a naročito omladina, gdje je narod masovno i to po prvi put imao prilike javnog i neposrednog dodira sa većom partizanskom jedinicom u zajedničkom učestvovanju manifestacije.

Neprijateljska obavještajna služba obavjestila je o tome Talijane, a istodobno su pratili gdje će partizanski odredi i terenski radnici kreniti i noćiti, tako da su po noći doveli odred oko 300 Talijana i izvršili blokadu logora terenskih radnika. Mosorski odred već je bio otišao u svoj logor u Mosor.

Blokada je izvršena sa svih strana sem sa one strane na kojoj se nalazio njihov garnizon na željezničkoj stanici Dugopolje, kuda je grupa terenskih radnika, vraćena vatrom teških mitraljeza, uspjela da se izvuče iz obruča. Grupa se zaobilaznim putem postavila u zasjedu i na povratku Italijana u uspjeloj akciji ubila i ranila 3-4 Talijana. Toga puta nisu pravili nikakvih represalija, osim što su pohvatali i vodili na ispitivanje par stotina seljaka, koje su odmah pustili.

2.X. terenski radnici iz Dugopolja su učestvovali u obrani sela gata, u zajednici sa Mosorskim odredom i Solinskim odredom koje je popaljeno od strane Talijana i četnika. Drugog u večer zapaljeno je Dugopolje od iste neprijateljske grupacije, koja je palila Gata, na prolazu prema Kotlenicama i Docu. Isto tako na povratku su nastavili sa klanjem, plajčkom, palenjem u Dugopolju. Za vrijeme od 2.-4.X. u Dugopolju je zapaljeno oko 840 kuća (stambenih i gospodarskih), ubijeno, zaklano ili spaljeno 57 osoba. Uglavnom je sva stoka i vino, žitarice uništeno i opljačkano. Zbog toga su svi seljaci ostali bez hrane, stoke i bilo čega za život. Početkom 1943. g. umrlo je od gladi oko 120 osoba. Neposredno poslije ovog pustošenja odaziv seljaka za učešće u NOP bio je masovan, tako da je do kraja godine otišlo oko 60 drugova u razne jedinice. Pored onih koji su pristupili oružanoj borbi, uslijedio je i masovni pristup ostalih seljaka u NOP-u, što se odrazilo u suradnji, pomoći i simpatijama pokreta, a još više se manifestovalo u mržnji prema okupatoru i domaćim izrodima. Početkom oktobra formirana je II. Mosorska četa od samih Dugopoljana, koja je 13.X. uz pomoć prve mosorske čete, ranijeg Mosorskog odreda, izvršila akciju na voz u Prosiku, gdje je ubijeno 116 Talijana.

Zapaljena je cjelokupna sprema i uništen voz. Poslije ovih akcija skoro ni jednog dana nije bilo kradja, u Dugopolje nije došla bilo ustaška, bilo talijanska patrola ili odred, a isto tako svaki njihov dolazak popraćen je manjom ili većom borbom terenskih radnika iz Dugopolja ili partizanskog odreda.

1943. godine početkom januara Mosorska leteća četa sa nekim terencima pokidala je telegrafske stupove od Grla (Klis) do po sredini poda (dužine od 4 kilometra). Na 12 februara nastupila je jača mobilizacija u N.O.V.-u. Tom mobilizacijom do 18.II. boraca je bilo u NOV oko 120-130 lica od čega se je odazvalo oko 100 lica. Neki su otišli usplijed bolesti, a neki su pobjegli ispred mobilizacije iz mjesta odmah. Oko 10 njih koji su bili napadnuti od četnika i rastjerani, tako da od ukupnog broja, koji su bili pozvani, otišlo je u NOV oko 70. Ova mobilizacija imala je svog uspjeha i shvaćena je od strane seljaka veća ozbiljnost prema NOP-u. Pred konacn 1942 godine, a naročito tada kada je izvršena mobilizacija uz NOP čvrsto se je povezalo oko 80 % familija u selu, a može se reći da je 95 % seljaka dalo narodnu pomoć. Potrebno je istaći da već u II., a naročito pred krajem 1942 godine pa napred je masovno učestvovalo u prenašanju karavana, a naročito su se istakle žene, gdje se je moglo aktivirati po 200-300 žena, kad bi bila

potreba. Do kapitulacije Italije bila je skoro svakog dana manjih i većih okršaja. Sa neprijateljem i Mosorskih odreda i terenskim radnicima.

Početkom januara 1942 godine ustaški nadporučnik na bunaru ubio je kod Doranića našeg druga Dodaju Dušana iz K.P. (Kapitulaciju Italije narod je dočekao velikim oduševljenjem. Kada je kapitulirala Italija, Njemačka i ustaške trupe nadirale su put Splita od Sinja preko Dugopolja. Na teritoriji sela od Dicma do Klisa, došlo je do teških borbi. Neprijatelj ej bio dosta jak i ulagao je sve svoje snage, da se probije u Split, gdje je bio zadržan do 15 dana. U ovoj borbi intervenirala je X. Brigada, Bosanski bataljon, II. dalmatinska brigada, Svilajsko-Mosorski bataljona, Dinarski bataljon i Biokovski bataljon. Neprijatelj je imao velike gubitke u ljudstvu, a bilo je i sa naše strane gubitaka. Poslije 15 dana teške borbe, neprijatelj ej uspio da se probije put Splita, a naše su se jedinice povukle. Neprijatelj ej iza ove borbe probio se u selo i tom prilikom poubijao oko 60 lica i zapalio do 300 stambenih i gospodarskih kuća. Po selu su opljačkali hranu, stoku, ribu i ostalo.

Do 20.VII. 1943. Talijanska vojska u zajednici sa ustašama upala je u selo i pljačkala što god su našli i tom prilikom popalili su uglavnom sve staje u Mosoru i pšenicu u snopovima, kuda god su prolazili.

Vučković Nikola
[v.r.]

Hrvatski državni arhiv, f. 1372, Memoarsko gradivo sudionika radničkog i revolucionarnog pokreta - XX , k. 16, 16 (I-1).

11.

18. listopada 1952.
Split

Dopis Kotarskog suda u Splitu s podacima o Božidaru Đuderiji iz Dugopolja, nestalom nakon ulaska postrojbi Jugoslavenske armije u Sarvaš u proljeće 1945.

R 2448/52-5

NARODNOM ODBORU KOTARA SPLIT
Savjetu za narodno zdravlje i socijal. politiku
Odjel za socijal. politiku
SPLIT

Na prijedlog Djudarija Ane udove Grgine, domaćikce iz Dugopolja, koju zastupa Birimiša Dr. Zdravko, odvjetnik u Splitu, pokrenut je kod ovog suda postupak za proglašenje umrlim sina joj Djuderija Božidara pok. Grge, radnika, rodjenog 14.7.1923. u Dugopolju sa zadnjim prebivalištem u Dugopolju.

Prema rezultatima provedenih izvida on je u proljeću 1945. god. nakon dolaska NOV-e u Sarvaš /Osijek/ uhapšen, i od tada se za nj ne zna.

Obavještava Vas se u smislu čl.4.st.4. Zakona o proglašenju nestalih osoba za umrle i dokazivanju smrti od 10/4 1952 o tome, i moli da imenovanome postavite staraoca u osobi, koja mu nije srodnik, ovome naredite da pribavi potrebna obavještenja o njemu a i sam provede potrebne izvidjaje o tačnosti gore navedenog, te odnosno rješenje o postavljenju da nam dostavite.

S. F. – S. N.!

KOTARSKI SUD U SPLITU
dne 18.X.1952.

S u d a c:
M.P.[314] potpis[v.r.]
/Nagler Roman/

Državni arhiv u Splitu, f. 553, Narodni odbor općine Solin, svežanj 3, Br. 27787/52, S 172/53; B. MATKOVIĆ - I. PAŽANIN, Zločini i teror u Dalmaciji 1943.-1948. počinjeni od pripadnika NOV, JA, OZN-e i UDB-e, Dokumenti, 1. (online) izdanje, Zagreb, ožujak 2011., str. 623[315].

314 Pečat Kotarskog suda u Splitu.

315 Zbornik je dostupan na web stranicama http://crowc.org/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=17&Itemid=172
i http://www.safaric-safaric.si/knjige/20110321%20Matkovic%20Zlocini%20i%20teror%20u%20Dalmaciji%201943-1948.pdf

12.

20. travnja 1953.
Split

Dopis Kotarskog suda u Splitu s podacima o likvidiranom Anti Marasoviću iz Dugopolja

R 162/53-6

NARODNOM ODBORU KOTARA SPLIT
SAVJETU ZA NARODNO ZDRAVLJE I SOCIJALNU POLITIKU
ODJELU ZA STARATELJSTVO
\- S P L I T -

Na prijedlog Marasović Matije, domaćice iz Splita, Omiška 18, pokrenut je postupak za dokazivanje smrti supruga joj Marasović Ante Matina, radnika, rodjenog 20.VIII.1913. u Dugopolju, sa zadnjim prebivalištem u Dugopolju.

Prema rezultatu povedenih izvida on je kao pripadnik kvislinških formacija u listopadu 1944 u Splitu bio osudjen na smrt i strijeljan.

Obavještava Vas se u smislu čl.4.st.4. Zakona o proglašenju nestalih osoba za umrle i o dokazivanju smrti od 10.IV.1952. o tome i moli se da imenovano u tome postupku postavite za staraoca u osobi koja nema interesa da se njegova smrt dokaže, te da ovome naredite da i sam pribavi potrebna obavještenja o njemu, i ujedno i sam provede potrebne izvide o tačnosti gore navedenoga, a odnosno rješenje da nam dostavite.

S F-SN![316]
KOTARSKI SUD U SPLITU
Dne 20.IV.1953.

S U D A C :
potpis[v.r.]
(Nagler Roman)

M.P.[317]

Državni arhiv u Splitu, f. 553, Narodni odbor općine Solin, svežanj 3, Br. 15466/53, S 87/53;
B. MATKOVIĆ - I. PAŽANIN, Zločini i teror u Dalmaciji 1943.-1948. počinjeni od pripadnika NOV, JA, OZN-e i UDB-e, Dokumenti, 1. (online) izdanje, Zagreb, ožujak 2011., str. 624[318]*.*

316 Nadopisano rukom.
317 Pečat Kotarskog suda u Splitu.
318 Zbornik je dostupan na web stranicama http://crowc.org/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=17&Itemid=172
i http://www.safaric-safaric.si/knjige/20110321%20Matkovic%20Zlocini%20i%20teror%20u%20Dalmaciji%201943-1948.pdf

13.

22. listopada 1955.
Split

Dopis Kotarskog suda u Splitu s podacima o likvidiranom Juri Vučkoviću iz Dugopolja

I.R.207/55

SAVJETU ZA NARODNO ZDRAVLJE I SOCIJALNU POLITIKU N.O.OPĆINE
Odjel za starateljstvo

S O L I N

Na prijedlog Vuković Jele ž. Jure iz Dugopolja pokrenut je postupak za dokazivanje smrti muža joj Vučković Jure pok. Mate rodjenog 28.III.1905. u Dugopolju sa zadnjim prebivalištem u istom mjestu.

Prema rezultatu provedenih izvida on je 13.I.1943. bio odveden iz kuće po partizanima i poginuo streljan od istih na dan 17.I.1943. u mjestu zvanom „Dušina“ na Mosoru nedaleko od Dugopolja, tamo pokopan.

Obaviještavate se u smislu čl.4.st.4. Zakona o proglašenju nestalih osoba za umrle o tome i molite, da imenovanome u tom postupku postavite staratelja u osobi, koja nema pravnog interesa da se njegova smrt utvrdi, te ovom naredite da i sam pribavi potrebna obaviještenja o njemu i sam provede potrebne izvide o točnosti gore navedenog, a odnosno rješenje o postavljenju da nam dostavite.

S.F. ----------S.N.

Kotarski sud u Splitu
dne. 22.X.1955.

M.P.[319]

S u d a c:
[v.r.]
/MILA ČIPČIĆ/

Državni arhiv u Splitu, f. 553, Narodni odbor općine Solin, svežanj 3, Br. 936/55, S 17/53.

319 Pečat Kotarskog suda u Splitu.

14.

21. lipnja 1956.
Split

Dopis Kotarskog suda u Splitu s podacima o likvidiranom Marku Macanoviću iz Dugopolja

I.R.153/56

SAVJETU ZA NARODNO ZDRAVLJE I SOCIJALNU POLITIKU
N.O.OPĆINE

S O L I N

Na prijedlog Pivalica Ane ž. Veljka iz Svetozareva ulica Maršala Tita broj 8, pokrenut je postupak za dokazivanje smrti nestalog Macanović Marka pok. Josipa, rodjenog 21.XI.1888. godine u Dugopolju sa zadnjim prebivalištem u Dugopolju.

Prema rezultatu provedenih izvida on je u V. mjesecu 1942 g. po odredu od NOV-e i pogubljen, te se od tada za njega ništa nezna, a niti se on kome javio.

Obavještavate se u smislu čl.4.st.4. zakona o proglašenju nestalih osoba za umrle o tome i molite, da imenovanome u tom postupku postavite staratelja u osobi, koja nema pravnog interesa, da se njegova smrt utvrdi, te ovom naredite da i sam pribavi potrebna obavještenja o njemu i sam provede potrebne izvide o točnosti gore navedenog, a odnosno rješenje o postavljenju nam dostavite.

S.F. – S.N.
Kotarski sud u Splitu
Dne, 21.VI.1956.

M.P.[320] S u d a c:
[v.r.]
/Grabovac Petar/

Državni arhiv u Splitu, f. 553, Narodni odbor općine Solin, svežanj 28, Br. 3294/56, S 20/56.

320 Pečat Kotarskog suda u Splitu.

15.

20. veljače 1957.
Split

Dopis Kotarskog suda u Splitu s podacima o likvidiranom Slavku Rogošiću iz Dugopolja

I.R.20/57

SAVJETU ZA NARODNO ZDRAVLJE I SOCIJALNU POLITIKU N.O.OPĆINE
Odjel za starateljstvo

S O L I N

Na prijedlog ROGOŠIĆ SLAVKA pok. Mate, iz Dugopolja, pokrenut je postupak ua dokazivanje smrti nestalog ROGOŠIĆ MATE pok. Ante, rodjenog u Dugopolju dana 19. rujna 1899. sa zadnjim prebavilištem u Dugopolje.

Prema rezultatima provedenih izvida on je streljan u Mosoru V.1942.g. od strane partizana.

Oabvještavate se u smislu čl.4.st.4. Zakona o proglašenju nestalih osoba za umrle o tome i molite da imenovanome u tom postupku postavite staratelja u osobi, koja nema pravnog interesa da se njegova smrt utvrdi, te ovom naredite da i sam pribavi potrebna obavještenja o njemu i sam povede potrebne izvide o točnosti gore navedenog, odnosno rješenje o postavljenju, da nam dostavite.

SF. S.N.

KOTARSKI SUD U SPLITU
dne 20.II.1957. S U D A C :

M.P.[321] ...[322] [v.r.]

Državni arhiv u Splitu, f. 553, Narodni odbor općine Solin, svežanj 28, Br. 889/57, S 13/57.

321 Pečat Kotarskog suda u Splitu.
322 Potpis nečitak.

Zaključak

Umjesto da tema stradanja stanovništva u ratu i poraću bude za povjesničare i demografe prioritetna, zbog političkih i ideoloških razloga bila je “ne baš poželjna”, zapravo tabu. Tako je bilo dugo vremena i na trenutke je izgledalo da će to vječno trajati. Bogu hvala, tema više nije “vrući krumpir”, već nasušna potreba.

Napominjemo svima koji budu ovaj rad čitali, da će u njemu pronaći pokoju pogrešku i nepreciznost. Razlog leži u obimnosti i složenosti posla. Stoga, očekujemo dobronamjernu kritiku, ali istovremeno pozivamo na suradnju i uključivanje u slične projekte što više pojedinaca i ustanova, kako bi se istraživanje podiglo na institucionalnu razinu, što u Hrvatskoj i nije baš česta pojava.

IZVORI I BIBLIOGRAFIJA

I. ARHIVSKO GRADIVO

Hrvatski državni arhiv, Zagreb

1. HR-HDA-223, Ministarstvo unutrašnjih poslova NDH
2. HR-HDA-306, Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njegovih pomagača
3. HR-HDA-491, Opće upravno povjereništvo NDH kod II. armate talijanske vojske Višeg zapovjedništva talijanskih oružanih snaga „Slovenija-Dalmacija" – Rijeka/Sušak (1941.-1943.)
4. HR-HDA-1196, Oružničke pukovnije
5. HR-HDA-1204, Zapovjedništvo 6. pješačke divizije
6. HR-HDA-1372, Memoarsko gradivo sudionika radničkog i revolucionarnog pokreta - XX
7. HR-HDA-1491, Odjeljenje zaštite naroda (OZN-a) za Hrvatsku
8. HR-HDA-1501, Velika župa Cetina
9. HR-HDA-1515, Župske redarstvene oblasti NDH
10. HR-HDA-1550, Zbirka gradiva talijanskih okupacijskih vlasti
11. HR-HDA-1561, Služba državne sigurnosti Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove Socijalističke republike Hrvatske
12. HR-HDA-1821, Kotarski komiteti Komunističke partije Hrvatske
13. HR-HDA-1899, 8. udarni dalmatinski korpus
14. HR-HDA-1905, Štab IV. operativne zone
15. HR-HDA-1908, 9. dalmatinska divizija
16. HR-HDA-1944, Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugog svjetskog rata (1991.-2002.)

Državni arhiv u Splitu

1. HR-DAST-29, Velika župa Cetina
2. HR-DAST-36, Okružna komisija za ispitivanje zločina okupatora i njihovih pomagača srednje Dalmacije Split (1944.-1947.)
3. HR-DAST-55, Vojni sud VIII. korpusa NOVJ (1943.-1945.)
4. HR-DAST-194, Zbirka memoarskog gradiva
5. HR-DAST-262, Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije
6. HR-DAST-264, Civilna bolnica Split
7. HR-DAST-409, SUP za Dalmaciju
8. HR-DAST-452, Kotarski komitet SKH Split
9. HR-DAST-494, Koordinacioni odbor društveno-političkih organizacija Dalmacije za njegovanje revolucionarnih tradicija – Split
10. HR-DAST-553, Narodni odbor općine Solin

Državni arhiv u Zagrebu

1. HR-DAZG-1143, Sekretarijat za unutrašnje poslove - Zagreb (1945.-1990.), k. 1, Kazneni list 2281, Kazneni list 3448.

Matični ured Solin

1. *Matična knjiga umrlih župe sv. Mihovila - Dugopolje*, br. 46 (2. X. 1942. - 9. V. 1946.). Kako je izvorna Matična knjiga uništena za vrijeme Drugoga svjetskog rata, župnik don Vicko Macanović (3. XII. 1943. - 31. XII. 1953.), Dugopoljac, sastavio je u običnoj bilježnici popis župljana koji su umrli i stradali u navedenom razdoblju.

Arhiv župe sv. Mihovila, Dugopolje

2. *Stanje duša župe sv. Mihovila - Dugopolje*, knjiga 1
3. *Stanje duša župe sv. Mihovila - Dugopolje*, knjiga 2

Arhiv Općine Dugopolje

1. Razni spisi vezani uz podizanje spomen-obilježja 2010.

II. ZBORNICI I KNJIGE

1. ANIĆ Nikola, *Dvanaesta dalmatinska udarna brigada (prva otočka)*, Supetar na Braču, 1984.
2. ANIĆ Nikola, *Narodnooslobodilačka vojska Hrvatske 1941.-1945.*, Zagreb, 2005.
3. ANIĆ Nikola, *Njemačka vojska u Hrvatskoj 1941.-1945.*, Zagreb, 2002.
4. ANIĆ Nikola, *Povijest Osmog dalmatinskog korpusa Narodnooslobodilačke vojske Hrvatske 1943.-1945.*, Split, 2004.
5. BABAC Pavle - BOŽOVIĆ Andrija, *Splitska operacija 1943. godine*, Zagreb, 1959.
6. BAKOVIĆ don Anto, *Hrvatski martirologij 20. stoljeća*, Zagreb, 2007.
7. BOŽIČEVIĆ Srećko, *Jame (kao) grobnice*, Zagreb, 1991.
8. JELIĆ-BUTIĆ Fikreta, *Četnici u Hrvatskoj, 1941.-1945*., Zagreb, 1986.
9. CVETKOVIĆ Zdravko B., *Osječka NOU brigada*, Beograd, 1981.
10. DIZDAR Zdravko - SOBOLEVSKI Mihael, *Prešućivani četnički zločini u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini 1941.-1945.*, Hrvatski institut za povijest, Dom i svijet, Zagreb, 1999.
11. *Druga dalmatinska proleterska brigada*, Split, 1982.
12. FRAS Franjo Julije, *Cjelovita topografija Karlovačke vojne krajine, Mjestopis iz godine 1835.*, (ur. Mate Pavlić), Gospić, 1988.
13. GIZDIĆ Drago, *Dalmacija 1941. Prilozi historiji Narodnooslobodilačke borbe*, Zagreb, 1957.
14. GIZDIĆ Drago, *Dalmacija 1942. Prilozi historiji Narodnooslobodilačke borbe*, Zagreb, 1959
15. GIZDIĆ Drago, *Dalmacija 1943. Prilozi historiji Narodnooslobodilačke borbe*, Zagreb, 1962.

16. GIZDIĆ Drago, *Dalmacija 1944.-1945. Prilozi historiji Narodnooslobodilačke borbe*, Zagreb, 1964.
17. GRGUREVIĆ Dragutin (ur.), *Osma dalmatinska udarna brigada (šibenska)*, Šibenik, 1981.
18. GULIN Ante) (ur.), *Dugopolje - Zbornik radova općine Dugopolje*, sv. 1., Zagreb - Dugopolje, 2001.
19. *Izvješće o radu Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava od osnutka (11. veljače 1992.) do rujna 1999. godine*, Zagreb, rujan 1999.
20. JELAČIĆ - KAJBUŠ Ivan pl., *Neispunjena čežnja. Kalvarija Hrvatske*, Zagreb-Ottawa, 2001.
21. JUG Damir, *Oružane snage NDH. Sveukupni ustroj*, Zagreb, 2004.
22. KARAKAŠ OBRADOV Marica, *Anglo-američka bombardiranja Hrvatske u Drugom svjetskom ratu*, Zagreb, 2008.
23. KNEZOVIĆ Luka - ĆURIN Ivo, *Deseta dalmatinska udarna brigada*, Split, 1977.
24. KOVAČ Tatjana (pr.), *Glas Splita 1943.-1944.*, Kritičko izdanje, IHRPD, Split, 1977.
25. KOŽUL Stjepan, *Spomenica žrtvama ljubavi Zagrebačke nadbiskupije*, Zagreb, 1992.
26. KUČAN Viktor, *Sutjeska – dolina heroja*, Ljubljana - Beograd - Tjentište, 1978.
27. KUMM Otto, *Prinz Eugen. The history od the 7 SS mountain division „Prinz Eugen“*, Winnipeg, Kanada, 1995.
28. KVESIĆ Sibe, *Dalmacija u Narodnooslobodilačkoj borbi*, Split, 1979.
29. MALBAŠA Petar, *Komunistički zločini protiv pravde i čovječnosti – ubijanje Hrvata*, bez godine i mjesta izdanja.
30. MARUŠIĆ Milan, *Žrtve komunističkih zlodjela u Zagrebu, svibanj 1945.*, Zagreb, 2001.
31. MATKOVIĆ Blanka - PAŽANIN Ivan, *Zločini i teror u Dalmaciji 1943.-1948. počinjeni od pripadnika NOV, JA, OZN-e i UDB-e, Dokumenti*, 1. (online) izadnje, Zagreb, ožujak 2011. (http://www.safaric-safaric.si/knjige/20110321%20Matkovic%20Zlocini%20i%20teror%20u%20Dalmaciji%201943-1948.pdf)
32. NIKOLIĆ Vinko (ur.), *Bleiburška tragedija hrvatskoga naroda*, Zagreb, 1993.
33. NOVOVIĆ Mirko - KRONJA ČENČO Ante - STUPAR Bogdan - ĐAPIĆ Vaso, *Prva dalmatinska proleterska NOU brigada*, Beograd, 1986.
34. *Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944.-1946. Dokumenti*, Slavonski Brod, 2005.
35. *Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944.-1946. Dokumenti. Zagreb i središnja Hrvatska*, Slavonski Brod - Zagreb, 2008.
36. PLENČA Dušan, *Partizanski odredi naroda Dalmacije 1941.-1942.*, Beograd, 1960.
37. RADELIĆ Zdenko, *Križari, gerila u Hrvatskoj 1945.-1950.*, Zagreb, 2002.
38. RADOŠEVIĆ Todor, *Ofanziva za oslobođenje Dalmacije (1. IX. - 9. XII. 1944.)*, Beograd, 1965.
39. RIKMENSPOEL Marc J., *Waffen-SS Encyclopedia*, Bedford, SAD, 2004.
40. SAVIĆ Sreta - ATANACKOVIĆ Žarko, *Treća armija*, Novi Sad, 1981.
41. *Spomen-obilježja podignuta u čast i slavu poginulim i ubijenim pripadnicima Hrvatskih oružanih snaga i civilima žrtvama II. svjetskog rata, poraća i zajedničkih spomen-obilježja s poginulim u Domovinskom ratu u 1991.-1995.*, Hrvatski domobran, Zagreb, 2006.
42. ŠALOV Mate, *Treća dalmatinska brigada*, Split, 1988.
43. ŠALOV Mate, *Četvrta dalmatinska (splitska) brigada*, Split, 1980.
44. ŠIMUNDIĆ Mate, *Hrvatski smrtni put*, Split, 2001.
45. VELIĆ Miroslav - PETRIĆ Ante V. - VULETIĆ Mate, *Mosorski partizanski odred*, Split, 1985.
46. VIDOVIĆ Mile, *Splitsko-makarska nadbiskupija. Župe i ustanove*, Splitsko-makarska nadbiskupija, Crkva u svijetu, Split, 2004., str. 223-224.
47. *Vojna enciklopedija*, Tom 7, Beograd, 1965.

48. VRANČIĆ Vjekoslav, *Urota protiv Hrvatske*, Zagreb, 1943.
49. Zatajena grobišta i prešućene žrtve Drugoga svjetskog rata i poraća Karlovačke županije, Karlovac, 2007.
50. Zbornik dokumenata i podataka o Narodnooslobodilačkom ratu naroda Jugoslavije, Tom XI., knjiga 3, Operacije Jugoslovenske armije 1945., Vojnoistorijski institut, Beograd, 1976.
51. ŽANKO Želimir - ŠOLIĆ Nikola, *Jazovka*, Zagreb, 1990.

III. ČLANCI

1. AKMADŽA Miroslav, *Prilog poznavanju djelovanja biskupa Kvirina Klementa Bonefačića u vrijeme komunističke vlasti*, u: *Časopis za suvremenu povijest*, 3 (2008), str. 773-799.
2. BARBARIĆ Vinko, *O počecima i formiranju Prvog mosorskog partizanskog odreda*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 18.
3. CAKTAŠ Vladimir, *Miting crvene poezije 'Mrtvim proleterima u spomen'*, u: *Glas mosoraša, Prigodno izdanje, prosinac 1981.*, str. 50.
4. CAMBI Nenad, *Dugopolje u antici*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 79-108.
5. DIZDAR Zdravko, *Prilog istraživanju problema Bleiburga i Križnih putova (u povodu 60. obljetnice)*, u: *Senjski zbornik*, 32 (2005), str. 117-196.
6. DUVNJAK Marko, *Suvremene demografske promjene u općini Dugopolje (1948.-1991.)*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 449-458.
7. GOLDSTEIN Ivo, *Miri li se Dugopolje s četnicima koji su zaklali 132 mještana*, u: *Globus*, 3. rujna 2010., str. 33.
8. JONJIĆ Tomislav, *Narodni odbor Split (1945.) – Popis likvidiranih a neproglašenih „narodnih neprijatelja"*, u: *Politički zatvorenik*, br. 107, str. 17.
9. JURIĆ Ante, *Početak školstva u Dugopolju (1849.-1908.)*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 277-406.
10. KLIŠKIĆ Damir, *Prapovijest na području Dugopolja*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 55-76.
11. KOKIĆ Ratomir, *Likvidacija neprijatelja u Srinjinama i Glavici imala je velikog odjeka*, u: *Glas mosoraša*. Prigodno izdanje, 1981., str. 48.
12. KOSANOVIĆ Saša, *Križ za antifašizam*, u: *Novosti. Samostalni srpski tjednik*, br. 560, 10. rujna 2010.
13. KOVAČEVIĆ Radovan, *Kotlenice u NOB-i, Narod Kotlenica dijelio je sudbinu zamosorskih sela u toku rata*, u: *Glas mosoraša*, Prigodno izdanje, 1981., str. 52.
14. KOVAČIĆ Slavko, *Popis dugopoljskih župnika i kapelana, svećenika i redovnica*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 249-257.
15. KRIZMANIĆ Katarina - PRLJ-ŠIMIĆ Neda, *Dugopolje - Kratko putovanje u dugu geološku prošlost*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 13-28.
16. KUŽIĆ Krešimir, *Povijest Dugopolja i njegovih sela*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 149-248.
17. MALEŠ Mate, *Pohod u bijelu smrt*, u: *Glas antifašista*, broj 55, 15. travnja 2008.
18. N. N., *Novi pokušaj miksanja povijesti. Fašistima i žrtvama jedan spomenik*, u: *Glas antifašista*, br. 70, 1. studenoga 2010., str. 4-5.
19. N. N., *Partizani Dugopolja u akciji. Udarci od kojih se neprijatelj teško oporavljao*, u: *Glas mosoraša*, Prigodno izdanje, prosinac 1981., str. 40.
20. N. N., *Tri prve dalmatinske*, u: *Poruka borca*, god. VII, ožujak 1972., br. 30, str. 12-13.
21. PARLOV Mladen, *Obnova stare crkve sv. Mihovila u Dugopolju*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 569-574.
22. PERKOVIĆ Zdeslav, *Obnova crkve sv. Mihovila na groblju u Dugopolju*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 575-582.
23. PILIĆ Damir, *Kosti u mikseru. Dio mještana Dugopolja ogorčen je zajedničkim spomenikom svim žrtvama Drugog svjetskog rata*, u: *Slobodna Dalmacija*, Spektar, 19. ožujka 2011., str. 9-10.

24. PIPLOVIĆ Stanko, *Područje Dugopolja u 19. stoljeću*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 259-276.
25. REIĆ Srećko, *Heroji Mosora – Uvijek tamo gdje je najteže*, u: *Glas mosoraša. Prigodno izdanje*, prosinac 1981., str. 10.
26. ROGOŠIĆ Jozo, *Prirodna obilježja područja Dugopolja*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 29-46.
27. ŠIMUNDIĆ Mate, *Mučilište i morilište u vojarni na Gripama*, u: *Hrvatska obzorja*, IV (1996) 3, str. 575-582.
28. ŽEVRNJA Zlatko, *Općina Dugopolje u samostalnoj Hrvatskoj*, u: *Dugopolje - Zbornik radova*, str. 407-446.

Popis časopisa i tiskovina

Časopis za suvremenu povijest, Zagreb
Glas antifašista, Zagreb
Glas mosoraša, Glasilo Mosorskog partizanskog odreda
Glas Splita, Split
Poruka borca, Glasilo općinskih odbora SUBNOR-a Dalmacije
Hrvatska obzorja, Split
Naš izvještaj, Organ Pokrajinskog komiteta KPH
Poruka borca, Glasilo općinskih odbora SUBNOR-a Dalmacije
Politički zatvorenik, Glasilo Hrvatskog društva političkih zatvorenika
Senjski zbornik, Senj
Slobodna Dalmacija, Split
Narodne novine, Zagreb

IV. INTERNET POVEZNICE

1. http://hr.wikipedia.org/wiki/Tvr%C4%91ava_Gripe
2. http://hr.wikipedia.org/wiki/Artur_Phleps
3. http://hr.wikipedia.org/wiki/7._SS_dobrovolja%C4%8Dka_gorska_divizija_%22Prinz_Eugen%22
4. http://sl.wikipedia.org/wiki/Bogdan_Stupar
5. http://sl.wikipedia.org/wiki/Miladin_Ivanovi%C4%87
6. http://sr.wikipedia.org/sr-el/%D0%91%D0%B8%D1%82%D0%BA%D0%B0_%D0%BD%D0%B0_%D0%9A%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D1%80%D0%B8
7. http://www.safaric-safaric.si/knjige/20110321%20Matkovic%20Zlocini%20i%20teror%20u%20Dalmaciji%201943-1948.pdf
8. http://www.safaric-safaric.si/lokacija_cro/dalmacija/split/19440603%20Split%20Baras%20Bombardiranje%20Splita%20narucio%20Tito.pdf
9. http://www.vojska.net/eng/world-war-2/operation/schwarz-1943/
10. http://www.vojska.net/hrv/drugi-svjetski-rat/njemacka/ss/divizija/7/
11. http://www.ffdi.hr/ignacijev-put/2007/1-2007/Jubilarci.html
12. http://www.modrojezero.org/docs/history/WWII/WWII-izvadci/7%20dan%20u%20mjesecu%20do%20svibnja%201942%20extra.html
13. http://mostarskaoperacijapartizani.blog.hr/

KOPRIVNO
BOSANČIĆ
KOLIĆ
KOLIĆ
ČIPČIĆ
ČULIN
DODOJA
VUČKOVIĆ
MALBAŠA
VUKASOVIĆ
DODOJA
MILIĆ
RADOVAN
ŽEVRNJA
MACANOVIĆ
ČULIN
BAN
ROGOŠIĆ
BAN
DEBELJAK
BOSANČIĆ
BALIĆ
BALIĆ
MILIĆ
ŠIMUNOVIĆ
JURENIĆ
KARDUM
ČIPČIĆ
ČELAN
RADAN
PERIŠIĆ
MUSTAPIĆ
RADOŠEVIĆ
ŠIMIĆ
PLAZIBAT
JERKOVIĆ
MARASOVIĆ
RADINA
PERIŠIĆ
PERIŠIĆ
RAMLJAK
PRANČIĆ
ČEVRA
BLAŽEVIĆ
SMODLAKA
ĆOSIĆ
BALIĆ
(DŽAKIĆ)
ČAKTAŠ
PERKOVIĆ
BOŽINOVIĆ
TOMAŠA
ĐUDERIJA
DOŽDOR
KRIŽAN
KOTLENICE